เรื่อง กฎแห่งกรรม

โดย ท. เลียงพิบูลย์

เจ้าเกิดมา มีอะไร มาด้วยเล่า
เจ้าจะเอา แต่สุข สนุกไฉน
เจ้ามาเปล่า แล้วเจ้า จะเอาอะไร
เจ้าก็ไป ตัวเปล่า เหมือนเจ้ามา

ทำดี ดีส่งให้ เห็นผล
ทำชั่ว ชั่วก็ดล ชั่วให้
ชั่วดีดุจตราตน ติบอกไว้นา
ใครชั่วใครดีไซร้ สืบได้ด้วยกรรม

เรื่องภายในเล่ม

วิญญาณกตัญญู

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๑

....

เมื่อครั้งสมัยก่อน ข้าพเจ้าเดินทางไปภาคเหนือ ต้องลงพักสถานีปากน้ำโพ เพื่อความสะดวกจึงพักแรมที่สถานีรถไฟ เวลานั้นชั้นบนของสถานีรถไฟเป็นที่พักแรม รู้สึกว่าโรงแรมแห่งนี้ไม่ค่อยจะมีผู้คนมาพักมากนัก เพราะทุกคนเมื่อลงจากรถไฟก็ข้ามไปพักฝั่งเมือง นอกจากข้าพเจ้าแล้ว ยังมีชายอีกผู้หนึ่งอายุมากกว่าข้าพเจ้า การที่มาพักในโรงแรมเดียวกัน ซึ่งมีเราเพียงสองคนเท่านั้น ซ้ำยังเป็นคนไทยด้วยกัน ไม่มีปัญหาอะไรที่จะไม่หันหน้าเข้ามาสนทนาและทำความรู้จักกันก็ไม่ยากนัก แล้วเราก็สนิทสนมกัน ท่าทางของชายผู้นี้เป็นคนดีมีความรู้เป็นคนเปิดเผย คบง่าย เป็นกันเอง

ตอนหนึ่งข้าพเจ้าบ่นว่าที่พักมีความสะอาดน้อยกว่าโรงแรมรถไฟทั่วๆ ไป ที่เคยพักมา แล้วเพื่อนร่วมที่พักของข้าพเจ้าบอกว่า “อย่าไปสนใจอะไรเลยคุณเรื่องที่พัก เมื่อเราออกจากบ้านแล้ว หาความสะดวกความสบายได้ยาก เราพักคืนเดียวเท่านั้น ทนเอาหน่อยอย่าไปนึกอะไร ผมผจญมามากกว่านี้”

แล้วก็เล่าเรื่องผจญต่อเหตุการณ์ต่างๆ ให้ฟัง ให้เวลาผ่านไปอย่างเพลิดเพลิน แต่ข้าพเจ้าสนใจเรื่องหนึ่งข้าพเจ้าจึงตัดตอนมาเล่าให้ท่านฟัง...

เมื่อรถยนต์โดยสารจอดที่หน้าโรงแรมแห่งหนึ่ง พวกคนโดยสารรีบลง ผมมาในรถโดยสารนั้นผู้หนึ่งจึงลงมาด้วย เพราะเราต้องเดินทางมาเกือบตลอดวัน ต่างก็ปัดฝุ่นสีแดงที่ติดตามเสื้อผ้าและหน้าแล้ว ผมก็มองดูโรงแรมที่พักเป็นตึกเก่าๆ ปลูกอย่างหนาเทอะทะเอาความแข็งแรงเป็นข้อแรก เอาความสวยงามรองมาคงจะเป็นตึกที่เก่าแก่หลังหนึ่งในจังหวัดนั้น ข้างบนเป็นโรงแรม ข้างล่างเป็นร้านขายอาหารและกาแฟ ผมเข้าไปนั่งพักแล้วสั่งกาแฟมาถ้วยหนึ่ง มองดูเด็กประจำรถปีนขึ้นไปบนหลังคารถโดยสารเลิกผ้าคลุมออกแก้เอาหีบกระเป๋าเดินทาง ซึ่งผูกไว้กับเหล็กหลังคารถ ยกส่งลงมาข้างล่างแล้วก็เอาไปไว้ในร้านกาแฟ

นอกจากผมที่จะพักโรงแรมนี้แล้ว ก็ยังมีชายกลางคนกับภรรยาสาวซึ่งมีอายุอ่อนกว่าสามีประมาณยี่สิบปี ที่จะลงมาพักด้วย ผู้โดยสารพวกอื่นคงจะเป็นชาวเมืองนั้นจึงกลับไปบ้านของตน ผมกำลังนั่งดื่มกาแฟอยู่ ส่วนชายสูงอายุผู้นั้นนั่งคอยภรรยาของเขากำลังเข้าห้องน้ำ ผมจึงถามว่า “คุณจะพักแรมคืนที่นี่เหมือนกันหรือครับ”

ชายผู้มีอายุตอบว่า “ครับ ผมจะพักแรมคืนอยู่ที่นี่ รุ่งขึ้นก็จะเดินทางต่อไป” ขณะนั้นพอดีภรรยาท่านผู้นั้น

ก็ออกมาจากห้องน้ำมานั่งร่วมสนทนาด้วย ทันใดนั้นก็มีจีนไหหลำคนหนึ่งแต่งกายเสื้อผ้าขาวสะอาดเดินออกมาจากข้างในถามว่า “คุณต้องการห้องพักหรือครับ?”

ผมเลยบอกไปว่า “หาห้องพักสะอาดดีๆ ให้พักสองห้องซิเถ้าแก่ ห้องหนึ่งสำหรับท่านผู้นี้กับคุณนาย และผมอยู่คนเดียวห้องหนึ่ง”
เถ้าแก่ผู้นั้นบอกว่า “ห้องยังมีเหลือห้องเดียวครับคุณ นอกนั้นเต็มหมด”
ผมจึงบอกว่า “ทำไมโรงแรมใหญ่ๆ จึงมีเหลือห้องเดียว”
เถ้าแก่บอกว่า “มีหลายห้องแต่มีคนเช่าไว้หมดแล้ว”

ผมจึงถามว่า “เมืองนี้ก็เห็นคนไม่มาก ทำไมห้องพักจึงเต็มหมด”
เถ้าแก่ตอบว่า “คนเช่าไว้ตั้ง ๕ ห้อง มีฝรั่งสอง คนไทยสามคน กลางวันเขาไปทำงานในป่า(สำรวจแร่) กลางคืนถึงกลับมานอน เช้าขึ้นออกไป เขาเช่าไว้ตั้งหลายวันแล้วคิดว่าคงจะอยู่สองอาทิตย์”

ผมจึงบอกว่า “เหลือห้องเดียวก็ให้คุณทั้งสองนี้ก็แล้วกัน”
เถ้าแก่ผู้นั้นถามว่า “แล้วคุณจะไปนอนที่ไหนล่ะ”
ผมจึงบอกว่า "คนเดียวไม่เป็นไร จะไปหาพักโรงแรมอื่นก็ได้”
เถ้าแก่เจ้าของโรงแรมบอกว่า “เมืองนี้ไม่มีโรงแรมที่ไหนอีกนอกจากที่นี่”

แต่แล้วเถ้าแก่โรงแรมทำเป็นนึก สักครู่ก็ส่งภาษาจีนพูดกับบ๋อย ผมเห็นเจ้าเด็กบ๋อยนั้นสะดุ้ง และเถ้าแก่บอกกับผมว่า ยังมีห้องหนึ่งห้องต้องทำความสะอาด เพราะไม่มีคนเข้าไปพักนานแล้ว ถ้าคุณจะพักก็ขึ้นไปดูได้

ผมบอกว่า “ตกลงไม่ต้องดู จัดการทำความสะอาดก็แล้วกัน”

เถ้าแก่จึงสั่งบ๋อยให้ยกกระเป๋าเดินทางขึ้นไปข้างบน และเอากุญแจไปไขห้องสำหรับผัวเมีย และเอาไปในห้องร้างที่จะให้ผมเข้าไปพักด้วย เมื่อเราขึ้นไปข้างบนมองดูสภาพ ก็เป็นโรงแรมบ้านนอกธรรมดาทั่วๆ ไป

สองผัวเมียได้ห้องติดข้างถนนใหญ่ สำหรับผมนั้นบ๋อยเดินนำเอากุญแจไปเปิดอีกห้องหนึ่งอยู่ลึกเข้าไปมาก บ๋อยพยายามไขกุญแจเท่าไรไม่ออกเพราะมือสั่น ผมต้องหยิบกุญแจมาไขเอง เมื่อถือกุญแจก็เห็นสนิมติดมือ จึงรู้ว่าห้องนี้คงไม่ได้เปิดมานานแล้ว เมื่อเปิดออกแล้วเจ้าบ๋อยถามผมว่า “นายจะนอนห้องนี้หรือ”

ผมพยักหน้า
บ๋อยจึงพูดว่า “นายเข้าไปก่อนซิ ประเดี๋ยวผมจะไปทำความสะอาดให้”

ผมสังเกตดูรู้ว่าเจ้าบ๋อยคนนี้ลุกลี้ลุกลนชอบกล ผมจึงเข้าไปเปิดหน้าต่างออก ห้องรู้สึกอับๆ เห็นจะเป็นเพราะปิดไว้นาน มองดูสภาพก็ไม่เห็นมีอะไรผิดแปลก นอกจากมุ้งไม่มีและที่นอนม้วนไว้ สักครู่บ๋อยอีกคนหนึ่งก็หอบเอาผ้าปูที่นอนหมอนมุ้งขึ้นมา และจัดการเช็ดกวาดทำความสะอาดกันสองคน และคุยกันซุบซิบซึ่งผมไม่รู้ว่าพูดอะไรกัน

แต่ที่ผิดสังเกตก็เพราะเจ้าบ๋อยสองคนพูดกันแล้วก็หันมาดูหน้าผม แล้วก็หัวเราะกันคล้ายผมเป็นตัวตลก ผมไม่รู้เรื่อง เขาหัวเราะผมเพราะอะไร และผมก็ไม่เอาใจใส่เมื่อเช็ดถูปัดกวาด กางมุ้ง ปูที่นอน ใส่ปลอกหมอน

เรียบร้อยแล้วก็ไม่เห็นว่ามันผิดกว่าห้องอื่นอย่างไรเลย ทำไมเถ้าแก่เจ้าของโรงแรมจึงไม่บอกแต่ครั้งแรก แต่ก็ไม่ได้คิดอะไรมาก เพราะเราก็ได้ห้องนอนเรียบร้อยแล้ว ไม่ต้องวิตกว่าจะต้องไปหาที่อื่นนอน

ทราบว่าตามปกติห้องพักไม่ค่อยจะมีคนเต็ม แต่คราวนั้นมีนักสำรวจทั้งไทยและฝรั่ง ๕ คน ได้มาเช่าห้องไว้ จึงทำให้โรงแรมนี้เต็ม เย็นนั้นผมอาบน้ำชำระร่างกายเสร็จแล้วก็เดินลงมาดูอาหารสั่งอาหาร รู้สึกว่าเมื่อผมลงมานั่ง พวกบ๋อยและคนจีนไหหลำบนโรงแรมนั้นต่างมองผมเป็นตาเดียวกัน ผมต้องก้มหน้าลงดูเสื้อผ้าอาจจะใส่ไม่เรียบร้อยหรือขาด แต่ดูแล้วดูอีกก็ไม่เห็นมีอะไรผิดปกติ แล้วก็เลยคิดว่าใครจะดูเราอย่างไรก็อย่าไปสนใจเลย เมื่อผมสั่งอาหารทานเสร็จแล้วก็กลับขึ้นไปนอนพักในห้อง

สักครู่บ๋อยก็เอาตะเกียงเติมน้ำมันมาเสร็จเรียบร้อยขึ้นมาให้ แต่ก็เป็นเรื่องที่ทำให้ผมสงสัยว่า เพียงเอาตะเกียงขึ้นมาก็ต้องขึ้นมาตั้งสองคน ผมอยากจะให้รู้แน่ จึงสั่งให้บ๋อยเอาบุหรี่ขึ้นมาให้ผมหนึ่งซอง แต่แล้วทำให้ผมสนใจมากขึ้นเพราะเพียงยาซองเดียวก็ยังขึ้นมาให้ผมตั้งสองคน ผมนึกแต่ในใจว่าโรงแรมนี้คงมีสิ่งผิดปกติเป็นแน่เมื่อเข้ามาในห้องที่ผมอยู่

เมื่อบ๋อยออกไปแล้ว ผมก็นั่งคิดสักครู่หนึ่ง จึงใส่กุญแจห้อง แต่จุดไฟทิ้งไว้ แล้วก็เดินลงบันไดไปข้างล่างเห็นแสงไฟเจ้าพายุแขวนอยู่กลางห้อง มีพวกจีนไหหลำนั่งคุยกันเสียงดังใต้แสงเจ้าพายุ พอผมเดินลงไปเสียงที่ดังก็ค่อยลงทันที ผมก็ทำเป็นไม่สนใจ

เถ้าแก่เจ้าของโรงแรมถามว่า “คุณจะต้องการอะไรบ้างครับ?”
ผมจึงบอกว่า “อยากได้น้ำชาจีนสักหนึ่งกา บอกบ๋อยเอาขึ้นไปให้ด้วย”

เสียงเถ้าแก่สั่งบ๋อยเป็นภาษาไหหลำ แล้วพูดโต้ตอบกันสองสามคำ เถ้าแก่หันมาพูดกับผมว่า “ประเดี๋ยวเขาจะเอาขึ้นไปส่งพร้อมกับคุณ” ผมก็เลยบอกว่า “เอาขึ้นไปได้ ผมจะนอนละ”

เมื่อผมพูดแล้วก็เดินขึ้นไป ก็เห็นบ๋อยถือกาน้ำชาขึ้นมาพร้อมกันสองคนเดินตามหลังผมขึ้นไป เมื่อผมไขกุญแจเข้าไปในห้อง เจ้าบ๋อยก็เข้าไปในห้อง วางกาน้ำชาด้วยท่าทางงกๆ เงิ่นๆ ผมเตรียมไว้แล้ว พอเห็นแกจะรีบออกจากห้องผมก็จับข้อมือไว้ ผมเห็นบ๋อยคนที่ถูกจับมือ ตกใจสะดุ้งสุดตัว ปากสั่นพูดว่า
“คุณอย่าเล่นอย่างนี้ ผมใจไม่ดี”

ผมจึงถามว่า “นี่อยากจะถามอะไรหน่อยนะ ฉันรู้สึกมีอะไรแปลกหูแปลกตาลึกลับมากในโรงแรมนี้”
ผมสังเกตดูบ๋อยสองคนได้ยินคำพูดแล้วทำตาเหลือกกลัวคนจะได้ยิน ชี้มือไปข้างนอกห้อง ผมเดินตามออกไปเพราะแกแสดงกิริยาหวาดกลัวมาก พอออกไปพ้นห้องแล้ว แกก็กระซิบบอกเบาๆ กลัวใครจะได้ยินว่า

“ผี”

ผมก็อดหัวเราะไม่ได้ จึงถามว่า “อยู่ที่ไหน?”
บ๋อยสองคนรีบกระซิบบอกว่า “ในห้องคุณ”

เมื่อผมรู้เรื่อง ผมก็หัวเราะ เพราะผมไม่ใช่คนกลัวผี จึงบอกกับบ๋อยว่า “ไม่ต้องตกใจ ไม่ต้องกลัว”

บ๋อยทั้งสองเห็นผมพูดเช่นนั้นก็ชักจะกล้าขึ้นมาบ้าง เพราะเดิมแกคงคิดว่าพอบอกว่า “ผีอยู่ในห้อง” ผมคงจะสะดุ้งคงจะตกใจกลัว แต่กลับตรงกันข้ามผมกลับหัวเราะ แกคงนึกว่ามาพบคนบ้าบิ่นเข้าแล้ว เลยทำให้แกพลอยกล้าไปด้วย พูดออกมาว่า

“ผมพูดจริงๆ ครับ ไม่ได้พูดเล่น ไม่มีใครนอนจนสว่างได้เลย บางทียังไม่ทันครึ่งคืนก็วิ่งออกจากห้องไม่ทัน เพราะตกใจกลัวมาก ไม่กล้าเข้าไปในห้องอีก เถ้าแก่จึงไม่ค่อยให้ใครพัก”

ผมจึงบอกว่า “ขอบใจเธอสองคนมาก ไม่ต้องเป็นห่วงฉันหรอก เรื่องผีฉันไม่เคยกลัวเลย ผีชอบหลอกคนขี้ขลาด คนใจอ่อนคนตกใจง่าย คนขี้กลัว ฉันใจเข้มแข็งมากพอที่ผีกลัวฉัน ธรรมดาผีไม่หลอกคนเล่นสนุก ผีต้องมีอะไรทุกข์ร้อนเพื่อให้คนช่วย เอาละฉันจะเข้าไปนอนให้สบายเลย”

เมื่อผมพูดแล้วก็รีบกลับเข้าไปในห้องใส่กลอนภายในแล้วก็ไขไส้ตะเกียงให้สว่างขึ้น เพื่อจะคอยดูเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป เมื่อทราบว่าเป็นผีผมก็เบาใจ เสียงบ๋อยสองคนได้ยินผมพูดชักจะกล้าขึ้นบ้าง ลงไปพูดอะไรข้างล่างแล้วก็มีเสียงโจษจันเป็นภาษาจีน ผมไม่เอาใจใส่ ตาก็จ้องทางหน้าต่างที่เปิดไว้จนผมง่วงนอนก็ยังไม่เห็นมีอะไรผิดแปลกเกิดขึ้น

จนผมหลับไปนานเท่าใดไม่ปรากฏ พอลืมตาขึ้นเห็นตะเกียงที่สว่างไสวอยู่นั้นก็ค่อยๆ หรี่ลงไฟนวลเมื่อแสงไฟจวนจะดับเป็นสีน้ำเงิน ผมต้องลุกขึ้นนั่งเบิกตากว้างขึ้นดู เพราะเห็นผู้หญิงสวยแต่งตัวเป็นชาวเมืองเหนือรูปร่างค่อนข้างสวย แต่หน้าเปรอะเปื้อนเลือด ประเดี๋ยวก็ทำหน้าสวยงาม ประเดี๋ยวก็ทำหน้าน่าเกลียดน่ากลัว แล้วก็มายืนจ้องหน้าดูผม จนเห็นหน้าของเธอเกือบมาติดหน้าผมอยู่แล้ว ผมมีจิตใจเข้มแข็ง แม้ว่าเธอแสดงหน้าตาอย่างไรผมก็ไม่กลัว เพราะผมรู้ว่าแกเป็นผี ผมต้องทำจิตใจให้เข้มแข็ง แกทำอะไรผมไม่ได้ สักครู่แกเห็นผมไม่กลัว แกก็ถามเป็นเสียงชาวเหนือว่า

“คุณบ่กลัวข้าเจ้า?” ผมสั่นศีรษะบอกว่า “ไม่กลัวเพราะเธอเป็นผี”
เธอถามว่า “เพราะอะไร” ผมบอกว่า “เพราะฉันก็เคยเป็นผีเหมือนเธอ เมื่อฉันยังไม่เกิดเป็นคน แหละเธอก็เคยเป็นคนเมื่อยังไม่เป็นผี”

เธอพูดว่า “ข้าเจ้ารู้ว่าคุณเป็นคนใจเข้มแข็ง ไม่เหมือนคนอื่น พอเห็นข้าเจ้าตกใจกลัววิ่งหนีไป เราจึงไม่รู้เรื่องกันเลย” เธอพูดขึ้นเป็นปกติ และรูปร่างก็เปลี่ยนแปลงไปในทางดี ไม่แสดงกิริยาจะเอาชนะผมอีกต่อไป เราจึงได้พูดกันอย่างธรรมดา

ผมจึงถาม “เธอต้องการอะไร ที่คอยหลอกคนที่มาพักในห้องนี้ทำให้เขาตกใจกลัว”
ทันใดนั้นเธอก็สยายผมแล้วก้มหน้าร้องไห้สะอึกสะอื้น โศกเศร้าเสียใจ ผมปล่อยให้เธอร้องไห้จนจุใจ แล้วเธอก็เงยหน้าขึ้นพลางพูดทั้งน้ำตาว่า

“ข้าเจ้าได้รับความลำบาก ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในที่นี้มานานแล้ว ได้รับความอดอยากยากแค้น ไม่มีใครทำบุญอุทิศกุศลให้พ้นทุกข์ ข้าเจ้าขอคุณเจ้าช่วยข้าเจ้าด้วย เพื่อจะได้พ้นทุกข์พ้นการทรมานจากที่นี่ไปเกิดบ้าง” เธอพูดแล้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น
ผมรู้สึกสงสารอย่างจับใจจึงบอกเธอว่า “เอาเถิดจะหาทางช่วยเหลือเธอให้พ้นทุกข์พ้นร้อนเท่าที่จะหาทางช่วยเหลือเธอได้ ฉันจะไม่ลืมที่จะช่วยเธอเป็นอันขาดเธอชื่ออะไรนะ” เสียงของเธอตอบแกมสะอื้นว่า “ข้าเจ้าชื่อ บัวผัด”

ผมย้ำทวนชื่อของเธอ แล้วก็ไม่รู้ว่ามีอะไรมาดลใจผมพูดออกมากับเธอว่า “อย่าร้องไห้เลย ฉันจะช่วยเธอได้แน่จงวางใจเถิด แต่ฉันอยากจะขอร้องเธอว่าต่อไปนี้เธออย่าไปหลอกคนให้ตกใจกลัวอีก”

เธอพูดว่า “ถ้าคุณรับรองจะช่วยข้าเจ้าแน่แล้ว ต่อไปข้าเจ้าก็จะไม่แสดงตัวอีกแล้ว ขอให้คุณช่วยข้าเจ้าไวๆ เถิด” พูดแล้วเธอก็ก้มลงกราบผม กราบแล้วกราบอีกจนผมเผลอสติไป เพียงจำได้ว่าเธอก้มกราบเท่านั้น ผมก็ล้มตัวลงนอน ต่อจากนั้นก็ไม่รู้เรื่อง

จนรุ่งเช้าผมตื่นขึ้นมาก็นึกถึงเรื่องที่ได้พูดกับวิญญาณของบัวผัดครึ่งหลับครึ่งตื่น พอเปิดประตูห้องก็พอดีนายฝรั่งสองคนและคนไทยอีกสามคนกำลังใส่กุญแจห้องแล้วลงไปข้างล่าง ผมคิดว่าแกคงเข้าป่าแต่เช้าไปสำรวจตามเคย เช้าวันนั้นตามความสังเกตของผม เหมือนว่าตัวของผมเป็นวีรบุรุษในโรงแรม เพราะคนในโรงแรมตั้งแต่ตัวเถ้าแก่ตลอดถึงบ๋อยหรือกุ๊ก รู้สึกว่าเอาใจใส่กับผมมาก

ถามผมว่า “คุณ เมื่อคืนนี้นอนสบายดีหรือ?”
ผมบอกว่า “สบายดี ขอบใจที่เอาใจใส่”

เจ้าบ๋อยสองคนนั้นแอบเข้ามากระซิบถามว่า “เมื่อคืนคุณพบผีผู้หญิงหรือเปล่า?”
ผมตอบสั้นๆ ว่า “พบ”

บ๋อยถามผมต่อไปว่า “ทำไมคุณไม่วิ่งออกจากห้องล่ะ”
ผมตอบว่า “ก็ฉันไม่กลัวนี่”

แกจึงพูดว่า “คุณเป็นคนแรกที่นอนได้ตลอดคืน คุณมีของดีอะไรนะ หรือมีคาถา ขอผมบ้างได้ไหม?”
ผมจึงตอบว่า “ฉันไม่มีคาถาอาคมอะไร ถ้าเราใจอ่อนเราก็กลัวผี ถ้าเราใจเข้มแข็งผีก็กลัวเรา ต่อไปนี้ไม่ต้องกลัวแล้วรับรองว่าเธอไม่มาหลอกอีก” รู้สึกว่าเจ้าบ๋อยมันแสดงความดีใจ ไปเที่ยวบอกคนในโรงแรมตามความเข้าใจของแกว่า ผมได้ปราบผีแล้วไม่มีอยู่ในห้องนั้นอีกต่อไป

หลังจากนั้นผมก็เดินทางไปอีกหลายแห่ง สุดท้ายปลายทางผมก็ขึ้นรถไฟไปเชียงใหม่ พอผมขึ้นไปบนรถก็พบกับพระภิกษุอาวุโสชั้นเถระผู้ใหญ่องค์หนึ่ง อยู่บนรถไฟชั้นหนึ่ง ผมดีใจมากเพราะท่านอาจแก้ปัญหาผมได้บ้าง เมื่อผมเข้าไปนมัสการท่านแล้วก็สนทนาด้วย ท่านแสดงความเมตตาปรานีสมเป็นสมณะ และก็ทราบว่าท่านอยู่กรุงเทพฯ กำลังจะไปเชียงใหม่เหมือนกัน แต่จะลงพักที่ลำพูนสัก ๒-๓ วัน จากนั้นก็จะขึ้นรถยนต์จากนครลำพูนไปพักที่จังหวัดเชียงใหม่

ผมจึงถามขึ้นว่า ถ้าเราจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้วิญญาณของคนตายแล้วจะทำอย่างไรจึงจะถึงผู้ตาย ผมก็เล่าเรื่องประหลาดวิญญาณของบัวผัดถวายท่านแล้วก็เห็นท่านนิ่งครู่หนึ่ง แล้วพูดว่า "เห็นจะต้องทำสังฆทานอุทิศซิคุณ" แล้วท่านก็บอกถึงสิ่งที่ต้องถวายพระ และให้พระท่านช่วยจัดที่พระพุทธ การนิมนต์พระก็ไม่เจาะจงว่าองค์ใด เราไม่มีบ้านถวายที่วัดก็ได้

คราวนั้นผมขึ้นไปถึงเชียงใหม่ ใจนั้นคิดจะช่วยวิญญาณบัวผัดให้พ้นเวรกรรมตามที่รับปากไว้แล้ว ฉะนั้น เมื่อผมขึ้นไปเชียงใหม่และพักที่โรงแรมรถไฟเชียงใหม่ ก่อนอื่นคิดว่าควรจัดการทำสังฆทานเพราะในชีวิตน้อยคนนักที่ได้พบกับเหตุการณ์ประหลาดเช่นนี้ จะต้องใช้เงินเท่าใดผมก็ยอมที่จะอุทิศส่วนกุศล เพราะยังครุ่นคิดถึงวิญญาณของบัวผัดที่ร้องไห้อ้อนวอนขอความช่วยเหลืออยู่ไม่รู้ลืม

ผมจึงจัดการไปหาสิ่งของเพื่อทำสังฆทาน ทุกสิ่งทุกอย่างหาได้โดยเรียบร้อยจากตลาดวโรรส ผมนึกขึ้นมาได้ว่าที่เชียงใหม่นี้มีวัดที่พระสงฆ์ไทยภาคกลางมาจำพรรษาอยู่ แต่ก็มีวัดซึ่งมีพระพม่าจำพรรษาอยู่เหมือนกัน ซึ่งมีสองวัดอยู่ใกล้ติดกัน คือวัดพระไทยและวัดพระพม่า ผมจึงคิดว่าควรจะไปคอยอยู่ทางเข้าวัดไทย เพื่อให้แน่ว่าจะได้ถวายสังฆทานพระสงฆ์ไทยไม่ผิด เพราะเมื่อท่านบิณฑบาตแล้วกลับวัด

เมื่อผมลำเลียงเครื่องถวายสังฆทานตามที่พระผู้ใหญ่ท่านได้แนะนำ โดยรถม้าของชาวพม่าผู้ขับ ผมรอไม่นานนักก็พบพระสงฆ์ท่านกลับจากบิณฑบาตจะเข้าวัด ผมจึงนิมนต์ให้ท่านรับสังฆทานที่วัด โดยรอนิมนต์พระครบสี่องค์ พระท่านได้ช่วยจัดการให้เป็นที่เรียบร้อย และสอนให้ผมทุกสิ่งในคำถวายสังฆทานแล้วท่านก็ให้กรวดน้ำ เมื่อเสร็จแล้วก็รู้สึกจิตใจของผมชุ่มชื่น ที่ได้ทำสังฆทาน หายความทุกข์หนักอกที่รับปากกับวิญญาณบัวผัด ผมก็ทำตามสัญญาเสร็จโดยสมบูรณ์ไปแล้ว ทางวิญญาณของบัวผัดปีศาจหญิงผู้น่าสงสารนี้จะได้รับส่วนบุญหรือไม่ผมก็ไม่แน่ใจ แต่อย่างน้อยผมก็ได้รับการตอบแทนทางจิตใจ ได้รับความสบายใจ คล้ายกับว่าผมได้ทำงานชิ้นใหญ่อันหนึ่งเสร็จสิ้นไป จิตใจก็โล่งหายหนักอก หลังจากนั้นเมื่อผมติดต่อการงานทางเชียงใหม่เรียบร้อยก็กลับกรุงเทพฯ

ต่อนั้นมาไม่นานนัก ผมก็ต้องขึ้นมาทางภาคเหนือด้วยกิจการงาน คราวนั้นผมจำได้ว่าพักที่โรงแรมรถไฟที่สบตุ๋ย นครลำปาง ตามปกติผมไม่ชอบพักในเมืองเพราะผู้คนจอแจไม่สงบ และผู้จัดการที่โรงแรมรถไฟนี้กับผมชอบพอกันมาก เพราะทุกครั้งที่ผมมานครลำปาง ผมก็จะต้องมาพักที่โรงแรมนี้เป็นประจำ เมื่อผมมาพักแล้วก็ตั้งใจว่า จะเดินทางต่อไปถึงเชียงรายในวันรุ่งขึ้น จึงสั่งให้คนไปช่วยจองรถที่ออกเดินทางไปเชียงรายในวันรุ่งขึ้นเช้า และผมขอจองนั่งข้างหน้ารถ เมื่อคนรับใช้ขี่จักรยานออกไปไม่ช้าก็กลับมาบอกว่า ได้ตกลงจองที่นั่งข้างหน้าไว้ให้แล้ว พรุ่งนี้เช้ารถออกเวลา ๘ โมง รถจะมารับที่โรงแรมให้ผมเตรียมตัวไว้ด้วย จากนั้นผมก็เพียงรอเวลาที่จะออกเดินทางให้ไปถึงจุดหมายปลายทาง เพื่อติดต่อการงานทางเชียงราย

แต่แล้วคืนวันนั้นผมก็ได้รับความประหลาดอัศจรรย์อีกครั้งก็คือผมหลับไปจวนรุ่งสว่างแล้วฝันว่า ได้เห็นบัวผัดเดินเข้ามาในโรงแรมที่ห้องผมนอน ในฝันนั้นว่าแกแต่งตัวสวยงามหน้าตายิ้มแย้มผุดผ่อง ไม่มีความเศร้าโศกเหมือนเมื่อพบแกเป็นครั้งแรกเลย เธอมาใกล้ผมแล้วยกมือขึ้นไหว้ ผมก็ตะลึง เธอจึงพูดว่า "คุณได้ช่วยข้าเจ้าพ้นทุกข์แล้ว บัวผัดจึงมาหาคุณได้เพื่อมาขอบคุณที่ได้ช่วยตามที่รับปากกับข้าเจ้าไว้ ข้าเจ้ามานี้ก็เพื่อจะมาบอกให้คุณรู้อีกอย่างหนึ่ง คือ พรุ่งนี้รถที่จะออกเดินทางไปเชียงราย ออกเวลา ๘ โมง ถึง ๙ โมงเช้านั้น ขอให้คุณงด

เดินทางเสียอย่าได้ไปเลย รถคันนั้นสี..... คนขับรถรูปร่าง..... ใส่เสื้อสี..... ขอให้จำคำของข้าเจ้าไว้ด้วย อย่าเดินทางตอนเช้าพรุ่งนี้ ขอคุณจงเสียเงินให้เขาไป ข้าเจ้าลาละ หมดหน้าที่ของข้าเจ้าแล้ว”

รุ่งเช้าผมตื่นนอนก็ยังจำภาพฝันอย่างติดหูติดตา ทั้งคำพูดของบัวผัดก็ยังไม่ลืม แต่มาคิดทบทวนดูแล้วก็จะไปเชื่ออะไรกับความฝัน ทั้งคนทางโรงแรมก็ไปจองรถและที่นั่งไว้เรียบร้อยแล้ว เช้า ๘ โมง รถก็จะมารับ ผมจึงตัดสินใจว่า จะไม่เชื่ออะไรกับความฝันให้เสียงานเสียการเปล่าๆ พอ ๗ โมงเช้า ทางโรงแรมก็จัดไข่ลวก และขนมปังกาแฟมาให้ผมที่ห้อง ผมแต่งตัวเตรียมไว้พร้อมเพื่อไม่ได้เสียเวลา เมื่อรถมาก็จะได้ไป หลังจากจัดการกับอาหารเช้าที่ทางโรงแรมจัดมาให้เรียบร้อยแล้ว ก็นั่งอ่านหนังสือเพื่อรอเวลารถมารับออกเดินทาง พลางดูนาฬิกาเรือนใหญ่ที่ติดอยู่ข้างฝาของโรงแรมก็เห็นจวนจะ ๘ โมงแล้ว คิดในใจว่าเจ้าของรถคงจะตระเวนรอบตลาดเพื่อหาคนโดยสาร แต่แล้วก็ได้ยินเสียงแตรรถดังขึ้น ไม่ช้าก็เห็นรถแล่นเข้ามาในโรงแรม เสียงคนรถร้องบอกมาตลอดทางว่า “เชียงฮาย เชียงฮาย !”

พอรถจอดหน้าโรงแรมผมก็ต้องตกตะลึง เพราะรถคันนั้นมันตรงกับความฝันทั้งสีของรถ ทั้งสีของเสื้อคนขับและก็เหมือนเสียงกระซิบแว่วๆ ว่า “คุณอย่าไป เชื่อข้าเจ้าเถิด” ผมต้องขนลุกขึ้นมาทันที “คุณอย่าไป เชื่อข้าเจ้าเถิด” ผมตัดสินใจเป็นครั้งสุดท้าย เดินลงจากโรงแรมตรงไปที่รถซึ่งกำลังรอผมอยู่หน้าโรงแรม พลางควักเงินค่าโดยสารออกให้แล้วพูดกับคนขับรถว่า “ขอบใจน้องชายที่มารอตามเวลา ขอชำระค่าโดยสารไปถึงเชียงราย แต่ฉันไม่ไปหรอกวันนี้ ขอโทษด้วยนะ”

คนรถรับเงินแล้วก็งงๆ เพราะไม่คิดว่าผมจะไม่ไปเพราะเห็นเตรียมตัวรออยู่ก่อนแล้ว เมื่อแกรับเงินจากผมแล้วก็บอกว่า “ไม่เป็นไรครับ” แล้วไม่ช้ารถคันนั้นก็ออกจากโรงแรมไป ผมเองก็ไม่แน่ใจว่าตัดสินใจไปนั้นผิดหรือถูก สิ่งที่น่าคิดก็คือผมมีธุระด่วนทางเชียงราย และต้องกลับถึงกรุงเทพฯ ช้ากว่ากำหนดหนึ่งวันโดยไม่มีเหตุผล งานทุกอย่างวางแผนไว้ก็เคลื่อนหมด ตามธรรมดาผมเป็นคนที่ไม่เชื่อโชคลาง วันนี้ผมไม่ได้ออกจากโรงแรม ใช้เวลาบันทึกเรื่องและอ่านหนังสือเท่าที่มีติดตัว

แต่แล้วเย็นวันนั้นเอง บ๋อยที่โรงแรมไปได้ข่าวมาจากตลาดว่า รถโดยสารคันที่จะรับผมไปเชียงรายตอนเช้านั้นวิ่งไประหว่างทางได้เกิดอุบัติเหตุตกเขาลงเหวข้างทาง คนโดยสารได้รับบาดเจ็บสาหัสและล้มตาย

ผมได้ทราบข่าวร้ายแรงที่น่าสยดสยอง ซึ่งผมก็ไม่รู้สึกสะดุ้งสะเทือน เพราะจิตใจผมเข้มแข็งพอ แต่ผมก็สุดที่จะระงับความตรึงใจที่ผมได้รอดอุบัติเหตุคราวนี้ ก็เพราะวิญญาณของผู้หญิงผู้หนึ่ง ผมตื้นตันใจ พูดอะไรไม่ออกผมเป็นลูกผู้ชายที่มีจิตใจเข้มแข็งอย่างไม่ย่อท้อต่อภัยอันตรายใดๆ แต่ต้องมาสะอื้นด้วยความตื้นตันใจ ผมเล่าไม่อาย ผมต้องร้องไห้จิตใจผมอ่อนลง เพราะความดีของดวงวิญญาณผู้หญิงผู้หนึ่ง ผมอยากจะเรียกว่า “วิญญาณกตัญญู” ....

คืนวันนั้น เราเล่าเหตุการณ์ที่ผ่านๆ สู่กันฟังจนดึก แล้วเราก็เข้านอน แต่ข้าพเจ้าอดคิดอดนึกถึง “วิญญาณกตัญญู” ของเพื่อนร่วมโรงแรมเสียมิได้ เช้าขึ้นเราต่างก็แยกกันที่สถานี ข้าพเจ้าขึ้นเหนือ แต่ท่านผู้นั้นล่องลงใต้ เรื่องวิญญาณกตัญญูจึงเป็นเรื่องน่าคิดเรื่องหนึ่ง.

แม้วิญญาณยังกตัญญูรู้คุณคน คอยเวียนวนบอกเหตุเภทภัยให้

อย่าไปรถเที่ยวนี้เดินทางไกล อุบัติภัยรออยู่รู้เหตุการณ์
รถตกเหวมรณะอนาถนัก วิญญาณทักท้วงไว้ให้สงสาร
ชีวิตรอดอันตรายไม่พบพาน แผ่ส่วนกุศลทำสังฆทานทดแทนคุณ.

ดับ – เกิด

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๓

....

เมื่อเพื่อนผู้นั่งข้างหน้ารถกับข้าพเจ้าผู้ขับ เล่าเรื่องตรงกันข้าม แล้วเราก็มาถกกันหลายเรื่อง เช่น บุญกรรมหรือบาปกรรม ตายแล้วกลับมาเกิดอีกหรือไม่ วิญญาณมีจริงไหม นรกสวรรค์มีจริงไหม เราได้พยายามนำเอาประสบการณ์ชีวิตเก่าๆ ที่ผ่านมาแล้วขึ้นมาเล่า เพื่อจะช่วยกันพิจารณาหาเหตุผลต่างๆ ซึ่งเราได้หยิบยกนำเอาเรื่องในร้านอาหารโจ๊กมาเป็นตัวอย่าง

ข้าพเจ้าผู้หนึ่งขอร้องแกมวิงวอนว่า หากท่านผู้ใดได้ประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นด้วยตนเองก็ดี ขอให้นำมาเล่าสู่กันฟัง จะเป็นเรื่องดีหรือชั่ว จะได้ไปเป็นบทเรียน จะได้เป็นความรู้ นอกจากจะเกิดประโยชน์แล้ว พวกเรายังได้สนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะพวกเราผ่านชีวิตมามากแล้ว ย่อมจะพบประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตเป็นตัวอย่างที่ดีและไม่ดีมาแล้วทุกคนไม่มากก็น้อย

เพื่อนนั่งอยู่ข้างในรถผู้หนึ่ง เป็นคนเล่าเรื่องเป็นคนที่สองว่า

ผมมีความสนใจในชีวิตของคนเรานี้ เกิดกลัวตายเป็นธรรมดาแน่นอนที่เรารู้กันทุกคน แต่ยังสงสัยว่าตายแล้วเกิดนี่ เรามีหลักอะไรมาพิสูจน์ยืนยันให้แจ่มแจ้งอย่างมีเหตุผล เป็นศาสตร์ที่ลี้ลับยังถกเถียงกันอยู่ตลอดมา แม้ทางวิทยาศาสตร์ก็ยังไม่สามารถจะคลี่คลายให้กระจ่างไปได้ แต่บัดนี้ผมเชื่อแล้วตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนเรายังมีกิเลสย่อมจะเวียนว่ายตายเกิดไม่สิ้นสุด เหตุที่เกิดความเชื่อแน่นอนใจ ไม่มีข้อสงสัยก็คือ

ที่บ้านผม เดิมผมไม่ได้ตั้งศาลพระภูมิ เพราะผมเชื่อว่าไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญอะไร ผมไปถามผู้มีความรู้ ท่านก็บอกว่าเราสร้างบ้านใหม่ก็ไม่จำเป็นอะไร ที่จะต้องมีศาลพระภูมิให้เกะกะบ้านเปล่าๆ ทั้งยังเกิดเป็นภาระยุ่งยากจะต้องบูชากันตลอดไป แต่ถ้าเราถือ ตั้งก็ได้ตามใจ มันก็ไม่เสียหายอะไร ฉะนั้น ผมจึงเลือกเอาว่าไม่ตั้งศาลดีกว่า แต่เมื่อผมปลูกบ้านเสร็จจนมาอยู่ โดยบ้านไม่มีศาลพระภูมิก็สุขสบายดี เป็นปีก็ไม่เห็นมีอะไรผิดแปลก

จะผิดก็เห็นจะเป็นพวกญาติผู้ใหญ่หัวโบราณที่มาเยี่ยม คนนั้นก็พูดอย่างนี้ คนนี้ก็พูดอย่างนั้น มีบ้านไม่มีศาลพระภูมิมันไม่ถูกหลัก มันไม่ใช่บ้านเช่า บ้านของเราเอง จะได้อยู่เย็นเป็นสุขชั่วลูกหลาน ทางญาติผู้ใหญ่มีคุณป้าคุณยาย เป็นต้น ผมหัวเราะ ผมไม่รำคาญ เพราะแกมาพักอยู่ชั่วคราวแล้วก็ไป แต่แล้วคุณแม่ผมก็พลอยเห็นชอบไปด้วย ได้รบเร้าให้ผมตั้งศาลพระภูมิอยู่ตลอดเวลา แกบ่นจนผมรำคาญทนไม่ไหว จึงบอกให้ภรรยา

ผมจัดการตั้งศาลพระภูมิแก้ความรำคาญ เพื่อตามใจผู้ใหญ่ให้ทุกคนมีความสบายใจ โดยผมไม่สนใจ ขอมอบให้เป็นหน้าที่ของภรรยาและคุณแม่ผมจัดการตามพรหมศาสตร์

ต่อมาก็มีศาลพระภูมิเกิดขึ้นในบ้านผม ความเดือดร้อนรำคาญใจจากญาติผู้ใหญ่ และคุณแม่ก็หายไป เวลานั้นผมมีญาติมาจากต่างจังหวัดมีทั้งญาติทางแม่ญาติทางพ่อ และทั้งฝ่ายภรรยาผม มาพักที่บ้านเสมอเพราะผมเองเป็นคนต่างจังหวัด

แต่มีสิ่งที่แปลกอยู่อย่างหนึ่ง หลังจากตั้งศาลพระภูมิแล้ว ก็มีผู้เห็นชายสูงอายุนุ่งขาวห่มขาวเดินอยู่ในบ้าน แต่ผมไม่เคยเห็น นอกจากผู้ที่มาพักในบ้านเห็นแล้ว ยังมีบางคนฝันเห็น ทั้งๆ ที่คนมาพักคนละคราว คนละจังหวัด แต่ฝันเห็นชายสูงอายุมีลักษณะเดียวกัน เป็นสิ่งที่แปลกมาก ผมคิดว่าทำอย่างไร ผมจะได้มีโอกาสได้พบเห็นบ้าง เพราะมีแต่ผู้อื่นและแขกที่มาพักเห็น แต่ผมผู้เป็นเจ้าของบ้านไม่เคยเห็นเลย

คืนหนึ่งผมไหว้พระสวดมนต์แล้วก็มานึกสงสัยว่า มนุษย์เราเกิดมาแล้วตาย จะเกิดมาอีกไหมหนอ? และนำเรื่องเกี่ยวกับตายเกิดมาคิดเปรียบเทียบเรื่องต่างๆ ที่มีผู้เล่า มีผู้ประสบเหตุการณ์มาแล้ว ทั้งที่มีผู้ที่เคยตายแล้วฟื้นขึ้นมา แล้วพวกที่เกิดมาระลึกชาติได้ทั้งในประเทศและนอกประเทศมีข่าวไม่น้อย มาคิดทบทวนหาเหตุผล แต่แล้วนึกขึ้นได้ถึงศาลพระภูมิที่ตั้งขึ้นได้ว่าศาลพระภูมิที่ตั้งขึ้นแล้ว ยังไม่เคยจุดธูปเทียนบูชาด้วยตัวเองเลย ทั้งที่ผมเป็นเจ้าของบ้าน คิดว่าคืนนี้จะไปบูชาพระภูมิ และถ้าศักดิ์สิทธิ์จริงก็ขอให้พระภูมิลองบอกให้รู้ว่า คนเราตายแล้วกลับมาเกิดอีกหรือไม่

คืนนั้นเป็นคืนแรกที่ผมจุดธูปเทียนบูชาพระภูมิ ได้อธิษฐานขอให้ผมรู้แจ้งความจริงว่า คนเราตายแล้วจะกลับมาเกิดใหม่ หรือจะสูญ

คืนนั้นทำให้คนในบ้านคงจะแปลกใจ ที่ผมไม่เคยบูชาพระภูมินับตั้งแต่ตั้งศาลเป็นต้นมาเป็นปีแล้ว ผมเองก็ไม่จดจำว่าวันที่ตั้งศาลเป็นวันอะไร เดือนอะไร แต่แล้วในคืนนั้น ผมนอนหลับอยู่ในห้องชั้นบนซึ่งผมนอนคนเดียว และเปิดหน้าต่างทุกบานเพื่อให้อากาศผ่านได้ ไม่ว่าฤดูร้อนฤดูหนาวจะปิดก็ตอนฝนตกเท่านั้น

คืนนั้นผมฝันแปลกที่สุดในชีวิต ผมฝันเห็นชายแก่ผู้หนึ่งยืนยิ้มอยู่ริมหน้าต่าง ท่าทางใจดี หันหน้ามาทางผม มองเห็นได้ลางๆ ที่แสงสว่างของดวงดาวบนท้องฟ้าลอดเข้ามาทางหน้าต่าง ความรู้สึกเวลานั้นว่าผมจ้องดูชายสูงอายุผู้นั้นนุ่งขาวห่มขาว ซึ่งกำลังกวักมือเรียกให้ผมลุกขึ้นจากที่นอน ผมกำลังนอนมองดูด้วยความสงสัย แต่ผมก็ลุกขึ้นมายืนริมหน้าต่างตามที่ชายชราเรียกร้อง ในใจนั้นเหมือนจะถามว่า ท่านมีความประสงค์อะไรหรือที่เรียกผมลุกขึ้นมา แต่ผมไม่ได้พูดจากปาก ชายชราผู้นั้นคงจะรู้ความหมาย จึงพูดว่า

“ที่เราเรียกมานี่ ก็เพื่อจะให้รู้ ให้เห็น ให้ศึกษาข้อสงสัยของเจ้าจากท้องฟ้า” พลางชี้มือขึ้นบนท้องฟ้า แล้วพูดอีกว่า “เจ้าจงเรียนรู้จากท้องฟ้า ใช้เวลาสักสองปักษ์ เจ้าก็จะรู้แจ้งความจริง คลี่คลายข้อสงสัยของเจ้าได้ การที่ให้เจ้าเรียนรู้เองจากท้องฟ้าก็จะทำให้จดจำได้ไม่ลืมตลอดไป ดีกว่าที่เราจะชี้แจงให้เจ้า มันไม่ซึ้งถึงจิตใจของเจ้า เหมือนเห็นแก่ตารู้แก่ใจ”

เวลานั้น ผมได้มองดูตามมือชี้ของท่านผู้เฒ่า ดูที่ท้องฟ้าเต็มไปด้วยดวงดาว แต่ก็ไม่เห็นอะไร ยังไม่เข้าใจว่าท่านจะให้ดูดวงดาวทำไม มันแก้สงสัยอะไรได้บ้าง ดูเหมือนท่านจะรู้ใจผม จึงยิ้มแล้วพูดขึ้นว่า “จงดูทุกๆ คืนอย่าให้ขาด พิจารณาดูให้ดี ข้อสงสัยข้องใจก็จะสิ้นสุดลง จำให้ดีจงปฏิบัติตาม”

ผมหันหน้าไปมองดูท้องฟ้าทางหน้าต่างด้วยความสนใจ แต่ก็ไม่ได้ความรู้อะไรดีขึ้น ผมจึงหันมาถามผู้เฒ่าให้ช่วยอธิบาย แต่ท่านผู้เฒ่าหายไปเสียแล้ว ผมจึงตกใจตื่นขึ้นมา ฝันเป็นตุเป็นตะ ผมเปิดไฟในห้อง มองทั่วๆ ไป หันไปตรวจปฏิทินก็เห็นว่าเป็นคืนแรม ๑๔ ค่ำ เป็นวันพระสิ้นเดือน เพราะเดือนขาด ผมลุกขึ้นมายืนข้างหน้าต่างมองออกไปบนท้องฟ้าทั่วไป ก็ไม่เห็นอะไรผิดแปลกไปกว่าเมื่อเวลาฝัน มองดูนาฬิกาตี ๕ กว่า อากาศเช้ามืดสบาย ผมจึงปิดไฟเข้าไปนอนต่อ และครั้งนี้หลับสบายไม่ฝันอีกจนรุ่งเช้า

ต่อจากนั้น ไม่ยอมออกไปไหน ตั้งใจว่าจะใช้เวลากลางคืนเดือนหนึ่ง เพื่อศึกษาท้องฟ้าตั้งแต่หัวค่ำจนกว่าจะง่วงนอน ผมเริ่มปฏิบัติคืนแรกๆ รู้สึกมันแสนจะเบื่อ เวลาผ่านไปโดยไม่ได้ความรู้อะไร ท้องฟ้าก็คือท้องฟ้า มีดวงดาวธรรมดา ไม่มีอะไรแปลกขึ้น

คิดๆ ดูเหมือนคนบ้าเชื่อความฝันอย่างงมงาย นึกแล้วก็อยากฆ่าตัวเอง แต่ใจหนึ่งแย้งว่าต้องพยายามให้ครบเดือน อย่าท้อใจ ต้องอดทนคงจะมีอะไรน่ารู้ที่จะเป็นประโยชน์ ฉะนั้นผมตั้งใจด้วยความอดทนไม่ท้อถอย ตั้งอกตั้งใจพิจารณาดูท้องฟ้า ทุกคืนนึกว่าจะมีอะไรแปลกเกิดเป็นนิมิตให้เห็น

คืนต่อๆ มาก็เริ่มมองเห็นขอบฟ้าทางทิศตะวันออก ดวงจันทร์เริ่มเกิดโผล่ขึ้นมา มีแสงเหมือนเส้นด้ายโค้งแล้วก็เริ่มค่อยเติบโตขึ้นทุกคืน เวลาผ่านไปดวงจันทร์นั้นก็ค่อยๆ เต็มดวงส่องแสงสว่างเป็นคืนขึ้น ๑๕ ค่ำ จันทร์เต็มดวงแล้วก็ค่อยๆ แหว่งจนสูญไปจากท้องฟ้า พอแรม ๑๕ ค่ำ ก็สิ้นแสงจันทร์จากท้องฟ้า

ผมจึงนึกคิดพิจารณาดูด้วยปัญญาอันต่ำๆ ของตนเองจะผิดถูกอย่างไรผมขอรับผิดด้วยตนเอง จะผิดถูกอย่างไร ผมได้ความรู้ว่า ดวงจันทร์ในท้องฟ้าก็เหมือนกับชีวิตมนุษย์เราทุกวันนี้ ที่เกิดดับเกิดดับ วิญญาณดวงเดียวกันเช่นดวงจันทร์บนท้องฟ้า ซึ่งเป็นดวงจันทร์ดวงเดิมเมื่อเทียบเคียงเช่นเดียวกับมนุษย์ เมื่อยังมีกิเลสตัณหาวิญญาณก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จบสิ้น ดังสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนชี้ให้เห็นกิเลสตัณหาเป็นกรรมหนุนนำ

ที่ผมเล่ามาให้เพื่อนเราฟังนี้ไม่ได้หวังว่าจะให้เพื่อนเชื่ออย่างงมงาย ผมเพียงแต่ให้ช่วยกันพิจารณาที่ผมคิดนี้จะผิดหรือถูก เพราะเราชาวพุทธจะต้องพิจารณาหาเหตุผลก่อนที่จะเชื่อ ดังองค์สมเด็จพระศาสดาของเราได้ตรัสไว้ว่า “อย่าเชื่ออะไรง่ายๆ จะเป็นการเชื่อมาตั้งแต่โบราณก็ดี หรือการบอกเล่าก็ดี หรือตำราก็ดี ให้ใช้สติปัญญาความคิด จนกว่าจะพิจารณาให้เห็นจริงอย่างเที่ยงแท้แน่นอนเสียก่อน แม้แต่ธรรมะของพระองค์ ก็ทรงสอนให้พิจารณาด้วยปัญญาเช่นเดียวกัน”

พวกเราได้ฟังเพื่อนเล่าเรื่อง “ตายแล้วเกิด” ประหลาดมหัศจรรย์เช่นนั้น ต่างก็นั่งใช้ความคิดอย่างตื่นเต้นเพราะพวกเรายังไม่เคยมีผู้ใดทราบมาก่อนว่า ดวงจันทร์จะเกี่ยวโยงกับชีวิตในการเกิดดับ เกี่ยวข้องกับชีวิตในโลกมนุษย์.

ชีวิตมนุษย์ ดุจดวงจันทร์ วันขึ้น-แรม จะเจิดแจ่ม เกิดดับ ลับขอบฟ้า
ลองนิ่งมอง ดูดวงจันทร์ ทุกวันมา จะเห็นว่า เป็นอนิจจัง มาสอนใจ
เมื่อมีเกิด ย่อมมีดับ คู่กับโลก อย่าเศร้าโศก คิดถึงตาย กายเผาไหม้
สร้างผลงาน คุณความดี ที่จริงใจ แม้ชีพไร้ คนรุ่นหลัง ยังชื่นชม.

ผลแห่งความเมตตากรุณา

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๒

....

วันหนึ่งข้าพเจ้าได้จดหมาย มีข้อความบันทึกส่งมาจากจังหวัดธนบุรี ผู้บันทึกได้เล่าถึงพระภิกษุรูปหนึ่งได้ประสบการณ์โดยบังเอิญ เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านและพิจารณาแล้วก็คิดว่าเหตุบังเอิญในทางพุทธศาสนาคงไม่มี เพราะทุกอย่างย่อมเกิดขึ้นจากผลแห่งกรรมดีหรือกรรมชั่ว คงจะเข้าในบทเรื่องของกรรมเหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว เมื่อมีผู้ส่งบันทึกมาปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ได้ทำให้เกิดประโยชน์ ก็เป็นที่น่าเสียดายและเป็นเรื่องที่น่าคิด การที่มีจิตใจสงสาร ได้แผ่เมตตาแก่สัตว์เล็ก ๆ เกือบไม่มีความหมายมองเห็นแล้วว่าไม่สำคัญ ไม่นึกว่าผลจะตอบแทนได้อย่างไร แต่บางครั้งก็เกิดผลมากมายเกินความรู้สึก ดังเรื่องหนึ่งในข้อความบันทึกว่า

พระภิกษุรูปหนึ่ง ท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดดุสิตาราม (เสาประโคน) บางยี่ขัน ธนบุรี รับนิมนต์ไปสวดมนต์ฉันเช้าที่บ้านคหบดีผู้หนึ่ง อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดเวลาเดินทางโดยรถขนส่งสายเหนือ ในบ่ายก่อนจะถึงวันงานวันหนึ่ง เพื่อให้ทันสวดมนต์เช้า โดยไปค้างคืนที่นครราชสีมา (วันเดือนปีผู้บันทึกไม่ได้บอกมา)

บ่ายวันนั้นท่านได้โดยสารรถแท็กซี่ให้ไปส่งที่สถานีขนส่งสายเหนือ เพื่อต่อรถโดยสารเดินทางไปนครราชสีมา ระหว่างที่รถแท็กซี่ออกจากวัดมาได้ไม่นาน ท่านก็มองไปเห็นที่กลางถนนข้างหน้ามี ปูนาตัวขนาดใหญ่ กำลังยืนจังก้าชูก้ามอยู่กลางถนน ท่านตาไวเห็นสัตว์ตัวเล็ก ๆ ครึ่งน้ำครึ่งบกทำเช่นนั้นก็เอ็นดูเกิดความสงสารกลัวจะถูกรถผ่านไปมาจะทับตาย จึงขอร้องให้คนขับรถหยุดรถข้างถนน แล้วท่านก็ลงไปต้อนให้ปูตัวนั้นลงน้ำในคูข้างทางเพื่อให้พ้นจากภยันอันตราย แต่ปูตัวนั้นทำท่าไม่ยอมให้ต้อนลงข้างทางง่าย ๆ อย่างท่านคิด ท่านพยายามต้อนไปทางซ้ายมันก็วิ่งชูก้ามหนีไปทางขวา ถ้าต้อนไปทางขวามันก็หนีมาทางซ้าย เหมือนเล่นเอาเถิดระหว่างพระกับปูนา กว่าจะต้อนมันลงน้ำข้างถนนได้ก็เล่นเอาท่านเหนื่อยและเสียเวลาหลายนาที ภิกษุรูปนั้นเมื่อเห็นว่าปูลงน้ำอยู่ในคูเรียบร้อยเป็นที่ปลอดภัยแล้ว ท่านก็กลับขึ้นรถแท็กซี่เดินทางต่อไป

เมื่อไปถึงสถานีขนส่งสายเหนือ ท่านจึงไปถามพนักงานว่ารถจะไปนครราชสีมาจะออกเมื่อไหร่ ? พนักงานที่สถานีขนส่งได้บอกว่า รถเดินทางไปนครราชสีมาเที่ยวสุดท้ายสำหรับวันนี้เพิ่งจะออกจากสถานีไปครู่นี้เอง ยังจะมองเห็นไว ๆ ท่านทราบเช่นนั้นก็อ่อนใจ กลัวจะผิดนัดไปไม่ทันงานแต่แล้วก็ถามพนักงานว่า จะมีรถอะไรไปอีกไหม อาตมาจะต้องไปสวดมนต์ฉันเช้าวันพรุ่งนี้ให้ทัน ไม่เช่นนั้นก็เกิดความเสียหายแก่อาตมาเพราะรับนิมนต์แล้วไม่ไป พนักงานบอกว่า ถ้าท่านจะไปจริง ๆ จำเป็นก็ต้องไปรถอุดร-หนองคาย แต่รถสายนี้เพียงแต่ผ่านถนนรอบนอกไม่แวะเข้าไปในตัวเมือง ต้องต่อรถอีกทอดหนึ่ง เมื่อไม่มีทางเลือกดีกว่านี้ ท่านก็จำเป็นตกลงโดยสารรถผ่านไปลงปากทางที่จะเข้าเมืองนครราชสีมา ต่อมาไม่นานรถที่ท่านโดยสารก็ออกเดินทางจากสถานีขนส่งสายเหนือ มุ่งตรงไปภาคอีสาน เมื่อรถวิ่งมาไม่นานนัก ก็มองเห็นข้างหน้ามีผู้คนมุงดูและชุลมุน เมื่อรถวิ่ง

เข้าไปใกล้ก็มองเห็นรถโดยสารคันหนึ่งคว่ำอยู่ข้างทาง เมื่อเห็นสภาพของรถแล้วก็นึกว่าคงจะมีผู้บาดเจ็บล้มตายกันบ้างเห็นมีคนกำลังยกร่างคนบาดเจ็บถ่ายรถไปโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่สุด ส่วนคนบาดเจ็บเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ยืนอธิบายถึงวินาทีที่ใจหายใจคว่ำให้ผู้ที่ยืนมุงฟังด้วยความรู้สึกตื่นเต้นในชีวิต เมื่อรอดตายได้เหมือนเกิดใหม่

ส่วนคนขับรถคะนองมือก็ถือโอกาสที่คนกำลังชุลมุนช่วยเหลือคนที่บาดเจ็บ รีบตะเกียกตะกายออกจากรถหลบหนีไป ส่วนผู้เสียชีวิตก็ลำเลียงไว้ริมถนน หาผ้าและเสื่อมาปิดร่างที่เสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุ กันความอุจาดตากว่าจะลำเลียงไปฝากไว้ที่วัด ตำรวจทางหลวงต้องเสียเวลาทำงานหนักกว่าจะเสร็จ ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บแข้งขาหัก ก็ร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ชายและหญิง

ทำให้ผู้ที่มีจิตใจเป็นปกติ ไม่ใช่พวกนักฉวยโอกาสคอยฉกชิงทรัพย์สินในยามทุกข์ยามยากของผู้อื่น เมื่อได้พบเห็นก็พลอยสงสารเศร้าสลดใจไปด้วย เมื่อนึกถึงญาติพี่น้องลูกหลานพ่อแม่ สามีหรือภรรยา ที่อยู่ทางบ้านของผู้โดยสารทุกคน ไม่มีใครรู้ว่าญาติพี่น้องของตนได้รับอุบัติเหตุ เมื่อรู้ก็คงจะตกใจเสียใจเพียงไร ซึ่งบางคนเมื่อได้ทราบว่าญาติของตนต้องมาเสียชีวิตลงสด ๆ ร้อน ๆ ในระหว่างเดินทางเพราะเกิดอุบัติเหตุ ทุกคนต้องใจหายต้องร้องไห้เสียน้ำตา เสียกำลังใจ ไม่โดนกับผู้ใดก็ไม่รู้ว่าทุกข์เพียงใด เพราะเหตุเกิดขึ้นอย่างไม่นึกไม่ฝันมาก่อน เพราะทุกคนไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่ ต่างก็เป็นที่รักของญาติพี่น้องพ่อแม่ด้วยกันทุกคน เพียงแต่มากน้อยเท่านั้น

เมื่อภิกษุรูปนั้นได้เห็นสภาพของผู้ป่วยแล้ว ก็ต้องหวนมานึกถึงปูตัวนั้น แล้วก็ทำให้รู้สึกว่า ผลของความเมตตานี้ทำให้ท่านรอดพ้นจากภัยอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุในครั้งนี้ เพราะปรากฏว่ารถโดยสารคันนั้นที่ภิกษุมาไม่ทัน ท่านมัวแต่ต้อนปูลงน้ำ รถจึงออกมาก่อนเป็นคันเดียวกัน

บันทึกนี้ ข้าพเจ้าได้รับจากคุณวิเชียร ๑๙๖ บ้านช่างหล่อ จังหวัดธนบุรี และคิดว่าเป็นผลบังเอิญทางพระว่ากรรมดีเกิดขึ้นจากการแผ่เมตตาธรรม จึงได้เกิดแคล้วคลาดดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นเป็นเรื่องน่าคิด ข้าพเจ้าได้รับเหตุการณ์บังเอิญเช่นนี้มาจากหลายทางก็ได้พิจารณาดูแล้วเห็นได้ว่า เหตุบังเอิญทำให้รอดพ้นภัยอันตรายมาได้ ส่วนมากเกิดขึ้นแก่ท่านที่มีจิตเมตตากรุณา เกิดบุญกุศลได้ช่วยให้พ้นจากอันตรายไว้

บันทึกอีกฉบับหนึ่งที่ข้าพเจ้าได้พิจารณาดูแล้วเห็นว่า ควรแก่การเข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" ได้เช่นกัน ในข้อความบันทึกเล่าว่า เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลงใหม่ ๆ เป็นเวลาที่ประเทศไทยขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ยิ่ง ของที่ทำจากต่างประเทศก็ยิ่งหายาก การคมนาคมไม่สะดวกเพราะรถไฟได้รับความเสียหายถูกทำลายในเวลาสงคราม สะพานรถไฟที่ชุมทางบ้านดาราถูกระเบิดเสียหายยับเยิน ยังไม่สามารถจะซ่อมแซมให้เป็นที่เรียบร้อยปกติได้ เพียงใช้ชั่วคราว เพราะยังขาดวัตถุดิบ เวลานั้นผมมีอายุเพียง ๑๗ ปี ความรู้เพียง ม.๖ และยังไม่มีงานอาชีพเป็นล่ำเป็นสัน แม่เห็นว่าผมอยู่บ้านไม่ได้ทำอะไรอยู่ว่าง ๆ ก็อยากจะให้ผมรู้จักหัดการค้าขายทำมาหากินเป็นอาชีพบ้าง จึงออกเงินทุนให้ผมจำนวนหนึ่งเพื่อทำการค้า แนะให้ผมซื้อพวกปลาเค็มปลาย่าง นำขึ้นรถไฟไปขายทางภาคเหนือ แล้วให้ซื้อของภาคเหนือมาขายบ้านเรา มีหอมกระเทียม เป็นต้น ให้สืบดูราคาบ้านเราขายอย่างไรแล้วหักคิดดู หากมีอะไรพอจะหากำไรได้มากก็ให้ฉวยโอกาสซื้อมา ทางภาคเหนือก็เหมือนกัน หากมีอะไรขาดแคลนราคาสูงก็ให้จดจำไว้ แล้วมาสืบราคาดู เห็นมีกำไรก็ซื้อไปขายเพื่อหากำไรต่อไปทั้งขึ้นทั้งล่อง ไม่ต้องเสียเวลา

นับแต่ผมเริ่มขึ้นล่องทางภาคเหนือ ทำการค้าแบบขายไปซื้อมาอย่างแม่สอน รู้สึกว่ามีกำไรงามพอคุ้มค่าเหนื่อยและเสียเวลา ทั้งเกิดความสนุกด้วย แต่รถไฟเดินเพียงวันละ ๒ เที่ยวขึ้นล่องเท่านั้น เพราะขาดแคลนหัวรถจักรและรถตู้มีไม่พอ ฉะนั้นคนจึงแออัดเบียดกันไม่มีที่นั่งและที่ยืนเพราะคนโดยสารแน่น ส่วนสินค้าของผมก็อยู่ในตู้ ต.ญ. ข้างล่าง ผมกับเพื่อนก็นั่งบนหลังคาคอยระวังของไปพร้อมด้วย เพราะพวกตีนแมวมันคอยถีบของตกรถไฟเสมอ คนชั่วคอยหากินทางทุจริตมีมาก ไม่รู้ว่าใครเป็นใครมีทั้งคนดีและคนชั่วปะปนกันไปทุกเที่ยวรถ

ในเที่ยวนั้นผมไปกับเพื่อนชื่อ “นพ” เราได้นำสินค้าไปขายภาคเหนือ รู้สึกขายดีไม่มีสินค้าเหลือ ไม่พอขาย ผมจึงได้จัดหาสินค้าพื้นเมืองมาขายภาคเราเท่าที่เห็นว่าทำกำไรได้มาก เงินยังเหลือซื้อของไม่หมด ยังติดตัวมาอีกหลายพัน

เช้าวันนั้นผมกับเพื่อนนั่งกินข้าวอยู่บนหลังคารถไฟ หลังจากเราพักที่สถานีพิษณุโลก ซึ่งรถไฟยังไม่ออก ขณะที่เรากำลังกินข้าวอยู่นั้น ผมก็มองเห็นชายผู้หนึ่งอายุประมาณ ๔๐ กว่า แต่งกายเป็นชาวนากำลังนั่งกินข้าวบนหลังคารถเช่นเดียวกัน เห็นแกกินข้าวคลุกน้ำพริกแดงก็รู้สึกสงสาร เรามีปลาย่างอยู่ ๒ ไม้ เราสองคนกินไม้เดียวก็พอ เหลืออีกไม้หนึ่งผมก็เอาไปให้ชายผู้นั้นและบอกว่า

"คุณลุงครับ ลองทานปลาย่างของผมซิครับ อร่อยมาก ขายหมดผมขยักไว้สำหรับกินเพียง ๒ ไม้เท่านั้น"

ครั้งแรกคุณลุงผู้นั้นไม่ยอมรับ เพียงแต่กล่าวคำขอบใจเท่านั้น ผมต้องอ้อนวอนว่า "กรุณารับไว้กินเถิดครับ ถ้าไม่รับผมก็ไม่สบายใจ ผมเป็นคนเคารพผู้ใหญ่ตามที่พ่อแม่เคยสอนให้รู้จักผู้ใหญ่ ผมให้ความเคารพนบนอบอ่อนน้อมฐานะเป็นผู้ใหญ่ มิได้ดูถูกว่าเป็นชาวนาคนจน ๆ กินข้าวกับน้ำพริกแดง"

เมื่อพ่อลุงเห็นผมตั้งใจให้ด้วยความสุจริต ก็รับไว้ เรากินข้าวและสนทนากัน ผมรู้สึกว่าพ่อลุงคนนี้มิใช่ชาวนาธรรมดา เป็นผู้มีความรู้สูง เมื่อซักถามผมว่าไปไหนมา ผมก็เล่าถึงแม่ผมให้หัดค้าขาย ออกทุนให้ผมไปซื้อปลาย่างปลาเค็มขึ้นรถไฟไปขายภาคเหนือ แล้วก็ซื้อพวกหัวหอมหัวกระเทียมลงมาขายภาคเรา พอจะมีกำไรคุ้มกับค่าเหนื่อย พ่อลุงได้ฟังก็หัวเราะหึ ๆ ด้วยอารมณ์ดี และซักถามถึงการศึกษา และที่อยู่ของพ่อแม่ผม และอาชีพทางบ้าน ผมก็เล่าความจริง พ่อลุงพยักหน้ารับฟังด้วยความสนใจ แล้วก็พูดขึ้นว่า "ยินดีมากที่เธอหากินในทางสุจริต หัดค้าขายแต่อายุยังไม่มาก ต่อไปก็คงชำนาญขึ้น คงเจริญรุ่งเรืองในวันข้างหน้า น้อยนักคนไทยเราที่อายุเท่านี้จะรู้จักออกหากินทางค้าขายส่วนตัว ทั้งใจดีมีเมตตาด้วย" แล้วพ่อลุงก็ให้ศีลให้พร ผมก็ยกมือขึ้นพนมไหว้รับศีลรับพรจากพ่อลุงด้วยความเคารพนับถือ สักครู่หนึ่งก็มีเรื่องเอะอะเกรียวกราวกันอยู่ข้างล่าง พ่อลุงหันไปทางเสียงอย่างสนใจ แต่ผมไม่สนใจอะไรมากนักเพราะไม่ใช่เรื่องอะไรของเรา

แต่ทันใดนั้นมีชายหนุ่มรุ่นราวคราวเดียวกับผมวิ่งขึ้นมาบนหลังคารถมาถึงที่ผมนั่งอยู่ ยังไม่รู้เรื่องอะไรกันชายหนุ่มทำหน้าตาเลิกลั่กทำท่าจะวิ่งต่อไป แต่ถอดรองเท้าที่ใส่อยู่ทิ้งลงตรงหน้าผม คล้ายทำท่าจะให้ผม เมื่อหันมาเห็นตำรวจแต่งเครื่องแบบจ่านายสิบกับพลตำรวจปีนขึ้นมาตามจับ แกก็เลยวิ่งโหนกลางตอนหลังคาต่อกันโดดหนีลงจากรถไฟไป และปรากฏว่าพอลงไปถูกตำรวจรวบตัวไว้ได้ เพราะตำรวจได้ล้อมรถไฟไว้แล้ว ตำรวจช่วยกันค้นในตัวหาของกลางในตัวคนร้าย ไม่รู้ว่าคนร้ายเอาไปโยนทิ้งไว้ที่ไหน แต่แล้วจ่านายสิบกับพลตำรวจอีกผู้หนึ่งโดดขึ้นมาบนหลังคามองมาที่ผมนั่งอยู่กับเพื่อน ทำให้ผมใจไม่ดี ตำรวจทั้งสองนายไม่ได้พูดจาอะไรตรงมาก็รวบจับตัวผมกับเพื่อนไว้

เมื่อเราถูกตำรวจจับไม่ทันรู้ตัว ก็ตกใจแทบสิ้นสติ เพราะเกิดมาแต่ท้องพ่อท้องแม่ ยังไม่เคยทำอะไรผิดถึงกับถูกจับกุมเช่นนี้ ผมคิดว่าเขาสงสัยว่าผมคงเป็นพวกเดียวกับคนร้ายล้วงกระเป๋า ผมกับเพื่อนกำลังจะถูกจับเป็นผู้ต้องหา ผมเองกลัวจนตัวสั่น ขวัญเสียหมดนึกอะไรไม่ออก ได้แต่ถามเสียงปากคอสั่นเหมือนกำลังจะเป็นไข้จับว่า จับผมทำไม ผมทำอะไรผิด ตำรวจไม่พูดอะไรกับผมเลย ทำให้ผมเสียกำลังใจ นึกถึงเงินที่พกอยู่ในตัวหลายพันที่เหลือจากซื้อของมาขาย ผมกลัวว่าตำรวจจะเข้าใจผิดว่าเป็นเงินที่ได้มาทางทุจริต ผมไม่รู้จะแก้ไขให้หลุดพ้นความผิดได้อย่างไร

ผมนึกแช่งด่าไอ้คนร้ายที่มันมาหยุดที่ตรงหน้าผม ทำท่าคล้ายจะมอบอะไรให้ และถอดรองเท้าไว้ตรงหน้าผมแล้วก็วิ่งหนีไป เลยทำให้คนเกิดสงสัยว่าผมเป็นพวกเดียวกับคนร้าย ทั้งรูปร่างเสื้อผ้าที่ผมสวมใส่ก็มีชุดเดียวไม่มีเปลี่ยน เพราะต้องปีนป่ายขึ้นลงบนหลังคารถไฟ มันจะขาดความสะอาดเรียบร้อยไปมา ทำให้สภาพใกล้กับผู้ร้ายเข้าไป ผมไม่รู้จะแก้ไขตัวเองให้พ้นข้อหาได้อย่างไร จนปัญญา ผมทนไม่ไหวกำลังจะก้มหน้าร้องไห้ เพราะหมดความอดทน แค้นใจชะตากรรมของตัวเอง เพราะหมดปัญญา ก็ได้ยินเสียงพ่อลุงร้องบอกไปอย่างไม่พอใจว่า "หยุดก่อน เอาข้อหาอะไรมาอ้างจับเด็กสองคนนี้ เด็กสองคนนี่เขาไม่ได้ทำอะไรผิดอย่าจับสุ่มสี่สุ่มห้า ทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องเดือดร้อน จะทำอะไรให้พิจารณาดูให้รอบคอบถี่ถ้วนเสียก่อน ทำอย่างนี้ก็เสียชื่อตำรวจหมด"

จ่านายสิบผู้นั้นชะงักอยู่ครู่หนึ่ง แล้วมองดูพ่อลุงแต่งตัวเป็นชาวนาผู้นั้นอย่างไม่พอใจ และก็ไม่นึกว่าชาวนาผู้นี้จะพูดจาโอหังอ้างเหตุผลเช่นนี้ จ่านายสิบผู้นั้นพูดอย่างอารมณ์เริ่มจะเสีย นี่ไม่ใช่ธุระ อย่างยุ่ง พูดแล้วจ่านายสิบก็ล้วงเอากุญแจมือออกมาทำท่าจะใส่ข้อมือ ทำให้ผมตกใจจนขวัญบิน คิดว่าตายอย่างไรผมไม่ยอมใส่กุญแจมือ ผมกลัวกุญแจมือตำรวจแทบจะเป็นบ้า คิดว่าคนไม่มีความผิดยังถูกใส่กุญแจมือต้องซวยแน่ ถ้าผมถูกจับใส่กุญแจมือไปพบคนรู้จักผมคงขายหน้าเขาแย่ ผมนึกถึงพ่อแม่พี่น้องทุกคน เพราะทุกคนไม่รู้ว่าผมกำลังจะถูกจับใส่กุญแจมือทั้งที่ผมไม่มีความผิด ผมมองดูหน้าเพื่อนขาวซีดไม่มีสีเลือดคงกลัวจนขวัญหนีดีฝ่อ ผมคิดว่าสภาพของผมก็ไม่ผิดกับเพื่อนไม่มีใครรู้ว่าเราบริสุทธิ์ นอกเสียจากผีสางเทวดาเท่านั้น นึกอะไรได้ในใจผมก็ขอให้ผีสางเทวดาช่วยเหลือ ผมนึกถึงพระหลวงพ่ออะไรต่ออะไร เจ้าพ่อองค์ใดที่ศักดิ์สิทธิ์เท่าที่ผมจะนึกได้ผมก็ร้องเรียนเรียกอยู่ในใจ ขอให้ท่านรีบมาช่วยผมโดยเร็ว เพราะผมจนปัญญาแล้ว สมองมันปั่นป่วนยุ่งไปหมด

แต่ที่สุดก็คิดจะสะบัดหลุดแล้ววิ่งหนี แต่ก็มองไม่เห็นทางรอด ทั้งไม่รู้ไปทางทิศไหน ทั้งจะทำให้เขาแน่ใจว่าผมคงเป็นผู้ร้ายแน่จึงได้วิ่งหนี กำลังความคิดสับสนปั่นป่วนมองเห็นความหมดหวัง กำลังคิดหมดอาลัยต่อชีวิตปล่อยตามบุญตามกรรม เพราะหมดทางที่จะขัดขืนเจ้าหน้าที่ได้ ผมหมดอาลัยตายอยากในชีวิตต่อไป กำลังจะปล่อยให้ตำรวจสวมกุญแจมือแล้ว ก็ได้ยินเสียงพ่อลุงพูดขึ้นเสียงดังอย่างผู้มีอำนาจเด็ดขาดว่า

"หยุด นี่เด็กของอั๊ว พวกลื้อทำอย่างนั้นไม่ได้ อั๊วขอสั่งเป็นเด็ดขาด"

ทันใดนั้นจ่านายสิบและพลตำรวจก็สะดุ้ง ทันใดนั้นพ่อลุงก็ล้วงบัตรประจำตัวหรือบัตรประจำตำแหน่งข้าราชการซึ่งผมก็ไม่เห็นเพียงแต่เดา เพราะผมเองก็ตื่นกลัวจนลาน แล้วพ่อลุงก็ยื่นบัตรให้จ่านายสิบผู้นั้นดู ทันใดเมื่อจ่านายสิบเห็นบัตรประจำตัวของพ่อลุง ก็รีบตบเท้ายืนระวังตรง ยกมือขึ้นแตะกระบังหมวก

พลตำรวจก็รีบทำตามทันที ไม่รู้ว่าท่านผู้นั้นเป็นใครเพราะไม่ได้ดูบัตร เมื่อจ่านายสิบคำนับพ่อลุงแล้ว ก็ยื่นบัตรลงไปให้นายร้อยโทผู้ควบคุมตำรวจอยู่ข้างหน้า เมื่อรับบัตรจากจ่าแล้ว นายร้อยตำรวจโทก็รีบตบเท้าระวังตรงยกมือขึ้นแตะกำบังหมวกอยู่ข้างล่าง แล้วส่งบัตรคืนขึ้นมา แล้วสั่งถอนกำลังตำรวจลงจากหลังคารถ คุมจำเลยที่ล้วงกระเป๋าออกไป ข่าวว่ามีผู้เห็นของกลางที่ผู้ร้ายโยนไว้ระหว่างวิ่งหนี จึงเป็นอันจับได้พร้อมทั้งของกลาง

สำหรับผมและเพื่อนเป็นอันว่าสิ้นเคราะห์ไปที ระหว่างการโต้ตอบพ่อลุงกับจ่าตำรวจนั้น เขาพูดอะไรกันบ้างผมก็จำไม่ได้หมด เพราะผมกลัวจะถูกจับใส่กุญแจมือจนตัวชาไปหมด รู้สึกเหมือนฝันร้ายแล้วก็ตื่นจากความฝันร้ายกลายเป็นดี แต่เมื่อนึกถึงทีไร ผมก็อดหวาดสะดุ้งกลัวไม่ได้ ผมอยากจะเข้าไปกราบเท้าพ่อลุงสักร้อยครั้งคิดว่ายังไม่สมกับที่ท่านได้กรุณาช่วยเหลือ ผมกับเพื่อนพากันไปกราบขอบคุณท่าน เพียงแต่ยกมือไหว้เท่านั้นเพราะบนหลังคารถคงไม่มีโอกาสให้เราก้มลงไปกราบได้ ท่านก็เพียงบอกว่า ไม่ต้องขอบบุญขอบคุณอะไรหรอกเพราะเป็นหน้าที่ของท่านที่ให้ความเป็นธรรมกับทุกคนที่บริสุทธิ์ เราก็เป็นคนบริสุทธิ์มิได้ทำผิดคิดชั่วจึงควรแก่การช่วยเหลือ แม้ผมอยากจะทราบชื่อท่านใจจะขาด แต่ผมก็ไม่กล้าละลาบละล้วงถาม เพียงแต่ท่านช่วยให้ผมรอดพ้นจากการใส่กุญแจมือเท่านั้นก็เป็นบุญคุณหนักยิ่งกว่าภูเขาแล้ว ฉะนั้น ผมจึงไม่ได้รู้นามของท่านผู้มีพระคุณ นับแต่ครั้งเมื่อผมอายุได้เพียง ๑๗ นับแต่นั้นมาถึงปัจจุบันนี้ผมอายุได้ ๔๑ ปี ผมไม่เคยพบหน้าท่านเลย และผมยังระลึกถึงพระเดชพระคุณของท่านอยู่เสมอแต่ผมก็ยังมืดแปดด้าน ยังไม่มีโอกาสรู้จักนามของท่านและอยู่ที่ไหน ยังเป็นสิ่งลึกลับตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

สำหรับผมชื่อ **นายสำรวม วรรณดิลก** ปัจจุบันนี้อยู่ร้านค้าไม้โชคไพศาล เลขที่ ๒๙๑/๑ ถนนริมน่าน ตำบลตะพานหิน พิจิตร หากท่านมีพระคุณอันสูงยิ่งที่เคยช่วยเหลือเด็กอายุ ๑๗ ไว้ในครั้งนั้นกรุณาบอกให้ผมทราบที่อยู่และนามของท่านด้วย จะเป็นที่เคารพนับถือของผม และผมยังไม่ลืมที่จะระลึกถึงพระคุณของท่านตลอดมาและในชีวิตนี้จะไม่มีวันลืม ...

เรื่องที่ข้าพเจ้าได้เขียนตามข้อความบันทึกของคุณสำรวม วรรณดิลก ก่อนเขียนข้าพเจ้าได้อ่านและพิจารณาในข้อความบันทึกก็เห็นว่า ในสมัยนั้นยังมีข้าราชการผู้ใหญ่ที่ได้ปลอมแปลงให้เข้ากับภูมิประเทศ ทำตนเป็นชาวบ้านธรรมดา ปะปนไปคลุกคลีอยู่ในหมู่บ้านสามัญชนทั่วไป เพื่อจะได้มีโอกาสได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์กับข้าราชการ แม้จะได้รับความทุกข์ยากลำบากต้องเสี่ยงภัยอันตรายเพียงไร ท่านก็มิได้คิดถึงประโยชน์สุขส่วนตัวเพราะเห็นแก่ความสงบสุขส่วนรวมและราชการเป็นใหญ่

แม้ข้าพเจ้าจะไม่รู้ว่าท่านผู้นั้นคือผู้ใดก็ดี การปฏิบัติงานของท่านเช่นนี้ ควรแก่การยกย่องสรรเสริญยิ่ง เพราะข้าพเจ้าแน่ใจว่าท่านเป็นผู้มีคุณธรรมสูง มีจิตใจใสสะอาดเป็นคนดี เห็นอกเห็นใจคนบริสุทธิ์ทั่วไป ในยุคปัจจุบันนี้เป็นบุคคลที่ชาติต้องการให้มีมาก ข้าพเจ้าจึงขอเก็บเรื่องของท่านผู้นี้ไว้ใน "กฎแห่งกรรม" ต่อไป.

เหตุเพราะช่วยปูรอดตายจากรถทับ จึงได้รับกรรมดีที่มองเห็น
รถคันหน้าพบอุบัติภัยเลือดกระเซ็น พระภิกษุเห็นชัดเจนในอันตราย
สร้างกรรมดีมีหรือจะรับเวร กรรมมองเห็นชาตินี้ที่หลากหลาย
ถ้าสร้างกรรมด้วยเจตนาพาตัวตาย ยังไม่สายสร้างกุศลพ้นกรรมเวร

....

จดหมายที่มีคุณค่า

(จากหนังสือคำนำ แจกในงานฉลองอายุครบ ๘๐ ปี
ของพระมหาเทพกษัตรสมุห เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๓)

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๓

....

เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๒๓ ได้อ่านหนังสือเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ของคุณ ท. เลียงพิบูลย์ เรื่องที่ ๑๐๐ เล่าถึงการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ รัชกาลที่ ๗ เสด็จในพระราชพิธีเลียบมณฑลเชียงใหม่ ซึ่งขณะนั้นผมรับราชการในหน้าที่หัวหน้ามหาดเล็กโดยเฉพาะ

เกิดความเลื่อมใสที่คุณ ท. เลียงพิบูลย์ ได้จดจำเก็บเหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อหลายสิบปีมาเล่าได้ใกล้เคียงที่สุด ทั้งสิ่งเหล่านี้ยังคงอยู่ในความทรงจำของผม จึงเขียนจดหมายแนะนำตัว พร้อมด้วยส่งเสริมกำลังใจ และเล่าเรื่องเก่าๆ ที่น่าจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและประชาชนทั่วไปสำหรับผู้สนใจที่ยังไม่รู้

คุณ ท. เลียงพิบูลย์ พอใจขออนุญาตมาทางจดหมายเพื่อนำไปลงในชุด "กฎแห่งกรรม" ดังปรากฏในเรื่อง "จดหมายที่มีคุณค่า" เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๓ ข้าพเจ้า (ผู้เขียน) ได้รับจดหมายเป็นจำนวนไม่น้อย มีทั้งบันทึกเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบันและในอดีตที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน คิดว่าผู้ที่ยังไม่รู้คงมีอีกมาก ข้าพเจ้าพิจารณาดูข้อความล้วนแต่มีคุณค่าในสัจธรรมทางศาสนา ที่ท่านอาวุโสได้บันทึกส่งมาให้

ท่านคงเห็นในยุคนี้ชาวพุทธไทยเราส่วนมากขาดความสนใจในเรื่องศีลธรรม ห่างไกลจากหลักพระศาสนา ไม่มีความละอายต่อการทำบาป เหลือเพียงแต่ชื่อว่านับถือพุทธศาสนาเท่านั้น เพื่อส่งเสริมให้เห็นชัดถึงในหลักสัจธรรมนั้นเป็นความจริงไม่มีข้อสงสัย ความหวังดีส่วนรวมของท่านทำให้ข้าพเจ้าเกิดความปีติยินดี เมื่อท่านได้เสียสละเวลาบั้นปลายของชีวิตด้วยความอดทน เขียนบันทึกและจดหมายเหตุหลายหน้ากระดาษแทนการพักผ่อนหาความสงบ

บันทึกเรื่องประสบการณ์ในอดีตสิ่งที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ลูกหลานอนุชนรุ่นหลังจะได้พิจารณาเห็นชัดแจ้งความจริงของหลักธรรม เพื่อส่งเสริมศีลธรรมทางพุทธศาสนา ให้บังเกิดผลยกระดับจิตที่กำลังตกต่ำลงทุกวัน ใช้หลักธรรมะยึดเหนี่ยวประคองจิตใจให้สูงขึ้น มองเห็นบุญบาปชั่วดี กรรมสร้างไว้ในชาตินี้และชาติก่อน ทำดีทำชั่วผลของกรรมย่อมตามสนองทั้งชาตินี้ชาติหน้าจริง จิตใจมนุษย์ก็จะคลายความเสื่อมทรามเหี้ยมโหดดุร้ายลง คงจะเกิดประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลังๆ เพราะธรรมะย่อมชนะอธรรมเสมอไป อยู่ที่เวลาปฏิบัติเท่านั้น ความ

ชั่วย่อมจะพ่ายแพ้ความดี หากเราทุกท่านช่วยกันอบรมลูกหลานทั่วไปทุกครัวเรือน มิใช่คิดแต่อาศัยโรงเรียน หรืออาศัยพระที่เทศน์สั่งสอน ความสงบเกิดสันติสุขนั้นจะเริ่มต้นเกิดขึ้นในตัวเราและครอบครัวเราทุกคน ส่วนใหญ่สำคัญยิ่งก็คือ บิดามารดาผู้ปกครองจำเป็นที่สุด ที่อบรมสั่งสอนศีลธรรมชี้ให้เห็นกรรม และคอยระวังสอดส่องอย่าให้คบคนชั่วเป็นเพื่อน คอยสอดส่องความประพฤติบุตรหลานของตัวอย่างใกล้ชิด อย่าปล่อยไว้ตามบุญกรรม
ถ้าครอบครัวใดมีลูกไม่สนใจในพ่อแม่ คบเพื่อนชั่วจนเสียผู้เสียคน หัวอกพ่อแม่จะได้รับความชอกช้ำเพียงใด ยิ่งรักมากก็ยิ่งทุกข์ช้ำมากเพราะลูกชั่วมาก อย่าปล่อยไปตามเรื่องตามราว คิดว่าถ้ามันจะดีมันดีเอง จะมีดีเองสักกี่คนเป็นส่วนน้อย พ่อแม่จะต้องปฏิบัติตนให้ดีเพื่อเป็นตัวอย่างของลูกต่อไป เพราะเด็กย่อมเอาอย่างผู้ใหญ่

พ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูก เป็นเรื่องธรรมดาทั่วๆ ไปเด็กรุ่นหลังที่จะเติบโตต่อไป ถ้าผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองต่างช่วยกันแก้ด้วยหลักศีลธรรมทางพุทธศาสนา รีบเริ่มต้นทุกครัวเรือนแล้ว คงจะทำให้เด็กรุ่นหลังๆ จิตใจสูงขึ้นพร้อมทั้งมีจิตใจเห็นความทุกข์ยากของมนุษย์ด้วยกัน แผ่เมตตาจิตให้กัน ความสงบทั่วไปก็จะเกิดขึ้น

หนังสือทางพระที่ท่านผู้มีความรู้สูงเขียนขึ้น ก็สามารถที่จะชี้นำให้ปฏิบัติชีวิตครองเรือนได้อย่างดี ยิ่งเริ่มต้นอยากให้ท่านสอนให้เด็กรู้จักประโยชน์ของศีล ๕ ผู้ปฏิบัติอยู่ในศีล ๕ เกิดผลบุญกุศลอย่างไร ผู้ไม่ปฏิบัติเกิดผลทำลายตัวเองอย่างไร หลักธรรมทางพุทธศาสนานั้น ผู้ใดทำก็เกิดผลแก่ผู้นั้น

เมื่อข้าพเจ้าได้รับจดหมายเป็นจำนวนมากที่ผู้บันทึกส่งมาให้ เมื่ออ่านดูแล้วทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ที่ไม่เคยรู้มาก่อน และคิดว่าคนจำนวนมากก็ไม่เคยรู้เช่นกัน จึงอยากจะนำจดหมายฉบับนี้เข้าในชุด “กฎแห่งกรรม” เพื่อจะได้มีโอกาสได้อ่านกันทั่วๆ ไป จึงได้ขออนุญาตไปยังท่านเจ้าของจดหมาย เมื่อได้รับอนุญาตแล้วข้าพเจ้าก็ได้จัดพิมพ์ขึ้นในชุด “กฎแห่งกรรม” ขอให้ท่านได้โปรดอ่านแล้วพิจารณาดู ก็จะได้มีโอกาสที่ได้รู้ในสิ่งที่เราไม่ได้รู้อีกมาก ในบันทึกของท่านเจ้าของ คือ ขุนตำรวจเอกพระมหาเทพกษัตรสมุห ดังที่ท่านได้กรุณาแนะนำตัวต่อไปนี้ ...

พระมหาเทพกษัตรสมุห (เนื่อง สาคริก) บ้านเลขที่ ๔๗ ถนนเศรษฐศิริ ตำบลสามเสนใน กรุงเทพฯ คำว่า ขุนตำรวจเอก เป็นยศของกรมตำรวจหลวงในสมัยนั้น ซึ่งใช้เทียบยศทหารปัจจุบันดังนี้

นายร้อยตรี, โท, เอก = นายตำรวจตรี, โท, เอก
นายพันตรี, โท, เอก = ขุนตำรวจตรี, โท, เอก
นายพลตรี, โท, เอก = พระตำรวจตรี, โท, เอก
ส่วนตำแหน่งยศจอมพลนั้น = พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นโดยเฉพาะ พวกผมเรียกว่า “สมเด็จพระตำรวจ”

เป็นที่รู้กันว่า ท่านจอมพล ที่ผมใส่ยศขุนตำรวจเอกไว้หน้าบรรดาศักดิ์พระมหาเทพกษัตรสมุห ก็เพื่อการศึกษาของเยาวชน ข้อแปลกก็คือมี นายตำรวจ ขุนตำรวจ พระตำรวจหลวงยังไม่มี

เหตุชื่อบรรดาศักดิ์ของผมเป็นมหาเทพกษัตรสมุห มีความเป็นมาดังนี้ ก่อนรัชกาลที่ ๔ ตำแหน่งบรรดาศักดิ์เก่าว่า มหาเทพ เสพกษัตริย์สมุห ต่อมารัชกาลที่ ๔ เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้ว ทรงถือคำว่าเสพเป็นคำที่หยาบ เช่น เสพเมถุน จึงต้องออกเสียงเหลือแต่ มหาเทพกษัตรสมุห

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมหาธีราชเจ้า ทรงเห็นว่าคำว่า ‘กษัตริย์’ นั้นออกเสียงตามหลักของสันสกฤต ใกล้กับคำว่า ‘กษัตรี’ ซึ่งหมายถึง เพศหญิง ที่มีความหมายของคำตรงกันข้ามกับ ‘กษัตร’ ซึ่งหมายถึง ชายชาตินักรบ ด้วยเหตุนี้ในสัญญาบัตรของผมจึงเป็น พระมหาเทพกษัตรสมุห
ความจริงแล้วบรรดาศักดิ์ที่ชื่อ มหาเทพกษัตรสมุหนี้ มีแต่พระยามาแต่ครั้งกลางรัชสมัยของรัชกาลที่ ๕ แล้ว เพราะทรงเห็นว่าคำว่าพระมหาเทพมักจะไปพ้องกับผู้ที่สอบเปรียญตามวัดต่างๆ เป็นอันมาก แต่ที่ผมเปลี่ยนบรรดาศักดิ์จากเจ้าหมื่นศรีสรรักษ์มาแทน พระยามหาเทพกษัตรสมุห ที่ถึงแก่กรรมในรัชกาลที่ ๗ นั้น ตามปกติก็ต้องเป็นพระยาอยู่แล้ว หากแต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ มีพระราชประสงค์ว่าจะตั้งเฉพาะผู้สูงอายุสักหน่อย ขณะนั้นผมมีอายุ ๓๘ ปีเท่านั้น

แต่เมื่อผมเป็นพระมหาเทพฯ ได้ไม่ถึงปี ก็เปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วต่อมาอีกไม่ถึง ๖ เดือน ก็ต้องยุบกรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์ ที่คุณเห็นยังมีแต่งตัวอย่างกรมพระตำรวจฯ แห่นำตามเสด็จอยู่ในทุกวันนี้ ทางการใช้พวกกรมวังมาทำหน้าที่ตำรวจวังเพราะมีความจำเป็น

วันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓
เรียน คุณ ท. เลียงพิบูลย์ เพราะความนับถือ

ผมได้รับหนังสือ “กฎแห่งกรรม” ฉบับ ส.ค.ส. ๒๕๑๓ แล้วพร้อมด้วยความขอบคุณอย่างยิ่ง และได้อ่านทุกตัวอักษรจบแล้วด้วยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่ ๑๐๐ ตอนที่คุณบรรยายถึงภาพที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ เสด็จเลียบมณฑลเชียงใหม่นั้น บังเอิญเป็นเวลาที่ผมรับราชการเป็นหัวหน้ามหาดเล็ก จึงมีหน้าที่ขี่ช้างชื่อแก้วไหลมาตามเสด็จในขบวนพยุหยาตราครั้งนั้นด้วย ในหนังสืองานศพเจ้าคุณอนุมานราชธน ท่านให้ความคิดเห็นไว้ว่า ความสุขเมื่อเด็กคือเล่น ความสุขเมื่อหนุ่มสาวคือรัก ความสุขเมื่อกลางคนคือการงาน ความสุขเมื่อแก่ (เช่นผมอายุย่างเข้า ๗๒) คือความหลัง

คำบรรยายของคุณจึงทำให้ผมมีความสุขใจได้มาก เวลานั้นผมอยู่วงในใกล้ชิดพระยุคลบาท จึงได้โอกาสเห็นเหตุการณ์มากกว่าที่คุณบรรยายเสียอีก แต่ถึงกระนั้นผมก็ต้องขอชมเชยคำบรรยายของคุณ ที่เก็บความจริงมากล่าวได้ละเอียดถี่ถ้วนดีมากที่สุด จนทำให้ผมอ่านแล้วเกิดความรู้สึกว่า เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อวานนี้เอง ขอรับรองว่าคำกล่าวของคุณเฉพาะเรื่องนี้เป็นความจริงทุกคำ

สำหรับชาวเวียงพิงค์ที่ทำงานกรมรถไฟนั้น ผมใคร่ทายว่า คือ เจ้ากาวิละ ณ เชียงใหม่ ถ้าผิดก็ขออภัยด้วย ความเห็นของคุณที่ตรงกับผมเผงก็คือ ระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาวเมืองเชียงใหม่ ในสมัยนั้นเขารักษาไว้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ แม้แต่ในสมัยหลังๆ นี้ก็ยังดีกว่าทางพระนคร ที่กล้ากล่าวเช่นนี้ก็เพราะเห็นในหลวงรับแขกเมืองที่เชียงใหม่เป็นส่วนมาก

อุปนิสัยใจคอของคนเรานั้นอ่านกันได้จากการแสดงออกของคนคนนั้น แต่การแสดงออกของคนที่จะใช้แทนตัวหนังสือ ให้พออ่านได้ความมีหลายอย่าง อาทิเช่น มารยาทในสังคม การพูด การเขียน ฯลฯ ผมได้เฝ้าสังเกตการเขียนของคุณมานานแล้ว เกิดความคิดเห็นโดยสุจริตใจว่า มีแนวการเขียนที่ผมนับถือมากที่สุด เพราะทุกเรื่องเขียนจากความจริง และก็ทุกเรื่องอีกเหมือนกันที่คุณชี้ให้เห็น “กฎแห่งกรรม”

ผมสารภาพความจริงใจว่า ผมอ่านคุณว่าเป็นผู้มีจิตใจสูงมาก เพราะไม่ปรากฏว่าคุณเคยเขียนขึ้นเพื่อหาทรัพย์เลย ในชีวิตผมซึ่งเห็นคุณเป็นคนแรก ผมจึงนับถือมากและอยากรู้จัก การกินอาหารร่วมกันในวันบำนาญออกผมเห็นคุณสนิทเอาหนังสือของคุณมาแจก ตอนแรกผมลืมชื่อคุณสนิทจึงเข้าใจผิดว่า ท. เลียงพิบูลย์ เดือนต่อมาจึงไปถามเขาๆ ว่าเพื่อนเขาเอง ผมจึงฝากนามบัตรไป ต่อมาอีกราวเกือบอาทิตย์เขาโทรฯ มาว่าให้พูดโทรศัพท์ไปที่ ๘๙๑๕๗๒ ผมรีบโทรฯ ไปหลายครั้งแต่เงียบ จึงถามไปที่ ๐๗ ตอบมาว่าเบอร์นี้ไม่มี ต่อมาผมจึงได้รับ ส.ค.ส. ของคุณ แต่ยังไม่ทราบเบอร์โทรศัพท์

ผมมีเรื่อง “กฎแห่งกรรม” อยู่อีกหลายเรื่องแต่ไม่ใช่นักเขียน จึงคิดจะเล่าความจริงส่งมาให้คุณ ทั้งนี้ถ้าผมมีโอกาส ผมเป็นเด็กบ้านนอกที่มาเป็นข้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งรัชกาลที่ ๖ และที่ ๗ ตลอดรัชกาลทั้งสองรัชกาลมีประสบการณ์ทั้งทางทะเลทางการทำนา และราชสำนักตั้งแต่พอมีอายุรู้ความ จนถึงขณะนี้มีอายุ ๗๑ ปีกับ ๗ เดือน ได้ผ่านสำนักที่ต่ำสุดจนถึงราชสำนัก ผมได้ตั้งจุดดำเนินชีวิตของผมไว้จุดใหญ่ที่สุด ก็คือใครทราบว่ากฎแห่งกรรมนั้นมีจริงหรือไม่

ตั้งแต่ผมมีอายุได้ประมาณ ๑๙ ปี และทำการค้นคว้ามาจนถึงอายุเกือบ ๖๐ ปี จึงได้เกิดความมั่นใจว่ามี “กฎแห่งกรรม” ตามพระบรมพุทโธวาท แน่เหลือเกิน บางทีคุณจะเกิดความสงสัยว่าทำไมผมจึงได้ความเชื่อเรื่อง “กฎแห่งกรรม” ช้ามากถึงเพียงนี้ ผมขออธิบายว่าอุปนิสัยของผมนั้น ทั้งโง่และดื้อ สิ่งใดที่ไม่เป็นจริงด้วยตนเองแล้วเป็นไม่ยอมเชื่อ แต่เมื่อส่วนมากเขาเชื่อก็อดที่จะค้นคว้าให้เห็นประจักษ์แก่ตัวไม่ได้

วิธีการค้นคว้าหาความจริงเรื่อง “กฎแห่งกรรม” นี้ ผมได้ปกปิดไว้เป็นเวลานาน ยิ่งกว่านั้นผมยังตั้งใจไว้ว่าจะเปิดเผยเอาเมื่อผมตายแล้ว โดยการพิมพ์เป็นหนังสือแจกงานศพผมด้วยซ้ำ ที่ไม่กล้าเล่าให้ใครฟัง ก็เพราะแนวความคิดเขาไม่มองเห็นความสำคัญเช่นคุณ และผมคุณมีแนวความคิดที่ผมนับถือ ผมจึงคิดจะเล่าความจริงใจให้คุณฟัง

ผมขอย้ำถึงอุปนิสัยของผมอีกครั้งหนึ่งว่า การที่ผมดันเอาความโง่และความดื้อของผมให้ขึ้นนำมาเป็นถึงบรรดาศักดิ์ชั้นพระได้ ก็เพราะความมานะหรือความเพียร ซึ่งลงได้อยากรู้อะไรแล้วเป็นต้องมีใจจดจ่ออยู่กับเรื่องที่อยากรู้นั้นๆ ไม่เว้นว่างเลย พยานคำกล่าวนี้ของผมก็คือหนังสือเรื่อง “การดนตรีและการฟัง” ที่ผมส่งมานี้ ผมเขียนขึ้นเมื่อภรรยาผมทำบุญอายุครบ ๖๐

ต้นเหตุที่ทำให้ผมต้องลงมือค้นคว้าเรื่อง “กฎแห่งกรรม” มีดังนี้ มารดาผมถึงแก่กรรมตั้งแต่ผมยังจำหน้าท่านไม่ได้ จนบัดนี้ก็นึกหน้าท่านไม่ออก รูปถ่ายท่านก็หาไม่ได้ บิดาท่านพาผมมาเลี้ยงได้ไม่ถึงปี ผมก็มาอยู่กับรัชกาลที่ ๖ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔ เรียนหนังสือจบห้อง ๘ เป็นครั้งแรกที่มีห้อง ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ รับราชการเป็นมหาดเล็กกองตั้งเครื่องเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๖๑ ทำงานได้ ๗ เดือน ก็ได้เป็นรองเสวกโท (เทียบร้อยโท) มีบรรดาศักดิ์เป็นนายรองสุจินดา

บิดาผมถึงแก่กรรมไป ๕ ปีแล้ว เห็นเพื่อนๆ เขาฉลองสัญญาบัตรกันสนุกสนานพร้อมหน้าบิดามารดาของเขา ส่วนผมนั้นได้แต่หลับตานึกกว่า ถ้าคุณพ่อคุณแม่เรายังมีชีวิตอยู่ ท่านจะดีใจสักเพียงไหน ผมสวดมนต์ก่อนนอนทุกคืนมาตั้งแต่อายุ ๑๑ ขวบ ผมสวดนะโม ๓ จบ พุทฺธํ ธมฺมํ สงฺฆํ อีก ๓ จบ แล้วก็พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ (กราบหมอนครั้งละหน รวม ๓ หน) ต่อไปก็นึกถึงคุณบิดามารดา กราบอีกหนหนึ่งแล้วนึกถึงผู้มีอุปการะคุณตลอดจนครูบาอาจารย์และเจ้าที่เจ้าทางแล้วก็กราบอีกหนหนึ่งรวมกราบ ๕ ครั้ง ผมทำจนติดนิสัยอยู่จนบัดนี้ วันไหนเพลียลืม ตื่นขึ้นนึกได้ก็สวดใช้หนี้
ส่วนมากในตอนคิดถึงมารดามาก หลังสวดมนต์ก็ขอให้ฝันเห็นหน้าแม่ แต่จนกระทั่งเดี๋ยวนี้ก็ยังนึกหน้าท่านไม่ออก เมื่ออายุ ๑๙ กำลังสำคัญผิดว่าตัวกำลังปราดเปรื่อง เพราะเล่นฟุตบอลก็กำลังถูกเลือกเข้าทีมชาติ สอบไล่จบชั้น ๘ ก็ได้ที่ ๑ เมื่อปี ๒๔๖๐ ทำราชการ ๗ เดือนก็ได้เป็นขุนนาง จะทำอะไรได้ผลทุกอย่าง แต่ขอให้ฝันเห็นหน้ามารดาสักครั้ง ทำไมจึงไม่ฝัน

เกิดความสงสัยในเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ว่าเมื่อตายไปแล้วคงจะไม่มีการไปเกิดใช้กรรมเก่าอีก ความสงสัยในเรื่องนี้แรงกล้าขึ้นทุกวัน ประกอบกับยิงปืนแม่นด้วย แล้วยังนิยมธรรมชาติอีก จึงชอบหาโอกาสเข้าป่ายิงนกยิงเนื้ออยู่เรื่อย ครั้นรับราชการต่อมาครบ ๒ ปีพอดี ก็โปรดพระราชทานสัญญาบัตรให้เป็นหุ้มแพร (เทียบเท่าร้อยเอก) มีบรรดาศักดิ์เป็นนายเสนองานประภาษ ทรงโปรดผมมากถึงกับให้มีหน้าที่ในห้องทรงพระอักษร ซึ่งเต็มไปด้วยราชการลับสุดยอด

บางโอกาสทรงสนทนาด้วย ๒ ต่อ ๒ พอประสบโอกาสสิ่งที่ผมอยากทราบก็หลุดออกจากปากผมว่า "ผีมีจริงไหมพ่ะย่ะค่ะ" เวลานั้นราว ๒๓.๐๐ น. เศษ ทรงแปรพระพักตร์ตรงอยู่ครู่หนึ่งและก็รับสั่งตอบ "ตามทางวิทยาศาสตร์นั้นเขาว่าผีไม่มี แต่ข้าเคยถูกหลอกมาแล้ว"

ทรงเล่าถึงเรื่องที่ทรงเห็นผีหลอกหลายเรื่อง เช่น เมื่อเสด็จทรงซ้อมรบเสือป่าที่พระราชวังสนามจันทร์และที่อื่นอีกมาก ผมฟังอย่างที่ไม่สนใจจะจำ เพราะจิตผมมุ่งแต่เรื่องที่ท่านจะทรงพระราชวินิจฉัยว่า ผีมีจริงหรือไม่เท่านั้น แต่ผมก็ได้คำตอบจากตัวผมเองว่า ให้ค้นหาความจริงด้วยตัวของผมเอง ตัวเองจึงจะเชื่ออย่างสนิทใจ ทั้งนี้เพราะทรงเล่าถึงเรื่องผีหลอกให้ผมฟังตั้งแต่เวลา ๒๓.๐๐ น. เศษ จึงถึงเวลา ๓.๓๐ น. ก็เสด็จเข้าห้องทรงพระบรรทม ทำให้ผมรู้ในภายหลังว่าเรื่องผีมีคือตายแล้วเกิดอีก หรือว่าผีไม่มีคือตายแล้วสูญนั้น

ถ้าถามปราชญ์ผู้รู้แล้ว จะไม่มีปราชญ์คนไหนบอกเราตรงๆ เลย ถ้าใครบอกตรงๆ คนนั้นก็มิใช่ปราชญ์ เพราะผู้รู้จะหาหลักฐานให้เห็นจริงไม่ได้อย่างแบบวิทยาศาสตร์ แต่ปราชญ์ท่านก็รู้ว่ากฎแห่งกรรมนั้นมีจริงแน่นอน ที่ไม่ทรงตอบตรงๆ ก็เพื่อให้เราค้นหาความจริงเอาเอง นี่คือหลักพระพุทธศาสนา

เมื่อผมตามเสด็จพระราชวังบางปะอินใน พ.ศ. ๒๔๖๔ ความคิดถึงบิดามารดาและความอยากรู้เรื่อง "กฎแห่งกรรม" มีความแก่กล้าและรุนแรงขึ้นอย่างสุดขีด เห็นว่าเข้าบรรพชาในพระพุทธศาสนาเท่านั้นจะสมความประสงค์ คือ

๑. มีทางทราบเรื่อง "กฎแห่งกรรม"
๒. การประกอบกรรมดี อาจส่งกุศลไปให้ท่านผู้ให้กำเนิดที่เรานึกถึงบุญคุณท่านได้

จึงเขียนหนังสือทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานบวชเป็นนาคหลวง ทรงยินดีบวชให้ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม จำพรรษาวัดบวรนิเวศวิหาร ผมเกิดวันอาทิตย์ สมเด็จพระมหาสมณะเจ้าประทานนามว่า "อาชัญโญ" (หมายความว่า ผู้รู้เร็ว หรือม้าที่ฝึกง่าย) แต่กรมหลวงชินวรศิริวัฒน์ ทรงเป็นอุปัชฌาย์ให้ผม เพราะสมเด็จพระมหาสมณฯ ทรงประชวรหนักที่ชะอำ และสิ้นพระชนม์เมื่อผมบวชได้ ๒ วัน ผมได้พิจารณาดูแล้วเห็นว่า พระผู้ทรงคุณวุฒิในวัดบวรนิเวศที่ผมจะเรียนถามเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ได้ก็คือ พระอมรโมฬี (มหาอาบ) เพราะความรู้ของท่านก็เท่ากับมือขวาสมเด็จพระมหาสมณะเจ้าก็ว่าได้
ผมเป็นพระบวชใหม่ จึงพยายามทำความสนิทสนมกับท่าน นานจนผมเกือบจะถึงกำหนดสึก จึงมีโอกาสถามท่านว่าผีมีจริงหรือไม่ เป็นปราชญ์ท่านหยั่งรู้ทันทีว่าเราสงสัยอะไรเป็นสำคัญ ท่านพูดกับผมเพียงข้อความต่อไปนี้เท่านั้นคือ

"คุณเสนอ คุณไม่น่าจะเกิดมีความสงสัยเรื่องกฎแห่งกรรมแต่ประการใดเลย เพราะคุณก็อยากดีเหมือนผมจึงได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา คุณลองชั่งใจเลือกดู ๒ ทาง ดังนี้ การที่เราปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วทางที่ ๑ ถ้ากฎแห่งกรรมมีจริงทำให้เราไปเกิดใหม่ในภพหน้า ผลแห่งกรรมดีที่ทำไว้แล้วในชาตินี้ก็จะตามสนอง ทำให้เกิดผลกำไรในภพหน้า ทีนี้ สมมติว่ากฎแห่งกรรมไม่มีจริงคือตายแล้วสูญ สิ่งที่เราปฏิบัติธรรมไว้ในชาตินี้ก็ไม่เสียหรือจะเรียกว่าเสมอตัวก็ได้ ทางที่ ๒ ถ้าเราไม่เชื่อกฎแห่งกรรม โดยเห็นว่าตายแล้วก็สูญ ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติธรรมขาดความสำราญใจ อยากยิงนกตกปลา หรือหาความสนุกตามที่ตนมีความปรารถนาก็ทำไปสุดแต่ความอยาก ดังนี้ สมมุติว่า กฎแห่งกรรมไม่มีจริง และไม่มีการเกิดคือตายแล้วสูญ ก็เรียกว่าเสมอตัว แต่ถ้ากฎแห่งกรรมมีจริงต้องไปเกิดในภพหน้าอีกก็คงไม่มีปัญหาอะไรที่กรรมชั่วต่างๆ ในชาตินี้จะต้องตามไปส่งให้เกิดวิบากกรรมให้เกิดขาดทุน ฉะนั้นทางที่ ๑ มีแต่เสมอตัวกับได้กำไร ส่วนทางที่ ๒ นั้นมีแต่จะเสมอตัวกับขาดทุน คุณเสนอจะเลือกเอาทางไหน" คำตอบคำที่ ๒ นี้ก็ให้ตนเองวินิจฉัย

เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๙๐ คุณหลวงศรีวโรสถ (ศิริ ศิริเวทิน) แพทย์และอาจารย์ประจำโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ท่านเป็นทั้งแพทย์และครูของผม อยู่บ้านติดกับผม ท่านทำบุญขออยู่ในฐานะที่ท่านเคยเป็นต้นกุฏิของสมเด็จพระสังฆราชวัดสุทัศน์ คือสมเด็จพระวันรัต ท่านจึงนิมนต์พระสังฆราชองค์นี้มาฉันที่บ้านท่าน ท่านเห็นว่าผมเคยเป็นมหาดเล็กซึ่งมีหน้าที่บริการพระเจ้าแผ่นดินมาถึง ๒ รัชกาล คือที่ ๖ - ๗ จึงมอบให้คอยรับใช้เวลาสมเด็จเสวยอาหาร (ฉันเพล)

ผมก็เห็นเป็นโอกาสเหมาะ เพราะทราบดีว่าสมเด็จองค์นี้ทรงปราดเปรื่องในทางธรรมะเป็นยอดเยี่ยมอยู่ในสมัยนั้น ชาติต่างๆ ที่จะมาถามเรื่องของพระพุทธศาสนาแล้ว ทางการต้องส่งไปพบสมเด็จพระองค์นี้ทุกครั้ง พอเหมาะโอกาสผมก็ทูลถามขึ้นว่า ใคร่อยากทราบมานานแล้วว่า ผีมีจริงหรือไม่ ระหว่างที่ทรงตรึกตรองหาคำตอบผมอยู่นั้น คุณหลวงศรีก็ทูลว่าเห็นจะไม่ต้องอธิบายเพราะพระมหาเทพคงจะไม่มีทางจะเข้าใจแน่ ท่านจึงทรงดุว่า "อย่าเพิ่งไปดูถูกเขานะเขา มีความหมายลึกซึ้งอยู่"

สักครู่ก็รับสั่งกับผมว่า "เอายังงี้ก็แล้วกัน คุณพระทิ้งตัวคุณพระได้ไหม ถ้าทิ้งได้ผีก็ไม่มี แต่ถ้าตราบใดยังทิ้งตัวไม่ได้ผีก็มี"

คุณ ท. เลียงพิบูลย์ ที่นับถือ ผมมาคิดได้ทีหลังว่า คำตอบที่ ๓ นี้ ท่านตอบอย่างสงฆ์สูงมากยากที่คนสามัญจะเข้าใจ คือน่าจะทรงหมายถึงว่าสละจากขันธ์ ๕ รูป รส กลิ่น เสียง และความเป็นตัวตนเสียได้ก็จะไม่มีการเกิด หรือที่ผมเรียกว่าผีเสียได้ แต่ถ้าเรายังถือว่าร่างกายเราเป็นของเราอยู่ เราสามารถนำเอาจิตวิญญาณของเราไปได้ทุกหนทุกแห่งตลอดกาลแล้วนั้น ก็คือผีเราดีๆ นั่นเอง รวมความว่าคำตอบทั้งสามนี้เป็นคำที่เป็นต้นเหตุทำให้ผมเชื่อแน่ว่า จำเป็นจะต้องค้นหาความจริง เรื่อง “กฎแห่งกรรม” ด้วยตัวของตัวเองต่อไป

ทั้งนี้คุณกับผมก็คงเห็นตรงกันว่า ความจริงเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ตัวเอง หรือแก่ผู้ที่เราเห็นด้วยตาของตัวเองเท่านั้น เราจึงจะใช้เป็นหลักประกันความเชื่อของตัวเองได้ คนเราส่วนมากปฏิบัติตนในวงการสังคมไปด้วยความเชื่อและมั่นใจว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้นดี ส่วนการที่จะทำอย่างไรจึงจะดีจริงดีแท้นั้น ธรรมะของพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะชี้ให้เห็นทุกอย่าง คนที่ทำชั่วเพราะเชื่อว่าการกระทำนั้นๆ จะดีก็เพราะขาดความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อมั่นจึงเป็นต้นเหตุแห่งกรรม

สำหรับคนที่ทำกรรมดีแต่กลับได้รับผลชั่วนั้นก็เพราะขาดการศึกษาเรื่อง “กฎแห่งกรรม” ซึ่งบันดาลให้กรรมเก่ามาตามสนอง หรืออยู่ๆ ก็เกิดถูกล็อตเตอรี่ ผมเชื่อว่าเป็นเรื่องของ “กฎแห่งกรรม” ถ้าทุกคนเชื่อมั่นในเรื่องกฎแห่งกรรมแล้ว คงจะไม่มีคนบางคนเขียนไปถามคุณว่าทำดีแล้วเหตุไรจึงได้ผลไม่ดี หรือว่าต้นเหตุเกิดมาอย่างนี้ แต่ผลที่ได้รับกลับกลายเป็นอย่างอื่นไป ฯลฯ

ประสบการณ์ที่เป็นความจริงผ่านมาในชีวิตหลายเรื่อง บางเรื่องเล่าให้เพื่อนฟังเขาไม่เชื่อ แต่ผู้ที่ทำงานอยู่กับผมเขาเห็นเหตุก่อนที่จะเกิดผลเขาจึงเชื่อ เป็นเรื่องที่น่าจะเข้าในเกณฑ์ของกฎแห่งกรรมได้ และดูเหมือนจะแปลกกว่าเรื่องที่คุณเขียนมาแล้วด้วย ผมเคยเขียนส่งไปลงในหนังสือวชิราวุธานุสรณ์เมื่อ ๒ ปีมาแล้ว เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระมงกุฎเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ แต่เขาไม่ลงให้เพราะไม่เชื่อว่าเป็นความจริง ผมขอต้นฉบับคืนก็ทำหายเสีย ผมก็จนปัญญา แต่ผมจำต้องขอผลัดกับคุณไว้ก่อนเพราะเหตุ ๒ ประการ

(๑) ผมไม่ใช่นักเขียน เป็นแต่กล้าเล่าความจริงใจ จนรู้สึกว่าคุณจะรู้สึกเบื่อในการอ่านหนังสือที่พูดยืดยาวมาตั้ง ๗ - ๘ หน้าอยู่แล้ว

(๒) ยังไม่แน่ใจนักว่า หนังสือนี้จะถึงมือคุณหรือหาไม่ เพราะจ่าหน้าซองถึงคุณสั้นเหลือเกิน ฉะนั้น ถ้าคุณได้รับกรุณาตอบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ด้วยความนับถือมากอย่างสุจริตใจ
พระมหาเทพกษัตรสมุห

....

คนใจดี

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๒
....

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ข้าพเจ้าได้พบกับชายหนุ่มชาวญี่ปุ่นคนหนึ่ง ซึ่งเดินทางมาจากบ้านเกิดเมืองนอนเข้าสู่ประเทศไทย ชายหนุ่มผู้นี้ชอบพูดภาษาไทยกับข้าพเจ้า และรู้สึกว่าแกชอบภาษาไทยมาก นอกจากภาษาเดิมของแกแล้ว ยังพูดภาษาอังกฤษได้บ้างไม่มากนัก

เราจึงสนทนากันเป็นภาษาไทย ข้าพเจ้าถามแกว่า แกเรียนภาษาไทยมาจากไหน พอมาถึงก็อยากจะพูดไทย ทั้งที่ไม่เคยมาเมืองหลวงเลย แกยิ้มอย่างภาคภูมิใจ บอกว่าเรียนมาจากเมืองญี่ปุ่น แม้แกจะพูดไทยแต่สำเนียงของแกเป็นญี่ปุ่น ฟังดูแล้วกว่าจะจับใจความได้แต่ละประโยค ข้าพเจ้าก็ต้องเหนื่อยใจ แต่เห็นว่าแกมีใจศรัทธาสนใจในภาษาไทย ข้าพเจ้าก็ยินดีทนฟังจนรู้เรื่องโดยตลอด

เมื่อคิดถึงคำพูดและสำเนียงที่เข้าใจยาก ทำให้ข้าพเจ้าหวนไปนึกถึง เมื่อข้าพเจ้ากับพวกเพื่อน ๗-๘ คน เดินทางโดยรถยนต์ออกจากกรุงเทพฯ เข้าไปท่องเที่ยวในดินแดนอินโดจีน เริ่มทางเข้าทางอรัญประเทศ ไปประเทศเขมร ท่องเที่ยวชมนครวัด ตลอดจนเข้าไปในประเทศเวียดนามใต้ เวลานั้น โงดินห์เดียม ยังเป็นประธานาธิบดี แม้ญวนจะถูกแบ่งแยกเป็นฝ่ายเหนือใต้แล้วก็ตาม แต่เหตุการณ์ในสมัยนั้นก็อยู่ในความสงบปกติ การเดินทางท่องเที่ยวก็สะดวกและปลอดภัย

ครั้งนั้นพวกเราเดินทางจากไซ่ง่อนไปดาลัต ซึ่งเป็นเมืองอยู่บนเขา มีอากาศหนาวเย็นตลอดปี ผู้นำทางบอกเราว่าควรจะแวะระหว่างทาง เพื่อเยี่ยมหมู่บ้านเผ่าไทยที่อยพยพหนีพวกแดงมาจากแคว้นดินแดนสิบสองจุไทย ข้าพเจ้ามีความยินดี เพราะเคยสนใจเผ่าไทยนอกประเทศมานานแล้ว อยากจะพบปะสนทนาศึกษาหาความรู้ เมื่อเราไปถึงลงจากรถมองเห็นหมู่บ้านในบริเวณนั้น ก็นึกรู้ว่าเป็นคนเผ่าไทยแน่ เพราะการแต่งกายและกิริยาท่าทางที่เดินที่พูดไม่กระด้าง ผู้หญิงก็มีแต่ความนิ่มนวล เหมือนนิสัยชาวไทยเราสมัยก่อนทั่วไป

ผู้นำทางพาพวกเราเข้าไปในเขตบ้านหลังใหญ่ ผู้เป็นหัวหน้าเผ่าไทย ผู้เป็นนายหมู่บ้าน เราใช้ภาษาไทยทักทายพูดกันเป็นครั้งแรกที่เห็นหัวหน้าเผ่าไทย พร้อมทั้งภรรยาและบุตรชายหญิงเดินยิ้มแย้ม ออกมาต้อนรับเราด้วยความยินดี และเชิญให้เข้าไปในบ้านด้วยความไมตรี เราพยายามใช้คำไทยในการสนทนาก็รู้สึกว่า คำพูดไม่ค่อย

จะถูก ยังไม่ค่อยจะเข้าใจกันมากนัก แต่เมื่อสนทนากันไปได้ไม่นานนัก ก็พอจะพูดกันรู้เรื่องดี แม้จะต้องเอาภาษาต่างประเทศเข้าช่วยบ้าง เพราะพวกเราที่ไปนั้นคนไทยล้วน แต่บางท่านก็รู้หลายภาษา

หัวหน้าเผ่าไทยรูปร่างสูงใหญ่ ผิวเนื้อขาว ส่วนภรรยารูปร่างเอวบางร่างเล็ก ต่างให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง บางคำที่แกพูดใช้สำเนียงไทยได้ชัดเจนดี และก็มีบางคำที่ตัว ร. ออกเสียงเป็น ฮ. คล้ายกับภาคเหนือและภาคอีสานของเรา แต่มีคำที่ชัดเจน เช่น หัว หู ปาก คอ แขน ขา เป็นต้น เห็นจะเป็นคำดั้งเดิมของเผ่าไทยมาแต่โบราณ ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปตามท้องถิ่นและประเทศที่อยู่

การต้อนรับพวกเราก็คล้ายกับคนไทยรุ่นเก่า หรือชาวชนบททั่วไปในประเทศไทย พอรู้ว่าเราเป็นคนไทยบางกอก ก็แสดงความยินดีเป็นกันเอง คำว่า ไทยบางกอกเป็นคำเก่าแก่ จึงเข้าใจกันง่ายในต่างประเทศ ไม่ต้องอธิบายให้เหนื่อยว่าบางกอกอยู่ที่ไหน

หัวหน้าเผ่าไทยบอกว่าเคยได้ยินชื่อไทยบางกอกก่อนแล้วว่า เป็นเมืองที่ใหญ่โตและสวยงามมาก มีผู้คนมากมาย และได้เล่าให้ฟังว่า บรรพบุรุษเคยเป็นขุนนางจีนมาก่อน และแกบอกว่า แกมีบุตรชายหญิง และเวลานี้บุตรชายยังศึกษาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ส่วนตัวแกนั้นพูดภาษาฝรั่งเศสได้ดี

นอกจากนั้นยังเล่าเรื่องถิ่นเดิมของแคว้นสิบสองจุไทยไลเจาและลางเซิง ที่ได้ถูกพวกแดงเข้ารุกรานอย่างป่าเถื่อน ไม่มีมนุษยธรรม โหดร้ายทารุณต่อเผ่าไทยผู้รักสงบและความอิสระ ตัวแกเป็นหัวหน้าคุมพวกไทยอาสาสมัครเข้าต่อสู้เพื่อดินแดนที่แสนรักและแสนหวงกับผู้รุกรานอย่างทรหด น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ ทั้งอาวุธที่ทันสมัยก็มีไม่พอจะใช้ต่อต้านผู้บุกรุก ที่สุดชาวไทย ซึ่งมีกำลังน้อยกว่าก็พ่ายแพ้แก่พวกแดง ซึ่งมีกำลังพลมากกว่าและอาวุธดีกว่า

พวกแดงมีความโกรธแค้นมาก เพราะแกเป็นหัวหน้าเผ่าที่เข้มแข็ง ไม่ยอมอ่อนน้อม จึงพาทหารออกตามล่าตัว แกจึงจำเป็นตัดสินใจครั้งสุดท้าย พาครอบครัวขึ้นเครื่องบินเข้ามาในดินแดนเวียดนามใต้ พร้อมทั้งบริวารที่ติดตามมาภายหลังอีกห้าสิบหกสิบหลังคาเรือน แกพูดแล้วก็มีความเสียใจ แสนรัก แสนอาลัยชาวไทยที่ได้ร่วมสู้รบกันมาเพื่ออิสระ ต้องแตกพ่ายแยกกันหลบหนีไปคนละทิศคนละทาง

แกเศร้าถึงชะตากรรมของชาวไทยสิบสองจุไทย ร่วมสู้รบจำนวนแสน ต้องอยู่ในถิ่นเดิมตกอยู่ในความยึดครองของพวกแดง คงจะตกเป็นทาสงานอย่างน่าสงสาร พวกเราได้ยินได้ฟังเรื่องจากหัวหน้าเผ่าไทย ซึ่งเคยเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในดินแดนสิบสองจุไทยครั้งอดีตก็เศร้าใจ พลอยมีความสงสารชาวไทย ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะสิ้นชะตากรรม แต่ก็นึกว่าโลกย่อมเป็นธรรมเสมอ ผลสุดท้ายธรรมะย่อมชนะพวกอธรรมก็ค่อยรู้สึกสบายใจขึ้น

การที่ข้าพเจ้าได้สนทนากับหัวหน้าเผ่าในครั้งนั้น ไม่เหนื่อยใจเหมือนการสนทนากับหนุ่มชาวอาทิตย์อุทัยประเทศผู้นี้เลย ที่สุดก็จับใจความได้ว่า หนุ่มญี่ปุ่นผู้นี้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า อาผู้เป็นน้องของพ่อได้เคยเป็นทหารในกองทัพญี่ปุ่น เวลาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ถูกส่งมาประเทศไทย และมีหน้าที่ควบคุมเชลยศึกทั้งฝรั่งและแขก โดยบังคับให้สร้างทางรถไฟสายมรณะที่บ้านโป่ง และเมืองกาญจนบุรี อาของแกเล่าให้ฟังว่า เมื่อแรกๆ พวกทหารลูกพระอาทิตย์โกรธพวกชาวบ้านและคนไทยมาก ที่ชอบแอบเอาขนมและผลไม้ไปให้พวกเชลย

แต่มีคนไทยบางพวกชอบหากินกับพวกเชลย ทำการแลกเปลี่ยนซื้อขาย จนพวกเชลยไม่มีอะไรเหลือพันกาย แต่คนไทยส่วนมากมีใจเมตตากรุณา เมื่อเห็นพวกเชลยศึกหิวผอมโซ ได้รับความลำบากทำงานหนักก็มีความสงสาร จึงเอาของแอบให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น

พวกคนไทยที่ขึ้นรถไฟผ่านไปมา มองเห็นเชลยทำงานอยู่ข้างทางรถไฟ ต้องอยู่กลางแดดที่ร้อนจัด ตัวแดงจนดำเพราะไม่มีเสื้อผ้าใส่ ต่างก็มีใจสงสาร พวกเชลยนี้อดอยาก บางคนติดบุหรี่แต่ไม่มีจะสูบ เมื่อเห็นคนไทยโดยสารรถไฟผ่านไปผ่านมา โผล่หน้าต่างรถไฟดูพวกเชลยยกมือสองนิ้วขึ้นแตะริมฝีปากแล้วก็แบมือ

คนที่อยู่บนรถไฟก็รู้ความหมายดี เมื่อรถชะลอค่อยๆ ผ่านพวกไทยใจบุญ ขี้สงสารต่างก็แอบโยนบุหรี่ยาสูบลงไปให้เป็นซองๆ โดยไม่ให้พวกผู้คุมทหารญี่ปุ่นเห็น ทั้งไม่หวังสิ่งใดเป็นเครื่องตอบแทน พวกทหารญี่ปุ่นที่คอยควบคุมรู้ก็มีความโกรธมาก คิดว่าคนไทยชอบเป็นมิตรกับพวกเชลยมากกว่าเป็นมิตรกับชาวญี่ปุ่น ต่างก็เป็นเดือดเป็นแค้น เพราะเข้าใจว่าประชาชนไม่ยอมร่วมมือกับกองทัพญี่ปุ่น กลับพยายามช่วยเหลือพวกเชลย

เหตุการณ์อะไรในโลกนี้ย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปได้ ไม่มีอะไรแน่นอน ทหารญี่ปุ่นซึ่งชนะสงครามตอนแรกๆ แต่ที่สุดก็ต้องแพ้สงครามอย่างราบคาบ ทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยก็ถูกฝ่ายชนะเข้ามาปลดอาวุธ และควบคุมกลับเปลี่ยนเป็นเชลยศึกบ้าง

อาของแกก็ตกเป็นเชลยศึกอยู่ในประเทศไทย ต้องทำงานหนักได้รับความลำบาก ต้องมีความอดทนและอดอยาก แม้บุหรี่ตัวเดียวก็ต้องแบ่งกันสูบหลายคน แต่แล้วก็ได้อาศัยชาวไทยผู้ใจดีได้หยิบยื่นทั้งผลไม้ อาหารและบุหรี่ โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน อาของแกจึงรู้ว่าคนไทยส่วนมากเป็นคนใจบุญ มีเมตตากรุณา เมื่อได้เห็นคนตกทุกข์ได้ยาก อยู่ในความลำบาก ไม่ว่าเป็นชาติใด ภาษาใด ศาสนาใด ก็ช่วยเหลือด้วยจิตใจบริสุทธิ์

ต่อมาเมื่อคู่สงครามลงนามตกลงทำสัญญาสงบศึก ยุติการทำสงครามทั้งสองฝ่าย อาของแกก็ถูกปล่อยส่งกลับไปสู่บ้านเดิมในประเทศญี่ปุ่น เมื่อได้พบญาติพี่น้องก็ดีใจ เมื่อลูกหลานถามถึงชีวิตในเมืองไทยแกก็เล่าให้ฟัง ทำให้ลูกหลานหลายคนอยากมาเมืองไทย

ตัวชายหนุ่มก็เป็นหลานคนหนึ่งที่ฝันถึงคนไทยเมืองไทยตลอดมา จึงได้อุตส่าห์พยายามเรียนพูดไทยกับชาวญี่ปุ่น ผู้ที่เคยมาอยู่เมืองไทยมาก่อน จนได้มีโอกาสเดินทางมาเมืองไทยคราวนี้ ความเมตตาสงสารของคนไทยในคราวนั้นทำให้พวกเชลยศึก ทั้งฝรั่งและญี่ปุ่นซาบซึ้งในน้ำใจอันดี ในความเมตตาจิตแก่ผู้ตกทุกข์ได้ยาก จนเป็นที่ประทับใจ อยู่ในความทรงจำของพวกเชลยทั้งสองฝ่าย

เรื่องความใจดียังมีอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าได้ฟังจากท่านผู้หนึ่ง ท่านผู้นั้นเล่าให้ฟังว่า คุณป้าของท่านอยู่จังหวัดทางใต้ ซึ่งมีรถไฟผ่านแต่ไม่ห่างไกลจากพระนครมากนัก คุณป้าเป็นคนใจบุญ และมีความขยันขันแข็งแม้จะเป็นผู้มีอันจะกิน แต่ไม่ชอบอยู่นิ่ง หรืออยู่กับบ้านเฉยๆ เป็นคนอยู่ไม่สุข แต่ก็ไม่รู้จะทำอะไรดี จึงคิดทำขนมถ้วยจากบ้านแล้วหาบออกมาขาย และชอบมานั่งขายข้างที่ทำการศาลากลางประจำจังหวัดเสมอ เวลานั้นทางการเขาจ่ายนักโทษออกไปทำงานนอกเรือนจำ มีการถางหญ้า ตัดต้นไม้ ทำความสะอาดสถานที่ราชการเป็นประจำ

คุณป้าหาบขนมขาย เห็นนักโทษทำงานหนักก็มีใจสงสาร เมื่อถึงเวลานักโทษหยุดพัก ก็นำขนมถ้วยมาแจกจ่ายให้นักโทษพวกนั้นกินโดยไม่ต้องการสิ่งใดตอบแทน ทั้งไม่ห่วงว่าจะขาดทุนหรือได้กำไร คิดแต่เพียงว่า การได้บริจาคขนมให้พวกนักโทษกินในเวลาหิวและมีความลำบากเช่นนี้ ย่อมเป็นบุญกุศลในการบริจาคทานเหมือนกัน การที่คุณป้าได้บริจาคขนมให้ทานให้แก่นักโทษบ่อยครั้ง ทำให้นักโทษมีความรักใคร่นับถือเพราะความใจดี พากันเรียกว่า "คุณแม่" และคุณป้าก็เป็นสุขทางใจ เมื่อได้เห็นนักโทษผู้น่าสงสารได้กินขนมที่บริจาคอย่างหิวกระหาย

ต่อมาคืนหนึ่ง ทางจังหวัดถูกโจมตีด้วยเครื่องบิน เพราะเป็นเวลาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทางเรือนจำถูกระเบิดกำแพงพังไปแถบหนึ่ง ทำให้นักโทษมีโอกาสหลบหนีออกมาได้ และแฝงความมืดพากันหลบซ่อนตัวอย่างมิดชิดในเวลากลางวัน

แม้พวกพนักงานผู้คุมเรือนจำจะได้พากันเที่ยวติดตามค้นหา เพื่อจะได้นำตัวเข้าสู่เรือนจำแต่ก็ค้นไม่พบ พอตกเวลากลางคืนพวกนักโทษก็ออกมาพากันตัดช่องย่องเบาลักขโมยของชาวบ้าน และพวกเจ้าทรัพย์ก็พากันนอนอย่างสลบไสล ตลอดทั้งสุนัขที่เลี้ยงไม่เห่า เพราะหลับคล้ายกับถูกมนต์สะกดหรือยารม ชาวบ้านแถวนั้นถูกลักของไปแทบทุกหลังคาเรือน

แต่ที่น่าอัศจรรย์ก็เพราะมีแต่บ้านคุณป้าผู้ขายขนมถ้วยบ้านเดียว ที่ไม่มีของสิ่งใดหาย ชาวบ้านที่รู้จักคุ้นเคยต่างก็พากันประหลาดใจ คิดว่าคุณป้าคงจะมีของดีทำให้พวกผู้ร้ายจังงัง ไม่กล้าหยิบของไปได้ ทั้งที่คุณป้าก็ถูกตัดรั้วสังกะสีพอตัวคนจะลอดเข้าไปในบ้าน และในห้องซึ่งมีของหลายอย่างที่มีราคาที่ผู้ร้ายควรจะลักขโมยเอาไปได้ แต่ก็ไม่ได้เอาอะไรไป

ชาวบ้านพากันสงสัยถามคุณป้าว่า มีของดีอะไรป้องกันหรือมีคาถาอาคมดี จึงป้องกันภัยจากโจรผู้ร้ายได้ คุณป้าได้แต่ยิ้มแล้วพูดว่า ไม่มีของดีหรือคาถาอาคมที่จะป้องกันโจรภัยได้ นอกจากใจของเราที่ได้แผ่เมตตาจิตเท่านั้น

ต่อมาเมื่อทางการเห็นชาวบ้านได้รับความลำบากเดือดร้อนเพราะผู้ร้ายชุกชุม ทางการก็ได้ระดมพวกเจ้าหน้าที่จำนวนมาก พร้อมกันออกกวาดล้างเป็นการใหญ่ ได้จับกุมพวกนักโทษหนีคุก กลับเข้าไปรับกรรมเพิ่มโทษได้หลายคน การที่บ้านของคุณป้าไม่ถูกโจรกรรมเหมือนบ้านอื่นมาทราบภายหลังว่า พวกนักโทษหัวขโมยตัดช่องย่องเบาเหล่านั้น พอตัดรั้วสังกะสีบ้านคุณป้าลอดเข้าไปถึงในบ้านได้ เมื่อเห็นของมีราคาหลายอย่างก็ดีใจจัดแจงหยิบใส่ถุงผ้าเตรียมไว้แล้ว เพื่อจะนำออกจากบ้าน

แต่ไม่ลืมจะแวะเข้าไปในครัวเพื่อจะได้อาหารติดมือไปด้วย แต่พอโผล่เข้าไปก็พบสาแหรก ไม้คานหาบกระจาดและถ้วยทำขนม พอจำได้ก็ชะงัก นึกถึงบุญคุณของคุณป้าผู้ใจดีเคยให้ขนมถ้วยกินเมื่อยามยากยามหิว แม้ว่าตัวเองจะเป็นคนใจชั่วก็ยังมีความกตัญญูเหลืออยู่บ้าง จ้องดูหาบขนมถ้วยแล้วน้ำตาไหล พูดพึมพำออกมาว่า

"แม่จ๋า ลูกไม่รู้ว่าแม่อยู่ที่นี่ แม้ลูกจะเป็นคนชั่วอย่างไร เมื่อรู้ว่าเป็นของแม่แล้ว ลูกจะไม่ขอแตะต้องเป็นอันขาด" พูดแล้วก็รีบนำสิ่งของที่ตั้งใจขโมยกลับไปไว้ที่เดิม แล้วก็รีบถอยออกจากบ้านไปโดยเร็ว นี่ก็ชี้ให้เห็นว่าคนชั่วก็ยังมีเวลาที่จะนึกถึงความดีของผู้มีคุณไว้บ้าง เป็นเรื่องที่น่าคิด.

เธอเป็นเพียงแม่ค้าขายขนม	แต่จิตใจน่านิยมสมศักดิ์ศรี
พวกต้องโทษเรียกแม่เพราะความดี	เพราะเธอมีเมตตาชอบทำทาน
ผลจิตใจปรานีที่ทำไว้	โจรกลับใจไม่ทำร้ายและหักหาญ
ยิ่งได้เห็นหาบขนมกับไม้คาน	คือสิ่งผสานหยุดใจไม่ขโมย

....

ขอส่วนบุญ

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๑

....

เมื่อปลายเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ก่อนจะขึ้นปีใหม่ คุณนายกฐิน กุยยกานนท์ เจ้าของยาสีฟันวิเศษนิยม ได้มาหาข้าพเจ้าที่บ้านได้สนทนากันถึงเรื่องต่างๆ ทั้งอดีตและปัจจุบัน ตอนหนึ่งได้เล่าถึงเรื่องคุณพ่อหลวงแจ่มวิชาสอน (แจ่ม นิยมเหตุ) ครั้งยังรับหน้าที่เป็นครูสอน โรงเรียนมัธยมวัดนวลนรดิศ

ครั้งนั้นคุณนายกฐิน กุยยกานนท์เล่าว่า "คุณป้าแพ แต้ประวัติ" พี่สาวคนโตของคุณพ่อ มีเรื่องแปลกประหลาดมหัศจรรย์ได้เกิดขึ้นกับคุณป้าแพ คุณพ่อเล่าให้ฟังภายหลังว่า พอตกถึงกลางคืนจะมีวิญญาณเข้ามาสิงคุณป้าแพ แล้วบอกว่าเป็นญาติของคุณพ่อที่ได้ตายไปได้รับความลำบากแสนสาหัสจึงเข้ามาสิงคุณป้า เพื่อขอให้คุณพ่อแผ่ส่วนกุศลไปให้ ทั้งบอกชื่อบอกเสียง ก่อนตายเคยเป็นญาติฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ แต่การเข้าสิงนั้นมิใช่คืนสองคืนเท่านั้น มีการติดต่อกันแทบทุกคืน

วิญญาณนั้นมิใช่วิญญาณเดียว วิญญาณที่เข้าสิงนั้นไม่ซ้ำกันเลย เหมือนจะรอคอยคิวเข้าสิงกันอย่างยาวยืด มีวิญญาณที่ตกทุกข์ได้ยากได้รับความลำบาก บางวิญญาณพอเข้ามาก็สะอึกสะอื้นรำพันรำพึง ให้รู้ถึงความยากลำบากที่อยู่ในยมโลก ได้รับทุกข์ที่ตนเองไม่สามารถจะทนได้ ซ้ำไม่มีโอกาสจะได้ไปผุดไปเกิดให้พ้นทุกข์เวทนา ผู้ที่จะช่วยได้ก็เห็นจะมีคุณพ่อดิฉันคนเดียว จึงได้พากันมาขอส่วนบุญ เวลานั้นดิฉันยังไม่เกิด ได้ยินได้ฟังจากข้อบอกเล่าของคุณพ่อ คุณแม่ภายหลังและจากญาติผู้ใหญ่ ขณะนั้นท่านรับราชการเป็นครูสอนธรรมดาอยู่ที่โรงเรียนมัธยมวัดนวลนรดิศ

เมื่อมีวิญญาณพวกญาติๆ มาสิงคุณป้าแพแต่ละคืนไม่ซ้ำกัน ล้วนแต่มาขอให้คุณพ่อช่วยให้พ้นทุกข์ คุณพ่อได้พิจารณาเห็นว่าพวกวิญญาณของพวกญาติทั้งหลาย มีการเชื่อมั่นว่าท่านสามารถจะช่วยให้พ้นทุกข์พ้นร้อน ก็ได้รับปากว่าจะช่วยเท่าที่จะช่วยได้ เวลานั้นคุณพ่อได้ทำการสมรสกับคุณแม่ได้ยังไม่ครบหนึ่งปี

คุณพ่อตกลงกับคุณแม่ว่าจะอุปสมบทเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้พวกญาติที่มาขอให้ช่วย คุณแม่ก็มีความยินดีด้วย คุณแม่ได้ทำการสมรสกับคุณพ่อเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ (นางสาวผิน นิงสานนท์ บุตรสาว หลวงพินิจโภคากร) คุณพ่อได้ตกลงใจเข้าอุปสมบทเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่วิญญาณญาติๆ ที่ได้รับความทุกข์ยากลำบากจะได้พ้นทุกข์ไปผุดไปเกิด

เมื่อวันอุปสมบท คุณป้าแพ แต้ประวัติ ผู้อุ้มไตรครองด้วยหน้าตาอิ่มเอิบจิตใจผ่องใสผิดปกติธรรมดา เมื่อได้เวียนโบสถ์สามรอบแล้ว ตอนที่จะเข้าไปในโบสถ์ คุณป้าร้องขอให้ใครมาช่วยรับไตรครองของนาคเข้าไปในโบสถ์ด้วย เสียงบอกว่าเข้าโบสถ์ไม่ได้ ทันใดเมื่อมีผู้มารับไตรเข้าไปในโบสถ์แล้ว คุณป้าแพก็รู้สึกตัว แต่ไม่รู้ว่าอะไรเกิดขึ้น ตัวเองก็ไม่รู้ว่าได้ทำอะไร ในเวลาอุ้มไตรเดินรอบโบสถ์ก็ไม่รู้เรื่องอะไร แสดงว่าระยะที่อุ้มไตรเวียนรอบโบสถ์นั้นคุณป้าไม่รู้สึกตัวเลย มารู้สึกตัวเอาภายหลัง

ทำให้คิดว่าผู้ที่อุ้มไตรนั้นคงจะเป็นวิญญาณญาติผู้ใหญ่ของคุณพ่อเข้ามาสิงอยู่ตลอดเวลา เพราะแสดงความปีติยินดีอิ่มเอิบในส่วนกุศลอันนี้ แต่เมื่อนาคเข้าโบสถ์แล้ว วิญญาณก็ไม่สามารถเหยียบย่างเข้าไปในโบสถ์ได้ จะเป็นเพราะเหตุใดไม่มีใครรู้ คุณพ่อได้อุปสมบทจำพรรษาอยู่ที่วัดสังข์กระจาย คลองบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรี สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เป็นองค์พระอุปัชฌาย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒

เมื่อเข้าปฏิบัติในทางพระ ก็ได้เล่าเรียนศึกษาหลักธรรมปฏิบัติด้วยศีลบริสุทธิ์ ทำสมาธิจิตใจสงบแผ่ส่วนกุศลไปให้ญาติพี่น้องปู่ย่าตายายที่ได้ล่วงลับไปแล้วให้ได้รับส่วนกุศลทั่วถึงทุกวิญญาณ ต่อมาคุณป้าแพก็มีวิญญาณมาเข้าสิงอีกบอกว่าพวกญาติเหล่านั้นได้พ้นทุกข์ไปหมดแล้ว ขอโมทนาสาธุในส่วนกุศลนี้ด้วย แต่นี้ต่อไปไม่ต้องมารบกวนอีก ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่มีวิญญาณมาสิงคุณป้าแพอีกเลย

เมื่อคุณพ่อได้ลาเพศบรรพชิตออกมาเป็นฆราวาส เพื่อเข้ารับราชการตามเดิม เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๒ เมื่อเข้ารับราชการแล้ว ปีต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ ก็ได้รับประกาศนียบัตรครูมัธยม (ป.ม.) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้รับยศเป็นรองอำมาตย์ตรีตามลำดับจนได้เป็นอำมาตย์ตรีมีบรรดาศักดิ์เป็น หลวงแจ่มวิชาสอน นี่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของท่านตลอดมา มีชีวิตที่เฟื่องฟูในกิจการค้ามีชื่อเสียงผู้หนึ่งในเมืองไทย มีโรงงานยาสีฟันวิเศษนิยม

ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงเรื่องนี้ ได้คุ้นเคยสนิทสนมกับท่าน หลังจากร่วมไปล่องแก่งเที่ยวน้ำตกไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ข้าพเจ้าเป็นเด็กเคารพท่านเป็นอาจารย์ ท่านเป็นผู้ที่เชื่อหลักธรรมะของพระพุทธเจ้าในเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ท่านได้ให้เกียรติมาสนทนากับข้าพเจ้าในที่ทำงานหลายครั้ง ได้สนับสนุนในเรื่อง กฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และได้บริจาคช่วยพิมพ์หนังสือชุดนี้ตลอดมา ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่า ท่านที่เชื่อหลักธรรมะที่ถูกต้องแท้จริงเชื่อเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ตาม "กฎแห่งกรรม" ผู้ใดทำกรรมใดไว้กรรมนั้นจะตามสนอง ตายแล้วไม่สูญ บุญบาปมีจริง

ฉะนั้นท่านจะทำอะไร ก็มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของท่าน มีแต่ความรุ่งโรจน์ตลอดมาเท่าที่เรารู้เราเห็น ฉะนั้นเราพิจารณาหากท่านไม่เชื่อเรื่องวิญญาณ ไม่เชื่อเรื่องตายแล้วกลับมาเกิดอีก ท่านไม่เชื่อเรื่อบุญบาป ชีวิตของท่านจะประสบความเจริญรุ่งเรืองเช่นนี้หรือ อยากจะพูดว่าด้วยบารมีที่ท่านได้สร้างสมด้วยจิตใจบริสุทธิ์ ครั้งหลังท่านได้ช่วยเหลือเพื่อนฝูงเก่าๆ คนใดตกทุกข์ได้ยากท่านก็ได้ติดตามไปช่วยเหลือ ทั้งบ้านเรือนที่อยู่และการครองชีพ ท่านไม่ยอมทอดทิ้งเพื่อนเก่า เป็นที่ยกย่องของผู้ที่รู้จักคุ้นเคยทั่วไป บัดนี้แม้ท่านทั้งสองจะได้ลาโลกนี้ไปแล้วตามอายุขัย แต่ความดีของท่านยังอยู่ในความทรงจำของผู้ที่คุ้นเคยกับท่านอย่างไม่รู้ลืม.

....

พระคุณของแม่

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๒

....

เมื่อหนังสือภาษาอังกฤษในชุด "กฎแห่งกรรม" ซึ่งข้าพเจ้าได้พิมพ์เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์คล้ายวันเกิดของแม่อายุครบ ๘ รอบ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ผ่านไปไม่นานนัก ได้มีหลายท่านที่ได้อ่านคำปรารภในหน้าต้นมีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ เรื่อง "พระคุณของแม่" และต่างก็ขอร้องให้นำเรื่องนี้เข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" อย่าให้เป็นแต่คำนำแล้วก็ผ่านไป เพราะพิมพ์ไม่มาก ยังมีผู้ไม่ได้อ่านอีกมาก บางท่านก็จดหมายบอกมาว่า อ่านแล้วทำให้คิดถึงแม่จนน้ำตาไหล ข้าพเจ้าได้แต่เพียงรับฟังไว้ยังไม่ได้คิดอะไร

ต่อมาเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ในเดือนธันวาคม อาจารย์เอื้องพันธุ์ คุ้มหล้า ได้แจ้งความประสงค์ว่าอยากจะขอคัด "พระคุณของแม่" เพื่อเข้าชุด "ธรรม" พิมพ์แจกเป็นวิทยาทาน ซึ่งอาจารย์เอื้องพันธุ์ คุ้มหล้า เคยจัดพิมพ์หนังสือธรรมหลายเรื่องที่เกิดประโยชน์ส่วนรวมเพื่อบริจาคทั่วไปเสมอ ข้าพเจ้าขอขอบคุณที่ท่านได้ให้เกียรติแก่หนังสือชุดนี้ตลอดมา

เมื่อได้ทราบข่าวเรื่องคนอกตัญญูในยุคนี้มีมากมาย บุตรที่ใจชั่วร้ายทั้งทำร้ายพ่อแม่ที่เลี้ยงดูมาตั้งแต่เป็นทารกจนเติบใหญ่ ฆ่าฟันและยิงพ่อบังเกิดเกล้า มีสาเหตุเพียงให้เลื่อนจัดงานออกไปเท่านั้นก็โกรธ วิ่งไล่ยิงพ่อทั้งที่พ่อกลัวจนหนีอย่างลนลาย แต่ที่สุดลูกทรพีก็ได้สังหารชีวิตพ่อดับจนได้ เมื่อทราบตามข่าววิทยุและหนังสือพิมพ์แล้วก็เศร้าใจ

เมื่อไม่นานมานี้ได้ยินท่านอาจารย์กิตติวุฑโฒ พูดทางวิทยุถึงเรื่องโยมผู้หนึ่ง ขาดการมาวัดหลายเวลา เพราะถูกลูกของตัวเองแสดงความอกตัญญู ฟ้องศาลเรียกร้องมรดก ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องเศร้า ขาดความเคารพขาดความกตัญญู สร้างอนันตริยกรรมในยุคนี้มีมากมาย เพราะคนชั่วมากกว่าคนดี จนเห็นมีข่าวประจำวันเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อมาคิดพิจารณาดูการที่หลายท่านร้องให้นำคำปรารภ "พระคุณของแม่" เข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" จึงนึกว่าคงจะเกิดประโยชน์บ้าง และในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ นี้แม่ก็มีอายุครบ ๙๘ ปีแล้ว ยากที่จะหาคนสมัยนี้อายุยืนยาวร่างกายยังแข็งแรง อีก ๒ ปีก็จะครบร้อย

เมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๑ แม่ไปหัวหินพร้อมด้วย ลูก หลาน เหลน แม่ได้พยายามขึ้นไปถึงวัดบนเขาไกรลาสเพื่อนมัสการพระพุทธรูปในโบสถ์ แม่มีความพอใจมากที่ตาของแม่ยังมองเห็นโบสถ์สวยงามได้ ครั้งหนึ่งแม่มีจิต

ศรัทธาอยากจะสร้างพระพุทธรูป ๓ องค์ ทองคำ นาก และเงิน โดยเอาของเก่ายุบหล่อเป็นองค์พระ แต่ในการหล่อพระเงินนั้น แม่ได้มีเงินเก่าแก่ เงินบาทกลมและเหรียญบาทในรัชกาลที่ ๕ เป็นจำนวนมาก พวกหลานๆ จะบอกว่าเงินเก่าๆ หายาก มีราคาควรเก็บไว้ แล้วให้ซื้อเนื้อเงินหล่อแทน แต่ข้าพเจ้าก็ห้ามไว้ว่าอย่าไปขัดใจคนแก่ที่มีจิตศรัทธาแน่วแน่ แม้เงินเก่ามีค่าสูงก็จริง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความตั้งใจของแม่ ค่าก็ตกผิดกันไกลที่สุดเหรียญบาท เหรียญกลมแม่ก็ได้นำไปให้ช่างหลอมออกมาเป็นองค์พระตามความประสงค์ พวกหลานๆ พากันเสียดายเงินเก่าหายาก แต่ข้าพเจ้าเห็นความสบายใจ ความศรัทธาของแม่ที่อุตส่าห์เก็บไว้นั้น บัดนี้เป็นองค์พระได้เห็นทันตา มีความปลื้มปีติสุขทางใจนั้นมีค่าสูงกว่าสิ่งใดๆ
จึงอยากจะยกเรื่อง “พระคุณของแม่” ขึ้นอยู่ในชุด “กฎแห่งกรรม” เพื่อจะให้อนุชนรุ่นหลังได้พิจารณาว่าคนเรามีความสุข ความสบายใจแล้ว อายุก็ยืนยาว คนใดที่โมโหยาก โกรธยาก ไม่รับความทุกข์ร้อน ไม่รับกังวลใจไว้ในความรู้สึก ผู้นั้นจะมีรูปร่างผิวพรรณอ่อนกว่าอายุจริงมาก ไม่ต้องไปเสริมสวยที่ไหน มันอยู่ที่ใจเรา ทุกข์มากกังวลมากแก่มาก ทุกข์น้อยแก่น้อย ไม่ทุกข์ไม่กังวลใจแก่ยาก ความเศร้าหมองทุกข์กังวลใจทำให้สังขารเสื่อมโทรม ถ้าได้ใช้เวลาพิจารณาก็จะมองเห็นความจริงไม่ว่าชาติใดภาษาใด

หากจิตใจมีแต่ความเศร้าหมอง มีแต่ความกังวล เป็นทุกข์ร้อนสุมอยู่ในความรู้สึก มีแต่ความหวาดกลัว ทำลายสุขภาพให้เสื่อมโทรม ยิ่งมีแต่ความอิจฉาริษยาไม่อยากเห็นคนอื่นดีกว่าตัว บุคคลพวกนี้เป็นผู้ฆ่าตัวเองทางอ้อม ย่อมเป็นธรรมดาอยู่เองผู้นั้นจะต้องแก่เร็ว เป็นโรคเส้นประสาท และอายุก็ไม่ยืนยาวถาวร ผิดกับผู้ที่มีจิตใจบริสุทธิ์ ไม่มีอะไรกังวลเศร้าหมองแก่ช้าอายุยืน ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงนำมาแก้ไขเพิ่มเติมบางตอนให้เหมาะสม ขอให้ท่านจงพิจารณาในเรื่อง “พระคุณแม่” ต่อไปนี้

เนื่องในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ (ค.ศ. ๑๙๖๗) แม่มีอายุครบ ๙๖ ปี ตามธรรมดาประเพณีของชาวไทยส่วนมาก พวกลูกหลานช่วยจัดงานการกุศลในทางพระพุทธศาสนา เป็นการแสดงถึงความกตัญญูกตเวที เราก็ได้จัดงานทำบุญเงียบๆ ไม่เอิกเกริกในหมู่ลูกหลานโดยเฉพาะภายในครอบครัว ไม่เหมือนบางงานท่านจัดเป็นงานใหญ่โตสนุกสนาน เชิญแขกมากมาย หลังจากงานผ่านไปแล้ว สุขภาพของผู้ใหญ่ก็ทรุดโทรมลงเพราะอายุมาก การทำคุณก็กลายเป็นโทษ

แต่เรามีจุดประสงค์เพียงให้แม่มีความสุขสบายทางจิตใจเป็นข้อใหญ่ ไม่อยากให้แม่ต้องเหน็ดเหนื่อยมาก ให้แม่รู้เห็นว่าลูกหลานคอยเอาใจใส่ มีความเคารพนับถือด้วยความจริงใจ แม้แม่จะอยู่ในวัยชราก็ไม่มีใครทอดทิ้งให้ว้าเหว่ ลูกหลานคอยดูแลเอาใจ เพื่อสนองบุญคุณของท่านที่ได้เลี้ยงดูปกป้องคุ้มครอง เริ่มแต่เราเป็นทารกลืมตามองดูโลก ก็เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ให้การศึกษาวิชาความรู้ เอาใจใส่รักใคร่เอ็นดูมาจนเติบโต พ่อแม่ต้องผ่านความลำบากไม่น้อย

เช้าตรู่คล้ายวันเกิดของแม่ เช้านั้นข้าพเจ้าและลูกหลานในครอบครัว ได้จัดให้แม่ได้ใส่บาตรพระสงฆ์ สามเณร ถวายอาหารคาวหวานในจำนวน ๑๐๐ รูป แม่ได้มีโอกาสใส่บาตรด้วยมือเองประมาณ ๕๐ องค์ แล้วก็ปล่อยให้ลูกหลานใส่ต่อจนครบร้อยองค์ จุดที่พระเณรออกบิณฑบาตมากที่สุดก็คือ ที่ตำบลเสาชิงช้า หน้าวัดสุทัศน์ ตรงหน้าที่ทำการศาลาเทศบาลนครกรุงเทพฯ จากนั้นพวกลูกหลานก็ช่วยกันออกเงินรวมจำนวนหนึ่งมอบให้แม่สุดแต่แม่จะนำไปทำอะไร แต่แม่บอกว่าจะขอนำเงินไปช่วยในกองการกุศลและสาธารณประโยชน์ เป็นความพอใจของแม่เอง ลูกหลานก็ปลื้มปีติ พาแม่นำไปบริจาคด้วยตนเองตามความประสงค์

เมื่อแม่ออกปากอยากไปไหนพวกลูกหลานก็พาไป ไม่มีใครขัดใจ ความสุขของแม่ก็คือความสบายใจของลูก เมื่อเห็นแม่มีความสุขสบายใจในบั้นปลายเมื่อวัยชรา ด้วยความเอาใจใส่ของลูกหลาน แม่ได้มีโอกาสได้เห็นพวกลูกหลานๆ ต่างเติบโตได้รับการศึกษาดี บางคนก็ไปเรียนต่อต่างประเทศ บางคนก็สำเร็จจากต่างประเทศกลับมาบ้านเกิดเมืองนอน ทุกคนได้ถูกอบรมให้มีความประพฤติดี มีสัมมาอาชีวะอยู่ในศีลธรรม แม่ได้รู้ได้เห็นก็สบายใจในวันเกิด วันปีใหม่ วันสงกรานต์ แม่ก็อยู่ท่ามกลางห้อมล้อมของลูกหลาน เหลน แม่ก็ให้ศีลให้พรทั่วหน้ากัน แต่ก็ยังห่วงหลานคนโน้นคนนี้ไปตามอารมณ์คนแก่ เพราะลูกหลานมีมาก ไม่ใช่ดีหมดทุกคน บางคนก็ใช้ไม่ได้ ไม่รักดี
ฉะนั้น ทางพระพุทธศาสนาสอนให้เราบูชาพระคุณของพ่อแม่ มีความกตัญญูกตเวทีให้นึกถึงพระคุณท่าน ที่ได้เลี้ยงเรามาตั้งแต่น้อยคุ้มใหญ่ ยามเมื่อเราเด็กๆ ป่วยไข้ได้ยากลำบาก พ่อแม่ก็พลอยป่วยทางจิตใจห่วงใยลำบากกับลูก ไม่มีความสบายใจไปด้วย เพราะเป็นทุกข์เป็นห่วง

เมื่อไข้หนักของลูกแม่ต้องคอยพยาบาล อดหลับอดนอน เมื่อความร้อนขึ้นสูงด้วยพิษไข้ลูกไม่ได้สติ น้ำตาพ่อแม่ไหลด้วยความรักความสงสาร นึกหวาดกลัวลูกจะต้องจากอกไปตั้งแต่ยังเยาว์ อยากจะเจ็บป่วยแทนลูกหากเจ็บแทนกันได้ พ่อแม่เป็นห่วงรักลูกจนไม่เป็นอันกินอันนอน เมื่อเห็นลูกฟื้นได้สติเพราะพิษไข้ลด ความร้อนต่ำลงพ่อแม่ก็ดีอกดีใจความรักของพ่อแม่นั้น บริสุทธิ์สะอาดซาบซึ้งฝังลึกอยู่ในหัวใจ ยากที่จะมีผู้ใดรักลูกเท่าเทียมพ่อแม่ของตัวเองได้ แม่บางคนรักลูกยิ่งกว่าชีวิตของตน เคยมีตัวอย่างในอดีตมากมายแล้ว

ทำให้นึกถึงเมื่อครั้งข้าพเจ้ายังอยู่ในวัยเด็ก ได้รู้ได้เห็นเมื่อแม่ไปธุระที่ไหนเวลานานๆ กลางวันก็พอเล่นกับเพื่อนและพี่ๆ น้องๆ เพลินๆ พอตกตอนเย็นแม่ยังไม่กลับ ทำให้จิตใจลูกว้าเหว่ คอยชะเง้อมองดูทางถนนว่า เมื่อไหร่แม่จะกลับมาสักที ที่เล็กหน่อยก็ร้องไห้คิดถึงแม่ ลูกทุกคนมีจิตใจไม่สบาย อยากเห็นหน้าแม่ในความรู้สึกของเด็กๆ ในสมัยนั้น เวลาเย็นค่ำเป็นเวลาที่ลูกคิดถึงแม่มากที่สุด อยากอยู่ใกล้แม่เพราะมีความอบอุ่นใจมีความสุขคอยบ่นว่าเมื่อไหร่แม่จะกลับบ้าน รู้สึกว่ามันนานแสนนาน จิตใจลูกไม่มีความสบาย

คนอื่นหมื่นแสนจะผ่านไปก็ไม่สนใจ สนใจแต่แม่บังเกิดเกล้าคนเดียว บางครั้งก็คิดถึงแม่จนตาฝาดเห็นผู้อื่นเป็นแม่ เมื่อเข้ามาใกล้ไม่ใช่แม่ลูกก็เศร้าใจ นี่เป็นความรู้สึกของเด็กๆ สมัยข้าพเจ้ายังเล็กพอจำความได้ เมื่อเห็นรถลากมาแต่ไกลจำได้แน่ว่าแม่นั่งมาในรถ พวกลูกๆ กระโดดโลดเต้นดีอกดีใจ พอรถเจ๊กลากรถวางคานลงที่หน้าบ้าน แม่ยังไม่ทันจะจ่ายอัฐให้ค่าลากรถ พวกลูกๆ ก็วิ่งไปห้อมล้อมกอดหน้ากอดหลัง คนไหนเล็กหน่อยแม่ก็ยกขึ้นอุ้มไปจูบแก้มซ้ายขวา แสดงความรักอย่างดูดดื่มซาบซึ้งบริสุทธิ์จากใจแม่อันแสนรัก

พอแม่ยกกระจาดเข้ามาในบ้านแล้ว ลูกๆ ก็นั่งล้อมวง แม่ก็หยิบของที่ซื้อฝากลูกๆ ออกมา บางครั้งเป็นขนมแม่รู้ดีว่าลูกคนไหนชอบอะไร ก็ซื้อของมาฝากคนนั้น บางครั้งก็เห็นของเล่นตุ๊กตาชาววังตัวเล็กๆ นั่งเท้าแขนนุ่งผ้าลายของไทยๆ เมื่อแม่ค้ากลับจากธุระจากสำเพ็ง แม่ต้องซื้อของมาฝากลูก แล้วแม่ก็จะพูดว่า

“นี่แม่ซื้อมาฝากหนู เพราะแม่เห็นหนูชอบมาก โน่นแม่ซื้อมาฝากน้องๆ อย่าแย่งกัน พวกหนูคิดถึงแม่ไหม แม่คิดถึงหนูมาก”

ที่โตหน่อยก็รีบไปจีบพลูเจียนหมากมาส่งให้แม่ ที่เล็กหน่อยก็เอาขันไปตักน้ำฝนมาให้แม่ดื่ม เมื่อแม่คายชานหมากออกจากปาก พวกลูกก็แย่งกันแบมือขอชานหมาก แม่จะยอมให้ลูกคนโตเอาไปอม แต่แม่ไม่อยากให้ลูกกินหมากตั้งแต่เด็กๆ กลัวหน้าจะแก่เร็ว แล้วแม่ก็มานั่งคุยให้ลูกๆ ฟังอย่างมีความสุข

ข้าพเจ้าคิดถึงชีวิตเก่าๆ รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ใกล้พ่อแม่ บางครั้งก็น้ำตาไหลออกมาอย่างไม่รู้สึกตัว ฉะนั้นความกตัญญูกตเวทีเคารพบูชาคุณของพ่อแม่นั้น คนสมัยก่อนไม่ต้องสั่งสอน นอกจากมนุษย์ที่มีจิตใจผิดปกติเท่านั้น เพราะกตัญญูมีความรู้สึกเกิดอยู่ในสายเลือดตั้งแต่เด็กๆ เพราะพ่อแม่ทำตัวอย่างที่ดีให้เห็นแต่เล็กๆ จนโตจนชินหูชินตาฝังเข้าไปในจิตใจ จึงเป็นลูกโซ่ติดต่อกันมาแต่โบราณ

แม่เกิดในกรุงเทพฯ เป็นลูกคนสุดท้องของคุณตาสีและคุณยายจันทร์ มีพี่สาวเรียงกัน ๓ คน มีพี่ชายคั่นหนึ่งคน แล้วแม่เป็นคนสุดท้อง เมื่อข้าพเจ้าเกิดคุณตาสีได้จากโลกนี้ไปก่อนแล้ว คงเหลือแต่คุณยาย พี่ๆ ของแม่อยากจะให้คุณยายไปอยู่ด้วยในวัยชราแสดงถึงความกตัญญู แต่คุณยายไม่ชอบอยู่บ้านนอก คุณยายจึงชอบมาอยู่กับแม่ซึ่งเป็นคนสุดท้องในกรุงเทพฯ ลุงเป็นลูกผู้ชายคนเดียวของยาย ยายจึงไปมาระหว่างลูกชายกับลูกสาวคนสุดท้อง พวกลูกๆ พี่ของแม่ผลัดกันนำของกินของใช้ และผลไม้มาเยี่ยมคุณยายและแม่เสมอ

แม้ภายหลังคุณยายได้จากโลกนี้ไปแล้ว พวกพี่ๆ ของแม่ก็ไปมาหาสู่ไม่ขาด และแม่ก็พาข้าพเจ้าไปเยี่ยมป้าเยี่ยมลุงที่บ้านนอก ข้าพเจ้ายังจำได้ แม่เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที เคารพบูชาคุณยายมาก ยกย่องคุณยายเหมือนพระ คุณยายจันทร์เป็นคนใจบุญถือศีล ท่านใจดีกับหลานๆ มาก แม่ได้จัดสำรับกับข้าวให้คุณยายเป็นพิเศษ คุณยายจะได้กินข้าวปากหม้อทุกครั้ง ผลไม้ออกใหม่ๆ เช่น ทุเรียน หรือผลไม้อื่นๆ หรือของที่คุณยายชอบจะแพงเท่าใด แม่ก็ต้องซื้อให้คุณยายกินก่อน ส่วนพวกลูกๆ จะต้องกินภายหลัง แม่ถือว่าคุณยายเหมือนพระที่เคารพบูชา ทุกครั้งเวลากินข้าวอิ่มแล้ว คุณยายจะยกมือขึ้นจบแล้วก็พูดขึ้นว่า

"ขอให้พวกเจ้าลูกหลานทั้งหลาย จงมีอายุมั่นขวัญยืนมีความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไปเถิดลูก ที่เจ้าได้บริจาคข้าวเมล็ดเกลือก้อนที่ลูกได้เลี้ยงชีวิตแม่อยู่ทุกวันนี้ ได้แสดงถึงเจ้ามีความกตัญญูกตเวทีต่อแม่ เจ้าจะไม่ตกต่ำ ขอให้เจ้าจงเจริญยิ่งๆ ขึ้นชั่วลูกหลานตลอดไป"

เห็นจะเป็นด้วยเหตุนี้ แม่จึงไม่เคยทุกข์ยากลำบากตลอดมา ถึงปัจจุบันนี้ทำให้คิดว่าคุณยายคงปฏิบัติต่อคุณทวดเช่นกัน ข้าพเจ้าเป็นเด็ก แต่ข้าพเจ้าจำคำพูดของคุณยายได้ดี เพราะคุณยายพูดซ้ำๆ กันทุกวันทั้งเวลาเช้าเวลาเย็น หลังจากอิ่มข้าวล้างมือก่อนที่จะลุกขึ้นจากสำรับ ข้าพเจ้าจำได้ตลอดทั้งท่าทางกิริยาของคุณยาย บางครั้งเราก็รู้สึกน้อยใจตามภาษาเด็กๆ ที่ไม่เดียงสาว่า แม่รักคุณยายมากกว่าพวกเราเป็นลูก คิดอิจฉาคุณยาย เพราะของที่ซื้อมาให้คุณยาย พวกลูกจะแตะต้องไม่ได้ ต้องให้คุณยายกินก่อน แม่บอกว่า "พวกลูกกินภายหลังคุณยายจะมีอายุยืนเหมือนคุณยาย"

จากนั้นเราก็แย่งกันกินข้าวที่เหลือจากในชามโคมของคุณยาย บางครั้งในชามข้าวที่เหลือเปื้อนน้ำหมากของคุณยายเราก็ไม่รังเกียจ เพราะต้องการมีอายุยืน คุณยายมีกิจประจำอยู่อย่างหนึ่งตลอดชีวิตของท่าน คือ ตื่นแต่ตีสี่แล้วก็เริ่มสวดมนต์ และต่อด้วยชุมนุมเทวดาเสวยอายุตลอดเวลานานประมาณ ๒ ชั่วโมงกว่าจะจบ และท่านได้จากโลกนี้ไปอย่างสงบ ยังจำได้ว่าตอนท่านตื่นแต่ตีสี่สวดมนต์เสร็จแล้วก็เข้าไปนอน แล้วท่านก็หลับไปไม่ตื่นมาอีกเลย เวลาท่านจากโลกนี้ไปอายุ ๑๐๐ ปีพอดี

แม่ได้จัดการปลงศพคุณยายสมกับความกตัญญูกตเวที และให้ข้าพเจ้าและลูกของลุงของป้าบวชเณรหน้าไฟ ๗ วัน เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้คุณยาย นี่เป็นเรื่องของคุณยายสมัยก่อน ที่น่าเศร้าใจที่วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวไทยกำลังจะสูญไปทุกที หากเราไม่ช่วยกันรักษาไว้ ขอฝากข้อคิดว่า เราทุกคนมุ่งหวังให้ลูกหลานเราเป็นคนดีในอนาคต เราจะต้องเป็นคนดีก่อนเพื่อให้เด็กๆ ได้เห็นตัวอย่างที่ดี

เริ่มแต่เด็กกำลังจะพูด หัดสอนให้เด็กพูดแต่คำดีๆ สุภาพ จงระวังผู้ใหญ่อย่าถกเถียงใช้อารมณ์ ไม่ระวังกล่าวคำหยาบคายต่อหน้าเด็ก ให้เด็กเห็นได้ยิน ถ้าเด็กจำเอาคำหยาบๆ มาพูด จงทำท่าทางให้เด็กรู้ว่าผู้ใหญ่ไม่ชอบ เมื่อเด็กโตพอเวลาจะทำบุญใส่บาตร ก็ให้เด็กมีโอกาสช่วยหยิบฉวยสิ่งของใส่บาตรบ้าง เด็กก็จะภูมิใจที่สามารถทำอะไรด้วยตัวเองได้

ข้าพเจ้าเคยเห็นสมัยก่อนในงานภูเขาทองก็ดี งานวัดสามปลื้มก็ดี จะเห็นผู้ใหญ่แลกเศษสตางค์ไว้ แล้วให้เด็กเล็กๆ นำไปแจกแก่พวกแม่ชีด้วยมือของเด็กเอง และนำไปวางที่ผ้าแดงที่แม่ชีปูไว้ตรงหน้า แต่ไม่ยอมให้เด็กนำไปให้ขอทานที่เป็นโรค เห็นจะเป็นเพราะกลัวจะติดเชื้อโรค เป็นการฝึกสอนจิตใจแก่เด็กๆ ให้รู้จักเสียสละเกิดกุศลแต่เด็กๆ มาบัดนี้แม่ได้มีอายุครบ ๙๖ ปี ความทรงจำยังดี และยังเคยเล่าเรื่องเก่าๆ ให้หลานเหลนฟัง

ข้าพเจ้าได้พิมพ์หนังสือในชุด “กฎแห่งกรรม” เป็นภาษาอังกฤษเพื่อเป็นอนุสรณ์แจกในต่างประเทศ ซึ่งข้าพเจ้าเคยพิมพ์แจกไปแล้ว เมื่อแม่อายุครบ ๙๐ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ และต่อมาอีกครั้งหนึ่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ หนังสือชุด “กฎแห่งกรรม” ภาษาอังกฤษได้จัดพิมพ์ขึ้นในครั้งนั้น ได้มีผู้สนใจขอมามากจนไม่มีเหลือ แต่ก็ยังมีชาวต่างประเทศขอมาเสมอ

ฉะนั้น ข้าพเจ้าได้จัดพิมพ์ขึ้นใหม่ในครั้งนี้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย เพื่อเป็นอนุสรณ์ แม่มีอายุครบ ๙๖ ปี ซึ่งเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีของเราชาวไทยที่ได้เลี้ยงดูพ่อแม่ในวัยชรา ให้ท่านมีความสุข ซึ่งได้มีมาแต่โบราณซึ่งเป็นวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม ทำให้เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว ทำให้พ่อแม่เมื่อวัยชรามีความหมาย ที่ลูกหลานไม่ทอดทิ้งให้ว้าเหว่ที่ต้องเผชิญอยู่ตามยถากรรมแต่ลำพัง กลับมีชีวิตชีวาที่ห้อมล้อมไปด้วยลูกหลานชายหญิง ที่เอาอกเอาใจคอยดูแล ไม่ให้กระทบกระเทือนทางจิตใจ เอาใจใส่ในความทุกข์สุขของผู้มีพระคุณ

นี่เป็นมหากุศลอันหนึ่งที่เราสามารถจะทำได้ และจะเป็นบารมีอันสูงส่ง ทำให้เกิดความปีติทางจิตใจที่เราได้สนองพระคุณท่านด้วยความกตัญญูกตเวที ดีกว่าทำบุญเอาหน้า แล้วปล่อยให้พ่อแม่ได้รับความลำบาก เมื่อเราสามารถจะเลี้ยงดูให้ท่านมีความสุขได้ หากผู้ใดทำให้พ่อแม่น้ำตาตกย่อมบาปหนัก ทั้งตัวก็ต้องน้ำตาตกเพราะกรรมตามสนองที่เราทำกับพ่อแม่ ลูกก็จะทำเราเมื่อวัยชราเช่นกัน

ขอให้ท่านผู้อยู่ในพระพุทธศาสนาทั้งหลาย จงใช้สติปัญญาพิจารณาดูให้ถี่ถ้วน หากบิดามารดาของท่านหรือผู้ใหญ่ ครูบาอาจารย์ ผู้มีพระคุณ เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ เราจงแสดงความกตัญญูกตเวที บำเรอให้ท่านมีความสุขความสบายทั้งใจและกายเท่าที่เราสามารถจะปฏิบัติให้ท่านได้ ก็จะเป็นการปฏิบัติตามหลักสำคัญข้อหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา อย่ารอจนเมื่อท่านได้จากโลกนี้ไปแล้ว จึงทำบุญทำทานแผ่กุศลไปให้ท่านในภายหลัง

เมื่อท่านมีชีวิตอยู่ไม่ค่อยสนใจ เมื่อตายแล้วจึงคิดได้ ขอให้ปฏิบัติเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านจะได้รับรู้ความกตัญญูกตเวทีของเรา ข้าพเจ้าอยากจะใช้คำว่า “บุญสด” หากไม่ขัดหูท่านผู้อ่าน ข้าพเจ้าคิดว่า “บุญสด” นี้ได้ผลด้วยตาเห็นเพราะมีความรู้สึกทั้งผู้ให้และผู้รับ เมื่อผู้ใหญ่ได้รู้ได้เห็นลูกหลานแสดงความกตัญญูกตเวทีก็ปลาบปลื้มปีติยินดี ส่วนลูกหลานเมื่อผู้ใหญ่มีความสุขสบายทั้งกายและใจเกิดความปีติยินดีเช่นกัน

พรใดที่ออกจากปากจากใจผู้ใหญ่ที่มีศีลมีสัตย์ มีจิตบริสุทธิ์ตามความตั้งใจเกิดพลังอำนาจจิตย่อมศักดิ์สิทธิ์ และผู้รับพรก็มีจิตใจบริสุทธิ์เกิดปีติยินดี ก็จะเกิดผลเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลานผู้มีความกตัญญูรู้ถึงพระคุณท่าน รู้ถึงไหนก็มีคนย่องย่องสรรเสริญในคุณงามความดี มีผู้อยากคบหา เพราะมีแต่จะชักนำให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตน ผิดกับคบหาผู้ที่อกตัญญูไม่รู้พระคุณของพ่อแม่ ใครคบหาก็จะพบแต่ความอัปมงคล หากมีผู้รู้ประวัติแล้วจะหาผู้คบอย่างสนิทสนมได้ยาก เพราะกลัวจะเป็นภัยอันร้ายแรง

ผู้ประกอบกรรมดีย่อมจะประกอบสิ่งที่เป็นมงคล ๕ ประการ ที่จะเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

(๑) การให้ความเคารพนับถือบิดามารดาผู้มีพระคุณ เมื่อท่านมีชีวิตจะทะนุบำรุงท่าน เมื่อวัยชราให้ท่านมีความสุขทั้งใจและกาย เมื่อท่านจากโลกนี้ไปแล้วก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ท่านตามประเพณี

(๒) ทะนุบำรุงครอบครัว มีภรรยาและบุตร เป็นต้น ให้ความสุขและให้มีการศึกษาแก่บุตร ตามหน้าที่บิดาที่สามารถจะทำได้ แต่อย่าหวังสิ่งตอบแทนจะเกิดทุกข์

(๓) มีสัมมาอาชีวะในสิ่งที่สุจริตอยู่ในขอบเขตของกฎหมายเป็นพลเมืองดี

(๔) จงถือหลักธรรมะปฏิบัติอยู่ในศีลธรรมที่ดีงาม หาทางที่จะประกอบการกุศล เพื่อช่วยกันทะนุบำรุงรักษาพระศาสนาให้ถาวร อบรมให้บุตรหลานปฏิบัติสืบเนื่องต่อๆ กันไป

(๕) จงมีความมั่นคงในความรักชาติและศาสนา พระมหากษัตริย์ เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ยอมพลีชีวิตเพื่อช่วยกันรักษาชาติไทย และศาสนา ทั้งพระมหากษัตริย์ที่รักยิ่ง ให้ยั่งยืนถาวรเพื่อไว้ให้อนุชนรุ่นหลังรับช่วงตลอดไป

ข้าพเจ้าขอขอบคุณที่ท่านกรุณาอ่านเรื่องนี้ตลอดมา และคิดว่าคงจะมีสาระแก่ท่านไม่มากก็น้อย ขอให้ความเป็นมงคลอันประเสริฐจงมีแก่ทุกท่านทั่วไป.

เก็บมะลิใส่พานพูนทูนเหนือเศียร พร้อมธูปเทียนกราบแด่แม่ของฉัน
พระคุณแม่มากล้ำสุดรำพัน ยากจะสรรสิ่งใดทดแทนคุณ
ให้กษีรธาราเลือดในอก แม่กอดกกลูกน้อยให้ตักหนุน
ลูกเจ็บปวดมีแม่ปลอบด้วยการุณ อกแม่อุ่นให้ลูกซบยามโศกทรวง
อันความรักของใครว่าแน่วแน่ ย่อมพ่ายแพ้แม่รักลูกใหญ่หลวง
รักของแม่บริสุทธิ์ไม่หลอกลวง ชนทั้งปวงควรรู้ค่ามารดาเรา

……………………………………

น้ำตาแม่ตก

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๑

....

เมื่อสมัยข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก ผู้ใหญ่เคยพูดว่าใครไม่มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่ผู้มีพระคุณ คนผู้นั้นคบไม่ได้ ท่านห้ามไม่ให้คบ เพียงพ่อแม่เลี้ยงดูมาเป็นพระคุณสูงสุดของเรา ให้ความรัก ให้ความเป็นห่วง ให้ความเมตตาปรานี ไม่มีใครจะรักเราหวังดีต่อเรามากเท่าพ่อแม่บังเกิดเกล้า มีอยู่ในโลกเพียงสองคนเท่านั้น เมื่อท่านล้มหายตายจากไปแล้ว หาไม่ได้อีก ลูกชั่วมันไม่รู้พระคุณพ่อแม่แล้ว มันยังเนรคุณอีก แล้วใครจะคบมันได้ คนพวกนี้ไม่ซื่อกับใคร

ข้าพเจ้าก็เพียงจำเอาไว้ว่า คนที่ไม่เคารพพ่อแม่ของตัวนั้นเป็นคนคบไม่ได้ มันก็คบเพื่อนที่ดีไม่ได้เพราะคนดีเขาก็ไม่คบ คงจะคบได้แต่พวกอกตัญญูพวกนิสัยชั่วเหมือนกัน ผู้ใหญ่สมัยก่อนสอนเด็กพวกลูกหลานว่า ใครหรือลูกคนใดทำให้พ่อแม่ช้ำอกช้ำใจจนถึงน้ำตาตก คนผู้นั้นก็บาปหนัก จะต้องได้รับกรรมตามสนองในวันหนึ่งข้างหน้า หนีกรรมที่ตนทำไว้ไม่พ้น

ข้าพเจ้าได้ฟังคำของผู้ใหญ่ก็จดจำไว้ รู้ว่าเพื่อนคนไหนมีประวัติไม่เคารพพ่อแม่ผู้มีพระคุณ ก็ไม่ยอมคบให้ความสนิทสนม และต่อมาได้ติดตามดูการครองชีวิตของคนผู้นั้น ไม่มีความเจริญมีแต่ความเสื่อม สุดท้ายกรรมตามสนอง มีลูกก็ไม่มีความกตัญญูแก่ตัว เช่นเดียวกับตัวได้ทำกับพ่อแม่ในอดีต นี่เป็นผลกรรม

ข้าพเจ้าได้รับบันทึกจากพระภิกษุรูปหนึ่ง เขียนมาจากวัดโขดทิมราชธาราม ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ท่านได้บันทึกเรื่องที่ท่านได้ประสบการณ์เกิดขึ้นก่อนอุปสมบท ครั้งท่านยังเป็นฆราวาสในบันทึกของท่านได้เขียนว่า

อาตมาได้ประสบการณ์พบเห็นเรื่องจริงได้เกิดขึ้นแล้วด้วยตัวของอาตมาเอง เห็นว่าเข้ากับในชุด "กฎแห่งกรรม" ที่คุณโยมเขียน เพราะอาตมาได้อ่านชุด "กฎแห่งกรรม" รู้สึกมีประโยชน์มาก เพราะทำให้ผู้อ่านจิตใจสบายขึ้น อาตมาจึงได้บันทึกความจริงส่งมาให้ อยากให้คุณโยมพิจารณาดู เรื่องบุคคลที่ได้สร้างกรรมทำชั่วไว้กับผู้เป็นแม่ผู้มีพระคุณสูงยิ่ง ขาดความกตัญญูแล้วหนีไม่พ้นกรรมตามสนอง ตามสนองในชาตินี้ พอรู้ตัวว่าผิดก็หมดลมหายใจ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นเวลาที่อาตมารับราชการเป็นพนักงานแผนกที่ดิน อยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีเพื่อนร่วมโรงเรียนจบพร้อมกันและมีอายุเท่ากัน ปีเดียวกัน แต่ทำงานคนละแผนกในอำเภอเดียวกัน วันหนึ่งในเวลาราชการ อาตมาเดินออกจากแผนกที่ดินเพื่อนำหนังสือมาเสนอให้นายอำเภอลงนาม ก่อนที่จะเข้าห้องนายอำเภอ ต้องผ่านหน้าห้องมีโต๊ะปลัดอำเภอตั้งอยู่ เห็นโยมแม่ของเพื่อนยืนร้องไห้อยู่ที่ข้างโต๊ะปลัด เห็นเพื่อนผู้เป็นลูกยืนแสดงสีหน้าเครียดกำลังอารมณ์เสีย ขึ้นเสียงดังด้วยความโกรธ อาตมายืนนิ่งฟังอยู่ห่างๆ เพราะยังไม่รู้เรื่องต้นสายปลายเหตุ ที่สุดก็จับใจความได้ว่า เพื่อนผู้นี้กำลังจะไล่แม่ให้ออกจากบ้าน ไม่สนใจว่าแม่จะไปอาศัยอยู่ที่ไหน
อาตมาฟังแล้วต้องชะงักยืนงง ไม่นึกไม่ฝันเลยว่าเพื่อนจะใจเหี้ยมโหดรุนแรงถึงเพียงนี้ อาตมาคิดแล้วก็เศร้าใจ เพราะเพื่อนผู้นี้เคยจบหกพร้อมกันที่โรงเรียนระยองมิตรอุปถัมภ์ และเวลานั้นเพื่อนก็มีภรรยาแล้ว แต่ยังไม่มีบุตรด้วยกัน เมื่อมาพิจารณาดู ตั้งแต่เพื่อนได้ภรรยาแล้วก็เปลี่ยนนิสัยไป ก่อนอยู่สองคนกับแม่ก็เป็นคนดี

อาตมาได้ยินปลัดอำเภอได้พยายามไกล่เกลี่ย เปรียบเทียบชี้ให้เห็นบุญบาป ที่ทำให้แม่เสียอกเสียใจถึงกับน้ำตาตก ร้องไห้สะอึกสะอื้นแล้วพูดด้วยเสียงสั่นๆ อย่างน้อยอกน้อยใจ แต่ไม่ได้พูดรุนแรงกับลูก พูดจาเรียบๆ ไม่หยาบคาย เหมือนไม่โกรธตอบลูก แต่พูดให้ลูกเห็นใจ มิได้ใช้วาจาหยาบคายตามอารมณ์ ฟังแล้วก็คิดสงสารเสียงผู้เป็นแม่พูดว่า

“แม่ได้ยกบ้านให้ลูกแล้ว เพียงแต่แม่อาศัยไปวันหนึ่งๆ เท่านั้น แม่ไม่ต้องการอะไรทั้งหมด และแม่ก็ไม่โกรธลูกที่ว่าแม่ ไล่แม่ แม่รู้ตัวว่าแม่แก่แล้ว อยู่ได้ไม่นานแม่ก็จะตาย ลูกไม่ควรจะไล่แม่ไปอยู่ที่อื่น แล้วแม่จะไปอยู่ที่ไหนล่ะ ไปอาศัยใครเขาก็คงรังเกียจคนแก่ ช่วยทำงานอะไรให้เขาก็ไม่ไหว เห็นแก่แม่ที่เลี้ยงลูกมาจนโตเถิด แม่แก่แล้วจะอยู่กับลูกไม่นานก็ตาย”

อาตมายืนฟังด้วยความสลดใจ น้ำตามันจะไหลออกมา ข้าราชการบนอำเภอต่างก็หน้าเศร้าเหมือนจะร้องไห้ เพราะความสงสารผู้เป็นแม่ คำพูดของแม่แต่ละคำมิได้พูดให้กระเทือนใจลูกเลย มีแต่คำอ้อนวอนให้ลูกมีความสงสารแม่เท่านั้น แต่ลูกกลับมีกิริยาทั้งขู่ทั้งตวาด ใช้วาจาหยาบคายต่อแม่บังเกิดเกล้า เสียงตวาดว่า

“ต้องออกจากบ้านเพราะบ้านเป็นของฉัน แม่ยกให้ฉัน ไม่ใช่ของแม่แล้ว แม่ไม่มีสิทธิ์จะอยู่ต่อไป แม่ไม่มีที่อยู่ไปอยู่วัดก็ได้ ขอให้ไปพ้นบ้านฉัน”

อาตมาฟังแล้วมีความแค้นและเจ็บใจแทนผู้เป็นโยมแม่ของเพื่อน ไม่นึกว่าเพื่อนจะมีจิตใจร้ายกาจเยี่ยงสัตว์เช่นนี้ พวกข้าราชการบนอำเภอต่างก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกับอาตมา มีแต่คนแช่งด่าชังน้ำหน้า ไม่มีใครยกย่องว่าเป็นคนดี

อาตมารู้สึกหูหน้าร้อนชา เลือดฉีดแรงขึ้นหน้าเพราะโกรธแทนโยมแม่ของเพื่อน สงสารและเห็นใจ นึกในใจเพื่อนอย่างนี้เลิกคบค้าสมาคมนับแต่บัดนี้เป็นต้นไป อาตมารู้ตัวดีจึงรีบเดินออกจากที่นั่น ก่อนที่จะระงับอารมณ์ไม่อยู่ ทนดูเพื่อนเป็นไอ้ลูกอกตัญญูไม่ไหว

ต่อจากนั้นอาตมาก็ไม่อยากทราบเรื่องให้เกิดความขุ่นใจเปล่าๆ เพราะอาตมาตัดการเป็นเพื่อนฝูงสิ้นสุดกันแล้ว อาตมาคิดว่าเพื่อนคนนี้ต่อไปจะไม่มีความเจริญ มีแต่จะเสื่อมลง กรรมจะต้องตามสนองในวันหนึ่งข้างหน้า

หลังจากนั้นต่อมาประมาณเดือนเศษ หรือสองเดือนอาตมาก็จำไม่ได้ ในปีเดียวกัน เพื่อนผู้นี้ได้ขี่รถจักรยานยนต์ ซูซูกิ ๕๐ ซีซี มาทำงานที่อำเภอเป็นประจำ เช้าวันนั้นประมาณ ๘.๐๐ น. เพื่อนได้ขี่รถออกจากบ้าน ซึ่งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ ๖ กม. ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง เมื่อขี่จักรยานยนต์ผ่านมาถึงหน้าศาลากลางจังหวัด เหตุการณ์ที่ไม่เคยนึกเคยฝันก็เกิดขึ้น รถที่เพื่อนขี่มานั้นวิ่งตรงเข้าชนท้ายรถเมล์ที่จอดเฉยอยู่ข้างถนน เหมือนมีอาถรรพณ์เป็นเหตุให้รถแหลก ตัวเองก็บาดเจ็บสาหัส

มีผู้เห็นเหตุการณ์ในครั้งนั้นเล่าว่า เมื่อเข้าช่วยพยุงร่างที่ไม่ได้สติออกมา เพื่อจะรีบนำตัวคนเจ็บไปส่งโรงพยาบาล แต่พอรู้สึกตัวฟื้นขึ้นมาก็ร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด สุดท้ายก่อนที่เพื่อนของอาตมาจะสิ้นลมหายใจ ก็ร้องไห้ออกมาเหมือนทารกแล้วรำพันเป็นครั้งสุดท้ายว่า

“แม่จ๋า ลูกรู้ตัวว่าลูกผิดไปแล้ว แม่จ๋า อภัยให้ลูกด้วยแม่อยู่ไหน” พอสิ้นเสียงก็สิ้นใจ

เมื่อรู้ถึงผู้เป็นแม่ว่า ลูกชายเกิดอุบัติเหตุ ก็ตกใจลืมเรื่องที่ลูกเคยไล่ให้แม่ออกจากบ้าน เหลือแต่ความรักความอาลัยที่มีต่อลูก เมื่อรู้ข่าวว่าลูกตาย ก็เหมือนใครมาควักเอาดวงใจออกจากร่าง ร้องออกมาว่า

“โธ่ ลูกรัก เจ้าหนีแม่ไปแล้ว” ก็ร่ำไห้รำพันถึงความรักที่มีต่อลูกชายคนเดียวจนสิ้นสติสมประดี หมดอาลัยในชีวิตที่จะอยู่ในโลกมนุษย์ต่อไป

นี่ก็ชี้ให้เห็นว่า ความรักในโลกนี้ไม่มีใครรักลูกเกินกว่าแม่บังเกิดเกล้า แม้ลูกจะชั่วร้ายอกตัญญู ไม่รู้คุณทั้งยังทำให้แม่น้ำตาตกแม่ก็ยังรัก และยังให้อภัยลูกเสมอ แม่ฆ่าลูกไม่ได้ ขายลูกไม่ขาด

อาตมาอยากจะพูดว่า ลูกคนใดมีความเคารพกตัญญูต่อพ่อแม่บังเกิดเกล้า กรรมดีจะเป็นสิริมงคลมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของผู้นั้น ตรงข้ามผู้ใดอกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ กรรมชั่วนั้นจะตามสนอง เพราะไม่มีใครหนี “กฎแห่งกรรม” ไปได้ อยู่ที่เวลาจะช้าหรือเร็วเท่านั้น

งานฌาปนกิจศพเพื่อนอาตมาคนนี้ได้จัดขึ้น ณ เมรุวัดบ้างแลง ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อาตมาก็ไปในงานเพราะรู้สึกเศร้าใจในชะตากรรมของเพื่อนอาตมา ที่เคยเกลียดเคยชังในการที่เพื่อนได้เคยปฏิบัติต่อแม่บังเกิดเกล้ามาแล้ว อาตมาก็ได้อโหสิกรรมให้หมดสิ้นไปแล้ว เพราะเพื่อนก็ได้รับเคราะห์กรรมตามสนองแล้ว งานประชุมเพลิงวันนั้น ผู้ไปในงานรู้ชีวิตเบื้องหลังของเพื่อน ต่างก็วิพากษ์วิจารณ์ที่เพื่อนหนีกฎแห่งกรรมไม่พ้น บัดนี้ได้ตามสนองเพื่อนแล้ว คงจะเป็นตัวอย่างแก่คนรุ่นหลังต่อไป.

อยู่เพื่อทำความดีนี้เพื่อแม่ อยู่เพื่อแผ่อายุพระพุทธศาสนา
อยู่เพื่อสร้างบารมีที่ทำมา อยู่เพื่อพาสรรพสัตว์ขัดจิตใจ

....

สร้างกรรม

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๕

....

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ข้าพเจ้าได้โดยสารรถยนต์สองแถวไปยังต่างจังหวัด โชคดีที่นั่งข้างหน้ากับคนขับรถจึงรู้สึกกระเทือนน้อยลง ขณะแล่นอยู่บนถนนที่ไม่สู้จะเรียบร้อย รถวิ่งไปหลายชั่วโมง ก็มาหยุดจอดพักที่ตลาดเล็กๆ ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เพื่อให้ผู้โดยสารลงพักยืดแข้งยืดขา รับประทานอาหารกลางวัน พอพักผ่อนสมควรเวลาแล้ว รถก็ออกวิ่งเดินทางต่อไป ข้าพเจ้าถือโอกาสสนทนากับคนขับ และชมแกว่าเป็นคนอารมณ์ดี คนขับรถอยู่ในความไม่ประมาท มีความระมัดระวังดี สมกับที่ผู้โดยสารฝากชีวิตไว้กับคนขับคนเดียว

ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจในอัธยาศัยของชายผู้นี้ยิ่งนัก ตลอดเวลาที่ได้สังเกตมาหลายชั่วโมงแล้ว ข้าพเจ้านึกแต่ในใจว่า คนผู้นี้ยังอยู่ในวัยหนุ่ม ต่อไปคงจะต้องรุ่งเรืองมีอนาคตแจ่มใสอย่างแน่นอน เพราะกิริยาท่าทางทุกสิ่งส่อไปในทางที่ดีทั้งสิ้น ฉะนั้น การที่ข้าพเจ้าชมแกนั้นชมด้วยความจริงใจ มิได้เคลือบแฝงแกล้งเยินยอเลย สังเกตดูแกเห็นอกเห็นใจผู้โดยสาร ตลอดจนคนเดินถนน เมื่อเรามาหยุดพักแกก็อุตส่าห์ช่วยพยุงคนชราทั้งๆ ที่มีผู้ช่วยอยู่แล้ว ใช้คำพูดนิ่มนวล แสดงความคารวะผู้อาวุโส มีกิริยาวาจาเรียบร้อยกับผู้โดยสารทั่วไป

ข้าพเจ้าพอใจที่แกไม่ยอมขับรถเร็วเป็นพายุ และไม่ช้าเกินไป ไม่แซงซ้ายแซงขวาตัดหน้าคนอื่น หรือแสดงท่าโลดโผนอวดผู้โดยสารว่าข้านี้เก่ง และนึกภูมิใจเหมือนคนรถบางคนที่ข้าพเจ้าเคยเห็นมาแล้ว ทำให้ผู้โดยสารบ่นกันว่าโดยสารครั้งเดียวเข็ดจนตาย แทนที่จะชมว่าขับเก่งกลับแอบด่า แอบบ่นคนจัญไรมันรีบขับไปหาพ่อหาแม่มันที่ไหน แต่ชายผู้นี้ไม่มีลักษณะเช่นนั้นเลย มีแต่ความสุภาพเรียบร้อย และข้าพเจ้าไม่เคยเห็นหน้ามาก่อน เมื่อมาพบเห็นก็อดนึกรักเอ็นดูไม่ได้ คิดว่าความดีของคนผู้นี้ ทำให้ข้าพเจ้ารักใคร่เอ็นดูอย่างจริงใจ

รถแล่นออกมาไม่นานนัก ก็มีชายบ้านนอกคนหนึ่ง วิ่งผ่านตัดหน้ารถในระยะใกล้ชิด ข้าพเจ้าเองก็อดตกใจไม่ได้ใช้เท้ายันรถจนสุดแรง ตกใจเผลอตัวนึกว่าตัวเองขับรถ แต่คนขับได้ห้ามล้อหยุดได้ทันท่วงที ด้วยความไม่ประมาทและคอยระวังตัวอยู่เสมอ ผู้วิ่งตัดหน้าผ่านไปด้วยความปลอดภัย คนขับนั้นแทนที่จะใช้คำหยาบยื่นหน้าตะโกนออกไป เพื่อระบายอารมณ์โกรธอย่างที่ข้าพเจ้าเคยพบเห็นบ่อยๆ แต่ชายผู้ขับนี้กลับยิ้มเศร้าๆ แสดงกิริยาเห็นอกเห็นใจและสงสาร หันกลับมาพูดกับข้าพเจ้าว่า

“ธรรมดาทุกคนกลัวตายทั้งนั้น การที่แกวิ่งตัดหน้ารถก็เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่มีใครหรอกครับที่วิ่งตัดหน้ารถเพื่อล้อเล่นกับความตาย นอกจากประมาทและตื่นตกใจจวนตัวไม่รู้จะวิ่งไปทางไหน คนเช่นนี้ผมสงสารและเห็นอกเห็นใจ เมื่อรอดไปได้แกก็ขวัญเสียอยู่แล้ว ถ้าเราใช้คำหยาบตะโกนว่าแกไปก็ไม่มีประโยชน์อะไร มันไม่ทำอะไรให้ดีขึ้น เรื่องมันแล้วไปแล้ว จะระบายอารมณ์ใช้คำหยาบๆ ทำให้คนอื่นที่มีจิตใจเป็นธรรมฟังแล้วก็เกิดชังน้ำหน้าเราเปล่าๆ” ข้าพเจ้าได้ฟังแล้ว ก็นึกว่าบุคคลนี้ แม้จะเป็นคนขับรถโดยสาร แต่มีจิตใจสูงดีกว่าคนมีอำนาจวาสนาหรือบุคคลที่ร่ำรวยมหาศาลแต่มีจิตใจต่ำ และคิดว่าชายผู้นี้คงจะได้รับการอบรมมาแต่ในทางที่ดี ก่อนที่เขาจะมาขับรถนี้คงจะเป็นผู้ดีตกยากหรืออะไรทำนองนั้น จึงพยายามเลียบเคียงถามก่อนหน้าที่จะมาขับรถโดยสาร แกบอกกับข้าพเจ้าว่า “ชีวิตของผมก่อนที่จะมาขับรถนี้ มันเป็นเรื่องเศร้ามากครับ”
แล้วแกก็หันมาถามข้าพเจ้าว่า
“คุณเชื่อไหมครับว่าคนที่สร้างกรรมชั่วนั้น กรรมต้องตามสนอง”

ข้าพเจ้าบอกว่า ข้าพเจ้าเชื่อมานานแล้ว เรื่องสร้างกรรมดีกรรมชั่ว กรรมนั้นย่อมตามสนอง เป็นแต่ช้าหรือเร็ว ชาตินี้หรือชาติหน้าเท่านั้น

แกบอกผมว่า “ผมรู้สึกว่าคุณนี่ถูกนิสัยกับผม จึงอยากจะเล่าเรื่องชีวิตผมได้ผ่านมา และได้รู้เห็นมากับตนเองให้คุณฟัง คนที่ไม่เชื่อ ผมก็ไม่อยากจะเล่า”

“เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อก่อนผมเป็นลูกน้องติดตามรถบรรทุก ซึ่งมีนาย..... ลูกพี่ของผม เป็นผู้รับจ้างบรรทุกของไปส่งจังหวัดต่อจังหวัด ผมเป็นผู้ช่วยผลัดเปลี่ยนขับ เพราะบางเวลาเราต้องขับทั้งกลางวันกลางคืน ผมขับรถเป็นเพราะลูกพี่คนนี้ ลูกพี่ของผมคนนี้เป็นคนขับรถที่ชำนาญ แต่ชอบโลดโผนขับรถเร็ว ใครๆ จะแย่งขึ้นหน้าเป็นไม่ยอม จะต้องแซงขึ้นหน้าจนได้ การแข่งตัดหน้าเช่นนี้บางเวลาก็มีวิวาทด้วยคำพูด เกือบจะวางมวยกันหลายครั้ง

รถเกือบๆ จะตกถนนก็หลายหน แต่ก็ไม่ตกลงทันที เวลาขับกลางคืนก็ไม่ยอมหรี่ไฟเมื่อสวนทางกัน รถคันที่สวนทางมาต้องหยุดกลางทางเพราะมองไม่เห็น กลัวจะถูกชนหรือตกถนน บางคันก็ตะโกนด่าด้วยอารมณ์โกรธที่ใช้แสงไฟใหญ่เข้าตา บางคันก็เพียงแต่บ่น ก่อเรื่องไม่เว้นแต่ละครั้ง แต่ลูกพี่ของผมเห็นเป็นสนุกและพอใจ

ต่อมาแกมีนิสัยใหม่ที่กลับมาร้ายกว่าเดิมคือ ถ้ามีรถหลังมาขอทางก็คอยกันแซงขวาไว้ก่อน พอเห็นมีรถข้างหน้าสวนทางมา แกก็กะระยะพอเฉียดอย่างใจคอหายกัน แล้วก็ให้สัญญาณโบกมือให้รถหลังขึ้นหน้า แล้วแกก็ชลอรถให้ห่างๆ จากรถที่ขึ้นหน้ากับรถที่สวนทางมาข้างหน้าปะทะกัน ซึ่งต่างมาปะจันหน้าในระยะใกล้จะเบารถหยุดหรือห้ามล้อก็ไม่ทัน ต่างก็หักพวงมาลัยหลีกกันอย่างตกใจเกือบๆ จะตกถนนไปด้วยกัน บางครั้งก็ปะทะกัน บังโคลนบู้บี้ด้วยกันทั้งคู่ บางทีก็หมอบไปไม่ได้ด้วยกัน ผมเห็นแกมีความพอใจสนุกสนานในผลการกระทำของแก ผมรู้สึกไม่ชอบและไม่พอใจ และเด็กรุ่นๆ สองคนที่ประจำรถก็เห็นเป็นของสนุกไปด้วย ส่วนมากแกใช้ให้เด็กเป็นคนโบกมือให้สัญญาณขึ้นหน้าเมื่อมีรถบีบแตรขอทาง

ผมได้เตือนแกว่าอย่าทำอย่างนี้ ถ้าเกิดมีคนตายด้วยการกระทำของแก แม้จะเอาผิดไม่ถนัด แต่กรรมที่แกทำนี้จะตามสนองแกสักวันหนึ่ง และขอให้แกเห็นแก่ศีลธรรมมนุษยธรรม ขอให้แกเลิกเล่นพิสดารอย่างทารุณนี้เสียด้วย แกแก้ตัวว่าไม่ได้ทำอะไรเลย เขาขอทางก็หลีกทางให้ เมื่อไปชนรถข้างหน้าหรือสะพานมันก็ไม่ใช่ความผิด

ของแก ถ้าใครจะบอกว่าแกผิดเพราะให้สัญญาณโบกมือให้ขึ้นหน้า แกก็จะแก้ว่าไม่ได้ให้สัญญาณ แย่งขึ้นหน้าไปเองหรือตาฝาดไปเอง รถที่เป็นเหยื่อของลูกพี่ผมนั้น ส่วนมากเป็นรถพวงมาลัยขับทางซ้ายเพราะมองไม่เห็นรถสวนมาข้างหน้า เนื่องจากมีรถหน้าบัง ยิ่งถนนเป็นฝุ่นก็ยิ่งไม่มีทางที่จะเห็นรถสวนหรือสะพานแคบๆ ได้เลย แม้ผมจะไม่ได้ขับรถก็พยายามนั่งข้างหน้าและนั่งชิดซ้ายทางลงให้ชิดที่สุด เมื่อเห็นว่าลูกพี่ของผมสั่งให้เด็กทำสัญญาณโบกมือให้รถตามหลังขึ้นหน้า เพื่อจะให้ปะทะกับรถสวนมาหรือสะพานก็ดี ผมก็แอบยื่นมือโบกห้ามเป็นสัญญาณไม่ให้ขึ้นหน้าจนกว่าจะพ้นอันตราย แต่จะได้ผลเพียงไรผมไม่แน่ใจนัก แต่คนขับพวงมาลัยซ้ายนั้นคงเห็นถนัด ทำให้ลูกพี่มองผมด้วยสายตาเริ่มจะไม่เป็นมิตร เหมือนจะรู้ว่าผมเริ่มขัดขวางในความสนุกของแก และผมเองก็ทนดูความบ้าของแกไม่ไหว คิดว่าออกไปตายดาบหน้าดีกว่าที่จะทนเห็นการเล่นอย่าง ทารุณของแก ผมยื่นคำขาดขอให้แกเลิกเล่นเกมกีฬาที่เหี้ยมโหดเสียที

แกก็ยืนคำว่าแกไม่ได้ทำผิดอะไร เราก็มีการเถียงกันบ้าง และผมได้ขู่ว่าหากแกยังแสดงกิริยาบ้าๆ เช่นนี้อีก ถ้าผมรู้จะไปแจ้งความจริงให้เจ้าหน้าที่ทราบ ถึงแม้จะผิดหรือไม่ผิดก็คงรู้กัน เราได้โต้เถียงกันหลายคำ แล้วผมก็จากมา

ผมคิดว่าตั้งแต่วันนั้นแกคงไม่เล่นแบบนั้นอีก แกคงจะกลัวตามที่ผมได้ขู่ไว้ แต่ก็ไม่แน่ใจนักที่แกจะละทิ้งนิสัยชั่วนี้ได้ เพราะผมได้แยกกับแกแล้ว คงไม่มีใครขัดขวางการกระทำของแก จิตใจผมยังเป็นห่วงแกมาก เพราะทุกครั้งที่ผมได้ข่าวว่ามีรถชนกันก็ดี ตกสะพานหรือชนสะพาน หรือตกข้างถนนตกคูก็ดีเหล่านี้ ผมก็อดที่จะคิดสิ่งไม่เป็นมงคล ถึงการกระทำของลูกพี่ทุกครั้งไป แม้แกเองจะไม่รู้ไม่เกี่ยวข้องด้วยก็ดี

ผมได้จากลูกพี่มาประมาณ ๖ เดือน ผมก็ได้งานขับรถประจำ และระหว่างก่อนหน้าผมก็ได้แต่แทนเท่านั้น เมื่อผมได้ขับรถประจำ แล้ววันหนึ่งผมได้ขับรถไปตามทาง ก็มองเห็นข้างหน้ามีคนมุงดูรถบรรทุกคันหนึ่งหลบสะพาน รถเสียหลักตกไปตะแคงข้างถนน พอผมเห็นก็ตกใจเพราะจำได้ว่า รถคันนั้นลูกพี่ของผมเป็นผู้ขับ

ผมรีบหยุดรถลงข้างถนนแล้วลงไปถามชาวบ้าน ซึ่งมีทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ หญิง และชายกำลังยืนพูดถึงเรื่องรถตกถนนกันอยู่ ก็ได้ความว่า รถคันนี้ได้แย่งขึ้นหน้ารถอีกคันหนึ่ง พอขึ้นหน้าได้ก็เห็นสะพานกลัวจะชนสะพานคนขับจึงตัดสินใจลงข้างถนน จึงพลิกกลิ้งตะแคงอยู่ข้างถนนดังที่ได้เห็นมาแล้ว

ผมได้ถามคนขับว่าเป็นอย่างไรบ้าง ก็ทราบว่าคนขับถูกพวงมาลัยกระแทกหน้าอกสลบไป และรถที่ตามหลังมาก็รีบจัดการส่งคนป่วยไปโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด ผมได้ทราบก็สลดใจและเศร้าใจมาก เพราะถึงอย่างไรแกก็เคยมีบุญคุณกับผมที่จะลืมเสียมิได้ การโต้เถียงก็มิได้ว่าจะโกรธกันเป็นเพราะผมหวังดีแท้ ๆ วันนั้นพอผมนำรถกลับเข้าจังหวัดแล้ว ผมก็รีบไปขออนุญาตเจ้าของรถไปเยี่ยมลูกพี่ของผมที่โรงพยาบาลเท่าที่ผมทราบมา

ผมไปถึงโรงพยาบาล ถามถึงชื่อและเหตุต้องมาอยู่โรงพยาบาลจากนางพยาบาล แล้วก็รีบไปที่ห้องตามที่นางพยาบาลบอกทันที เมื่อเข้าไปในห้องก็เห็นคนป่วยนอนเรียงรายเป็นแถวดูลานตาไปหมด บังเอิญผมได้มองไปเห็นพี่ชายของลูกพี่ยืนหน้าเศร้าอยู่ที่มุมห้องข้างเตียงคนไข้ ผมก็ทราบได้ดีว่าแกคงนอนป่วยที่นั่น แต่แล้วผมก็มองเห็นมารดาของแกนั่งอยู่ข้างเตียงน้ำตานอง ผมเข้าไปทำความเคารพพี่ชายและมารดาของลูกพี่ แล้วก็มองเห็นแกพันผ้าเลยหน้าอกขึ้นมาก็ใจหาย ได้ทราบว่าเขาเพิ่งออกมาห้องปฐมพยาบาลหรือห้องผ่าตัด แกยังสลบอยู่

ผมเลยถือโอกาสถามถึงสาเหตุ ก็ได้ทราบจากพี่ชายของแกว่า รถที่แกเร่งขึ้นหน้านั้นเป็นรถที่พี่ชายแกเป็นคนขับ และพี่ชายแกก็ประหลาดใจ แกตกใจเหมือนกัน เพราะอยู่ๆ แกก็เร่งขึ้นหน้าทั้งๆ ที่ข้างหน้าเป็นสะพาน พี่ชายได้ตะโกนบอกว่าอย่าเพิ่งแซง แกก็ไม่ฟัง พอขึ้นหน้าก็จะชนสะพาน แกเลยตัดสินใจหักลงข้างทาง ผมเองได้ยินก็สลดใจอย่างที่สุด พอดีแกก็ฟื้นจากสลบ ทำหน้านิ่วด้วยความเจ็บปวด เมื่อลืมตามองเห็นผม ก็พยักหน้าให้เข้ามาใกล้ๆ คนป่วยพูดเสียงแผ่วเบา เพราะความเจ็บปวดทรมาน และขอน้ำทานเป็นคำแรก ผมรีบหยิบกาใส่น้ำที่ตั้งไว้ไปจ่อที่ปาก จิตใจสงสารเป็นที่สุด เมื่อดูดน้ำจากพวยกากระเบื้องพอสมควร แกก็เอ่ยขึ้นว่า “พี่ขอบใจที่แกมาเยี่ยม พี่รู้สึกตัวแล้วว่ากรรมชั่วได้ตามสนองพี่แล้ว พี่คงจะไม่ได้มีโอกาสที่จะเห็นหน้าแกต่อไป พี่รู้สึกตัวดี มันเจ็บปวดเหลือเกินมันเจ็บไปทั้งหน้าอก”

แกพูดพลางน้ำตาก็ไหลรินออกมา ทำให้ผมสงสารอย่างจับใจน้ำตาก็พลอยร่วงลงมาด้วย ได้แต่ปลอบโยนแกให้ทำใจให้เข้มแข็ง เพื่อจะได้ต่อต้านกับความเจ็บปวด แต่แล้วมารดาแกก็เข้ามาขอร้องอย่าให้พูดมากให้นอนนิ่งๆ วันนั้นผมได้จากแกมาด้วยจิตใจที่เศร้ามาก และได้มอบเงินให้กับมารดาแกไว้ร้อยบาท บอกว่าถ้าหากแกต้องการจะกินอะไรก็ช่วยซื้อให้ด้วย ผมเองเวลานั้นก็ใช่ว่าจะมั่งมีอะไร แต่เห็นการเจ็บป่วยต้องทรมานแล้วก็สงสาร นึกว่าผมเองจะอดก็ยินดี เพราะว่าผมก็ตัวคนเดียว คงไม่อดตายแน่

ก่อนกลับก็ไม่ลืมไปเยี่ยมเด็กประจำรถอีกสองคน อีกคนหนึ่งแขนเดาะแต่ยังพูดจาได้ดี ผมจึงได้รู้เรื่องว่า การที่ลูกพี่แซงขึ้นหน้ารถพี่ชายนั้นเพราะแกเห็นว่า คันหน้าให้สัญญาณโบกมือให้ขึ้นหน้าทั้งๆ ที่ไม่มีใครเห็น แต่ลูกพี่ตาฝาดไปเองจึงเกิดเรื่องขึ้น นี่แหละครับคุณ

ทำให้ผมเชื่อแน่เหลือเกินว่า กรรมใดที่สร้างไว้กรรมนั้นย่อมตามสนอง เพราะต่อมาลูกพี่ของผมก็ถึงแก่กรรม เพราะทนพิษบาดแผลไม่ไหว นี่เป็นเรื่องเศร้าเรื่องหนึ่งในชีวิตผม

ข้าพเจ้าฟังเรื่องราวแล้วพลอยเศร้าไปด้วย แล้วข้าพเจ้าถามว่า

“เมื่อไหร่จะคิดแต่งงานมีครอบครัวบ้างล่ะ”
แกยิ้มอย่างอายๆ และพูดว่า “เดี๋ยวนี้ผมมีภรรยาแล้วครับ”

ข้าพเจ้าต้องยิ้มเก้อๆ ไปด้วย เลยถามว่า
“แต่งงานมานานแล้วหรือ ภรรยาเป็นชาวจังหวัดไหน หรือคนกรุงเทพฯ”
“ภรรยาผมเป็นลูกสาวเจ้าของรถที่ผมขับนี่แหละครับ”

แกเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า เมื่อมาขับรถประจำได้ประมาณปีเศษ เจ้าของรถเห็นแกเป็นคนซื่อ เหล้ายาก็ไม่กิน และพวกคนโดยสารขึ้นลงประจำเขานิยมนั่งรถที่แกขับมากกว่าคนอื่น ด้วยมารยาทที่ดีและขับรถไม่ประมาทเป็นที่ไว้ใจได้ว่า ไม่พาไปตกถนนหรือชนกันแน่ หรือพาไปตายหมู่เหมือนคันอื่น ฉะนั้น ระยะเพียงปีเดียวทำรายได้มากกว่าคนเก่าตั้งครึ่ง ต่อมาเจ้าของรถคงเห็นความดีอันนี้จึงได้ยกบุตรสาวให้เป็นภรรยา โดยมิได้รังเกียจว่าแกเป็นลูกจ้างขับรถ ข้าพเจ้าชมแกว่าเล่าได้ละเอียดดีมาก แกบอกว่า “ผมได้บันทึกไว้ครับ ผมได้พยายามอ่านทวนความจำอยู่เสมอ เพื่อจะได้คอยเตือนสติให้ผมไม่ประมาท ในสิ่งที่ผมไม่ควรกระทำ”

ข้าพเจ้าฟังแกเล่าอย่างยืดยาว ก็มีความพอใจในความประพฤติของแกที่ล่วงมาแล้ว จึงคิดและพูดว่า "ผู้ใดประกอบกรรมดี ผู้นั้นย่อมจะได้รับกรรมดีสนองเหมือนกันกับความชั่วไม่ช้าก็เร็ว ไม่มีใครสามารถยื้อแย่งเอาความดีไปได้ ขอให้ทำความดียิ่งๆ ขึ้นไปเถิด จะได้เป็นมงคลกับตัวเอง" ข้าพเจ้าเห็นแกยิ้มอย่างภูมิใจและมีความสุข เมื่อพูดถึงความดีที่มีผู้ชม และพูดว่า "ครับ ผมจะดำรงความดีจนชีวิตหาไม่"

อันตัวข้าพเจ้านั้นแม้ไม่ใช่ญาติพี่น้องของแกก็จริง แต่เมื่อทราบถึงกรรมดีที่แกได้สร้างมาก็อดที่จะพลอยปลื้มปีติยินดีไปด้วยความจริงใจไม่ได้.

....

อดีตชาติ

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๒

....

ที่สมาคมแห่งหนึ่ง หลังจากประชุมกันตามธรรมดาทุกวันพฤหัสบดี ก่อนเที่ยงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ยังมีเวลาหันมาถกกันถึงเรื่องกฎของความจริงเรื่องกรรมในยุคปัจจุบัน ก็มีผู้สนใจและเชื่อกันมาก แต่หลายท่านยังข้องใจในเรื่อง "กรรมอดีตชาติ" หรือกรรมเก่าชาติก่อนติดตามมาสนองในชาตินี้

เพราะบางท่านในชาติปัจจุบันก็ประพฤติตัวดี ไม่น่าจะรับเคราะห์กรรมหนักเลย จึงมีข้อสงสัยว่าจะพูดอย่างกำปั้นทุบดิน เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นหาสาเหตุไม่ได้ ก็มักจะเหมาให้เป็นกรรมของอดีตชาติ จึงย่อมมีทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายหนึ่งเชื่อว่า "กรรมในอดีตชาติจริง" แต่อีกฝ่ายยังสงสัยเชื่อไม่สนิทนัก บางท่านก็ไม่เชื่อเลย จึงมีการถกกันขึ้นในหมู่ผู้ที่ได้เคยอ่านหนังสือในชุด "กฎแห่งกรรม"

เมื่อเพื่อนที่เป็นฝ่ายเชื่อเรื่องกรรมในอดีตชาติมีจริง ทั้งเป็นเลขานุการของสมาคมนั้น มาเล่าให้ฟังแล้ว ผู้เขียนกับเพื่อนว่าเป็นธรรมดาของมนุษย์ปุถุชน ย่อมจะมีความเห็นแตกต่างกัน การที่ถกกันเพื่อหาความจริงและเหตุผลในเรื่องนี้ ก็เป็นนิมิตที่ดีเพราะเป็นทางที่จะนำไปพิจารณาเห็นแจ่มแจ้งในอนาคต วันหนึ่งข้างหน้าก็คงจะคลี่คลายข้อสงสัยให้ชัดแจ้งอย่างกับขาวกับดำ เมื่อนั้นคงจะปัดข้อสงสัยต่างๆ หมดไปเอง

แต่ก็เหมือนกับอภินิหาร เผอิญต่อมาผู้เขียนก็ได้เขียนจดหมาย พร้อมทั้งบันทึกข้อความเกี่ยวแก่กรรมในอดีตชาติ ซึ่งมีหลักฐานเหตุการณ์พอจะเชื่อได้ไม่มีข้อสงสัย หากท่านได้อ่านและพิจารณาดูให้ถ้วนถี่ ก็คงจะคลี่คลายความสงสัยลงได้บ้าง เพราะเรื่องได้เกิดขึ้นแล้ว และได้ผ่านไปไม่นานวัน ยังมีผู้รู้เห็นเป็นพยานมีหลักฐานอีกมาก นับว่าเหตุบังเอิญหรืออภินิหาร ผู้เขียนได้รับเรื่องนี้มาได้ทันเวลาหลังจากได้ทราบว่า มีคนส่วนมากที่ถกกันถึงกรรมในอดีตชาติมีจริงหรือไม่?

ในบันทึกที่ท่านเจ้าของเรื่องส่งมาได้เล่าว่า ...

ข้าพเจ้า (หมายถึงผู้บันทึก) มีเพื่อนนายทหาร ผู้นิยมการล่าสัตว์เป็นกีฬา ที่ทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน ตื่นเต้นผจญภัยตามอารมณ์ชอบเป็นชีวิตจิตใจ ข้าพเจ้าอยากจะห้ามปราม ชี้ให้เห็นบาปบุญคุณโทษในเรื่องกรรม แต่คิดว่าน้ำหนักคำพูดคำเตือนและเหตุผลยังไม่พอยังเบา เพื่อนก็คงไม่เชื่อแน่ จึงหาโอกาสให้เพื่อนได้พบพระอาจารย์ที่มีคุณธรรมสูง เพื่อจะได้อบรมสั่งสอน ให้เกิดเห็นผิดชอบเกิดบุญบาป มีศีลธรรมมีความประพฤติปฏิบัติอยู่ในขอบเขตของศีลต่อไป สมกับเป็นผู้ถือพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติ

หากมนุษย์เราไม่เข้าข้างตัว ได้พิจารณาถึงผลตามหลักธรรมชาติแล้ว ข้าพเจ้าก็คิดว่าคงจะรู้ว่าสัตว์ทุกชนิดที่เกิดมาในโลก นับแต่มนุษย์เป็นสัตว์ที่สูงสุดตลอดจนสัตว์เลื้อยคลาน ต่างมีสัญชาตญาณประจำอยู่ด้วยกันทุกรูปนามสิ่งนั้นคือ “ความกลัว” เราจะเห็นได้ว่าสัตว์ที่เราเลี้ยงอยู่ในบ้าน เพียงเราจะหยิบไม้ขึ้นมาทำท่าจะตีเท่านั้น จะเป็นแมวหรือหมาซึ่งมีความไวต่อความรู้สึก ก็จะทำให้มันตกใจวิ่งเผ่นหนีตามสัญชาตญาณแห่งความกลัว ยิ่งสัตว์ป่ามีความตื่นกลัวอยู่แล้ว เพราะมันเคยพบแต่มนุษย์คอยล่าทำลายมัน

ผิดกับพระภิกษุบางรูปท่านได้แผ่เมตตาธรรมให้มันจึงทำให้มันเข้าหาพระ เพราะสัญชาตญาณรู้ว่าไม่มีภัยอันตรายใดๆ เมื่ออยู่ใกล้พระนี่ก็เห็นได้ว่า สัตว์ทุกชนิดย่อมมีความหวาดกลัวภัยเป็นเจ้าเรือนอยู่แล้ว แต่มันก็สามารถรู้ว่าใครมีเมตตาธรรมแก่มัน หากเรานักล่าสัตว์จะพิจารณาดู ก็จะเคยเห็นแก่ตารู้แก่ใจว่า ขณะที่บุกเข้ายิงสัตว์ป่า เสียงปืนทำให้มันแตกฝูงวิ่งหนีกระเจิง เพราะความหวาดกลัว ตัวลูกพลัดกับตัวแม่ ตัวผู้ผลัดตัวเมียวิ่งหนีตาลีตาลานจนสุดชีวิต ขอเพียงให้ชีวิตได้รอดตายเท่านั้น และบางตัวถูกยิงจนตายก็ตายไป ที่ไม่ตายก็วิ่งหนีต่อไป บางตัวยังไม่ตายเพียงแต่ถูกยิงบาดเจ็บ จะวิ่งโซซัดโซเซไปหาที่หลบภัยในพุ่มไม้ที่ลับตา ออกมาหากินไม่ได้ แข้งขาถูกลูกปืนบาดเจ็บพิการ ได้รับความลำบากทนทุกข์ทรมานจนกว่าจะหายหรือตายไป

หากเราอยากเป็นนักล่าสัตว์ป่า ก็ควรจะพิจารณาดูตัวเองก่อน แล้วตั้งปัญหาถามตัวเองว่า เราทำเช่นนี้ผิดหรือถูก เราสร้างบุญหรือก่อบาป เมื่อคิดยังไม่ตกก็ย้อนไปคิดว่า เอาความรู้สึกทางจิตใจของเราไปสวมวิญญาณของสัตว์ที่เราตามล่านั้น สมมุติว่าสัตว์นั้นกลับเป็นคนตามล่าเรา หาความสนุกสนานตามอารมณ์เหมือนเราหยิกเนื้อคนอื่นข้างเดียว เขาเจ็บเราไม่เจ็บลองให้เขาหยิกเนื้อเราดูบ้าง แล้วเราจะมีความรู้สึกอย่างไร อย่าลืมว่าเราก็ถือศาสนาพุทธ แต่เราอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมหรือเปล่า เราได้ปฏิบัติอะไรผิดศีลธรรมข้อใดบ้าง อย่าปล่อยอารมณ์สร้างกรรมไม่มีขอบเขต อย่างหลงใหลสร้างบาปว่าเป็นกีฬาของมนุษย์

ให้ความเป็นธรรมอย่ารังแกเบียดเบียนสัตว์ มันก็อาศัยอยู่ในป่าที่มีขอบเขตก็มีความสุขแก่ตัว บุกทำลายมันจนจะสูญพันธุ์อยู่แล้ว ถ้าเราได้เอาหลักศีลธรรมมาคิดพิจารณาดูให้ถี่ถ้วนแล้ว เราก็จะเกิดความสมเพชเวทนาสงสาร คงยิงไม่ลงปล่อยให้มีชีวิตอยู่ตามป่าตามดงตามธรรมชาติ อย่าไปรบกวนเบียดเบียน ให้มันอยู่ด้วยความสงบในป่าต่อไป เราก็สบายใจเมื่อมีอายุก็ไม่ต้องกลัวว่ากรรมจะตามสนอง เพราะไม่ได้สร้างกรรมไว้วัยหนุ่ม

ได้บันทึกไว้ว่า คืนนั้นเป็นต้นเดือนวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๒ ข้าพเจ้าพร้อมด้วยนายทหารอดีตเป็นนักนิยมไพรชอบล่าสัตว์ ถือว่าเป็นกีฬาของลูกผู้ชาย อีกท่านหนึ่งเป็นนายทหารแม่นปืน ได้รับเหรียญทองและเหรียญเงินเท่าที่รู้ไม่ต่ำกว่า ๖ อัน เราต่างก็ถกกันถึงเรื่องการล่าสัตว์ หรือคนฆ่าสัตว์ว่าเป็นคนสร้างบาปสร้างกรรมหรือไม่ ตกลงคืนนั้นเราจึงพากันขึ้นรถพร้อมทั้งคนขับออกจากที่พัก คืนนั้นเป็นคืนแรม ๑ ค่ำ ดวงจันทร์ยังไม่รู้สึกเว้าแหว่ง กำลังทอแสงสว่างเต็มดวง เพราะเป็นเดือน ๕ ข้างไทย แม้อากาศจะอบอ้าวบ้างในเวลากลางวันแต่เวลากลางคืนก็เย็นพอสบาย

เมื่อเดือนหงายแจ่มกระจ่างสว่างทั่วท้องฟ้า พื้นแผ่นดินมีภูเขาและดงไม้เป็นทิวทัศน์ใต้แสงเดือนเต็มดวง ย่อมเป็นอาหารทางตาและทางจิตใจสำหรับผู้มีความรู้สึกเป็นปกติ สำหรับนักล่าสัตว์ก็ยิ่งนึกไกลออกไปถึงกลางดงกลางป่า นึกถึงพวกสัตว์หรืออย่างน้อยก็นึกถึงพวกกระต่ายป่าออกมาเล่นแสงจันทร์ จะได้ซ้อมมืออย่างเพลิดเพลินสนุกสนานตามอารมณ์ แล้วแต่ความรู้สึกนึกคิดแต่ละบุคคล ส่วนพวกที่เป็นโสด เวลาเช่นนี้ก็มักจะฝันถึงความรักอันแสนหวานกับคนรักภายใต้แสงเดือน อันมีแต่ความสดชื่น เวลาและสิ่งแวดล้อมทั้งภูเขาลำเนาไม้ภายใต้แสงสว่าง ย่อมจะฝันถึงความสุขด้วยกัน ไม่ว่าหญิงชายทุกรุ่นทุกวัย ผู้สูงอายุก็มักจะคิดถึงความหลังที่สดชื่นครั้งหนึ่ง ในชีวิตใต้แสงเดือน

การที่ข้าพเจ้าพร้อมทั้งคนขับและเพื่อนๆ มุ่งหน้าออกจากที่พักเมืองชลบุรี มิได้มุ่งหมายเข้าไปในกลางดงกลางป่า เพื่อล่ากระต่ายที่ออกมาเล่นแสงเดือน เพราะข้าพเจ้าเป็นผู้ไม่ชอบสร้างบาป เบียดเบียนสัตว์ หรือมุ่งหน้าจะไปเที่ยวบ้านสาวคนรักเพราะแสงเดือนทำให้เกิดอารมณ์สดชื่น เราขับรถออกจากค่ายที่พักมุ่งหน้าไปทางสิงห์บุรีทันที มุ่งหวังจะพาเพื่อนทั้งสองตรงไปนมัสการท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อจรัญ ฐิตธัมโม) เจ้าอาวาสสำนักวิปัสสนา วัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

คืนนั้นนับว่าพวกเราโชคดี เพราะได้พบท่านพระครูอยู่ตามลำพัง ปกติธรรมดาแล้วน้อยนักจะได้มีโอกาสเช่นนี้ เพราะท่านมีแขกมาหาเสมอเป็นประจำ หาเวลาว่างยาก เมื่อเราพากันเข้าไปกราบนมัสการแล้ว ก็ได้มีโอกาสสนทนาที่ชั้นล่างกุฏิของหอประชุม พระประสิทธิ์ได้บริการน้ำร้อนน้ำชาตามเคยทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามาถึง

พวกเราได้สนทนากับท่านตามควรแล้ว ก็เริ่มถามเรื่อง "ผลของกรรม" ท่านพระครูก็ได้กรุณาอธิบายและยกตัวอย่างมีเหตุผลและตัวอย่างที่มีมาแล้ว ทำให้บางคนนึกถึงเมื่อครั้งวัยรุ่นคะนองมือ ดูภูมิใจเมื่อได้ลองฝีมือทางยิงปืน อ่อนทางศีลธรรม แก่ในการสร้างบาปสร้างกรรม

ในเวลานั้นเราไม่เคยคิดถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ ดูเหมือนจะไม่เคยคิดถึงเรื่องศีลธรรม เมื่อเพื่อนชักชวนไปไหนก็ไปตามอารมณ์ เห็นว่าสนุกดี ความเวทนาสงสารไม่เคยคิดอยู่ในความรู้สึก แม้เจ้าสัตว์เคราะห์ร้ายเมื่อถูกลูกปืนยังไม่ตายลงทันที มันยังตะเกียกตะกายวิ่งหนีหัวซุกหัวซุน วิ่งหนีจนสุดกำลังเพื่อเอาชีวิตรอด เนื้อตัวสั่นเทาด้วยความกลัว เรากลับเห็นเป็นของสนุกสนานจิตใจชื่นบาน

มาถึงปัจจุบันนี้ เมื่อได้ฟังหลักธรรมพูดถึงกรรมของท่านพระครูแล้ว ก็ทำให้คิดถึงเวลานั้นก็เศร้าสลดใจ เราไม่นึกว่าจะเป็นคนฏหี้ยมโหดดุร้ายเบียดเบียนสัตว์ถึงเพียงนี้ เพราะเราลืมตัว เมื่อเพื่อนนักแม่นปืนได้ถามท่านพระครูว่า "การฆ่าสัตว์เป็นกีฬาที่มนุษย์นิยมไพรชอบล่านั้น จะมีบาปหรือไม่ เพราะบางลัทธิเขาบอกว่า การฆ่าสัตว์ให้ตายเพื่อนำมาปรุงอาหารนั้น เขาถือว่าได้อนุเคราะห์ช่วยให้สัตว์ไปเกิดเป็นคน"

ท่านพระครูท่านก็ตอบว่า "ทางพุทธศาสนานั้นผิดศีลข้อแรก เพราะพวกสัตว์อยู่ในป่าหากินตามสภาพของเขาเราก็ควรอยู่ส่วนเรา แต่นี่เรากลับแบกปืนเข้าป่าไปเที่ยวรุกรานรังควานเขา เบียดเบียนฆ่าสัตว์ให้ตาย แล้วเราก็คิดปลอบตัวเอง เรารู้ได้อย่างไรว่าสัตว์ที่เราฆ่าจะต้องเกิดมาเป็นคน เข้าใจไปคนเดียวเพราะสัตว์มันพูดไม่ได้มนุษย์พูดได้จึงพูดข้างเดียวตามใจชอบ เช่นเมื่อหลายปี บริเวณรอบๆ วัดเกิดน้ำท่วมในป่าละเมาะ พวก

กระต่ายป่าต่างก็แตกตื่นหนีน้ำหาที่พึ่งเพื่อให้ชีวิตรอดตาย ที่สุดพวกกระต่ายเหล่านั้นก็หนีน้ำมาพึ่งอาศัยในวัด เพราะเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง

แม้จะรู้ว่าอยู่ใกล้มนุษย์ใจโหดย่อมเป็นภัยอันตราย แต่พวกกระต่ายก็ไม่มีทางเลือกจะหนีไปหลบซ่อนในที่ปลอดภัยกว่านี้ ก็ต้องตัดสินใจเข้าหาวัดเป็นที่พึ่ง แม้จะรู้ว่าเมื่อพบมนุษย์ใจชั่วเข้าจะต้องตาย แต่ก็ต้องเสี่ยงเพราะดีกว่าจมน้ำตาย ถ้ามนุษย์เราได้ใช้ความคิดกันสักหน่อย ก็จะเห็นใจสัตว์ มีความสงสารเวทนาและแผ่เมตตาธรรมให้สัตว์เหล่านั้น เพราะที่อยู่อาศัยก็ไม่มีต้องตะเกียกตะกายเพื่อเอาชีวิตรอดมาพึ่งวัด กระต่ายบางตัวก็หลบหนีเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในโบสถ์ อาตมาพิจารณาดูแล้วก็สงสาร คิดว่าสัตว์ที่กลัวตายเหมือนกับมนุษย์หนีร้อนมาพึ่งเย็น จึงได้บอกประกาศให้ญาติโยมแถวใกล้ๆ วัดนั้นว่า

ขออย่าได้ทำอันตรายกระต่ายเลย เพราะเท่าที่เขาเสี่ยงภัยเข้ามาอยู่ใกล้คนนี้ ก็กลัวมากอยู่แล้ว ตามปกติกระต่ายก็ตื่นกลัวมนุษย์อยู่แล้ว อย่าได้ไปทำลายเขาเลย เรามาช่วยกันป้องกันให้เขารอดพ้นภัยอันตรายจากน้ำท่วม ก็เป็นกุศลที่เราช่วยชีวิตสัตว์ให้พ้นทุกข์ เพราะเขาไม่มีทางหนีไปไหนอีกแล้ว

ต่อมาชาวบ้านอยู่ข้างวัดคนหนึ่งไม่สนใจไยดีกับคำขอร้อง ได้ถือโอกาสแอบไปล่าเอาไปกินเป็นอาหาร อาตมารู้ก็เศร้าใจ เพราะคิดว่าใครที่ทำกระต่ายพวกที่หนีร้อนมาพึ่งเย็นนั้น ต้องรับกรรมหนักกว่าธรรมดามาก ผิดกับพวกที่ไปเที่ยวบุกยิงในป่า เพราะพวกกระต่ายยังมีทางหลบหนีได้ แต่บัดนี้ไม่มีทางหลบหนีไปไหนได้เพราะจนตรอก และในเวลาต่อมาคนที่กินกระต่ายที่อาศัยวัดหนีภัยน้ำท่วม อยู่ได้ไม่นานก็มีอาการป่วยผิดปกติ แล้วก็ตายลงอย่างทรมาน เพราะกรรมสนอง นี่ก็เห็นจะเป็นเพราะสร้างกรรมหนักไม่เชื่อฟังอาตมา สิ่งที่หนีไม่พ้นก็คือต้องได้ใช้หนี้กรรม”

เพื่อนผู้เป็นนักล่าได้ฟังก็รู้สึกไม่สบายใจเพราะได้ยิงสัตว์มามาก ไม่เคยสนใจคิดถึงเรื่องบุญบาปมาก่อน หาความสนุกสนานตามอารมณ์ของคนหนุ่ม จึงถามท่านพระครูว่า “ท่านอาจารย์ครับ คือว่าผมเคยยิงสัตว์ป่ามาก่อน แต่ไม่เคยคิดถึงกรรมเวรที่จะติดตามสนอง บัดนี้รู้สึกว่าการที่ทำไปเพราะความคะนองของตน เมื่ออยู่ในวัยขาดศีลธรรม เมื่อมารู้สึกผิดชอบนี้แล้ว มีทางใดบ้างที่จะลบล้างบาปที่เราได้ทำมาแล้วเมื่อครั้งอดีต”

ท่านพระครูได้ฟังก็บอกว่า “บุญกับบาปลบล้างกันไม่ได้ บุญก็อยู่ส่วนบุญเปรียบเหมือนน้ำกับน้ำมัน เท่าที่เรารู้สึกตัวว่าทำบาปสร้างกรรมชั่ว เมื่อคิดได้รู้บุญบาปก็เป็นนิมิตที่ดี ต่อไปก็จะกลับใจสร้างแต่กรรมดี เป็นผู้ที่ควรยกย่องนับถือ ดีกว่าบุคคลบางคนที่เห็นผิดเป็นชอบ เมื่อรู้สึกตัวว่าทำผิด แต่ก็ไม่ละเว้นการทำบาปทำกรรมมาแล้วก็ทำมันต่อไป แทนที่จะสำนึกตัวได้จะกลับตัวกลับใจสร้างกุศลสร้างกรรมดีทดแทนที่หลงผิดมาก่อน ถ้ากลับชั่วเป็นดีได้พระท่านยกย่องสรรเสริญ หากเราสร้างกรรมดีสร้างบุญกุศลให้มาก แม้บุญกุศลจะไม่สามารถลบล้างกรรมได้ก็ดี หากกรรมชั่วกรรมบาปมีน้อยก็ยังติดตามไม่ทัน เพราะกุศลบารมีมากกว่ามาก

เมื่อเราสร้างกุศลเป็นบารมีมากขึ้นเราก็แผ่ส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร สร้างบุญกุศลครั้งใดก็อุทิศทุกครั้งไป หากกรรมชั่วเรามีน้อยไม่มากก็จะจางไป เพราะส่วนกุศลที่เราอุทิศเพื่อชดใช้หนี้กรรมไปในตัวแล้ว แต่เมื่อเราสร้างกรรมดีมากขึ้น กรรมชั่วถึงไม่จางก็ค่อยห่างออกไปยังตามไม่ทัน หากหยุดสร้างกุศล และหันมาสร้างกรรมชั่วสร้างบาปต่อไป กรรมชั่วก็จะเข้าใกล้ชิดติดตามมาทันสนองเร็วขึ้น หากยิ่งเป็นกรรมหนักแล้วก็ยากที่จะหลบหนีพ้นไปได้ แม้จะได้พยายามสร้างกรรมดีเพียงใด แต่กรรมบาปนั้นหนักเกินกว่ากรรมดีที่กำลังปฏิบัติใน

ชาตินี้ ก็ต้องได้รับกรรมหนักชาติที่ตามมาสนองไปก่อนกว่าจะหมดเวร ส่วนกรรมดีก็คงจะสนองภายหลังหรือชาติหน้าเมื่อใช้หนี้กุศลกรรมหมดแล้ว”

เช่นเรื่องที่เกิดขึ้นมาแล้วเมื่อปี ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ได้รับเคราะห์กรรมในเวลานั้น เป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีจิตใจเป็นกุศลได้ร่วมงานทำบุญช่วยเหลือกิจการของวัดกับอาตมามาหลายปี และได้สนใจศึกษาทางวิปัสสนากรรมฐานกับอาตมา บุคคลผู้นี้มีนามว่า ชลอ เกิดสุวรรณ เพราะในอดีตเคยรับราชการเป็นทหารเสนารักษ์ เป็นคนใจดีมีความเมตตาเผื่อแผ่ช่วยชาวบ้าน เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็มิได้รังเกียจเป็นที่รักใคร่ชาวบ้านพากันเรียกว่า “หมอชลอ” ท่านผู้นี้เดิมอยู่บ้านศาลาลอย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อมาได้แต่งงานอยู่กินกับนางสาวทองใบ ซึ่งมีหลักฐานบ้านเรือนอยู่ในหมู่บ้านข้างวัด หมอชลอได้มาวัดศึกษานั่งสมาธิบริกรรมเป็นประจำ จนสามารถทำจิตให้สงบเป็นสมาธิเข้าขั้นใช้ได้

วันหนึ่งหมอชลอได้เล่าให้อาตมาฟังว่า เมื่อขณะที่หมอชลอนั่งทำสมาธิ ก็เกิดนิมิตปรากฏเป็นภาพในอดีตชาติให้เห็นอย่างชัดเจน เหมือนชีวิตเพิ่งผ่านไปไม่นานนัก ภาพนั้นแสดงให้เห็นชีวิตชาติก่อน เมื่อครั้งหมอชลอมีอายุ ๑๖–๑๗ ปี และมีพี่ชายอยู่ผู้หนึ่ง ส่วนบิดามารดาเป็นชาวรามัญ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดราชบุรี อาชีพขายโอ่งโดยนำโอ่งบรรทุกเรือขึ้นล่องไปขายตามลำน้ำ

ครั้งนั้นมีเพื่อนของพี่ชายได้มาชักชวนให้หมอชะลอเข้าพวกไปปล้นในหมู่บ้าน “ม่องร่าย” ใกล้น้ำตกเอราวัณเขตจังหวัดกาญจนบุรี ชีวิตของคนรุ่น เมื่อถูกชักจูงไปทางชั่วก็เห็นเป็นของสนุกตื่นเต้น ขาดสติยับยั้ง จึงตกลงร่วมไปปล้นกับเขา ถึงเวลานัดก็ไปกับพี่ชายพร้อมด้วยอาวุธปืน เมื่อถึงบ้านหลังหนึ่งปลายหมู่บ้าน อยู่โดดเดี่ยวก็จู่โจมเข้าไปไม่ทันให้เจ้าของบ้านรู้ตัว เมื่อชายเจ้าของบ้านตกใจ เห็นการบุกเข้ามาในบ้านก็นึกรู้ว่าเป็นพวกปล้นไม่ทันจะต่อสู้ พี่ชายหมอชลอก็เอาปืนยิงชายเจ้าทรัพย์ล้มฟุบลง

เพื่อนของพี่ชายทำหน้าที่ออกคำสั่งให้หมอชลอฆ่าหญิงเมียเจ้าของบ้าน ซึ่งกำลังนอนอยู่บนกระดานไฟเพิ่งจะออกลูกใหม่ๆ เพราะหญิงคนนั้นตกใจ ร้องเรียกให้คนมาช่วยจนเสียงหลง หมอชลอก็ได้ฆ่าผู้หญิงคนนั้นตายและโยนเด็กที่คลอดใหม่ๆ ลงไปในกองไฟทั้งเบาะ เผาทั้งเป็น ซึ่งหมอชลอทำได้อย่างใจแข็ง ดุร้าย ขาดความเมตตา กล้าต่อการทำบาป ไม่คิดสงสารสังเวช จิตใจฎหี้ยมโหดไม่สะทกสะท้านตื่นเต้น (การฆ่าทั้งแม่และลูก) กลับเห็นเป็นของธรรมดา ได้ทำตามคำสั่งของหัวหน้าซึ่งเป็นเพื่อนของพี่ชาย ด้วยความเต็มใจองอาจ และทั้งอยากแสดงถึงความกล้าให้เห็นว่าเป็นคนเก่งตามนิสัยคนหนุ่ม ที่ไม่รู้บุญบาป ส่วนเพื่อนของพี่ชาย ก็เก็บทรัพย์สินเงินทองเท่าที่ค้นได้เสร็จ แล้วก็จุดไฟเผาบ้านให้ไหม้หมดทั้งหลัง แล้วต่างก็พากันรีบหลบหนีเพราะเกรงพวกชาวบ้านจะพากันมาช่วย เมื่อกลับมาถึงบ้าน ก็ช่วยกันปิดเรื่องไม่ให้พ่อแม่รู้

ครั้นต่อมา หมอชลอกับพ่อแม่ก็ล่องเรือ นำโอ่งบรรทุกไปขายตามที่เคยปฏิบัติมาแล้ว หมอชลอกำลังถ่อเรือขายโอ่ง แล้วก็หน้ามืดตกน้ำลงไปถึงแก่ความตาย นี่เป็นกรรมในอดีตชาติ ซึ่งได้เกิดนิมิตขึ้นมาให้เห็นในขณะนั่งกรรมฐาน หมอชลอได้เล่าให้อาตมาฟังอย่างถี่ถ้วน

อาตมาพิเคราะห์ดูแล้วก็รู้ว่าอดีตกรรมนั้นมาก และคงตามสนองในอนาคต แม้ในชาติปัจจุบันนี้จะปฏิบัติธรรมเพียงไรก็หนีกรรมในอดีตชาติไม่พ้น อาตมาก็ให้ลืมเรื่องที่นิมิตเสีย อย่านำมาคิดเป็นอารมณ์ ลืมภาพที่ได้เห็นนั้นเสียแล้วทำจิตใจให้ปกติ เสร็จแล้วนั่งทำสมาธิปฏิบัติกรรมฐานใหญ่ อย่านึกถึงภาพในอดีตอีกต่อไป

แม้หมอชลอจะได้พยายามนั่งใหม่ แต่ภาพนิมิตก็เกิดซ้ำๆ กันหลายครั้ง เมื่อหมอชลอเล่าและถามอาตมาก็ได้แต่ปลอบโยนให้พยายามลืมเสีย อย่าได้นึกถึงอีก แล้วพยายามทำบุญกรวดน้ำให้พวกเจ้ากรรมนายเวร ข้อสำคัญให้พยายามสร้างบุญ แผ่อุทิศส่วนกุศลให้มากขึ้น

เรื่องนี้อาตมาได้บันทึกไว้เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ เพื่อตรวจสอบเหตุการณ์ข้างหน้าว่า จะมีอะไรเกิดขึ้นกับหมอชลอ แต่คงจะยังไม่ทันทำอะไร เพราะบังเอิญนายเจริญ เกิดสุวรรณ ซึ่งเป็นพี่ชายของหมอมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดอยุธยาได้เดินทางมาหา และได้ชักชวนให้หมอชลอร่วมทุนไปค้าไม้ไผ่ที่เมืองกาญจนบุรี เวลานั้นไม้ไผ่กำลังเป็นสินค้าที่ขายส่งออกต่างประเทศมาก ผู้ค้าไม้ไผ่มีกำไรดีมีผู้ร่ำรวยไปตามกัน เพราะลงทุนน้อยได้กำไรมาก หมอชลอมองเห็นทางที่จะรวยเหมือนผู้อื่นอยากเป็นเศรษฐีอย่างมนุษย์ปุถุชนธรรมดาทั่วไป มองเห็นแต่ทางได้เงินอยู่ข้างหน้าอย่างตื่นเต้นสนใจมาก

หมอชลอได้มาหาอาตมาเพื่อปรึกษาขอความเห็นในเรื่องจะไปค้าไม้ไผ่ เพื่อสะดวกไม่ต้องห่วงหน้าห่วงหลังที่ต้องขึ้นๆ ลงๆ เป็นภาระทำให้เสียเวลาทำมาหากิน อาตมาถามถึงตำบลที่จะไปตั้งครอบครัว หมอชลอบอกว่าพี่ชายจะให้ไปอยู่ตำบลม่องร่าย เมืองกาญจนบุรี เมื่ออาตมาได้ยินก็เศร้าไม่สบายใจได้พิจารณาเห็นว่า หากจะยับยั้งขัดขวางห้ามหมอชะลอคงจะไม่สำเร็จ เพราะจิตใจของหมอชลอตื่นเต้น มองเห็นความเป็นเศรษฐีอยู่ข้างหน้า หายใจเป็นไม้ไผ่อยู่แล้วเหมือนน้ำกำลังไหลเชี่ยวจัด ไม่มีอะไรจะขัดขวางยับยั้งไว้ได้ แม้จะเกรงใจอาตมาอยู่บ้าง แต่ก็ยากที่จะสำเร็จได้ เห็นจะเป็นอกุศลกรรมจึงเกิดโลภ

อาตมาจะเตือนถึงเรื่องอดีตชาติที่เห็นทางนิมิตก็ไม่ได้ เพราะอาตมาสอนให้ลืมเรื่องอดีตชาติที่เคยมองเห็นในนิมิต อย่าได้นึกถึงต่อไป ขอให้เพียงสร้างบุญกุศลให้มากๆ เท่านั้น เมื่อพิจารณาดูแล้ว จึงเพียงแต่แนะนำว่าการไปครั้งแรกยังไม่ควรนำครอบครัวไป เพราะเรายังไม่รู้ไม่เห็นความเป็นอยู่ทางโน้นจะเป็นอย่างไร ควรจะไปคนเดียวก่อน เมื่อได้ไปเห็นและได้ประโยชน์เพียงพอแล้วก็หาที่ทางไว้ก่อน เพื่ออพยพไปก็จะไม่เกิดยุ่งยาก หากไปเห็นการค้าไม้ไผ่ไม่เกิดผลดีตามที่เข้าใจ ก็จะกลับมาอยู่อำเภอพรหมอย่างเดิม ก็จะได้ไม่ต้องลำบาก หมอชลอก็ตกลงตามที่อาตมาให้ความเห็น จากนั้นหมอชลอก็ได้เดินทางพร้อมกับพี่ชายไปทำการค้าไม้ไผ่ ที่เมืองกาญจนบุรี อาตมาก็อดที่จะเป็นห่วงหมอชลอไม่ได้ คอยฟังข่าวอยู่เสมอว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น แต่ก็ยังไม่มีข่าวอะไรคืบหน้า

หลังจากหมอชลอออกจากบ้านที่อำเภอพรหมบุรี เวลาผ่านไปได้หนึ่งปี หมอชลอก็กลับมาเยี่ยมบ้านครอบครัวและได้มาเยี่ยมที่วัด อาตมาได้ถามถึงกิจการค้าไม้ไผ่ หมอชลอได้เล่าถึงเรื่องการค้าไม้ไผ่ได้ผลประโยชน์กำไรดีมาก เพียงปีเดียวก็เห็นหน้าเห็นหลัง ได้จับจองที่ดินอยู่ในป่าลึก ได้ปลูกกระต๊อบอยู่กับพี่ชายในพื้นที่จับจองบ้านม่องร่าย ตำบลท่ากระดาน แถวถิ่นน้ำตกเอราวัณ กิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ เขตกาญจนบุรี

มาคราวนี้ตั้งใจจะรับครอบครัวไปอยู่รวมกันจะได้ไม่ต้องเป็นห่วง เพราะต้องนำไม้ไผ่ล่องแพไปตามลำน้ำแควไปขายส่งที่เมืองกาญจนบุรี ทั้งปลูกบ้านไว้สำหรับครอบครัวแล้ว กว้างขวางสบาย อาตมารับฟังด้วยความสงบและพูดให้กำลังใจว่า หากไปหากินได้รับความเจริญก้าวหน้า อาตมาก็ยินดีด้วย แต่ใจนั้นรู้สึกสังหรณ์ชอบกล ก็ได้แต่เตือนให้ระวังเคราะห์กรรม อย่าทิ้งทางพระ หนักจะเป็นเบา และได้ชี้เหตุผลตามกฎแห่งกรรมให้ฟัง แต่

รู้สึกหมอชลอเปลี่ยนแปลงไปมาก ได้พูดว่าเมื่อถึงคราวแล้วอยู่ไหนก็ต้องตาย ทุกคนหนีไม่พ้นความตาย แต่ก็ดีใจที่สร้างกุศลไว้มากแล้ว อาตมารู้ว่าไม่สามารถยับยั้งกลับมาสู่ปกติเดิมได้ เห็นจะเป็นเพราะกรรมเวรนำไป

เมื่อได้สนทนาพอสมควรแล้ว หมอชลอได้อำลาจากไป และได้อพยพครอบครัวพร้อมด้วยหลาน ๒ คน คือ นางอุไร และนางเชวง เชื้อศรีแก้ว ซึ่งขอติดตามไปประกอบอาชีพที่เมืองกาญจนบุรีด้วย ทั้งหมอชลอกำลังตื่นเต้นมองเห็นความมั่งมีล่วงหน้าในอนาคต อาตมาก็ได้แต่เตือนว่าอย่าทิ้งทางพระเท่านั้น

เวลาได้ผ่านไปประมาณ ๔ ปี ก็ยังไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น อาตมาสนใจในครอบครัวนี้มาก เพราะเหตุการณ์ในอดีตชาติเมื่อเวลาทำสมาธินั่งวิปัสสนานั้น เป็นกรรมที่หนักมากยังมองไม่เห็นทางที่จะแบ่งเบาลงไปได้ นอกจากปฏิบัติทางธรรมแล้วอุทิศส่วนกุศลไปให้เจ้ากรรมนายเวร เพื่อขออโหสิกรรมคงเบาลงได้บ้าง แต่ทราบว่าที่ไปอยู่เมืองกาญจน์นั้น หมอชลอไม่มีเวลานั่งกรรมฐานทำบุญสร้างกุศล มัวแต่คิดถึงการงานหาเงิน อาตมาก็เศร้าใจเพียงแต่คอยฟังข่าว

จากนั้นต่อมาอาตมาก็ได้รับข่าวร้ายแรงเกิดขึ้นแก่ครอบครัวนี้ เป็นเรื่องที่เศร้าสลดใจมาก ข่าวนี้จากญาติภรรยาของหมอชลอซึ่งไปมาหาสู่มาเล่าให้อาตมาฟัง และกรรมหนักในอดีตชาติของหมอชลอตามทันมาสนองแล้ว

เรื่องมีว่า วันนั้นหมอชลอได้เดินทางมีธุระเข้าไปในเมืองกาญจนบุรีพร้อมด้วยบุตรและภรรยา ทางบ้านเหลือแต่พี่ชายคนเดียวเมื่อกลับมาถึงบ้านก็ได้ทราบข่าวว่าทางบ้านถูกปล้น ส่วนพี่ชายก็ถูกพวกปล้นยิงสิ้นใจตายคาบันไดบ้าน แล้วพวกปล้นก็กวาดทรัพย์สินเงินทองไปหมด เมื่อหมอชลอพร้อมด้วยบุตรภรรยาทราบข่าวกลับมาถึงบ้าน เห็นเหตุการณ์ร้ายแรงก็ตกใจสิ้นสติแทบจะเป็นลม หมอชลอรีบเดินทางไปแจ้งกับเจ้าหน้าที่ให้ทราบและให้มาชันสูตรศพพี่ชายตามกบิลเมือง แต่เจ้าหน้าที่มาล่าช้าปล่อยให้ศพขึ้นอืดแล้ว

ต่อมามีชายลึกลับมาบอกหมอชลอแกมขู่ ให้รีบอพยพครอบครัวออกจากตำบลนี้ ไปอยู่เสียให้ไกลโดยเร็วที่สุด มิฉะนั้นก็จะต้องตายอย่างพี่ชาย หมอชลอไม่ชอบให้คนมาขู่ มีความหยิ่งในศักดิ์ศรีของลูกผู้ชาย ธรรมดาคนเราส่วนมากไม่ชอบให้ใครมาขู่ยิ่งเอาอำนาจมืด ความชั่วเข้ามาข่มขู่แล้ว แม้จะรู้ว่าสู้ไม่ได้ ความโกรธ ความแค้น ความเจ็บใจ ความพยาบาท ทำให้ขาดสติเกิดความประมาท ไม่ได้คิดหน้าคิดหลัง ยิ่งพี่ชายถูกข่มเหงฆ่าฟันกันซึ่งๆ หน้าแล้ว ก็คิดว่าต้องมายิงกันพักหนึ่งจนกว่าจะรู้ว่าใครจะเป็นศพไป

ฉะนั้น ความโกรธแค้นเจ็บใจเป็นพลัง ทำให้หมอชลอไม่ยอมหนีไม่กลัวคำขู่ ทั้งไม่ยอมไปจากถิ่นที่ได้ทำประโยชน์เป็นเงินทองขึ้นมาแล้ว ทั้งคอยระวังตัวไม่ประมาท ซ้อมยิงปืนให้แม่นยำอยู่เสมอ ทั้งปืนสั้นและปืนยาวและตลอดเวลาอยู่ในบ้านปืนไม่ยอมห่างตัว ขึ้นลำกล้องอยู่เสมอเมื่อฉุกเฉินฉวยใช้ยิงได้ทันที เตรียมพร้อมเพื่อต่อสู้เต็มที่อย่างลูกผู้ชาย เมื่อเข้าที่คับขันก็ได้สตินึกถึงคำเตือนของท่านพระครูขึ้นมาได้ จึงสั่งหลานไว้ว่าหากตนได้ประสบชะตากรรม สิ้นบุญไปแล้ว ก็ขอให้ช่วยกันดูแลบ้านช่องต่อไปด้วย

หลังจากพี่ชายถูกยิงตาย เมื่อผู้ร้ายเข้าปล้นผ่านไปเพียง ๑๕ วัน วันนั้นเป็นเวลากลางวัน เสียงเรือหางยาวมาจอดอยู่ที่ท่าน้ำ แล้วตะโกนเรียกชื่อหมอชลอที่ท่าน้ำ ทางฝ่ายนางทองใบภรรยาหมอชลอได้ลงจากเรือนไปที่ท่าน้ำ ที่เรือหางยาวจอดอยู่ เห็นคนในเรือประมาณ ๑๕ คน แต่งเครื่องแบบสีกากีมีปืนพร้อมคล้ายตำรวจ ร้อง

ตะโกนถามนางทองใบว่า หมอชลออยู่ไหม มีเรื่องจะขอพบด่วนให้ลงมาที่ท่าน้ำ นางทองใบรีบขึ้นบนเรือนบอกหมอว่า เจ้าหน้าที่ขอพบด่วน หมอชลอนึกว่าเป็นเจ้าหน้าที่มาสอบสวนเรื่องที่พี่ชาย ถูกพวกปล้นฆ่าตายเกิดความประมาท เดินลงกระไดไปที่ท่าน้ำ

ส่วนภรรยาก็ยืนมองอยู่บนตลิ่งสูงชัน เพียงเห็นเขายืนพูดกัน แต่ก็ไม่ได้ยินว่าเขาพูดกันเรื่องอะไรเพราะอยู่ไกล ครู่หนึ่งก็เห็นหมอชลอหันหลังก้าวเดินกลับขึ้นบ้าน ทันใดนั้นคนหนึ่งที่อยู่ในเรือใกล้หมอชลอ ก็ยกปืนขึ้นจ่อยิงท้ายทอย หมอชลอไม่ทันรู้ตัวจึงไม่ได้ระวัง พอสิ้นเสียงปืนก็ล้มกลิ้งตกน้ำขาดใจตายทันที ภรรยาเห็นเหตุการณ์เกิดขึ้นก็ตกใจสิ้นสติเป็นลม ส่วนพวกคนร้ายที่ปลอมเป็นตำรวจนั้น หลังจากยิงหมอชลอตกน้ำแล้ว เมื่อแน่ใจว่าตายแล้วก็เร่งเครื่องเรือหางยาวหลบหนีไป เหตุเกิดขึ้น เมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๔

ส่วนนางทองใบภรรยาหมอพอฟื้นได้สติก็ร้องไห้โฮคล้ายคนบ้า วิ่งไปที่ท่าน้ำลงไปประคองสามีที่รัก เมื่อรู้ว่าสามีสุดที่รักหมดลมไปก่อนแล้ว ไม่มีโอกาสได้สั่งเสียบุตรภรรยา ก็กอดศพผัวรักร่ำไห้สะอึกสะอื้น แทบจะขาดใจตายตามสามี ครั้นจะอุ้มศพสามีขึ้นจากน้ำก็อุ้มไม่ไหว พวกคนงานก็ยังอยู่ในป่า เหลือแต่ลูกก็ยังช่วยเหลืออะไรไม่ได้ จำเป็นต้องหาเชือกมาผูกศพไว้กับเสาสะพานท่าน้ำ เพราะเกรงว่าเมื่อน้ำขึ้นศพจะลอยไปไกล หรือจมห่างออกออกไปจากท่าน้ำจะลำบาก รีบไปแจ้งความให้ทางบ้านเมืองรีบมาชันสูตรศพตามระเบียบ

นางทองใบนั้นครั้นสามีที่รักได้สิ้นบุญไปแล้ว ทั้งต้องสูญเสียพี่ชายของสามี ทั้งตัวก็เป็นหญิง ทำอะไรไม่ถูกมีแต่ความหวาดกลัวและเศร้าโศกเสียใจอย่างหนัก ยิ่งคิดก็ยิ่งใจหาย เพราะสามีต้องมาตายลงสดๆ ร้อนๆ ตัวก็มีแต่ความว้าเหว่ยังไม่เคยประสบกรรมหนักเช่นนี้มาก่อนในชีวิต จึงไม่สามารถจะอยู่ในดงป่าตามลำพังหลานๆ ต่อไปได้ จึงตัดสินใจนำศพสามีพร้อมด้วยพี่ชายจัดการเผาอย่างตามมีตามเกิด ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วในเขตที่กลางลานบ้าน มีเจ้าหน้าที่มารับรู้ในการเผาครั้งนี้ด้วย

เมื่อเสร็จแล้วก็จัดแจงเก็บกระดูกห่อผ้าขาวไว้ แล้วมิได้รออยู่ช้ารีบเก็บข้าวของเท่าที่มีอยู่ พอจะนำติดตัวไปได้ก็พาลูกๆ ลงแพแล้วก็รีบล่องแพไปตามลำน้ำแควเพื่อกลับภูมิลำเนาเดิม แต่เคราะห์กรรมมิได้สิ้นสุดลงเพียงเท่านั้น ได้ติดตามสนองครอบครัวของหมอชลอต่อไป

การล่องแพนั้น เป็นการเสี่ยงอันตรายมาก หากไม่ชำนาญร่องน้ำแล้วอาจชนหินเกาะแก่งใต้น้ำ ทำให้แพแตกได้ แพที่นางทองใบภรรยาของหมอชลอล่องมาก็เช่นกัน คนถ่อแพคงไม่ชำนาญจึงเกิดไปกระทบโขดหินใต้น้ำจนแพแตก พวกเด็กๆ ต้องลอยคออยู่ในน้ำ แต่เคราะห์ดีที่ได้มีชาวบ้านช่วยกันไว้ทัน จึงไม่มีใครเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต เพราะพาเข้าฝั่งได้

เคราะห์กรรมมิได้หยุดยั้งได้ติดตามซ้ำเติมบุตรภรรยาหมอชลอ กว่าจะกลับมาถึงภูมิลำเนาเดิมที่บ้านบางสำโรง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ก็ได้รับความลำบากยากแค้นแสนสาหัส เลือดตาแทบกระเด็นเป็นเรื่องเศร้าสลดใจเท่าที่เคยได้ยินมา

เมื่อมาถึงบ้านบางสำโรงแล้ว พวกญาติพี่น้องก็พากันมาเยี่ยมแสดงความเสียใจในการตายของหมอชลอ และความทุกข์ยากลำบากของนางทองใบและลูกๆ ในการเดินทางต้องผจญชีวิต แม่ๆ ลูกๆ พวกพี่น้องได้พร้อมใจกันกำหนดวันจัดการทำบุญกระดูกเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้หมอชลอกับพี่ชาย เจ้าภาพได้มานิมนต์ให้อาตมาไปร่วม

ในงานนี้ แต่บังเอิญรับนิมนต์ที่อื่นไว้ก่อนจึงไม่ได้ไปในวันงาน แต่อาตมาก็ได้ไปเทศน์ก่อนงานสองวัน เพื่อให้ญาติโยมทั้งหลายได้ทราบถึงกรรมในอดีตชาตินั้นมีจริง สามารถจะกลับมาสนองในชาตินี้ได้ ไม่มีปัญหาข้อความใดๆ สงสัยอีก

หลังจากวันที่อาตมาไปเทศน์ก่อนวันงานนั้น ได้มีญาติพี่น้องเพื่อนฝูงผู้ที่คุ้นเคยได้พากันไปเยี่ยม และซักถามถึงสาเหตุการตายของหมอชลอ ทำให้นางทองใบระลึกถึงสามีคู่ชีวิตต้องมาตายอย่างน่าอเนจอนาถใจ ก็เริ่มเสียใจร้องไห้สะอึกสะอื้นปิ่มว่าชีวิตจะจากร่างตามสามีไป

ผู้ที่ได้ยินได้ฟังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับหมอชลอจนที่สุดก็ต้องตายอย่างน่าสงสาร ที่ประสบโชคร้ายเช่นนี้ต่างก็พลอยเศร้าโศกสลดใจไปด้วย และต่างก็เห็นใจนางทองใบที่รักสามีอย่างสุดซึ้ง เล่าไปร้องไห้ไปท่ามกลางหมู่ญาติพี่น้องมิตรสหายผู้คุ้นเคย ซึ่งบางคนก็ไม่สามารถจะกลั้นน้ำตาได้ก็พลอยร้องไห้ไปด้วย ความเศร้าเสียใจหนักจนทำให้นางทองใบสลบแน่นิ่งไป

หมู่ญาติต้องช่วยกันแก้ไขให้รู้ตัวขึ้นมาแล้ว นางทองใบก็มิได้สร่างความเศร้าโศก ยิ่งนึกยิ่งเสียใจร้องไห้รำพันถึงความดีของหมอชลอผู้สามีมิได้หยุด มิได้ระงับความทุกข์ไว้เพราะขาดสติได้ปล่อยตามอารมณ์ และในที่สุดก็เป็นลมสิ้นสติไปอีกเพราะเสียใจมากเกินไป แน่นิ่งไปในท่ามกลางล้อมรอบด้วยญาติพี่น้องเพื่อนฝูง ต่างพากันตกตะลึงช่วยกันแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่มีใครสามารถที่จะช่วยอะไรได้ เพราะนางทองใบได้สิ้นใจลงเพราะหัวใจวายเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ต้องทิ้งให้หลานผจญชีวิตอยู่ในโลกต่อไป

หลังจากนั้นไม่นานก็ได้ข่าวว่า ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจมิได้นิ่งนอนใจ ท่านผู้กำกับ พันตำรวจเอกยงยุทธ เกษรมาลา ได้นำกำลังตำรวจหลายหน่วย ติดตามเพื่อจับกุมพวกโจรผู้ร้ายที่ทำการอุกอาจ เที่ยวปล้นทำลายชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวบ้าน ผลกรรมตามสนอง ตำรวจได้ล้อมไว้ เสือไม่ยอมมอบตัว และได้ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่

ที่สุด เสือสวัสดิ์ อุดม และเสือปี ปิยะพันธ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าโจรและรองหัวหน้าโจรเป็นผู้เข้าปล้นและฆ่าพี่ชายหมอชลอ และต่อมาก็ยิงหมอชลออย่างใจเย็น ก็ถูกกระสุนปืนของตำรวจตายตามกรรมที่ได้ก่อไว้ ส่วนสมุนโจรก็ยอมเข้ามอบตัวและถูกจับรวม ๓๘ คน เมื่อเจ้าหน้าที่ไต่สวนแล้วก็ฟ้องลงโทษทางโรงศาลต่อไป

นี่อาตมาก็คิดว่าเป็นตัวอย่างที่มีผู้สร้างบาปอย่างอนันตกรรมไว้ในอดีตชาติแล้ว ซึ่งได้ตามมาสนองในชาตินี้ ขอให้ญาติโยมทั้งหลายพิจารณาดูว่า ทุกคนเกิดมาใช้หนี้กรรมไม่ว่าจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วย่อมตามสนองเราอยู่เสมอ ไม่มีใครหนีพ้นกรรมไปได้ ขอให้ญาติโยมทั้งหลายใช้สติปัญญาพิจารณาดูเป็นตัวอย่างในเรื่องนี้

เมื่อท่านพระครูเล่าเรื่องนี้จบลงแล้ว พวกเราก็สนทนากับท่านอยู่พักหนึ่ง เห็นเวลาจะเที่ยงคืนแล้วเดือนกำลังแจ่มฟ้า เรามองตากันแล้วพยักหน้า ต่างก็ก้มลงกราบนมัสการลาท่านอาจารย์พระครูภาวนาวิสุทธิ์ เพื่อท่านจะได้พักผ่อนจำวัด เพราะรู้สึกว่าท่านจะมีแขกมาสนทนากับท่านตลอดเวลา

เมื่อเราขึ้นรถออกจากวัดอัมพวัน แล้วมุ่งกลับจังหวัดลพบุรี ขากลับนี้แสงจันทร์สว่างกระจายออกไปทั่ว เพราะเป็นเวลาเพียงแรมหนึ่งค่ำ แต่พวกเราก็นั่งเงียบมิได้ปริปากพูดอะไรเพราะทุกคนก็ใช้หัวคิด จะพูดออกมาแต่ละคำก็มักจะพูดถึงเรื่องกรรมในอดีตชาติ นอกจากเสียงเครื่องยนต์ของรถ ซึ่งกำลังผ่านทุ่งนาป่าดงริมเขาลำเนาไพร ซึ่งมีดวงจันทร์ส่องกระจ่างอยู่กลางเวหาเพราะเวลากำลังจะย่างเข้าวันใหม่ ที่สุดเราก็กลับถึงที่พักในค่ายทหาร สิ่งที่เราได้ความรู้ในคืนนั้นก็คือ "เรื่องอดีตชาติ" ไม่มีข้อสงสัยอะไรเหลือไว้เป็นปัญหาอีกแล้ว หากจะมีเฉพาะบุคคลที่มีระดับจิตแตกต่างกันเท่านั้น

ผู้เขียนเรียบเรียงเรื่องนี้ขึ้นจากท่านผู้บันทึก ซึ่งเป็นนายทหารผู้หนึ่ง ได้กรุณาส่งมาให้ หากท่านผู้อ่านสงสัยเรื่องอดีตชาติที่ได้บรรยายมานี้ ยังมีสิ่งใดไม่แจ่มแจ้ง ก็ได้กรุณาถามไปทางท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ์ ที่วัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ท่านคงจะได้ข้อความแจ่มแจ้งกว่านี้ ท่านอาจให้ความรู้ลึกซึ้งกว่าที่ได้บรรยายมา และขอกราบนมัสการขอบคุณท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ์ที่ได้กรุณาให้ลงชื่อจริงได้ทุกท่าน และตำบลที่อยู่อย่างแจ่มแจ้ง เพื่อคลี่คลายที่บางท่านจะนึกสงสัยว่าเรื่องจริงหรือเรื่องแต่ง และคงหมดหน้าที่ผู้เขียนจะต้องคอยตอบคำถาม และนับว่าเรื่องนี้คงจะเกิดประโยชน์ขึ้นบ้างไม่มากก็น้อย

ขอให้ความดีของเรื่องทั้งหมด อุทิศให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ได้ล่วงลับไปแล้วทุกท่าน และผู้เรียบเรียงจะลืมเสียมิได้ก็คือขอขอบคุณ พันเอกวสันต์ พานิช และ พันตรีเที่ยง คนานุวัตร ผู้ได้ให้ความกรุณาบันทึกเรื่องจากท่านพระครูภาวนาวิสุทธิ์ ที่เกิดแล้วส่งมา เพื่อจะได้เกิดประโยชน์ส่วนรวมต่อไป.

....

ชีวิตของลุงหวาน

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๕

....

ผมได้บันทึกเรื่องของชายสูงอายุผู้หนึ่ง อดีตท่านเป็นข้าราชการชั้นโท ผมเรียกท่านผู้นี้ว่าลุงหวาน ปัจจุบันนี้สังขารของลุงหวานไม่สมประกอบ ทุพลภาพ จะไปไหนมาไหนก็ต้องใช้ไม้เท้าพยุงร่างเดินกะโผลกกะเผลก มือขวาใช้การไม่ได้ ไม่มีแรง

ผมได้มีโอกาสสนทนากับลุงหวาน ถามถึงสาเหตุที่ท่านได้เกิดทุพลภาพ เพราะผมเห็นแล้วรู้สึกสงสารที่ท่านต้องรับการทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ ผมอยากจะบันทึกชีวิตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่อนุชนในปัจจุบันและอนาคตส่วนรวมต่อไป ลุงหวานท่านก็ยินดีที่จะเล่าเรื่องให้ผมฟังถึงสาเหตุที่ร่างกายไม่สมประกอบในปัจจุบันนี้ว่า ...

“**ก่อนหน้าลุงได้รับราชการอยู่ที่จังหวัดลำปาง** ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๗ ทางราชการมีคำสั่งย้ายลงให้ไปรับราชการที่จังหวัดปทุมธานี ตามปกติร่างกายของลุงนั้นสมบูรณ์แข็งแรงไม่ค่อยเจ็บไข้ได้ป่วย เมื่อได้มาอยู่จังหวัดปทุมธานีได้ไม่นานนัก คืนหนึ่งลุงได้นั่งดูโทรทัศน์ พร้อมทั้งบุตรภรรยา เวลานั้นประมาณ ๒๑.๐๐ น.เศษ นั่งดูอยู่ดีๆ ลุงก็เกิดมีอาการปวดเมื่อยตามเนื้อตามตัวตลอด ทั้งแขนและขา จึงจัดแจงรีบลุกขึ้นเข้านอนก่อนภรรยา

รู้สึกว่าความปวดเมื่อยได้ทรมานลุงมาก เมื่อประมาณตี ๓ ลุงต้องลุกขึ้นเพราะปวดปัสสาวะ จึงเข้าไปห้องน้ำห้องส้วม เมื่อปัสสาวะเสร็จแล้วจะใช้มือขวายกขันน้ำ แต่ปรากฏว่ามือขวาชาจนไม่มีกำลังจะใช้ได้ต่อไป ต้องใช้มือซ้ายแทน เมื่อจะก้าวขาออกจากห้องน้ำก็รู้สึกขาขวาหมดกำลังลงอีก จึงต้องใช้มือซ้ายเกาะไต่ข้างขวาค่อยๆ ลากขาขวาซึ่งหมดกำลังไม่มีแรง ค่อยๆ คืบเข้าไปในห้องนอนได้ก็ต้องหยุดหลายพักหลายครั้ง ทั้งลุงก็ไม่ค่อยอยากจะรบกวนลูกเมียในยามดึก ซึ่งเป็นเวลาที่พักผ่อนหลับนอน

ลุงต้องใช้กำลังร่างกายเพียงซีกซ้ายอย่างทุลักทุเล กว่าจะถึงที่นอนได้ก็หมดแรง เมื่อถึงที่นอนแล้วรู้สึกปวดเมื่อยทั้งตัวมากขึ้น ทั้งอาเจียนออกมาหลายหน อาการเริ่มทรุดอย่างรวดเร็ว ปากก็เบี้ยวพูดจาไม่ชัด น้ำลาย

ไหลออกมาตลอดเวลา ภรรยาได้ยินเสียงลุงอาเจียนก็ตื่นจากที่นอนลุกขึ้นมาดู เห็นอาการของลุงผิดปกติก็ตกใจ ยามดึกคืนนั้นลูกเมียผู้คนในบ้านตกใจตื่นกันหมดโกลาหลวุ่นวายกันทั้งบ้าน

รุ่งขึ้นแต่เช้าก็รีบไปเชิญนายแพทย์ประจำจังหวัดมาตรวจด่วน นายแพทย์ลงความเห็นว่าให้รีบส่งโรงพยาบาลประสาท พญาไท ในพระนคร ฉะนั้น ลุงจึงถูกส่งมารักษาที่โรงพยาบาลประสาท พญาไททันที การเดินทางตลอดเวลาลุงได้อาเจียนหลายครั้ง แม้จะถึงโรงพยาบาลนายแพทย์รีบพาเข้าห้องตรวจ ลุงก็ยังอาเจียนไม่หยุด เวลานั้นลุงพูดอะไรไม่ได้เพราะปากเบี้ยวบูด เมื่อนายแพทย์ได้ตรวจดูอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว ลงความเห็นว่าลุงได้เป็นอัมพาต จึงต้องให้พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล ภรรยาของลุงเป็นเจ้าของคนไข้ก็ยอมให้อยู่โรงพยาบาล การรักษาอยู่ในโรงพยาบาลนั้น หมอได้ฉีดยาวันหนึ่งประมาณ ๔-๕ เข็ม ลุงต้องนอนรักษาตัวอยู่โรงพยาบาล ๒ เดือนเศษ เนื้อหนังแทบจะหาที่ว่างไม่ได้
การรักษานอกจากฉีดยากินยาแล้ว ยังมีวิธีตรวจคลื่นทางสมอง มีสายไฟซึ่งปลายกดลงบนหัวแล้วอีกทางหนึ่งก็เข้าเครื่องวัด นอกจากตรวจวัดคลื่นทางสมองแล้ว ยังมีวิธีเจาะคอเป่าลมเข้าไปทางสมอง ในเวลากำลังเป่าลมเข้าทางสองนั้นรู้สึกสบายและเบาหัว แต่หมอต้องคอยควบคุมจับชีพจรดูการเต้นของหัวใจตลอดเวลา มิฉะนั้นกลัวจะตกใจ ทำให้หัวใจหยุดเต้น คอยเรียกชื่อตลอดเวลา

เมื่อได้นอนรักษาตัวอยู่โรงพยาบาลได้สามอาทิตย์ ก็นึกถึงตัวเองเสมอว่า ได้สร้างกรรมทำชั่วอะไรไว้ จึงต้องมาชดใช้หนี้กรรมถึงทรมานขนาดนี้ คนอื่นลุงก็ไม่เคยเห็นทุกข์ทรมานเหมือนลุงเลย กรรมชั่วอันใดนะที่ตามสนองลุงเช่นนี้ ทำให้ลุงนึกคิดย้อนหลัง เมื่อลุงได้รับราชการอยู่ในจังหวัดลำปาง ลุงไม่เคยลืมเลย

ลุงอยากจะเริ่มต้นเล่าสาเหตุให้ฟัง บางทีเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อย เพราะเวลานี้ลุงพิจารณาดูรู้ว่า มนุษย์เราเกิดมาย่อมจะมีทั้งความดีและความชั่วอยู่เบื้องหลังที่ผ่านมาแล้ว ผิดแต่ว่าความดีมากหรือชั่วมากเท่านั้น หนีไม่พ้นกฎแห่งกรรม

เมื่อรู้ว่าเรื่องของลุงนี้จะบันทึกส่งไปให้ ท.เลียงพิบูลย์ เพื่อเข้าในชุดกฎแห่งกรรม ลุงก็ปีติยินดีเล่าความจริงทั้งหมดให้ฟัง เพื่อจะได้ระบายความรู้สึกของลุงออกมา จะได้นำเอาไปเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังจะได้มีตัวอย่าง เพราะลุงเชื่อว่ามนุษย์เรานั้นหากทำอะไรด้วยจิตใจอาฆาตมาดร้าย พยาบาท ย่อมจะก่อกรรมทางจิตเกิดผลขึ้นมาผลนั้นก็จะติดตามสนอง เพราะจิตโกรธแค้นพยาบาทจิตมุ่งทำลายโดยเจตนา

หากว่าเราทำสิ่งใดลงไปโดยไม่ตั้งใจ ไม่มีความเจตนาพยาบาทโกรธแค้นอาฆาต ลุงเชื่อแน่จะไม่เกิดผลกรรมตามสนอง แม้จะมีกรรมบาปก็จะน้อย นี่ก็เห็นว่าเป็นต้นเหตุหนึ่ง ที่ลุงแน่ใจว่าได้รับกรรมตามสนองในปัจจุบันนี้เกิดขึ้น เพราะจิตพยาบาทโกรธแค้นเป็นต้นเหตุ ลุงอยากให้คนรุ่นหลังพิจารณาดูจะได้ระงับความโกรธ ความอาฆาต ความพยาบาท เพราะเรามีพลังจิตเจตนาสร้างกรรมขึ้นแล้วก็หนีกรรมที่เราทำมาแล้วไม่พ้น ลุงเห็นว่าจะเป็นกุศลจึงยินดีจะเล่าเรื่องชีวิตของลุงให้ฟัง

ลุงมีภูมิลำเนาบ้านเกิดของลุงเป็นคนภาคกลาง เมื่อวัยหนุ่มก็เป็นนักแสวงโชค เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ลุงได้เดินทางไปภาคเหนือ ได้เข้าทำงานรับราชการในหน่วยงานของรัฐบาลหลายแห่ง ต่อมาก็ได้เข้ารับราชการสังกัดอยู่ในกระทรวงการคลัง ลุงเป็นคนขยันในการงานตลอดทั้งหน้าที่การงานของลุงก็เรียบร้อยเป็นที่ถูกใจ เป็นที่ชื่นชอบ

ของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนผู้ร่วมงานทั่วไป เป็นที่รักใคร่นับถือของเพื่อนฝูง เพราะลุงไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบใคร

เมื่อได้รับราชการสังกัดกระทรวงการคลังที่ในจังหวัดลำปางได้ ๒ ปี ลุงก็ได้เลื่อนหน้าที่สูงขึ้นตามลำดับในความดีความชอบ เป็นโชคดีของลุง หลังจากตำแหน่งสูงขึ้นไม่นาน ลุงก็ได้ทำการสมรสกับสตรีสาวสวยในเวลานั้นผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในจังหวัดลำปาง นับว่าลุงมีโชค ๒ ชั้น เพราะได้เลื่อนตำแหน่งและได้ภรรยาสาวสวย เมื่อมีครอบครัวแล้วก็เป็นธรรมดาที่จะต้องหารายได้เพิ่มเพื่ออนาคตที่จะต้องเกิดบุตรตามมาภายหลัง

เมื่อเพิ่มสมาชิกในครอบครัว การใช้จ่ายก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวเป็นธรรมดา เพื่อไม่ประมาทลุงจึงเตรียมรับเหตุการณ์อนาคต ฉะนั้น ลุงจึงคิดหารายได้เพิ่มโดยการลงทุนซื้อไก่พันธ์ดีมาเลี้ยง การเลี้ยงไก่เพื่อค่อยๆ จะได้ขยายกิจการออกไปให้มีรายได้มากยิ่งขึ้น นอกจากจะเลี้ยงไก่ขายไข่แล้วก็ยังฟักลูกไก่ขาย ต่อมาก็นับว่าเป็นรายได้ที่งดงามพอดู ลุงก็เพลิดเพลินอยู่กับลูกไก่ที่ฟักขึ้นใหม่ๆ มากมาย

พอเย็นกลับมาจากงานแล้วลุงก็ไปขลุกอยู่ในเล้าไก่ วันหยุดราชการลุงก็ขลุกอยู่กับไก่ตลอดเวลา ลุงมองดูลูกไก่เล็กๆ ที่ออกจากไข่ด้วยความนิยมชมชื่น บางครั้งภรรยาก็ต้องเอาอาหารเข้าไปให้กินในเล้าไก่ใต้ถุน เพราะลุงเพลิดเพลินสบายใจกับลูกไก่เล็กๆ น่ารักน่าเอ็นดู ตลอดเวลาว่างไม่ได้ไปไหนเลย มัวอยู่กับพวกไก่ จำได้เวลานั้นภรรยาของลุงได้ตั้งท้องลูกคนแรกได้ ๒ เดือน ลุงก็มองเห็นอนาคตแจ่มใสเพราะรายได้ทางขายไก่และไข่และลูกไก่ทวีขึ้น

วันหนึ่งขณะที่ราชการหยุดพักเที่ยง ลุงได้กลับมาถึงบ้านก็จะตรงเข้าไปดูพวกไก่ในเล้า ยังไม่ทันเข้าไปก็เห็นแมววิ่งสวนทางออกมา เมื่อเข้าไปก็เห็นลูกไก่หายไปหลายตัว ก็นึกได้ว่าจะต้องเป็นแมวขโมยที่มันย่องขโมยลูกไก่ไปกิน เมื่อคิดได้เช่นนั้นก็นึกโกรธขึ้นมาทันที ความโกรธ ความแค้นที่แมวตัวนั้นมันบังอาจมาขโมยลูกไก่ไป จึงอาฆาตอยากจะฆ่ามันให้ตาย เมื่อความโกรธเช่นนั้นก็ขึ้นไปหยิบดาบบนบ้านลับให้คม ตั้งใจจะฟันมันให้ขาดสองท่อน สมกับความโกรธความแค้นที่มันขโมยลูกไก่

เมื่อกลับไปทำงานตอนบ่ายความแค้นของลุงคุกรุ่นอยู่ในใจ เรียกภรรยามาคอยเฝ้า อย่าให้แมวตัวนั้นเข้าไปกินลูกไก่อีก อย่าทำอะไรมัน ขอเวลาให้ลุงกลับจากงานมาก่อนแล้วจะคิดบัญชีกับมันให้ถึงตายจึงจะสมกับความแค้น วันนั้นตลอดเวลาบ่ายไม่เป็นอันทำงาน คอยแต่คิดจะหาทางจะกำจัดเจ้าแมวตัวนี้ให้ได้

เมื่อเย็นกลับมาถึงบ้านแล้วพิจารณาทางหนีทีไล่ว่ามัน เข้ามาทางใดและออกทางใด ลุงควรจะดักอยู่ที่ไหนจึงจะฟันมันได้เต็มที่ เมื่อคิดหาทางหนีทีไล่เสร็จ ลุงก็ซุ่มคอยทีอยู่คิดว่ามันต้องมาแน่ ลุงกำดาบอยู่ในมือแน่น กัดฟันแล้วนึกในใจว่า คราวนี้และอ้ายแมวขโมยคงจะอยู่มือแน่ ลุงคอยซุ่มอยู่ไม่นานนัก เจ้าแมวขโมยก็ย่องๆ มองซ้ายมองขวา ลุงจะฟันมันก็คงไม่ถนัด เพราะมันอาจวิ่งหนีไป จึงต้องปล่อยให้มันเข้าไปในเล้าไก่ แล้วก็แอบมาทางช่องที่มันเข้า เตรียมเงื้อดาบไว้คอยตั้งท่า คอยฟันเมื่อเวลามันออกมา เพราะไม่มีทางอื่น มันคงไม่รอด
สักครู่หนึ่งก็ได้ยินเสียงลูกไก่ร้องกันแซ่ ลุงยิ่งเพิ่มความโกรธมากขึ้น แต่อดใจรอเวลาคอยจ้องอย่างไม่กะพริบตาแล้วก็มองเห็นแมวขโมย อ้ายศัตรูตัวร้ายย่องออกมา ในปากคาบลูกไก่ยังไม่ตายสนิท ตั้งท่าจะวิ่งออกมาเหมือนจะรู้ว่ามีภัยอันตราย ลุงเงื้อดาบไว้คอยทีอยู่แล้ว ความโกรธความแค้นตั้งใจเกินไปว่าจะฟันให้สุดแรงเกิด ให้มันขาดกลางสองท่อน

เห็นจะเป็นการตั้งใจเกินไป พอได้ระยะดาบลุงก็ฟันไปทันที แต่แมวขโมยตัวนี้มันอดทนว่องไว เนื้อหนังมันเหนียวกว่าแมวธรรมดา ลุงฟันไปเต็มแรงมันกระโดด ลุงก็เพียงฟันพลาดไปถูกตีนขวาของมันทั้งสองข้างแต่ไม่ขาด แต่คงบาดเจ็บมาก มันทนเกินแมวธรรมดา ที่สามารถกระโดดวิ่งหนีออกไปได้อย่างว่องไว แต่เลือดสาดแดงไปตลอดทาง แต่ลุงยังไม่หายแค้น โมโหตัวเองที่ฟันไม่ถูกตามตัว บังเอิญเวลามันมืดค่ำไม่สามารถจะติดตามมันไปได้ ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาก็ไม่เห็นแมวตัวนั้นอีก ลุงคิดว่ามันคงตายเพราะบาดแผลฉกรรจ์สาหัสจากคมดาบที่ลุงฟัน

ฉะนั้น เรื่องนี้เห็นจะเป็นเพราะอำนาจจิตที่ผูกใจเจ็บแค้นเจ้าแมวตัวนั้น ด้วยความพยาบาทอาฆาต แม้เหตุการณ์นี้จะล่วงเลยมาแล้วประมาณสามสิบกว่าปี บาปกรรมอันนี้ได้ติดตามมาสนอง ลุงฟันถูกแถบด้านขวาของแมว แต่ลุงก็เกิดพิการทางด้านขวาร่างกายทั้งแถบเช่นเดียว กันกับที่ลุงได้ทำกับแมวตัวนั้น ด้วยแรงอำนาจจิตอาฆาตพยาบาท บาปกรรมจึงได้ติดตามมาสนองลุง ชีวิตมนุษย์เรื่องกรรมดีกรรมชั่วเป็นสิ่งลี้ลับ ลุงแน่ใจว่าผู้สร้างกรรมดีกรรมชั่วแล้ว ย่อมจะหนีไม่พ้นกรรมที่ตนสร้างขึ้นนั้นตามมาสนอง

ฉะนั้น ลุงจึงอยากให้เรื่องของลุงนี้เป็นตัวอย่างอนุชนรุ่นต่อไป นำไปพิจารณาดู จะเห็นได้ว่าแรงอำนาจโกรธแค้นพยาบาทด้วยพลังจิต ทำให้ก่อเกิดกรรมตามสนอง เป็นการจองเวรจองกรรมไม่มีสิ้นสุด การกระทำเกิดจากพลังอำนาจจิตนั้น มีผลร้ายแรงจะฝังอยู่ในความรู้สึก วันหนึ่งวันใดก็จะแสดงผลออกมาตามสนอง

ลุงพอใจที่เรื่องของลุงวันหนึ่งจะเป็นประโยชน์ในส่วนรวมบ้าง เพื่อเตือนใจผู้ที่มีความรู้สึกอย่างลุง จะได้มีโอกาสดับความโกรธ ความแค้น ความพยาบาท การฆ่าฟันอย่างทารุณโหดเหี้ยม ดุร้ายก็จะบรรเทาลงบ้าง ฉะนั้น ลุงจึงยินดีให้เรื่องของลุง แม้จะเป็นเรื่องเล็กแต่ก็เกิดจากอำนาจจิตพยาบาท ลุงต้องมาชดใช้หนี้กรรม ดังที่ลุงได้บรรยายมาแล้ว เป็นตัวอย่างต่อไป ...”

ข้าพเจ้าผู้เขียนและเรียบเรียงตามที่ผู้บันทึกส่งมาให้ได้พิจารณาดูแล้ว จึงอยากจะอนุเคราะห์เรื่องของลุงหวานเข้าในชุดกฎแห่งกรรม ตามที่ท่านเจ้าของเรื่องมีความประสงค์ และในปัจจุบันนี้ท่านก็ยังมีชีวิต หากท่านผู้ใดสนใจก็สามารถจะติดต่อกับท่านได้ ที่โรงงานสุราในจังหวัดนครราชสีมา

ท่านที่ได้อ่านเรื่องนี้แล้วคงไม่อยากให้กรรมตามสนอง ก็ต้องใช้หลักสัจธรรมใช้สติปัญญาไม่ประมาท เมื่อจะทำสิ่งใดก็คิดก่อนจึงทำ อย่าทำก่อนคิดตามอารมณ์ โทสะรุนแรงหุนหันพลันแล่นย่อมจะเป็นโทษมากกว่าเป็นคุณ เมื่อจิตมีความอาฆาตมาดร้าย ย่อมจะก่อกรรมตามสนองหนีไม่พ้น

ทางพุทธศาสนา ท่านสอนให้กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ฉะนั้น หากจะฝึกจิตพยายามทำลายความโกรธให้สูญสิ้นไปจากความรู้สึก แม้จะยังไม่หมดสิ้นลงในทันที ก็ขอให้มีอารมณ์เยือกเย็นลง ทำให้โกรธยากพอจะมีสติไม่ประมาณรู้สึกถึงผลกรรมจะตามสนองภายหลัง กรรมชั่วตามสนองไม่เกิดขึ้น จิตก็สงบเพราะเป็นผู้มีอารมณ์โกรธยาก

หากเรื่องนี้จะเกิดประโยชน์แก่อนุชนและผู้อ่านต่อไป และเป็นบุญกุศลขึ้นทางจิตใจ ที่สามารถจะระงับจิตใจของผู้ที่กำลังจะโกรธแค้นคิดพยาบาทอาฆาตได้แล้ว ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงจากบันทึกเรื่องนี้ ขอสงบจิตอธิษฐาน

ขอให้กุศลผลบุญของเรื่องนี้จงบันดาลให้ลุงหวานหายจาก การรับทุกข์ทรมาน จงเกิดความสงบทางใจด้วยผลบุญบารมีของเรื่องนี้เถิด.

....

คนดี–คนชั่ว

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๔

....

เย็นวันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปในงานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิด ครบห้ารอบ ของท่านผู้เคยรักนับถือกันมาเก่าแก่ มีงานในบริเวณเขตบ้านที่กว้างขวางใหญ่โต สนามหญ้าตัดเรียบมองดูคล้ายปูลาดด้วยพรมสีเขียวสดผืนใหญ่ รอบๆ สนามปลูกไม้ดอกออกดอกบานเต็มต้นทั่วๆ ไป มีสีต่างๆ สวยสดงดงาม ส่วนไม้ใบก็จัดไว้เป็นพวกเป็นหมู่เป็นกอเป็นระเบียบ ระยะห่างกันพองาม

พวกสุภาพสตรีเมื่อเข้าในเขตบ้านได้เห็นไม้ดอกไม้ใบ ก็ต้องร้องอุทานด้วยความตื่นเต้นว่า "อุ๊ย! สวยงามเหลือเกิน แต่สำหรับข้าพเจ้าเห็นแล้วก็ทำให้เพลิดเพลินตาและสบายใจ อดนึกไม่ได้ว่านี่เป็นการแสดงถึงความมั่งคั่งของเจ้าบ้าน ที่สามารถจะเนรมิตให้เป็นสวนสวรรค์ภายในเขตบ้านได้ตามใจชอบ เจ้าของบ้านหรือเจ้าภาพเวลานี้มีชื่อเสียงมีคนนับหน้าถือตาผู้หนึ่งในสังคมเมืองไทย แต่เป็นคนดีเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เคยลืมเพื่อนฝูงเมื่อครั้งวัยหนุ่มๆ

เย็นวันนั้น ข้าพเจ้าได้พบเพื่อนฝูงเก่าแก่หลายท่าน เราต่างมีความยินดี ชวนกันยกเก้าอี้ออกมานั่งโคนต้นไม้ห่างไกลจากหมู่คน เพื่อหาโอกาสจะได้สนทนากันอย่างเต็มที่ตามลำพังล้วนแต่พวกเรา เพราะนานๆ จะมีโอกาสพบปะเพื่อนเก่าแก่มากคนพร้อมหน้ากันสักครั้งหนึ่ง บางท่านไม่ได้พบกันมาเป็นเวลานานนับสิบๆ ปี บางท่านก็ไปเป็นขุนนางอยู่ต่างจังหวัด พอลาออกจากราชการแล้วก็ถือโอกาสตั้งรกรากครอบครัวอยู่บ้านนอกถือสันโดษมักน้อย นานๆ จะเข้ามาเมืองหลวงสักครั้งหนึ่ง

ฉะนั้น เราจึงมีความดีใจต่างรื้อฟื้นชีวิตเก่าๆ ขึ้นมาคุยกันใหม่เรียกร้องความสนิทสนมเหมือนครั้งหนุ่มๆ ใครมีอะไรเรื่องเก่าๆ นึกได้ก็นำมาเล่าสู่กันฟัง บางครั้งก็งัดเอาเรื่องเก่าแก่ขำขันพอที่จะทำให้เพื่อนๆ หัวเราะจนท้องคัดท้องแข็งไอจามสำลักได้ เราก็ช่วยกันขุดขึ้นมาเล่าให้กันฟัง มันทำให้บรรยากาศสดชื่น และกระชับความสัมพันธ์ให้แนบแน่นเป็นกันเองยิ่งขึ้น

ในงานคืนนั้นเจ้าภาพได้จัดพิณพาทย์ไม้นวมมาบรรเลงเพลงไทยเดิม มีหญิงสาวใหญ่นักร้องเสียงไพเราะมาร้องส่งเสียงจึงทุ้มๆ เย็นๆ นิ่มนวล ฟังแล้วสบายใจ เหมาะสำหรับพวกเราไม่ชอบเผ็ดร้อนโลดโผน ผิดกว่าบางงานที่ข้าพเจ้าเคยพบ เขาจัดดนตรีสมัยใหม่ยังใช้เครื่องขยายเสียง มีกลอง ฉาบ ดังจนแสบแก้วหู พูดคุยกันไม่รู้เรื่อง แต่ก็ยังมีผู้อยากสนทนากับข้าพเจ้าทั้งๆ ที่เสียงดนตรีกลบเสียงพูด ข้าพเจ้าได้แต่มองดูปากคู่สนทนาจะได้ไม่เก้อ ตัวเราก็ไม่เสียกิริยาแสดงว่าตั้งอกตั้งใจฟัง แต่ความจริงไม่รู้ว่าเขาพูดเรื่องอะไร ต่อเมื่อวงดนตรีหยุดพักจึงบอกความจริงให้รู้ว่า หูไม่ค่อยดี เท่าที่คุยให้ฟังนั้นไม่รู้เรื่องอะไรเลยเพราะไม่ได้ ยิน แล้วเราก็หัวเราะกันอย่างขบขัน

ดนตรีสมัยใหม่เหมาะสมกับหนุ่มสาว สำหรับพวกนิยมชอบเพลงชาติอื่นเขามาร้อง นึกว่าตัวเราเอง ถ้ายังหนุ่มๆ ก็คงจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน แต่เมื่อมีอายุแล้ว รู้สึกว่าไม่มีเพลงและดนตรีชาติใดดีกว่าเพลงไทยเดิม ซึ่งมีความไพเราะนิ่มนวลอ่อนหวาน เย็นซึ้งเข้าถึงความรู้สึกภายใน ด้วยความละเอียดอ่อนในศิลปะการร้องบรรยายเนื้อเรื่องเหมือนจะล่องลอยไปตามเสียงเพลงและเสียงดนตรีบรรเลง เหมาะสมกับชีวิตไทยๆ คิดว่าผู้มีอายุคงจะมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับข้าพเจ้า ที่ชอบเพลงนิ่มนวลเย็นๆ ไม่ชอบเพลงที่ร้อนแรงแสบแก้วหู

เมื่อถึงเวลาหนึ่งทุ่มตรง เจ้าภาพได้เชิญเลี้ยงอาหารแบบช่วยตนเอง (บุฟเฟ่ต์) ด้วยการจัดตั้งโต๊ะยาวไว้ข้างสนาม มุมหนึ่งเป็นอาหารไทยๆ โต๊ะยาวอีกโต๊ะหนึ่งตั้งไม่ห่างไกลกันนักมีอาหารจีน และโต๊ะยาวอีกโต๊ะหนึ่งมีอาหารฝรั่งตั้งเรียง มีช่องเดินผ่านได้สะดวกทุกโต๊ะ

มีจานชามขนาดใหญ่ใส่อาหารเต็มเรียงราย เพื่อจะให้ผู้มาในงานเลือกหารับประทานได้ตามความพอใจ ส่วนอีกมุมหนึ่งห่างไกลพอสมควรอยู่โดดเดี่ยว เป็นโต๊ะที่จัดอาหารอิสลาม และชาวไทยอิสลามคอยบริการตักอาหารให้ผู้ที่ต้องการ นอกนั้นอีกมุมหนึ่งก็มีโต๊ะผลไม้และของหวาน มีบาร์เครื่องดื่มสุราไทยและต่างประเทศ ทั้งเบียร์ น้ำอัดลมต่างๆ เป็นที่ถูกใจของนักดื่มทั่วไป

ข้าพเจ้าเห็นว่าการเลี้ยงแบบนี้เป็นระเบียบสะดวกดี เมื่อถึงเวลาต่างก็เข้าไปตักอาหาร ใครต้องการอาหารไทย จีน แขก ฝรั่ง เลือกได้ตามโต๊ะ มากน้อยตามชอบใจ ใครจะมาช้ามาเร็วอาหารเขามีไว้คอยเพิ่มเติมตามโต๊ะเสมอ ผิดกับโต๊ะจีนซึ่งจำเป็นต้องไปนั่งรอคอยเกินเวลา บางงานกำหนดเวลาลงมือรับประทาน ๑๘.๓๐ น. ไปนั่งคอยจน ๒๐.๐๐ น. กว่าก็ยังรอต่อไป บางท่านไม่มีอะไรรองท้องมาแต่บ้าน เพราะเคยกินเวลา ๑๘.๐๐ น. ก็หิวจนทนไม่ไหว ค่อยๆ เลี่ยงแอบกลับไปก่อนที่จะยกอาหารมาตั้งโต๊ะก็มี

นี่เพราะแขกพวกเราส่วนมากมัวโอ้เอ้จนเคยตัว ทำให้พวกชาวต่างประเทศที่เชิญเขามาตรงเวลาต้องนั่งคอย คงจะนึกว่างานเลี้ยงของคนไทยคนจีน นี่ดูไม่มีระเบียบเลย โดยมารยาทแล้วเขาก็ไม่กล้าติไม่บ่นต่อหน้า แต่ลับหลังเขาอาจไปพูดไปเล่าสู่กันฟัง นึกแล้วก็น่าละอายใจที่สุด สังคมของเราคงจะเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาไม่สำคัญ จึงมิได้ช่วยกันปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ปล่อยให้เป็นอยู่อย่างนี้ตลอดมา

เราควรจะมองเห็นเป็นเรื่องสำคัญมาก ถ้าเราคิดพิจารณาดูให้ดีแล้ว ย่อมจะมองเห็นความเสียหายมากมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมเป็นประการแรก ถูกหาว่าไม่ซื่อตรงต่อเวลา ทั้งพวกเราก็ชอบเชิญชาวต่างประเทศให้เขามาเห็นแบบอย่างที่ไม่ดี เขาก็อาจจะตำหนิว่าคนไทยชอบโอ้เอ้ไม่ตรงเวลาแบบนี้ งานไหนก็งานนั้น เกิดจนเป็นนิสัยทำให้เสียหายส่วนรวม ไม่อยากนึกว่ามันเสียหายมากเพียงไร

ข้าพเจ้าเคยพบเคยเห็นบางงานที่เลี้ยงโต๊ะจีนเห็นแขกรับเชิญมาล่าช้าเกินกำหนดเวลาอาหาร ๑๙.๐๐ นึกว่าจะลงมือทานก็ ๒๐.๐๐ น. กว่า ก็นับว่าเกินเวลามากแล้ว แต่แขกบางคนบางพวกยังมาเลยเวลา ๒๑.๐๐ น. เมื่อการเลี้ยงจวนจะสุดสิ้นลงแล้ว แขกพวกนั้นก็มายืนชะเง้อมองหาโต๊ะว่าง ทำให้เจ้าภาพลำบากใจ หากหาโต๊ะสำรองได้ไม่มีปัญหาอะไร ถ้าจำกัดไม่มีโต๊ะสำรองไว้เจ้าภาพก็ไม่สบายใจ แม้แขกจะมาผิดเวลามากไม่นึกถึงอกผู้จัดงาน ทำความยุ่งยากให้แก่เจ้าภาพไม่มากก็น้อยทุกรายไป เรื่องนี้หากไม่แก้ไขให้มีระเบียบก็จะเป็นอย่างนี้ตลอดไปไม่สิ้นสุด อย่าเห็นเป็นสิ่งไม่สำคัญ

ปัจจุบันนี้เราติดต่อกับชาวต่างประเทศมาก ฉะนั้นในสิ่งเล็กๆ น้อยๆ นี้ ไม่ควรจะให้ต่างชาติเข้าใจผิดว่าเป็นนิสัยของคนไทย หากสังคมร่วมใจช่วยกันแก้ไขก็คงไม่ยากนัก เพียงแต่ในบัตรเชิญตอนท้ายระบุลงไปว่า “อาหารตรงเวลา หากผู้ใดขัดข้องมาไม่ได้โปรดตอบ”

ผู้รับเชิญก็คงตรงเวลา แล้วเจ้าภาพทุกรายก็ต้องปฏิบัติให้ตรงเวลา เป็นระเบียบช่วยกันรักษาความเที่ยงตรงสังคมช่วยกันดัดนิสัยคนโอ้เอ้ให้เป็นคนตรงเวลา เมื่อทุกคนปฏิบัติก็เหมือนกันทุกงาน ไม่ช้าก็จะเป็นระเบียบเดียวกัน พวกเจ้าภาพก็จะประหยัดค่าอาหารลงไปอีกมาก เมื่อรู้จำนวนแขกแน่นอน

ข้าพเจ้าฝากข้อคิดนี้ไว้ให้อนุชนนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงสังคม ที่จะทำให้เจ้าภาพและผู้ที่รับเชิญมีความสบายใจขึ้นทุกฝ่าย หากยุคปัจจุบันแก้ไขไม่ได้ หวังว่าอนาคตคงจะเกิดผลบ้าง

คืนนั้นเราได้รับความสนุกสนานในหมู่เพื่อนเก่า ซึ่งบางท่านก็ยังเป็นข้าราชการ และบางท่านก็เป็นนักการค้าและกฎหมายนักปกครอง อาหารแบบช่วยตัวเอง ทำให้พวกเรารวมพวกนั่งสนทนากันเป็นหมู่และได้เลือกอาหารที่ถูกปากถูกรสนิยม ผสมที่ได้คุยกับเพื่อนเก่าๆ อย่างออกรสสนุกสนาน ทำให้เจริญอาหารมากกว่าธรรมดา และทำให้เพื่อนๆ ได้มีโอกาสปล่อยอารมณ์คลี่คลายความเคร่งเครียด เกิดความครื้นเครงรื่นเริง ทำให้ชีวิตสดชื่นแจ่มใสขึ้น เราต่างก็มีความพอใจที่มีโอกาสพบกัน

ในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดแน่นอน ทุกอย่างย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างนึกไม่ถึงและไม่รู้ตัว ปัญหาชีวิตเกิดขึ้นได้ไม่ว่าเวลาใด จะร้ายแรงใหญ่โตหรือเล็กน้อยแล้วแต่เหตุการณ์ และผู้แก้ปัญหาจะปฏิบัติคืนนั้น ท่ามกลางการสนทนากันอย่างสนุกสนานรื่นเริงสรวลเสเฮฮา

ก็มีคนรับใช้จากบนตึกใหญ่ เที่ยวตามหาตัวเพื่อนผู้หนึ่งในพวกเรา แทนที่จะร้องเรียกทางขยายเสียงเช่นงานอื่นๆ เห็นจะเป็นเพราะเพื่อนผู้นี้คุ้นเคยกับครอบครัวเจ้าบ้านมาก คนในบ้านทุกคนรู้จักดีและรู้ว่าเรามารวมกลุ่มอยู่ที่ไหน เมื่อหาผู้ต้องการพบคนรับใช้ผู้นั้นก็บอกว่า “มีผู้ขอพูดโทรศัพท์ด้วย”

เพื่อนผู้ถูกตามตัวหันมาขอโทษพวกเพื่อนๆ ไปพูดโทรศัพท์แล้วจะรีบกลับมาคุยกันให้สนุกใหม่ แล้วก็เดินตามคนรับใช้หายขึ้นไปบนตึก สักพักใหญ่ก็เห็นเดินกลับมา มีสีหน้าบึ้งแสดงอารมณ์ออกซึ่งความขึ้งเครียด ดวงตาแข็งกร้าวกัดกรามนูนด้วยความโกรธ มองเห็นก็รู้ว่ากำลังมีเรื่องกระทบกระเทือนใจ ทำให้เกิดโทสะจัด

แต่เมื่อได้เดินเข้ามาในหมู่เพื่อนฝูง ก็รู้สึกว่าได้พยายามระงับความรู้สึกภายใน ให้เข้าสู่ความเป็นปกติ เมื่อได้มานั่งลงระหว่างเพื่อนฝูงแล้วก็ยังไม่พูดอะไร เห็นจะแค้นจนพูดไม่ออก ทำให้เพื่อนๆ มองเห็นได้ชัดถึงกิริยาที่ผิดปกติ แต่แล้วก็มีเพื่อนผู้หนึ่งอดรนทนความนิ่งของเพื่อนไม่ไหว จึงเอ่ยถามขึ้นว่า "ถ้าทางบ้านมีเรื่องอะไรสำคัญ หรือแม่บ้านรู้เรื่องเราไปโดดร่มไว้ที่ไหนกระมัง จึงได้แสดงกิริยาไม่สบายใจ"

เพื่อนผู้กำลังอยู่ในอารมณ์ไม่ปกติ ได้พยายามข่มความรู้สึกระงับอารมณ์เข้าสู่ความสงบ แล้วพูดขึ้นอย่างระมัดระวังว่า "มันไม่ใช่เรื่องภายในครอบครัว มันเป็นปัญหานอกบ้าน ผมเป็นคนโชคร้าย พบแต่คนใจชั่วจิตทราม เห็นแก่ตัวคอยเบียดเบียน ผมหนีไม่พ้นคนใจบาป ไม่มีศีลธรรม มันคอยข่มเหงน้ำใจ เห็นจะสุดขีดของความอดทนเสียแล้ว"
เมื่อเพื่อนพูดมาถึงเพียงนี้แล้ว ก็รู้สึกว่าความกดดันอัดไว้ภายในกำลังจะระเบิดออกมาภายนอก เสียงพูดเริ่มจะสั่น โทสะกำลังจะเริ่มพุ่งออกมาอีก เพื่อนหยุดพูดพักหนึ่งกำลังระงับต่อสู้กับความรู้สึกอันแรงให้สงบลง พวกเพื่อนๆ ต่างก็นิ่งหยุดพูดเล่นเย้าแหย่สนุกสนานเช่นเมื่อครู่ เพราะต่างก็รู้ว่ามันไม่ใช่เวลาจะพูดเล่นสนุกสนานในเวลาเพื่อนกำลังทุกข์เช่นนี้ เพื่อนทุกคนก็กำลังคอยฟังเรื่องราวเหตุการณ์ของเพื่อนที่เกิดขึ้น แต่เพื่อนผู้นั้นได้พยายามข่มความรู้สึกระงับเป็นปกติแล้ว ก็พูดขึ้นอย่างรู้ตัวเสียใจว่า "ผมต้องขอโทษที่เผลอเอาเรื่องส่วนตัวมาทำลายความรู้สึกของเพื่อนที่กำลังมีความสนุกสนาน ซึ่งนานๆ จะได้รวมกันเช่นนี้สักครั้งหนึ่ง ผมไม่รู้จะขอโทษอย่างไรดี และขอให้เพื่อนๆ จงสนุกสนานกันต่อไปให้เต็มที่ ผมจะต้องลากลับบ้านก่อนละ ขืนอยู่เพื่อนๆ ก็คงหมดสนุกแน่"

เสียงเพื่อนหลายคนต่างไม่ยอมให้กลับ เพื่อนผู้หนึ่งพูดขึ้นว่า "ถ้าไม่เป็นความลับจะต้องปิดบังแล้ว ขอให้พวกเราเพื่อนฝูงได้รับรู้ไว้ด้วย เพื่อหากหนักเบาก็จะช่วยแบ่งภาระ หากจะมีทางช่วยเหลือแนะนำได้บ้างก็จะช่วยกันคิด หลายหัวดีกว่าหัวเดียว สำหรับเพื่อนฝูงที่ดีเมื่อเพื่อนเดือดร้อนก็ควรเห็นใจ ถ้าช่วยกันได้ก็ต้องช่วย"
เพื่อนผู้นั้นนั่งนึกเพื่อตัดสินใจอยู่ครู่หนึ่งจึงพูดขึ้นว่า "ขอบใจเพื่อนฝูงที่เห็นใจ ผมออกจะเป็นคนเห็นแก่ตัวสักหน่อย นานๆ จะได้พบกัน มีโอกาสพอพบกันก็ทำให้เพื่อนๆ พลอยได้รับความไม่สบายใจไปกับผมด้วย"

แต่เราเพื่อนทุกคนในที่นั้น ต่างก็เห็นอกเห็นใจ ต่างก็คะยั้นคะยอให้เล่าถึงต้นเหตุทำให้เกิดความไม่สบายใจ แต่แล้วเพื่อนผู้นั้นข่มความรู้สึกจนปกติ แล้วเริ่มเล่านับแต่ต้น ข้าพเจ้าได้พยายามเรียบเรียงลำดับขึ้นจากคำบอกเล่าของเพื่อนว่า ...

ในยุคปัจจุบันนี้ใครๆ ก็เห็นว่าบ้านเมืองกำลังเจริญรุ่งเรือง โลกกำลังก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ประเทศเราได้เจริญทางวัตถุอย่างผิดหูผิดตา ตึกรามบ้านช่องโรงแรมกำลังจะแข่งขันกันก่อสร้างในด้านความสูง ความใหญ่โต ความสวยงาม ถนนขยายมากมายเป็นถนนชั้นดีชั้นหนึ่ง ตัดผ่านจังหวัดติดต่อแทบจะทั่วประเทศ มีพลเมืองมากมายในกรุงเทพฯ มีผู้คนแออัดยัดเยียดกันอยู่ทั่วทุกแห่ง มีรถยนต์วิ่งติดต่อไม่ขาดระยะนี่เป็นความเจริญทางวัตถุที่มองเห็นได้

แต่ทางด้านศีลธรรมของมนุษย์เสื่อมทรามลง คนโลภคนเห็นแก่ตัวมากขึ้น คอยหาโอกาสกอบโกยไม่รู้จักอิ่ม ไม่รู้จักพอ ทางอาชีพการงานของผมได้ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่หนุ่มจนแก่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตลอดมา ไม่เคยมีความมัวหมองเลย แต่กระนั้นก็ยังมีคนอิจฉาคอยปัดแข้งปัดขา หวังจะช่วงชิงตำแหน่งหน้าที่อย่างหมดยางอาย

พวกจิตทรามได้พยายามเจาะจงวิ่งเต้นเสนอตัวขอตำแหน่งของผมต่อผู้มีอำนาจสูง แต่เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ท่านยังทรงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรม พิจารณามองเห็นตัวตนของผู้เสนอว่า เป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และหาความคิดมิได้ เรื่องจึงระงับลงด้วยความไม่สมหวัง พร้อมกับคำตำหนิของผู้ใหญ่ อันคนดีมีความรู้ไม่สนใจในตำแหน่ง แต่ตำแหน่งหน้าที่วิ่งมาหาท่านเอง หากพอใจท่านก็รับหากไม่พอใจก็ไม่รับ เพราะท่านถือว่างานที่ทำนั้นต้องนำความเจริญมาสู่ชาติบ้านเมืองส่วนรวม มิใช่เป็นความเจริญส่วนตัว ซึ่งท่านจะต้องรับผิดชอบ ชื่อเสียงความดีของท่านเป็นประกัน ท่านเหล่านี้ควรยกย่องเคารพ เพราะเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงตรงต่อหน้าที่ นั่นแหละครับมนุษย์ในยุคนี้มีทั้งคนดีคนชั่ว

การเบียดเบียนของมนุษย์ใจชั่วในยุคนี้ ไม่สนใจว่าใครจะได้รับความเดือดร้อนอย่างไร อยากจะสร้างความมั่งคั่งแก่ตัวเองบนเลือดเนื้อผู้อื่น เหตุนี้ผมจึงรู้สึกเบื่อชีวิตในเมืองหลวง เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของตึกรามบ้านช่องถนนหนทางที่จอแจไปด้วยยวดยานอย่างคับคั่ง อุบัติเหตุเกิดขึ้นในท้องถนนทำลายชีวิตมนุษย์ไม่เว้นแต่ละวัน เบื่อมนุษย์ที่เห็นแก่ตัว คอยเบียดเบียน โลภไม่มีสิ้นสุด จึงอยากจะไปให้ห่างไกลในชีวิตเป็นชาวไร่ชาวดง

ผมจึงตัดสินใจออกจากงาน จะไปอยู่ตามป่าตามดงที่เราแก่แล้วหาความสุขความสงบไป วันหนึ่งๆ ผมจึงไปหาซื้อที่ที่มีผู้จับจองทำไร่ไว้แล้ว รวบรวมได้หลายแปลง ผมจะใช้ชีวิตในบั้นปลายหาความเงียบสงัดถือความสันโดษ ผมจึงให้ผู้ดูแลจัดการให้ลูกจ้างปลูกพืช และลงไม้ยืนต้นไว้ก่อน

เมื่อถึงเวลาผมก็จะไปอยู่ใช้ชีวิตง่ายๆ นึกว่ามันลำบากกาย เพราะความสะดวกสบายมันคงไม่เหมือนอยู่ในเมืองหลวง แต่มันสบายทางใจใช้ได้แม้มันจะไกลมดไกลหมออยู่บ้างก็ไม่เดือดร้อน เมื่อพูดถึงความตายเมื่อถึงเวลาจะอยู่ที่ไหนมันก็ตาย ผมไม่ค่อยจะวิตกทุกข์ร้อนอะไร ผมจะปรับปรุงตัวเองให้กินง่ายอยู่ง่าย เข้ากับความเป็นอยู่ชนบทตามป่าตามดง ที่ห่างไกลความเจริญ

แต่ทุกอย่างที่ผมตั้งใจทำท่าจะเกิดอุปสรรคเสียแล้ว สมกับพระท่านว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอน ย่อมจะเปลี่ยนแปลงได้ เรื่องของผมก็เช่นเดียวกัน คือ เมื่อครู่นี้ที่ผมไปรับโทรศัพท์ ทางบ้านได้โทรมาบอกว่า ผู้จัดการไร่ได้โทรศัพท์ทางไกลมาบอกว่า

เจ้าของที่มีไร่ติดต่อกับไร่ของผม มันได้ให้คนมารุกล้ำในเขตของผม ซ้ำร้ายมันยังให้คนตัดไม้ยืนต้นฟันพืชที่ปลูกไว้ ซึ่งกำลังจะเติบโตให้ผลอยู่แล้ว พวกที่ไร่คอยว่า ผมจะสั่งให้จัดการอย่างไร พอผมได้ยินรู้เรื่องเท่านั้น เลือดมันฉีดขึ้นหน้าร้อนผ่าวทันที ผมโกรธจนตัวสั่นใจสั่นขาดสติยับยั้ง ลืมอะไรทั้งหมดมีแต่ความโกรธแค้น โชคดีที่ผมอยู่ไกลกับที่เกิดเหตุ

หากว่าอยู่ใกล้ผมจะแล่นไปถึงตัวอ้ายคนใจชั่ว สั่งสอนมันด้วยเลือด เสร็จแล้วก็ไม่แน่ใจว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นภายหลัง ชะตาชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ไม่แน่ถึงผมมีอายุมาก แต่ผมยังอยู่ในกิเลสตัณหา ผมตั้งใจจะหนีไปอยู่ป่าแล้วก็ยังไม่พ้นคนใจชั่ว เมื่อเห็นว่ามันข่มเหงรังแกอย่างไม่เป็นธรรม แล้วเหลือความอดทนก็ต้องระเบิดโทสะ จิตเกิดอกุศลขึ้นมา อยากล้างกันด้วยชีวิต มันถึงจะสมกับความแค้นความเจ็บใจ ผมรู้สึกว่าดวงชะตาของผมนี้ไม่พ้นมนุษย์ใจทราม พวกเป็นภัยของสังคมไม่ใช่มีแต่ในเมืองใหญ่ ที่ป่าดงมันยังตามไปรังควานเห็นจะเป็นกรรมของผมอดีตชาติติดตามมาจึงคอยจองล้าง พบแต่มนุษย์ที่เป็นมารสังคมคอยเบียดเบียนอยู่เสมอ พวกเพื่อนๆ ได้ฟังทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนแล้วก็รู้สึกเศร้าใจ มีเพื่อนกำลังเมาและมุทะลุเกิด

ความเจ็บแค้นแทนเพื่อน พูดออกมาด้วยความเมาว่า “นี่มันดูถูกข่มเหงเกียรติลูกผู้ชาย มันต้องล้างกันด้วยเลือด ไม่ต้องกลัวมัน พวกเราช่วยกัน ต้องเอามันเลยจะเฉยไม่ได้ ต้องสั่งสอนมันเสียบ้าง มันร้ายมาเราก็ร้ายตอบไป ถูกไหมพวกเรา” แต่ก็ไม่มีเสียงสนับสนุน ทำให้เพื่อนขี้เมาเพิ่มความโกรธยิ่งขึ้น หาว่าพวกเราไม่เจ็บร้อนแทนเพื่อนจึงพากันนิ่งเพราะกลัว แต่พวกเราไม่ได้ออกความเห็นอะไร นั่งฟังด้วยความอดทน แม้จะถูกบริภาษใส่หน้าพวกเราได้ยินได้ฟังคนเมาพูดแล้วก็เศร้าใจ เพราะเห็นว่าความทุกข์ของเพื่อนเหมือนไฟสุมอยู่ในอก แทนที่เราจะช่วยกันเอาความเย็นเข้าดับด้วยสติและเหตุผล นี่กลับไปยุใส่ไฟเพื่อความโกรธแค้นให้มากขึ้นเท่ากับเอาน้ำมันไปราดบนกองไฟ

แต่ก็เป็นธรรมดาของคนส่วนมากที่ดื่มเมาไปแล้ว ก็พูดอะไรออกมาโดยขาดสติขาดความระมัดระวังไม่ใช้ความคิด และไม่สนใจว่า จะเกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ใคร นี่ก็เป็นสาเหตุต้นเรื่องให้เกิดความไม่สงบขึ้นจากคนเมา ทำให้เกิดการฆาตกรรมหรือทำร้ายกันถึงเลือดตกยางออก บางรายก็ถึงแก่ชีวิตเป็นข่าวประจำอยู่เสมอ ต้นเหตุเกิดขึ้นจากความเมาส่วนมาก ข้าพเจ้านั่งฟังอยู่ด้วยใจไม่สบายต่อคำยุยงส่งเสริมให้เกิดการก่อเวรขึ้น ย่อมจะหนีการล้างกันด้วยเลือดไปไม่ได้ การจองเวรแล้วก็คอยจองล้างกันไม่สิ้นสุด

ข้าพเจ้านิ่งฟังดูเหตุการณ์ด้วยความสงบ เพราะไม่รู้จะทำอย่างไร มีเพื่อนทั้งรุ่นอาวุโสและที่อ่อนวัยกว่าต่างก็หันมามองดูข้าพเจ้า เชิงขอความเห็นว่าจะทำอย่างไรดี จะปล่อยให้คนเมามาพล่ามเป็นภัยอย่างนี้ต่อไปหรือ ข้าพเจ้าก็ได้แต่สั่นหัว เพราะรู้ตัวดีว่าไม่สามารถจะพูดอะไรกับคนเมาให้รู้เรื่อง เป็นเวลาหน้าสิ่วหน้าขวานในเมื่อยังมีคนขี้เมากำลังสำแดงความเก่งกล้า มีความคิดเห็นอันตรงกันข้ามกับความสงบของเรา

เพราะเพื่อนขี้เมาคนนี้ผิดกับคนอื่น ดื้อดึงถือดีว่าตัวเป็นผู้ใหญ่เอาความคิดของตัวฝ่ายเดียวว่าถูก ไม่ยอมฟังเหตุผลของใครทั้งหมด เวลาเมามากๆ ความคิดเหมือนทารก พูดวนไปเวียนมาต้องการให้คนอื่นคล้อยตาม เห็นพวกเรานิ่งไม่เข้าด้วยก็แสดงกิริยาไม่พอใจ เอะอะทำท่าจะอาละวาดหาว่าไม่รักเพื่อนฝูง ไม่เจ็บร้อนแทนกัน ใช้คำพูดหยาบๆ

เคราะห์ดีที่พวกเราออกมาห่างจากหมู่คน แม้จะพูดดังไปบ้างก็ไม่เป็นที่รบกวนรำคาญแก่ผู้อื่นนอกจากพวกเรากันเอง ปล่อยให้คนเมาพูดพล่ามคนเดียว เรานั่งฟังด้วยความสงบ เสียงเพื่อนที่เมาพูดอย่างไม่พอใจที่ไม่มีใครสนับสนุนเห็นด้วยกันแกว่า

“นี่คุณอย่าไปเชื่อพวกนี้ ล้วนแต่แก่ศีลธรรมทั้งนั้น คงแนะนำให้ใช้อหิงสาแบบแขก แล้วก็โดนเจ๊กแดงรุกแดนเข้าไป ทนไม่ไหวก็ต้องจับอาวุธเข้าต่อสู้เพื่อป้องกันดินแดน มีตัวอย่างเกิดในเมืองแขกแล้วเห็นไหม เรามาต้องดูซิ เวลานี้เราอย่าคิดว่าเอาความดีชนะความชั่วเลยไม่มีหวังหรอก มันล้าสมัยแล้ว เชื่อผมเถิด อย่าคิดว่าผมพูดเพราะเมา แต่ผมไม่เมา”

เพื่อนผู้อาวุโสผู้หนึ่งทนฟังไม่ไหว จึงพูดโต้ตอบขึ้นว่า “แขกกับเจ๊กมันคนละอย่าง เจ๊กแดงใครก็รู้ว่าเป็นพวกไม่มีศาสนา ไม่มีศีลธรรม มีแต่ความอสัตย์ มีแต่ความหลอกลวงเหมือนอสรพิษที่คอยขบกัดไม่ว่าใครจะ เป็นมิตรหรือศัตรู ไม่เคยเป็นมิตรจริงจังกับใคร เป็นพวกหน้าไหว้หลังหลอก ใครหลงใหลเชื่อพวกนี้ก็ถูกพาไปตกนรก มันผิดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนของเรา เพราะพวกเรายังมีศาสนายังมีศีลธรรม มีองค์พระมหากษัตริย์

เป็นประมุขของชาติ และยังมีรัฐบาลปกครองบ้านเมืองยังมีขื่อมีแป เราอยู่ในแผ่นดินไทยจะเปรียบเทียบแขกกับเจ๊กแดงไม่ได้”

เพื่อนคนเมาแสดงกิริยาโกรธมากที่มีคนมาขัดความเห็นของตัว ข้าพเจ้ามองเห็นเพื่อนผู้เป็นเจ้าทุกข์มีความอดทน ข่มจิตของตนไม่ยอมคล้อยตามความเห็นของคนเมา ข้าพเจ้าก็ค่อยเบาใจคิดว่าเพื่อนที่ดีย่อมคอยป้องกันเพื่อนเมื่อมีภัย แนะทางที่ถูกและเกิดประโยชน์ทางศีลธรรม ไม่ใช่ยุยงชักนำให้ประกอบกรรมชั่วให้เห็นผิดเป็นชอบ

แต่ก็น่าภูมิใจที่คืนนั้นมีเพื่อนที่เป็นมิตรแท้อยู่หลายคน ที่คอยหาโอกาสชี้แจงช่วยเหลือด้วยเหตุผล หลังจากมีเพื่อนผู้หวังดีเห็นคนเมาชักจะไปกันใหญ่ ก็ได้คนแอบไปกระซิบกับภรรยาของแกที่มาด้วยกัน แต่แยกไปอยู่อีกทางหนึ่ง มาช่วยพาตัวกลับบ้านบรรยากาศก็เข้าสู่สภาพปกติ

แม้ยังมีบางท่านมีอาการมึนเมาก็ไม่เป็นภัย เพราะได้แต่นั่งทำตาปรือเมาไปแล้วไม่ปริปากพูดกับใคร เป็นนิสัยจึงไม่เป็นภัย เพื่อนที่มีอาวุโสพร้อมทั้งพวกเราผู้รักษาความสงบเห็นพ้องต้องกันว่า อันแรกเราขอให้เพื่อนผู้มีความแค้นสาเหตุจากถูกรุกล้ำที่ดิน ขอให้ทำใจให้สงบดับความโกรธให้หาย ทำใจให้เป็นปกติ สิ่งจำเป็นที่เราจะต้องทำคือไปพบกับเจ้าของที่ดิน ที่มีเขตติดต่อข้างเคียงผู้เป็นต้นเหตุรุกราน ขอทราบเหตุผลให้แน่ชัดก่อนเพราะเราเป็นชาติไทยด้วยกัน ไม่ใช่แขกกับเจ๊กที่พูดกันไม่รู้เรื่องให้หายสงสัย

ถ้าเข้าใจผิดก็ปรับความเข้าใจให้ถูกต้องเสียใหม่ อย่ามัวคิดเดาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเครื่องตัดสิน เดาเอาเองอย่าเชื่อคนของเราฝ่ายเดียวโดยไม่ฟังเหตุผลทางอื่น จะเกิดความเสียใจภายหลัง เพราะต่างฝ่ายคงมีเหตุผลด้วยกัน ฟังๆ ดูแล้วเหมือนจะมีเลศนัยแอบแฝงอยู่เบื้องหลัง เพราะได้พิจารณาการตัดต้นไม้และฟันพืชเป็นการกระทำของคนมีจิตใจป่าเถื่อน ทั้งได้ทราบว่า เจ้าของที่ดินใกล้เคียงกับเพื่อนผู้นี้ ต่างก็ไม่เคยพบปะรู้จักหน้ามาก่อน ผู้ที่มีที่ดินติดต่ออยู่ใกล้เคียงกันไม่น่าจะมาก่อศัตรูทำให้เป็นไม้เบื่อไม้เมาเช่นนี้เลย สงสัยว่าจะมีการเข้าใจผิดทั้งสองฝ่าย

เพื่อนผู้มีทุกข์เกิดมีความสนใจในคำพูด และคำแนะนำของเพื่อนๆ จึงพูดขึ้นว่า

“ตามที่เพื่อนฝูงได้พากันขบคิดแก้ปัญหาในทางสันตินั้น ผมรู้สึกได้สติ สมกับแม่บ้านหวังไว้ พูดมาในทางโทรศัพท์บอกว่า คืนนี้ที่บ้านงานคงจะได้พบเพื่อนฝูงเก่าๆ มากคนด้วยกัน คงจะช่วยขบคิดแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี เมื่อฟังเหตุผลทำให้ผมนึกได้และเชื่ออยู่เสมอว่า การเอาความดีชนะความชั่วนั้น เป็นการชนะจิตใจด้วยศีลธรรม เป็นการชนะบริสุทธิ์ สะอาดทั้งสองฝ่าย ดับความพยาบาทอาฆาต ไม่ก่อกรรมจองเวรกันต่อไป ผิดกับความมุ่งหวังเขาร้ายมาเราก็ร้ายตอบไป เอาความชั่วชนะความชั่ว เอาความโกรธแค้นเป็นแรงดัน อนาคตที่จะมุ่งหวังก็คงจะต้องอับลง การล้างแค้นไม่ว่าแพ้หรือชนะ ย่อมจะก่อเวรก่อกรรมไม่มีที่สิ้นสุด ผมจะทำตามคำแนะนำของเพื่อน เอาความดีชนะความชั่ว ต่อไปนี้ขออย่าได้เป็นห่วงเพราะผมมาได้คิด เมื่อเพื่อนๆ ชี้แจงด้วยความหวังดีเมื่อครู่นี้เอง”

พวกเราอยู่ในที่นั้น ต่างก็พากันดีใจที่เห็นเพื่อนได้สติรู้สึกผิดชอบชั่วดีแล้ว พวกเราได้แต่ภาวนา ขอให้เหตุการณ์ของเพื่อนคลี่คลายไปในทางดี เราก็คอยฟังข่าวด้วยความกระวนกระวาย ขอให้เป็นข่าวดี หรือเรื่องร้าย

กลายเป็นดี คืนนั้น เมื่อกลับถึงบ้านแล้ว ข้าพเจ้าก็อดนึกเป็นห่วงเพื่อนไม่ได้ หากเพื่อนได้ปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อนที่หวังดีแล้ว เหตุร้ายก็คงกลายเป็นดี ข้าพเจ้านึกแต่ในแง่ดีก็สบายใจ

คืนนั้นทำให้ข้าพเจ้าหวนนึกถึงเมื่อครั้งไปในงานทำบุญที่วัดตะเคียนทอง จ.นครนายก ครั้งนั้นสุภาพสตรีผู้หนึ่งได้เล่าเรื่องการถูกบุกรุกที่ดินของผู้ใกล้เคียงผู้หนึ่ง เกือบจะเป็นเรื่องพิพาทใหญ่โตขึ้น สุภาพสตรีผู้นั้นเห็นการเอาเปรียบขาดมนุษยธรรมการรุกล้ำที่ดินมากเกินไป

จึงขอให้เจ้าพนักงานที่ดินมาทำการวัดสอบเขต คิดว่าคราวนี้คงจะเกิดโต้เถียงกันอย่างรุนแรง ผู้บุกรุกคงไม่ยอมง่ายๆ ตามนิสัยของมนุษย์ผู้เห็นแก่ตัว ชอบเบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น แม้ตนเองจะมั่งมีมากมายเป็นผู้มีชื่อเสียง ก็ยังโลภอยากได้ของผู้อื่นอย่างไม่รู้จักพอ

ครั้นถึงกำหนดทำรังวัดเจ้าหน้าที่มาพร้อมแล้ว ท่านผู้นั้นก็มาถึง คิดล่วงหน้าไว้แล้วว่า จะต้องมีเรื่องโต้เถียงกันอย่างหน้าดำหน้าแดงถึงพริก ถึงขิง ต้องเกิดความชิงชังกันจนไม่อยากมองหน้ากัน และจะต้องเป็นไม้เบื่อไม้เมาตลอดไป เพราะท่านว่าสิ่งใดในโลกไม่มีอะไรแน่นอน เหตุการณ์กลับตรงกันข้าม เพราะท่านผู้นั้นได้ใช้คำพูดสุภาพเรียบร้อยผิดกันเป็นคนละคน ซึ่งวันนั้นได้พูดกับสตรีผู้นั้นว่า

“ที่ของคุณเดินในเขตของผมเท่าใด ขอให้คุณจัดการให้ถูกต้องตามแต่ความเห็นของคุณว่าสมควร ผมจะลงชื่อรับรองตามความเห็นของคุณว่าถูกต้องไว้ก่อน ผมมีธุระด่วนจะรีบไปหล่อพระพุทธรูปองค์ใหญ่ แล้วก็จะเอารายการรังวัดมาลงนามรับรองไว้ก่อนว่าถูกต้อง”

ทำให้สุภาพสตรีผู้นั้นตกตะลึง ไม่เคยนึกฝันว่าท่านผู้นี้เปลี่ยนจิตใจได้รวดเร็วเช่นนี้ ต่อจากนั้นมาก็มีข่าวว่า ท่านผู้นี้ได้บริจาคเงินช่วยการกุศลมากมาย ท่านผู้นั้นได้ทำบุญและสร้างถาวรวัตถุเป็นสาธารณประโยชน์เป็นการใหญ่ เป็นผู้มีชื่อเสียงผู้หนึ่งในการทำบุญสร้างกุศล ต่อมามีชื่อว่าเป็นผู้ทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาผู้หนึ่งในประเทศไทย

อีกเรื่องหนึ่งคุณนายเป็นสุภาพสตรี เจ้าของสวนกล้วยหอมมีบริเวณกว้างขวาง และมีสวนละมุดซึ่งอยู่ห่างไกลกันคนละแห่ง สวนนี้อยู่ในจังหวัดธนบุรี คุณนายต้องปกครองดูแลสวนอันมีบริเวณกว้างใหญ่โตเช่นนี้ย่อมจะไม่ทั่วถึง ทั้งยังไปรับราชการอยู่ต่างจังหวัด ฉะนั้น ปรากฏว่ากล้วยหอมที่ออกเครือถูกขโมยตัดไปเป็นประจำ

ส่วนทางสวนละมุดนั้นลูกยังดิบยังอ่อนไม่ทันจะแก่ก็ถูกเก็บเอาไป สุภาพสตรีผู้นั้นมีศีลธรรมจึงนิ่งเงียบเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น มิได้ตีโพยตีพายแสดงความโกรธแค้น ตะโกนแช่งด่าคนที่มาลักขโมยของในสวนเหมือนชาวสวนบางคน ต่อมากล้วยหอมได้หายไปหลายเครือ คุณนายจึงได้เขียนหนังสือปักติดไว้ตอนที่กล้วยถูกตัดไปมีใจความว่า

“ฉันทราบแล้วว่าใครเป็นผู้ตัดกล้วยไป แต่ฉันไม่เอาเรื่อง จะตัดไปกินบ้างฉันก็ไม่ว่าอะไร และฉันก็ไม่ใช่คนใจไม้ไส้ระกำ ฉะนั้นฉันอนุญาตให้ตัดไปกินได้ตามความประสงค์”

หลังจากปิดประกาศ ต่อมาก็ปรากฏว่ากล้วยหอมที่หายไปนั้นได้กลับมาอยู่ที่ตรงป้ายหนังสือพร้อมกับมีหนังสือเขียนไว้ที่ใบตองแห้ง มีใจความว่า “คุณนายที่เคารพ ผมไม่ทราบว่าคุณนายเป็นคนใจดีอย่างนี้ ความดีของคุณนายทำให้ผมรู้สึกตัว ผมขอนำกล้วยที่ผมตัดไปวันก่อนนั้นมาคืนให้ แล้วผมขอกราบขอบพระคุณ ผมจะไม่รบกวนอีก”

ส่วนทางสวนละมุดนั้น คุณนายก็เขียนหนังสือปักไว้ว่า “ละมุดนี้ฉันอนุญาตให้เก็บกินได้ แต่ขอไว้ให้ลูกมันโตและแก่สุกเสียก่อน เพราะเมื่อเก็บไปดิบๆ ลูกยังไม่โตยังไม่แก่มันก็บ่มไม่สุก กินไม่ได้ เสียของเปล่าๆ ขอให้เก็บเอาไปกินเมื่อผลมันแก่มันสุกเถิด”

นับแต่นั้นมาเวลาเกือบสองปีแล้ว ทั้งกล้วยหอมและละมุดไม่ได้หายอีกเลย เรื่องนี้คุณหมอได้นำมาเล่าให้ฟังข้าพเจ้าก็อดอนุโมทนาไม่ได้ คนเราถ้าได้รู้นิสัยใจคอ เข้าใจกันดีแล้วก็ย่อมจะเกรงความดี วิถีชีวิตของมนุษย์ทุกแง่ทุกมุมมีเหตุการณ์เกิดขึ้นแปลกๆ แต่การชนะความชั่วด้วยความดี ย่อมไม่มีการก่อเวรก่อกรรมเป็นชัยชนะแบบพระ ทำให้สบายใจอย่างไม่มีศัตรู

หลังจากการกินเลี้ยงในคืนนั้นแล้ว ต่อมาประมาณ ๑ เดือน ข้าพเจ้าได้รับจดหมายทางไปรษณีย์ เปิดออกอ่านแล้วทำให้ข้าพเจ้าดีใจ เพราะกำลังรอคอยข่าวด้วยความร้อนใจ และไม่นึกว่าจะได้รับข่าวทางจดหมาย คิดว่าคงจะได้รับข่าวบอกเล่าจากเพื่อนมากกว่า ใจความในจดหมายตอนหนึ่งว่า

“ผมไม่ทราบว่าจะขอบคุณพวกเพื่อนๆ ที่หวังดีต่อผมในคืนวันนั้นอย่างไร ให้ถูกกับความรู้สึกจากใจจริง ซึ่งบัดนี้เรื่องการรุกล้ำที่ดินของผมลงเอยกันอย่างเรียบร้อยและงดงาม ก็เพราะทำตามคำแนะนำของเพื่อนๆ จึงเกิดผลดี แรกตั้งใจว่าจะมาขอบคุณด้วยตนเอง แต่มานึกดูว่า ขอบคุณด้วยปากแล้วจะล่าช้าไป ผมจึงจดหมายมาก่อนถึงเพื่อนทุกคน ขอให้รู้ว่าทุกอย่างเรียบร้อยเพียงเท่านี้ก่อน แล้วภายหลังผมจะหาเวลาเชิญรับประทานอาหารแล้วเล่าเรื่องปลีกย่อยให้ฟังอีก”

หลังจากวันที่ข้าพเจ้าได้รับจดหมายของเพื่อน ต่อจากนั้นมาไม่นานนัก เพื่อนก็ได้ติดต่อนัดหมายให้เราไปร่วมรับประทานอาหารกลางวันที่ภัตตาคารแห่งหนึ่ง แม้วันนั้นจะมีเพื่อนมาไม่พร้อมหน้ากันเหมือนคืนงานเลี้ยงวันเกิดที่บ้านเพื่อน เพราะมีบางท่านอยู่ต่างจังหวัด และบางท่านติดราชการ

แต่เราก็มีหลายท่าน อยากรู้ผลงานที่ได้ออกความเห็นแนะนำไปให้ปฏิบัติในคืนนั้น ว่าจะเกิดผลอย่างไร เพียงวันนั้นพวกเราต่างเจริญอาหารแล้ว ยังได้เรียกร้องความสนุกสนานสนิทสนมที่ชะงักลงในคืนเลี้ยงวันเกิดนั้นกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้ฟังเหตุผลเรื่องของเพื่อนลุล่วงไปในทางดีอย่างนึกไม่ถึง เพื่อนเล่าว่า

“หลังจากผมได้กลับจากงานเลี้ยง เมื่อกลับไปถึงบ้านคืนนั้น แรกๆ ผมต้องใช้ความคิดหนัก มีความกังวลและหนักใจเรื่องที่เกิดขึ้น ผมรู้ว่าเพื่อนๆ ต่างก็แสดงความวิตกกังวลเป็นห่วงด้วยกัน กลัวผมจะขาดสติทำสิ่งที่ไม่ควรทำลงไป ผมรู้ได้ด้วยกิริยาท่าทางสีหน้าของเพื่อนได้ดี ผมนึกภูมิใจที่มีเพื่อนผู้หวังดีที่คอยช่วยเหลือแนะนำปัญหาที่ยากก็สามารถให้ง่ายเข้า เรื่องใหญ่ก็กลายเป็นเรื่องเล็ก และเพื่อนทุกคนล้วนแต่เคยผ่านชีวิตมามากและคงผ่านปัญหายากๆ มาไม่น้อย ทำให้ผมสบายใจเมื่อคิดถึงเพื่อนดีๆ ยังสงสัยตัวเองว่าหากคืนนั้นผมไม่ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนๆ แล้วความรู้สึกทางอารมณ์ทั้งเจ็บทั้งแค้นความโกรธความพยาบาท ผมคงจะขาดสติทำอะไรโง่ๆ ลงไป เรื่องมันคงลุกลามใหญ่โตและคงไม่จบลงง่ายๆ ผมคงจะได้รับกรรมของการทำครั้งนี้ อย่าง

น้อยแบกความทุกข์ความแค้น ความโกรธไว้ในใจไม่มีวันสิ้นสุด เพราะผมจะต้องเกิดศัตรูคอยพยาบาทจองเวรจองล้างกันต่อไป คนเราเวลาโกรธไม่ทันคิดว่าจะมีอะไรเกิดติดตามมาภายหลัง มีแต่ความแค้น คิดแต่จะคอยมุ่งทำลายฝ่ายตรงข้ามแก้เผ็ดให้หาย เหมือนสาดน้ำรดกัน ย่อมจะเปียกด้วยกันทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าฝ่ายแพ้หรือชนะย่อมจะก่อเวรกันต่อไปไม่สิ้น

เวลาโกรธเหมือนคนบ้า คิดแต่ว่าจะเป็นอะไรก็เป็นกัน ใครจะกลัวใคร ถ้ามีคนอายุเท่ากับมาโหมแรง ราดน้ำมันใส่กองไฟ ฉะนั้น เมื่อผมได้ยินเพื่อนขี้เมาพูดแนะนำก็เกิดมีจิตใจดุเดือดเหมือนไฟ จี้จุดแผลทั้งเจ็บทั้งร้อนขึ้นมา แต่เมื่อได้ยินพวกเพื่อนๆ พูดเข้าหลักมีเหตุผลเหมือนเอาน้ำเย็นมาดับ

ผมกลับได้สติขึ้นมา นึกถึงเรื่อง “ความสงสาร” ที่เคยอ่าน ผมจึงตั้งจิตให้ความสงสารแผ่เมตตาแก่คนที่รุกล้ำที่ดิน ซึ่งผมยังไม่เคยรู้จักเห็นหน้ามาก่อน จะเป็นใครก็ช่างเมื่อเขาได้มามีความพัวพันในชีวิตนำความเดือดร้อนมาสู่ผมแล้ว ผมก็ควรระงับใจให้ปกติ โดยไม่โกรธตอบ ใช้การแผ่เมตตาให้ความสงสาร จิตใจก็หมดความฟุ้งซ่านกังวล ความโกรธความเจ็บแค้นก็ค่อยๆ หายไป

ผมก็เริ่มต้นทำตามคำแนะนำของเพื่อนๆ ผมรีบจัดการสืบหาเจ้าของที่ดินไร่ข้างเคียงกับไร่ของผมอย่างเงียบๆ ไม่อยากให้ใครรู้เรื่อง การสืบหาทางหอทะเบียนจังหวัดเพื่อรู้ที่ดินใกล้เคียง ไม่ยากนัก ที่สุดผมก็รู้ว่าเจ้าของที่ดินรายนี้บ้านอยู่ในจังหวัดพระนคร เช่นเดียวกับผม และยังทราบว่าเจ้าของที่ดินไม่เคยเดินทางไปที่ไร่เช่นเดียวกัน ผมจึงนึกแน่ใจว่าเรื่องที่เกิดขึ้นร้ายดีครั้งนี้ เจ้าของที่ดินคงจะไม่รู้ไม่เห็นเป็นใจด้วย เพราะผมได้ทราบว่าเจ้าของไร่ที่ดินรายนี้ เป็นผู้ที่มีคนรักใคร่นับถือว่า เป็นคนที่มีจิตใจเที่ยงธรรม เป็นคนใจบุญ เคยสร้างบุญกุศลมากมาย

นึกเสียใจว่าผมควรจะไปทำความรู้จักไว้ก่อน ก็คงไม่มีเรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นเป็นแน่ เมื่อทราบที่อยู่ของท่านเจ้าของที่ดินที่ทำไร่ ซึ่งผมได้รับรู้แล้วผมก็ตรงเข้าไปหา ซึ่งท่านผู้นั้นก็อยู่ในกรุงเทพฯ ครั้งแรกท่านให้การต้อนรับผมเป็นอย่างดี เพราะยังไม่รู้ว่าผมเป็นใครมาหา และมีธุระด้วยเรื่องอะไร

แต่พอรู้เรื่องว่าผมเป็นเจ้าของที่ดิน มีไร่เขตติดต่อกับที่ดินของท่านเท่านั้น ก็เปลี่ยนสีหน้าบึ้งตึง แสดงกิริยารังเกียจว่าไม่เป็นมิตร ทำท่าโกรธขึ้นมาทันที จะลุกหนีไปให้พ้น พลางพูดอย่างโกรธไม่มีหางเสียงว่า

“คุณรุกล้ำที่ดินผมตัดต้นไม้ของผมยังไม่พอใจอีกหรือ จะเอาอะไรกับผมอีกล่ะ ผมไม่มีเวลาจะพูดกับคุณอีก”

เมื่อได้ยินคำพูดผมก็ชะงัก นึกว่าคำพูดเหล่านี้ควรจะเป็นผมพูดแต่ผมก็ไม่มีเวลาคิด ได้แต่ขอร้องให้ท่านอดทนฟังผมให้ความแจ่มแจ้งเสียก่อน ให้สมกับผมได้อุตส่าห์สืบหามาจนพบบ้าน ผมนึกว่าเราคงมีอะไรเข้าใจผิดกันขึ้นเป็นแน่ ผมหรือคุณที่รุกล้ำที่ดินกันแน่ เมื่อมีสิ่งใดผิดถูกจะได้ปรับความเข้าใจให้เรียบร้อย โดยสันติ

เพราะต่อไปเราก็จะได้เป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงกัน หากที่ดินของท่านรุกล้ำมาในที่ดินของผมจริงเท่าใดผมยินดีคืนให้ ขอเพียงให้ผมได้รับความยุติธรรม ให้ได้รับความสงบสุขในบั้นปลายของชีวิต ที่ผมต้องหนีความแออัดของเมืองที่มีทั้งคนดีและคนชั่ว และผมไม่ถือว่าที่ดินและพืชไร่เป็นสมบัติอะไรแน่นอน คิดว่าเป็นเพียงที่พัก

อาศัยเมื่อเวลามีชีวิตอยู่ ผมมีอายุมามากแล้ว ความตายก็ใกล้เข้ามา ตายไปจะเอาที่ดินติดตัวไปไม่ได้ แล้วจะยึดถือเป็นสมบัติอะไรจริงจัง

ท่านผู้นั้นนั่งนิ่งอย่างเสียไม่ได้ ฟังผมพูดกิริยาท่าทางสงบขึ้น ความโกรธ ความรังเกียจก็ค่อยน้อยลง ผมจึงเริ่มเรื่องการบุกรุกที่ดินตามที่ผู้จัดการไร่ของผมได้รายงานส่งข่าวมาตลอด จนครั้งหลังได้ทราบว่าตัดพืชและทำลายไม้ยืนต้นเสียหาย

ท่านผู้นั้นฟังผมเล่าแล้วก็ตะลึงอ้าปากค้าง เหมือนถูกผีหลอกกลางวัน เพราะท่านรู้สึกว่าฝ่ายผมต่างหากที่รุกล้ำที่ดินและตัดต้นไม้ เมื่อรู้เรื่องกันดีแล้ว ความบึ้งตึงท่าทางแสดงความรังเกียจในตัวผมก็หายหมดสิ้นไป เพราะเราเข้าใจกันดีแล้ว มัวหลงโกรธกันทั้งสองฝ่าย เพราะเข้าใจผิด

ท่านผู้นั้นเล่าว่าเมื่อท่านได้รับรายงานจากผู้จัดการไร่ก็หลงโกรธเจ็บใจจนนอนไม่หลับ คิดว่าจะจัดการอ้ายคนที่รุกล้ำที่ดินของท่านอย่างหมิ่นเกียรติ แม้จะฉิบหายขายตนก็ยอมทุ่มเท ตลอดจนทำลายชีวิตผม ท่านก็บอกว่าทำได้เพราะโกรธ

ความจริงท่านเจ้าของที่ดินติดต่อกับเขตของผมนั้น เป็นคนมีนิสัยดี มีศีลธรรม แต่ความโกรธความแค้นความเจ็บใจ ถ้าได้ไปตั้งอยู่ในตัวผู้ใดแล้วก็อาจทำลายได้ทุกสิ่ง เพราะขาดสติ เมื่อเราได้ติดต่อรู้เรื่องกันดีแล้ว เราก็ปิดเป็นความลับได้พยายามส่งคนที่ไว้ใจได้ทั้งสองฝ่ายออกไปสืบลับๆ ทั้งส่งให้คนงานเข้ามาช่วยทำงานในบ้านกรุงเทพฯ แล้วก็สอบสวนครั้งละคน เราก็ได้ความว่า

ผู้จัดการดูแลไร่ซึ่งเราได้จัดส่งไปจากกรุงเทพฯ ด้วยกันทั้งสองฝ่าย สำหรับของท่านผู้นั้นก็เป็นหลานห่างๆ ของภรรยา ส่วนทางผมก็เป็นญาติเกี่ยวทางคุณแม่ ทั้งสองเกิดไปขัดใจกันขึ้น เพราะต่างก็อยู่ในวัยหนุ่ม ไปชอบพอรักใคร่กับหญิงงามบ้านป่าคนเดียวกัน จึงต่างก็ไปอวดมั่งมีเป็นเศรษฐีกับผู้หญิง

ต่างก็ชิงดีชิงเด่น ทำให้ก่อเป็นศัตรูกันขึ้นมา ต่างก็คอยทำลายพืชผลซึ่งกันและกัน เราต่างก็ทราบแน่ชัดว่าเป็นการทำของคนโง่ๆ ที่อวดฉลาด ไม่นึกว่าวันหนึ่งข้างหน้าเจ้าของทั้งสองฝ่ายคงจะมีผู้รู้ความจริง ตลอดหญิงที่ตนรักที่ตนอวดไว้รู้ความจริงแล้ว เรื่องจะลงเอยกันด้วยความเศร้าและความอับอาย เพราะไม่มีความจริงดังอวดอ้าง

เราต่างก็เรียกผู้จัดการดูแลไร่ ผู้อวดกับหญิงว่า เป็นเจ้าของไร่ให้กลับกรุงเทพฯ แล้วสอบสวนก็รับสารภาพว่าเท่าที่เรารับรู้มาเป็นความจริงทุกอย่าง และต่างก็สำนึกความผิดของตน เราจึงได้ส่งผู้ที่ซื่อสัตย์ไว้ใจได้ไปแทนด้วยเรื่องมันก็ยุติลงโดยดีอย่างนี้แหละครับ แต่ผมก็ดีใจมาก เพราะเมื่อเราไปอยู่ไร่ เราก็ได้เพื่อนบ้านที่ดี สิ่งสำคัญก็คือเรามีหัวอกอันเดียวกันเพราะเราต่างก็อยากจะหนีความจอแจวุ่นวายอัดแอในเมืองหลวงไปอยู่ตามดงตามป่า หาความสงบในบั้นปลายของชีวิตเช่นเดียวกัน

เรื่องนี้เป็นบทเรียนสำหรับผู้มีอารมณ์ร้อนแรง หูเบา เชื่อคนง่าย ตื่นตูม ขาดสติ มีความประมาทจะเป็นทางนำตัวเองไปสู่ความย่อยยับ หากใช้เหตุผลข่มจิตให้สงบ แล้วใช้สติปัญญาหาความจริงจากต้นเหตุ เมื่อรู้แล้วเราก็สามารถแก้ความร้ายให้กลายเป็นดีได้.

....

เด็กข้างถนน

จากหนังสือกฎแห่งกรรม
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๒

....

คืนวันหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ข้าพเจ้าได้ไปในงานศพภรรยาของเพื่อน ที่คุ้นเคยรักใคร่นับถือกันมาก คืนนั้นมีสวดอภิธรรมหน้าศพ เจ้าภาพได้ตั้งศพไว้ที่บ้าน ข้าพเจ้าไปถึงก่อนพระสงฆ์จะมาสวดพระอภิธรรม หลังจากนำดอกไม้สดและธูปเทียน เข้าไปทำความเคารพศพตามประเพณีแล้ว ก็ออกมานั่งสนทนากับเจ้าภาพและเพื่อนๆ ส่วนมากเป็นผู้ที่คุ้นเคยกันมาก่อนที่ชานบ้าน ซึ่งเจ้าภาพจัดเก้าอี้ไว้สำหรับแขก จากนั้นแขกซึ่งจะมาเยี่ยมศพ และฟังสวดพระอภิธรรม ต่างก็แต่งกายไว้ทุกข์ ค่อยทยอยกันเข้ามาในบ้านทั้งชายและหญิง บ้างก็มีพวงหรีด บ้างก็มีช่อดอกไม้สด บางท่านก็มีพวงมาลัยมาด้วย เพื่อนข้าพเจ้าผู้เป็นเจ้าภาพกุลีกุจอออกไปต้อนรับ และนำไปห้องตั้งศพเพื่อทำความเคารพ

ข้าพเจ้ากำลังนั่งคุยกับเพื่อนสามสี่คน ด้วยเรื่องชีวิตเก่าๆ พอดีเห็นเจ้าภาพนำชายผู้หนึ่ง อายุล่วงเข้าปัจฉิมวัยแล้ว แต่ยังแข็งแรงท่าทางสง่า และแสดงว่าเป็นผู้มีใจดีเดินเข้ามา ข้าพเจ้าได้ยินแต่หางเสียงเจ้าภาพแต่ไกลบอกว่า “โน่น เดี๋ยวผมจะแนะนำให้”

ข้าพเจ้ามองดูด้วยความสงสัย ไม่ช้าเจ้าภาพได้นำชายผู้นั้นเดินเข้ามาที่ข้าพเจ้านั่งอยู่ และแนะนำขึ้นว่า
“ท่านผู้นี้อยากพบอยากรู้จัก เพราะสนใจในหนังสือ”

ข้าพเจ้ากล่าวขอบคุณท่านผู้นั้น เจ้าภาพได้แนะนำให้รู้จักทั่วกัน และเชิญให้ท่านนั่งร่วมสนทนากับข้าพเจ้าและเพื่อนๆ ถึงเรื่องต่างๆ รู้สึกว่าเราเข้าใจและสนิทสนมกันอย่างรวดเร็ว หลังจากได้สนทนากันนานพอควรแล้ว ท่านผู้นั้นก็เอ่ยขึ้นว่า

“ผมมีเรื่องแปลก และเป็นคติอยู่เรื่องหนึ่ง แทบไม่น่าเชื่อ แต่ผมได้ประสบมาด้วยตนเอง จึงอยากจะพบคุณเพื่อเล่าเรื่องนี้ให้คุณฟัง ครั้งแรกผมตั้งใจจดบันทึกแล้วส่งไปให้คุณ แต่พอจะเริ่มลงมือเขียนไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร บังเอิญได้พบคุณในงานนี้ ผมดีใจมาก เพราะผมจะได้มีโอกาสถ่ายทอดเรื่องนี้ให้คุณไป เพราะมันอัดอยู่กับผมมานานแล้ว ตั้งแต่ได้อ่านหนังสือของคุณ ผมจึงคิดได้ว่า เรื่องของผมถ้าไม่มอบให้คุณมันจะไม่เกิดประโยชน์อะไรขึ้น”

ความจริงเรื่องนี้มันเกิดขึ้นมานานแล้ว คือ วันหนึ่งผมไปหาเพื่อนที่บางลำพู ประตูใหม่ ด้วยธุระบางอย่าง ขากลับเดินมาทางสะพานผ่านฟ้า พอขึ้นสะพานได้พบเด็กชายขายสลากกินแบ่งรัฐบาล กำลังชูสลากร้องขายว่า "เหลือใบเดียวครับ ใบเดียวๆ ๆ ครับ"

พอผมเห็นเด็กจึงเกิดนึกขึ้นได้ว่า ตอนจวนสว่าง คืนนั้นผมเกิดฝันว่า ผมได้พบพระสงฆ์องค์หนึ่ง ขณะกำลังเดินไปที่แห่งหนึ่งพระองค์นั้นครองจีวรเรียบร้อยเป็นสง่า น่าเคารพนับถือ และมีเด็กคนหนึ่งเดินตามหลังมาด้วย ท่านเดินตรงเข้ามาหาผม ในฝันนั้นผมยกมือขึ้นไหว้ทำความเคารพ ตามมารยาทของชาวพุทธ เพราะในที่นั้นไม่มีคนอื่นนอกจากพระสงฆ์ ผมและเด็กอีกคนหนึ่งเท่านั้น ผมถามท่านว่า "ท่านจะไปไหนครับ" ท่านยิ้มแล้วตอบว่า "อาตมาจะมาหาคุณ"

ผมสงสัยจึงถามท่านว่า "มีสิ่งใดที่กระผมพอจะรับใช้ท่านได้ ผมยินดี" ก่อนที่จะพูดท่านได้เหลียวหลังไปดูเด็กแล้วหันมาพูดว่า "อาตมาเอาเด็กมาให้"

พอท่านพูดจบเด็กก็เดินตรงมาหน้าผม แล้วทำท่าจะก้มลงกราบ ผมรีบกอดเด็กนั้นไว้ ด้วยความเอ็นดูก่อนที่เด็กจะก้มลง แล้วพูดว่า "หนูมาอยู่กับฉันเถิด"

ยังไม่ทันที่เด็กจะพูดอะไร ผมก็ตกใจตื่น เพราะนาฬิกาปลุกเกิดรัวดังขึ้น มองดูนาฬิกาตีห้าครึ่ง ผมตื่นขึ้นก็คิดว่าเป็นความฝันที่แปลกประหลาดมาก เป็นความฝันสั้นๆ ที่จำได้ติดหูติดตา ถ้าหากผมมีภรรยา ไม่ต้องสงสัยว่าความฝันนี้ต้องมีความหมายว่าผมจะได้บุตรเป็นชายแน่ แต่ภรรยาผมได้ถึงแก่กรรมไปนานแล้ว และผมก็ได้รับสัญญากับเธอ ก่อนที่เธอจะหมดลม ด้วยความรักและสงสารในความเป็นห่วงของเธอ กลัวทรัพย์สินที่ตกทอดมาถึงผมจะถูกภรรยาใหม่ผลาญ ผมจึงรับปากว่า ผมจะไม่มีภรรยาใหม่อีกในชาตินี้ เพื่อเธอจะได้หมดความเป็นห่วง ฉะนั้น การที่จะได้บุตรชายตามความฝันเป็นอันหมดหวัง ไม่ต้องคิดต่อไป

แต่พอเห็นเด็กชายขายสลากกินแบ่งจึงนึกได้ ผมจึงตกลงใจซื้อสลากใบนั้น แล้วเขียนลงไปในต้นขั้วว่า "เด็กให้ลาภ" เมื่อผมฉีกสลากออกจากต้นขั้ว แล้วก็หยิบเงินให้เด็กคนขาย เมื่อเด็กรับเงินแล้วก็พูดว่า "ขอให้คุณโชคดีนะครับ" ผมนึกเอ็นดูจึงพูดขึ้นมาว่า "ถ้าฉันถูก จะให้รางวัลเธอ แต่จะพบเธอได้ที่ไหนล่ะ"

เด็กยิ้มแล้วก็ตอบว่า "ผมอยู่แถวบางลำพูและสะพานผ่านฟ้านี่แหละครับ"

ต่อจากนั้นผมไม่ได้สนใจอีก เพราะตามปกตินานๆ ผมจึงจะได้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลสักครั้งหนึ่ง บางครั้งเมื่อออกสลากแล้วผมก็ลืมตรวจ ทิ้งไว้ตั้งสองเดือนจึงได้ตรวจ แต่ไม่เคยถูกเลย ครั้งนั้นในวันออกสลากผมได้ยินข้างบ้านเขาเปิดวิทยุฟังผลการออกสลาก ผู้อ่านประกาศตัวเลขเสร็จแล้วก็ประกาศชื่อผู้ถูก บังเอิญผมได้ยินแต่ชื่อผู้ถูกว่า "เด็กให้ลาภ" ผมก็เกิดดีใจขึ้นมา แต่เลขที่ออกนั้นผมไม่ได้สนใจฟังแต่แรก จึงไม่ทราบว่าตรงกันกับเลขหมายฉบับของผมหรือไม่ เกรงว่าต้นขั้วจะไปลงพ้องกับใครเข้า เพราะไม่ได้ลงชื่อจริง

ต่อมาเมื่อได้สอบกับหนังสือพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง จึงได้แน่ใจว่าได้ถูกรางวัลที่สามในงวดนั้น ผมรู้สึกตื่นเต้นและดีใจมาก เพราะยังไม่เคยถูกมาก่อน เวลานั้นการออกสลากยังทำกันที่ศาลากลาง ข้างกระทรวงมหาดไทย และเดือนหนึ่งออกเพียงสามครั้ง

หลังจากได้รับเงินรางวัลตามสลากที่ถูกต้องแล้ว ผมก็เที่ยวตามหาเด็กขายสลากกินแบ่งคนนั้น ซึ่งผมได้สัญญาไว้ว่าจะให้รางวัล แต่ผมยังสงสัยว่า จะจำเค้าหน้าเด็กนั้นได้แม่นยำหรือไม่ คิดว่าหากได้เห็นหน้าอีกครั้งหนึ่งคงจำได้ เดินหาแถวบางลำพูและสะพานผ่านฟ้าหลายเที่ยวก็ไม่พบเด็กคนนั้น ต่อมาอีกสองวันผมได้ไปหาอีกก็คงไม่พบเด็กอีกตามเคย วันหลังนี้ผมได้ตั้งใจไว้ว่าจะไปเที่ยวค้นหาทางเขาดินบ้าง หลังจากเมื่อหาทางบางลำพูและผ่านฟ้าไม่พบแล้ว ผมจึงเดินไปทางลานพระบรมรูปทรงม้า หน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม พอถึงสี่แยกมุมขวาที่จะเข้าสวนสัตว์เขาดินวนา ก็ได้พบเด็กชายอายุประมาณคงไม่เกิน ๑๐ ขวบยืนร้องไห้ ยกมือขึ้นเช็ดน้ำตาที่ไหลออกมา ห่างออกไปมีเด็กชายอายุประมาณ ๑๒–๑๓ ขวบ ใช้เท้าเขี่ยกระติกที่กลิ้งอยู่ตรงหน้าไปมา เสียงที่พูดอะไรกันผมอยู่ห่างไม่ทันได้ยิน เมื่อเข้าไปใกล้จึงได้ยินแต่เสียงของเด็กที่เล็กกว่า ร้องไห้พลางพูดว่า “ถือว่าโตกว่าชอบรังแกเด็ก แล้วยังไม่พอ ยังเตะกระติกหวานเย็นเขาแตก” แล้วส่งเสียงร้องไห้

ห่างออกไปมีกรรมกรสองสามคนทำความสะอาดสถานที่แถวนั้น หยุดมองดูเพราะเสียงร้องไห้ของเด็ก ผมจึงเดินไปดูแล้วถามว่า “เกิดเรื่องอะไรขึ้น หนูถึงได้ร้องไห้เสียอกเสียใจอย่างนี้”

เด็กร้องไห้พลางบอกว่า “เขารังแกผมครับ เขาถือว่าตัวโตกว่า”

สิ่งที่ทำให้เกิดเอ็นดูเด็กคนนั้น ก็เพราะแม้แกจะโกรธแค้นถึงกับร้องไห้ แกก็ไม่กล่าวคำหยาบออกมาจากปากซึ่งผิดกับเด็กบางคน ถ้าโกรธถึงกับร้องไห้ก็มักจะใช้วาจาหยาบด่าออกมาเพื่อให้แค้น ผมจึงถามว่า “ใครทำกระติกแตกล่ะหนู” เด็กคนเล็กชี้มือไปทางเด็กที่โตกว่า ซึ่งกำลังจะเดินออกจากที่นั้นไป ด้วยท่าทางหยิ่งยโสตามนิสัยคนพาล

“เขาถือว่าตัวโตกว่า รังแกผมยังไม่พอ ยังเตะกระติกน้ำแข็งใส่หวานเย็นของผมแตก แล้วยังเอาตีนเขี่ยเล่น ผมจึงแค้นใจ เสียใจ เพราะผมไม่รู้ว่าจะไปพูดกับเจ้าของกระติกหวานเย็นเขาว่าอย่างไรดี เขาเคยชมว่าผมเป็นคนดี ไม่เกเรเหมือนเด็กอื่น ผมอายเขา ไม่รู้จะมองหน้าเขาอย่างไร จะซื้อกระติกใช้เขาก็ไม่มีเงิน ผมรับหวานเย็นเขามายังขายไม่ได้ถึงบาท กระติกก็แตก หวานเย็นก็เสียหมด นี่ผมก็คงต้องถูกดุด่าที่ทำให้เขาขาดทุน และเขาคงไม่ว่าผมเป็นคนดีอีกแล้ว คงไม่ให้ผมรับมาขายต่อไป เขาคงไม่รู้หรอกครับว่าผมไม่ได้ทำ ผมบอกเขาคงไม่เชื่อ”

ผมได้ยินเด็กพูดแล้วก็ให้นึกสงสาร เพราะแกพูดอย่างซื่อๆ มองดูหน้าก็รู้สึกว่าจะเคยเห็นมาก่อน ผมจึงถามแกว่า “หนูไปทำอะไรให้เขาโกรธล่ะ เขาจึงได้รังแกถึงกับเตะกระติกหวานเย็นของหนูแตก” เด็กใช้หลังมือปาดน้ำตาจนแห้งแล้วจึงพูดว่า

“ผมไม่ได้ทำไมเขาหรอก ผมก็ไม่เคยรู้จักเขามาก่อน ทีแรกเขาเข้ามาชวนผมเล่นทายหัวทายก้อนเอาตังกัน ผมบอกว่าผมไม่มีตัง เขาบอกว่าตังขายหวานเย็นไงล่ะ ผมก็บอกว่าตังขายหวานเย็นไม่ใช่ของผม เป็นเจ้าของหวานเย็นเขา ถ้าขายหมดก็เอาไปส่งเขา แล้วเขาก็คิดเปอร์เซ็นต์ให้ทีหลัง เขาว่าผมไอ้โง่ หักค่าเปอร์เซ็นต์ไว้ก่อนซีวะ ถ้าเอ็งไม่อยากเล่นปั่นแปะหัวก้อน ก็มาเล่นทายเลขท้ายรถยนต์ก็ได้ เอาไหมล่ะ ผมบอกว่าผมเล่นไม่เป็นและไม่อยากเล่น

เพราะยายผมสอนไว้ว่า อย่าเล่นการพนันเพราะการพนันทุกอย่างมันไม่ดี มันเป็นของชั่วร้าย ถ้าใครเห็นเขาเล่นกันที่ไหนก็อย่าไปดูเขา หลีกไปให้ไกล มันมีแต่โทษไม่มีคุณ ถ้าตำรวจมาจับก็จะพลอยถูกจับไปด้วย เขาเห็นว่าผมไม่ยอมเล่นด้วยก็โกรธ พูดว่าอ้ายนี่ยายสอนนัก กูจะเตะมึง ดูซิว่ายายมึงจะสอนว่ายังไงอีก ว่าแล้วเขาก็เตะผม ผมกำลังถือกระติกน้ำแข็งใส่หวานเย็นอยู่ ผมก็ยกขึ้นรับปิดป้องกัน แต่แล้วกระติกในมือผมก็กระเด็นหลุดจากมือ เพราะถูกเท้าเขาเตะระเบิดแตกกระจาย และเขาก็ใช้เท้าเตะเขี่ยเล่น แล้วก็หัวเราะอย่างชอบใจ ส่วนผมตกใจ ผมมีสตางค์เอาไปให้ยายใช้ก็เพราะอาศัยที่ผมได้ขายหวานเย็น" เด็กพูดแล้วก็น้ำตาไหลออกมาอีก ผมนึกสงสารจึงถามว่า "บ้านหนูอยู่ที่ไหนล่ะ เห็นหนูพูดถึงแต่ยาย ไม่เห็นพูดถึงพ่อแม่"
เด็กตอบว่า "ผมไม่มีบ้าน พ่อแม่ก็ตายหมด ผมอยู่กับยายๆ ผมถือศีล อาศัยอยู่กับแม่ชีในวัด"

ผมได้ยินเช่นนั้น ก็เกิดนึกได้ว่าความฝันของผม บังเอิญเด็กมีรูปร่างสูงต่ำ ท่าทางมาตรงกันกับเด็กคนนี้ จึงคิดว่าเด็กคนที่ผมฝันก็มีส่วนช่วยให้ถูกรางวัล เพราะถ้าผมไม่ฝันก็คงไม่ซื้อสลากกินแบ่ง ฉะนั้น เด็กคนนี้สมควรมีส่วนรับรางวัลด้วย ส่วนเด็กคนขายที่ผมสัญญาจะให้รางวัลนั้น เมื่อตามตัวพบค่อยให้คราวหลัง เมื่อคิดเช่นนั้นผมก็หยิบเงินออกมาจากกระเป๋า พลางพูดว่า

"หนูไม่ต้องเสียใจ หยุดร้องไห้ได้แล้ว ฉันจะช่วย เอานี่หนูฉันให้เงินเธอแปดสิบบาท เอาไปซื้อกระติกให้เขา" พูดแล้วก็ยื่นธนบัตรให้เด็กผู้นั้น แล้วพูดต่อไปว่า

"เอาแก้วใส่ในกระติกที่แตกนั่นไปทิ้งเสียในที่ที่ปลอดภัย ถ้าทิ้งไว้จะไปตำเท้าคนอื่นเข้า แล้วเอาเปลือกนอกไปซื้อแก้ไส้ในใส่ใหม่คงไม่แพงนัก ไม่เกิน ๒ - ๓ บาท แล้วเอาไปคืนให้เจ้าของหวานเย็น พร้อมทั้งจ่ายค่าหวานเย็นให้เรียบร้อย แล้วเธอก็เป็นคนดีต่อไป ส่วนเงินที่เหลือเก็บไว้ใช้หรือให้ยายก็ได้ตามใจเธอ"

เด็กน้อยมองดูธนบัตรใบละยี่สิบ เป็นจำนวนสี่ใบ ด้วยสายตาและกิริยาไม่เชื่อตาและไม่เชื่อหู แล้วก็ยื่นมือออกมารับอย่างงงๆ เพราะไม่เคยนึกฝันมาก่อนว่าจะได้เงินมากเช่นนี้ แกหยิบธนบัตรไปดูและลูบคลำ พอได้สติดวงตาก็แจ่มใสขึ้น แกยิ้มแล้วก็ยกมือขึ้นไหว้ผมแล้วร้องว่า

"โอ ! นี่ผมได้เงินแปดสิบบาทจริงๆ หรือครับ แทบไม่น่าเชื่อเลย ท่านทำไมถึงได้ให้ผมมากเช่นนี้ ตั้งแต่เกิดมาผมยังไม่เคยมีเงินถึงสิบบาทเลยครับ"

แกมองดูธนบัตรที่กำไว้ในมือ แล้วก็พูดกับตัวเองว่า
"ยายเราคงดีใจมาก เมื่อรู้ว่าเราได้เงินตั้งแปดสิบบาท"

ผมเองเมื่อเห็นกิริยาตื่นเต้นของเด็ก ก็พลอยปลื้มใจ เกิดมีความสุขเกินค่าของน้ำเงินที่ผมมอบให้แก คล้ายกับความดีใจที่ได้ช่วยชุบชีวิตคนไข้ให้ฟื้นจากความตาย เงินของผมได้ให้ถูกจุดของผู้ต้องการ แกกำลังปลื้มใจ และฝันอะไรต่ออะไรตามนิสัยของเด็กพอสมควร แล้วก็หันมาทางผม พูดว่า

"ท่านใจดีเหลือเกิน ผมคิดว่าคงไม่มีใครให้เงินเด็กมากๆ อย่างนี้นะครับ"

ผมยิ้มปลอบใจแกแล้วว่า "คนอื่นเขาอาจให้มากกว่านี้ก็ได้ ถ้าเด็กคนนั้นเป็นเด็กดีมีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูเคารพผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ใหญ่มีความรักใคร่เอ็นดูขึ้น"

เด็กยิ้มอย่างดีใจแล้วว่า "จริงครับ ยายเคยสอนผมอยู่เสมอ ในเรื่องให้ทำความดี อ้อ ! ท่านอยู่ที่ไหนครับ และท่านชื่ออะไรผมเพียงขอทราบเท่านั้น ผมไม่รบกวนท่านอีก ผมอยากรู้จะได้ไปบอกกับยายว่า ท่านเป็นผู้มีบุญคุณให้เงินกับผมมาก เดี๋ยวยายจะสงสัยและเสียใจ นึกว่าผมได้เงินมาโดยทางไม่ดี แต่ผมก็ไม่เคยโกหก ยายไม่ชอบคนทุจริต ยายเคยเล่าให้ผมฟังถึง เสือเปีย และเสืออ้น ที่ถูกแทงตาย และถูกยิงตาย อายุสั้น เพราะหากินในทางทุจริต ยายบอกว่าคนทุจริตตายเร็วกว่าคนธรรมดา"
ผมได้ฟังเด็กพูดเช่นนั้น ก็เกิดสงสารและเอ็นดูมากขึ้นจึงบอกว่า "ชื่อ......... อยู่ที่ถนน................ ซอย............ บ้านเลขที่....... ถ้าหนูเข้าไปในซอย ถามชื่อฉันคนในซอยนั้นเขาจะชี้บ้านให้ ถ้ามีเรื่องเดือดร้อนไปหาฉันซินะ ถ้าช่วยได้ฉันยินดีช่วย"

ผมเห็นกรรมกรทำความสะอาดนั้น มองดูผมอย่างสงสัยคงคิดว่า ทำไมผมจึงให้เงินเด็กขายหวานเย็นมากถึงเพียงนั้น และคงนึกว่าผมอวดเบ่งอวดเป็นเศรษฐี แต่ถ้าเขารู้ว่าผมถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่สาม เขาคงหมดสงสัย

เหตุการณ์ครั้งนั้น เมื่อทบทวนถึงความฝันแล้ว ก็คิดว่าเป็นเพียงเหตุบังเอิญเท่านั้น และเด็กคนนั้นก็ไม่ได้ติดตามมาขออยู่ด้วย แม้ว่าผมจะรู้สึกเอ็นดูรักใคร่สงสาร เพราะผมเห็นว่าเป็นคนดี มีนิสัยดี มีความซื่อสัตย์กตัญญู ผิดกับเด็กอื่นที่วิ่งเล่นแถวท้องถนนทั่วๆ ไปก็ตาม แต่ในไม่ช้าผมก็ลืมเหตุการณ์ในครั้งนี้เสียสนิท

เวลาได้ผ่านไปประมาณ ๑ ปี ผมไม่ได้พบเด็กคนนั้นอีกเลย ในเวลานั้นผมมีไร่อยู่ต่างจังหวัด และผมต้องเดินทางไปไร่อย่างน้อยเดือนละครั้ง คือวันสิ้นเดือน เพื่อนำค่าแรงและสิ่งอื่นๆ ไปจ่ายเป็นประจำ

วันหนึ่งผมจำได้ว่าเป็นวันเสาร์ก่อนสิ้นเดือนสองวัน ผมต้องไปเบิกเงินที่ธนาคารตอนเช้า เพราะตอนบ่ายธนาคารปิดและจำเป็นต้องนำเงินไปจ่ายทางไร่ นอกจากจะจ่ายตามปกติประจำเดือนแล้ว ผมยังเบิกเงินไปวางมัดจำซื้อที่เจ้าของไร่ที่อยู่ข้างเคียงกับไร่ของผม เพื่อขยายกิจการให้ใหญ่โตยิ่งขึ้น เงินสดจำนวนมากนี้ผมได้นำมาเก็บไว้ที่บ้าน เพื่อการสะดวกก่อนจะนำไปไร่ในตอนเช้าวันจันทร์ ซึ่งเป็นวันสิ้นเดือนพอดี

ค่ำวันเสาร์นั้นเอง เมื่อผมกลับจากธุระกำลังเดินเข้าซอยกลับบ้าน ผมก็ได้ยินเสียงฝีเท้าคนเดินตามมาข้างหลัง เมื่อเข้าไปถึงกลางซอยก่อนจะถึงบ้านผม ขณะนั้นไม่ค่อยมีคนพลุกพล่าน อากาศย่ำค่ำทำให้มองหน้าตากันไม่ถนัดนัก เพราะซอยนั้นเทศบาลยังไม่ได้ตามไฟ ผมได้ยินเสียงเรียกค่อยๆ พอได้ยินมาจากทางหลังว่า

"ท่านครับหยุดก่อน" ผมชะงักหยุดเดิน เมื่อเหลียวไปเห็นเด็กอายุประมาณ ๑๒–๑๓ ปี เดินตามมา พอมาทันก็ยกมือขึ้นไหว้ ผมจึงถามว่า "เธอมีธุระอะไรกับฉันหรือ" เด็กคนนั้นแสดงกิริยาอ่อนน้อมแล้วพูดค่อยๆ ราวกับกลัวคนได้ยิน และกลัวคนเห็น แกเหลียวดูซ้ายขวาตลอดเวลา และพูดว่า

"มีธุระสำคัญมากครับท่าน จำผมได้ไหมครับ ผมเด็กชายหวานเย็นที่ท่านให้เงินแปดสิบบาท"

ผมพิจารณาดูอีกทีก็จำได้ จึงพูดขึ้นอย่างดีใจว่า “อ้อ! หนูฉันจำเธอได้แล้ว ดีใจมาก เธอมีธุระอะไรให้ฉันช่วยหรือเปล่า”

เสียงเด็กตอบอย่างระมัดระวังว่า “ไม่มีอะไรต้องรบกวนให้ท่านช่วยเหลือหรอกครับ ผมมาเตือนท่านเพราะท่านมีบุญคุณต่อผม”

ผมชักสงสัยจึงถามว่า “เธอมาเตือนฉันเรื่องอะไร ไหนบอกให้รู้ซิ”

เด็กชักปากสั่นกว่าจะพูดออกมาได้ เสียงที่พูดได้ยินคล้ายเสียงกระซิบว่า “คืนพรุ่งนี้วันอาทิตย์ เวลาตีสี่จะเกิดโจรกรรมขึ้นในบ้านท่าน”

ผมได้ยินเสียงนั้นสะดุ้ง ย้อนถามว่า “เธอรู้ได้อย่างไรเรื่องสำคัญเช่นนี้”
เด็กตอบว่า “ผมรู้จากคนที่จะมาขโมยบ้านท่าน”

ผมร้อนใจจึงถามว่า “ใคร”
เด็กกระซิบตอบว่า “สลัดดำ”

ผมต้องสะดุ้งเพราะเคยได้ยินชื่อ โจรคนนี้วางแผนการณ์แนบเนียนมาก จึงย้อนถามว่า “มันรู้ได้อย่างไรว่าบ้านฉันมีเงิน”

เด็กกระซิบบอกว่า “คนใช้ คนครัวในบ้านของท่านเป็นสาย และท่านระวังอาหารเย็นจะถูกวางยานอนหลับ แต่อยากจะขอให้ท่านสัญญากับผมสักอย่าง”

ผมสงสัยจึงถามว่า “เธอต้องการให้สัญญาอะไร เธอต้องการเงินหรือ”

เสียงเด็กรุ่นหน้าเศร้าลงว่า “เปล่าครับ ผมไม่ต้องการเงิน แต่อยากขอร้องท่านกรุณาอย่าทำอันตรายแก่สลัดดำ เพราะผมเป็นหนี้บุญคุณเขา ตกลงนะครับท่าน”

ผมนึกติเตียนตัวเอง ที่ตีราคาเด็กคนนี้ต่ำเกินไป จึงรีบรับปากว่า “ตกลง ฉันจะพยายามเพื่อเห็นแก่เธอ”

เด็กหนุ่มดีใจ ตอบว่า “ขอบคุณท่านมาก ผมต้องรีบไปละครับ ถ้าเขารู้เข้าผมต้องตายแน่” พูดแล้วก็รีบเดินทางไปทันที

ผมจึงบอกว่า “เธอต้องกลับมาหาฉันอีกนะ” แต่เด็กเดินออกไปไกลเกินว่า ที่จะได้ยินคำพูดของผมเสียแล้ว สังเกตดูแกกลัวภัย คอยระวังตัวอยู่เสมอ คืนนั้นผมยิ่งนึกก็ยิ่งเห็นจริงว่า ผมเบิกเงินจากธนาคารมาไม่มีใครรู้นอกจากคนในบ้านเท่านั้น ในบ้านก็มีคุณป้าของผมเป็นผู้ดูแลจัดการในบ้าน นอกนั้นก็มีพวกบ้านไร่ร่างกายแข็งแรง ซึ่งจะเดินทางมาแจ้งถึงการตกลงซื้อขายไร่ข้างเคียง และจะเดินทางกลับไปพร้อมกับผมในวันจันทร์ พวกนี้มีความซื่อตรงและรักใคร่ผมดี

แต่คนรับใช้และแม่ครัว ผู้หญิงสองคนนี้เพิ่งจะมาอยู่ใหม่ยังไม่ถึงสามเดือน และบัดนี้ก็รู้แน่ชัดแล้วเพราะสองคนนี้เองผลัดกันออกนอกบ้านคราวละนานๆ คงนำข่าวการเบิกเงินซื้อไร่ของผมไปบอกพวกโจรอย่างไม่ต้องสงสัย นึกแล้วรู้สึกใจเต้น เพราะผมยังไม่เคยรับเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อนเลย แต่ก็เป็นบุญกุศลที่รู้ล่วงหน้าเสียก่อน นี่ก็เห็นจะเป็นความดีของผมที่ได้ให้เงินแก่เด็กขายหวานเย็นเมื่อครั้งนั้น ได้เกิดผลสนองขึ้น ยิ่งคิดผมก็ยิ่งเป็นห่วงเด็กคนนั้นมากขึ้น การที่แกฝ่าอันตรายมาบอกผม ถ้าหากพวกโจรรู้เข้า แกก็คงได้รับอันตรายถึงคอขาดบาดตายแน่ คิดแล้วก็ไม่สบายใจ

ต่อมาเมื่อถึงเวลากำหนดพวกโจรก็มาตามนัด แต่ได้ถูกพวกรักษากฎหมายซ้อนกลจึงจับได้หมดทุกคน โดยมิได้มีการต่อสู้เกิดขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่รู้ตัวอยู่ก่อนแล้ว ไม่ช้าพวกเหล่าร้ายก็ได้รับโทษตามความผิดที่ตนได้ทำไว้มากน้อยทั่วทุกคน แต่การรับสารภาพย่อมได้รับความปรานีเป็นธรรมดา

หลังจากนั้นผมก็เฝ้าคอยเด็กคนนั้น เข้าใจว่าแกคงจะมาหาแต่ก็ไม่ได้พบอีกเลย คราวนี้ผมมีความร้อนใจ เกิดมีความเอ็นดูสงสารแกขึ้นมา เห็นจะเป็นเพราะแกสร้างความดีโดยป้องกันทรัพย์สินให้ พ้นจากโจรภัย เป็นความดีเด่นประจักษ์ในความกตัญญูของแก สิ่งนี้ได้เกิดชักจูงใจผมให้เกิดความรักใคร่และสงสาร อันแท้จริงซึ่งผมจะลืมไม่ได้

อีกอย่างหนึ่ง การที่แกช่วยป้องกันทรัพย์สินให้ผมในคราวนี้ เห็นได้ชัดว่าแกมิได้หวังสินจ้างรางวัลสิ่งใดตอบแทน หากว่าเป็นเพราะแรงกตัญญู ถ้าแกหวังสินจ้างแล้วแกคงรีบมาหาผมอีกทันที ผมได้พยายามให้คนไปสืบหาอยากจะพบแก อยากนำมาเลี้ยงดูต่อไป เพื่อตอบแทนความดี แต่ก็หาไม่พบ

ผมออกจะเป็นห่วงในอนาคตของเด็กคนนี้มาก และเริ่มเห็นความดีของแกเพิ่มขึ้น ทั้งๆ ที่แกรู้ดีว่า หากแกมาหาผมแกก็จะได้รับรางวัลในความดีขอความชอบครั้งนี้อย่างแน่นอน แม้แต่ครั้งก่อนซึ่งแกยังไม่เคยทำความดีอะไร ผมก็ยังมอบเงินให้แปดสิบบาท แกย่อมเข้าใจดี นี่แหละเป็นจุดที่ทำให้ผมเพิ่มความรักและสงสารแกมากขึ้น ต่อมาผมคิดว่า ถ้าเราได้อาศัยเจ้าของท้องที่ช่วยสืบหาคงได้ผล ผมจึงของร้องให้เพื่อนผู้เป็นนายตำรวจช่วยจัดการสืบหาให้ เพื่อนผู้นั้นกล่าวเป็นคติว่า

“คุณคิดอุปการะอบรมเด็กข้างถนนอย่างนี้ เป็นบุญกุศลที่ได้ช่วยสังคมหมดความประพฤติชั่วไปได้อีกคนหนึ่ง ทำให้ตำรวจหนักแรงน้อยลง”

ผมจึงบอกว่า “เด็กคนนี้เป็นเด็กดีอยู่แล้ว เพราะได้รับการอบรมจากผู้เป็นยาย แกรู้ดีรู้ชั่ว รู้จักบุญคุณ” เพื่อนนายตำรวจผู้นั้นหัวเราะแล้วพูดว่า

“ผมเชื่อ เท่าที่แกทำไปนั้น ก็แสดงว่าแกเป็นเด็กดี เด็กที่อยู่ในสภาพเช่นนี้หาเด็กดีไม่ได้ง่ายๆ แต่สิ่งแวดล้อมนี่ซิครับ ความคับแค้น ความทุกข์ยากลำบาก ความจำเป็นบีบบังคับอาจเปลี่ยนแปลงจิตใจของแกให้เป็นโจรไปได้ คราวนี้แหละจะเพิ่มความยุ่งยากลำบากให้แก่สังคมและการปราบปราม จึงเป็นหน้าที่ของผมช่วยคุณหาเด็กเป็นการป้องกันอาชญากรไปด้วย ได้ทั้งงานราชการและส่วนตัว ผมจึงมีความยินดีและเต็มใจจะสืบหานำเด็กคนนี้มาให้คุณจนได้”

ต่อมาไม่นานนัก ด้วยความสามารถของเพื่อนผมก็นำเด็กคนนั้นมาตามสัญญา เขาเล่าว่าไปพบแกอยู่ในวัดกับท่านสมภาร ผมไม่ทราบจะพูดอะไรดี จึงจะสมกับความดีในครั้งนี้เหมือนได้ลาภอันประเสริฐที่ได้เด็กคนนี้มาอยู่กับผม แต่แล้วผมก็ไม่สบายใจ เพราะสังเกตดูแกเศร้าเหงาๆ อยู่ตลอดเวลา คล้ายกับคนมีทุกข์หนักอยู่ในใจ แทนที่จะดีใจ ผมได้พยายามปลอบโยนให้หายทุกข์ และถามว่าเหตุใด แกจึงไปได้ข่าวจากสลัดดำ แล้วก็เสี่ยงภัยมาบอกให้ผมทราบ แกบอกกับผมว่า แกรู้จักสลัดดำหลังจากยายถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา และเริ่มเล่าเรื่องของแก โดยทำตาแดงๆ จะร้องไห้ แกเล่าว่า

“ก่อนจะตาย ยายเรียกผมไปนั่งข้างๆ ที่ยายนอนเจ็บ แล้วยายก็เอามือคลำทั่วหน้าผม เพราะเวลานั้นตาของยายมองอะไรไม่เห็น แล้วยายก็ร้องไห้ ผมเอามือของยายขึ้นไว้บนหัวด้วยความรักนับถือ เพราะผมไม่รู้ว่าจะทำอะไรดีกว่านี้ แล้วผมก็ร้องไห้สงสารที่ยายเป็นห่วงผม”

ยายพูดว่า “อ้ายหนู ยายรู้ดีว่ายายจะอยู่กับเอ็งได้อีกโดยไม่กี่วันแล้ว รักษาตัวไว้ให้ดีนะหลานนะ เอ็งอุตส่าห์อาบเหงื่อต่างน้ำเพื่อหาเงินมาเลี้ยงยาย สุจริต ขายทั้งหวานเย็น ล็อตเตอรี่ หนังสือพิมพ์ และลูกโป่ง เอ็งทำทุกอย่างเพื่อหาเลี้ยงยายด้วยความกตัญญู แต่ยายไม่มีทรัพย์สมบัติจะให้เอ็ง ยายมีแต่ศีลธรรมที่ใช้อบรมสั่งสอนเอ็งมาตลอดเวลา เพื่อจะได้ติดตัวปฏิบัติเป็นความดีต่อไป คนเราอาจจะจนทรัพย์สินเงินทอง แต่อย่าให้จนศีลธรรมและความดี มีความกตัญญูรู้คุณ อย่าเนรคุณคน จะมีความเจริญแก่ตัวต่อไป มีศีลธรรมความดีทำให้จิตใจเราสูงขึ้น และมีความสบายใจ ผิดกับความชั่ว มันทำให้จิตใจต่ำเลวและเสื่อมลง ที่สุดก็ต้องอยู่ในความทุกข์ จงจำคำของยายไว้”

ก่อนที่ยายจะจากไปก่อนนี้ยายเป็นห่วงเอ็งมาก นอนตาไม่หลับ คิดว่าถ้ายายตายแล้วเอ็งจะลำบาก จึงฝากท่านสมภารให้ช่วยดูแลสั่งสอนเอ็งต่อไป เอ็งก็โตขึ้นทุกวัน เกรงจะเสียคนเพราะไม่มีคนคอยสั่งสอนตักเตือน เมื่อวันก่อนท่านสมภารมาเยี่ยมยาย ท่านก็รับปากว่าจะช่วยดูแลเอ็งต่อจากยายแล้ว ท่านได้ขอเอาดวงวัน เดือน ปีเกิดของเอ็งไปดู แล้วท่านก็กลับมาบอกยายว่า

“ไม่ต้องเป็นห่วงอ้ายหนูหรอกโยม อาตมาตรวจดูดวงชะตามันแล้ว ดวงของมันว่าจะมีคนอุ้มชู ชุบเลี้ยงอุปถัมภ์มันให้มีความสุขแน่ อ้ายนี่ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ชะตามันดี ทีแรกก็ลำบากบ้าง แต่ต่อไปก็สบาย ตำราของอาตมาไม่เคยผิด”

ยายรู้ว่าท่านสมภารทายแม่นมากไม่เคยพลาด นี่แหละอ้ายหนู ยายจึงบอกว่ายายหมดห่วงแล้ว ถึงจะตายก็ตาหลับ”

และอีกสองวันต่อมายายก็ตายลงด้วยความสงบ และมีสติดี ทางวัดได้ช่วยกันจัดงานศพจนเรียบร้อย ผมมีความอาลัยว้าเหว่มากเพราะเรามีกันสองยายหลานหอบหิ้วไปไหนมาไหนด้วยกัน ตั้งแต่ผมเล็กๆ พอจำความได้ก็เห็นหน้ายายคนเดียวที่เป็นญาติ เราไม่เคยคลาดกันเลย บัดนี้ผมเหลือตัวคนเดียว ยายเคยบอกว่าเราไม่มีญาติพี่น้องที่ไหนอีกแล้ว ไม่มีใครอีกแล้วที่ผมจะรักเท่ายาย ผมมีความอาลัยและเสียใจ คิดถึงยายมากจนทนอยู่ในวัดไม่ไหว ผมจึงไปหาท่านสมภาร บอกท่านว่าจะลาไปทำงาน เพราะผมติดต่องานเอาไว้แล้ว สมภารท่านเป็นคนใจดี ท่านจึงแนะนำว่า

“ไปทำงานให้คลายความเสียใจ คิดถึงยายสักพักหนึ่งก็ดีเหมือนกัน จะได้ไปพบกับคนที่อุปถัมภ์ค้ำชูเอ็งแต่ชาติก่อน จะได้สบายเสียที แต่เอ็งก็ไม่เคยทำงานที่ไหนมาก่อน อายุของเอ็งก็ยังน้อย หลวงพ่อสงสารเป็นห่วงเอ็งมาก คนเราเกิดมาก็ต้องต่อสู้ยังชีวิตเป็นธรรมดาของโลก แต่เอ็งยังเด็กและยังใหม่ต่อโลก ถ้าครั้งแรกไปพบคนชั่วเป็นตัวอย่าง ประพฤติตามจะติดนิสัยชั่วต่อไป ถ้าไปพบคนดีมีศีลมีธรรม ก็จะได้ตัวอย่างที่ดีติดเป็นนิสัยเช่นกัน หลวงพ่อจะให้คติเหมือนคาถาสักบทหนึ่ง จะได้ท่องให้ขึ้นใจเมื่อยามคับขัน จะได้เป็นเครื่องเตือนใจให้นึกถึงคำของหลวงพ่อที่ให้ ไว้ว่า

“พบคนชั่วให้หลีกหนี พบคนดีให้เข้าหา” จงจำไว้ให้ดี จะเป็นทางนำเอ็งไปสู่ทางที่ดีที่ชอบ ยายของเอ็งเป็นคนดีมากอยู่ในศีลธรรมตลอดมา เป็นผู้ดีตกยาก เป็นที่เคารพรักใคร่นับถือของคนในวัดทั่วไป เอ็งก็เป็นเชื้อสายของยาย และได้รับการอบรมมาด้วยความดี หลวงพ่อขอเตือนเอ็งว่า

“เมื่อทำงานแล้วให้มีความขยันขันแข็ง มีความซื่อสัตย์มั่นคง อย่ารังเกียจงานที่เขามอบให้ ต้องตั้งใจทำให้ดีเรียบร้อยและรวดเร็ว อย่าถ่วงงาน อย่างถ่วงเวลา และอย่าไถล จะเป็นการเพาะนิสัยชั่วมาสู่ตัวเราเอง ความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต ถ้าติดเป็นนิสัยประจำตัวของเราจะเป็นทางนำความรุ่งเรืองมาสู่ชีวิต

เพราะคนดีมีความขยันขันแข็งมีจิตใจซื่อสัตย์สุจริต จะไปอยู่กับใครก็มีคนยินดีต้อนรับทุกแห่ง ผิดกับคนเกียจคร้านต่อการงาน มีใจไม่สุจริต ชอบไถล โกงเวลางาน พวกนี้เป็นผู้ทำลายตัวเอง ทำลายความรุ่งเรืองของชีวิตอนาคต เป็นที่รังเกียจชองผู้รู้ทั่วไป เขาไม่รู้ทันทีแต่ต่อไปเขาก็รู้ เราเกิดมาเป็นคนต้องมีมานะ อดทน เสียสละไม่เห็นแก่ตัว มีศีลมีสัตย์ อย่าเอาชนะคนพาลด้วยพาลตอบ เราใช้ศีลธรรมความดีเข้าต่อสู้ เราต้องชนะใจของเราเองสำคัญกว่าสิ่งอื่น”

“คำเหล่านี้หลวงพ่อให้เป็นสมบัติของเจ้า จำเอาไว้เพื่อตักเตือนตัวเองให้ไปสู่ทางดีป้องกันทางชั่ว เอ็งจำไว้ปฏิบัติต่อไปและขอให้คุณพระศรีรัตนตรัยจงป้องกันคุ้มครองเอ็ง ให้พ้นจากภัยทั้งปวง นำเอ็งไปสู่ทางที่ดีที่ชอบและความเจริญต่อไปเถิด”

ผมก้มลงกราบรับโอวาทของท่านสมภารแล้วพูดว่า “กระผมจะจดจำคำของหลวงพ่อ เหมือนเครื่องรางของขลังอันศักดิ์สิทธิ์ ที่จะป้องกันตัวผมให้พ้นจากความชั่ว”

ท่านสมภารหัวเราะชอบใจแล้วว่า “เจ้าหนู เจ้านี่ฉลาดเกินตัว หาเด็กอายุเท่านี้จะพูดได้อย่างนี้ เห็นจะเป็นเพราะยายของเอ็งฝึกฝนอบรมมาก่อน จึงเข้าใจอะไรได้อย่างรวดเร็ว ถ้าเอ็งไปอยู่ที่ไหนไม่สบายก็กลับมาอยู่วัด ถ้าจะเอาดีทางศาสนาอยากบวชเณร หลวงพ่อจะบวชให้ ถ้าได้เล่าเรียนฝึกฝนศึกษาดีคงได้มหาเปรียญแน่ๆ นี่มันแล้วแต่บุญกุศล แต่ดวงของเอ็งไม่บอกว่าจะเอาดีทางศาสนา”

เมื่อผมลาท่านสมภารออกจากวัด ก็มาได้ทำงานที่ร้านขายอาหารแห่งหนึ่ง กินอยู่หลับนอนเสร็จ ผมมีหน้าที่ทำความสะอาดและล้างถ้วยชาม ได้กินอิ่มนอนหลับสมกับสภาพของลูกจ้างทั่วๆ ไป ผมเข้าไปทำงานได้ ๔ - ๕ เดือน เจ้าของร้านก็รู้สึกเอ็นดูสงสารผมมากกว่าคนอยู่ก่อน แต่ชะตาของผมมักจะพบคนพาล แม้ว่าผมจะทำงานต่ำๆ ก็ยังมีคนคอยอิจฉาริษยา พวกคนทำงานด้วยกันคอยแกล้งพูดเสียดสีหาเรื่องรังแก หาว่าผมทำงาน

ขยันเพื่อประจบเจ้าของร้าน ทำงานเอาหน้า ทำข้ามหน้าข้ามตาพวกเขา เพราะผมทำงานเรียบร้อย เสร็จเร็วกว่าเขาในงานอย่างเดียวกัน ฉะนั้น เขาจึงพากันโกรธแค้นคอยกีดกัน หาเรื่องผมตลอดมา แต่ผมก็อดคิดไม่ได้ว่า เหตุเหล่านี้มันคงไม่เป็นต้นเหตุให้พวกเขาโกรธมาก ถึงกับพาลหาเรื่อง คิดว่าสิ่งที่ทำให้เขาโกรธมาก็เพราะผมได้รู้เห็นว่า พวกนี้ชอบยักยอกเงินขายอาหารเอาไปแบ่งกัน แต่เมื่อรู้เห็นเขาก็มาทำใจดี ชวนผมร่วมมือเป็นพวกด้วย โดยสัญญาจะแบ่งเงินให้ผมด้วยส่วนหนึ่ง แต่ผมนึกถึงยาย นึกถึงคาถาของท่านสมภาร ผมจึงไม่ยอมร่วมมือทำการทุจริตด้วย พวกเขาจึงโกรธมาก ขู่ให้ผมออกจากงาน มิฉะนั้นจะเจ็บตัว ผมเองก็ไม่สนใจในคำขู่ไม่ยอมปฏิบัติตาม และผมก็ทำงานมาเป็นปกติ

เหตุเกิดขึ้นในวันหนึ่ง เวลาเช้าผมเดินเข้าไปในซอย เพื่อเก็บจานชามที่มีผู้สั่งมาเลี้ยงกันที่บ้านในวัน สิ้นเดือน ตามธรรมดาเวลาเช้าเรามีเวลาว่าง เพราะเปิดขายอาหารตั้งแต่กลางวันถึงกลางคืน เมื่อผมเดินเข้าไปในซอยยังไม่ทันถึงบ้านที่จะไปเก็บชาม ก็เดินสวนทางกับชายผู้ร่วมงานกับผมซึ่งเป็นหัวหน้า ขู่และแสดงกิริยาไม่เป็นมิตรกับผมตลอดมา ผมก็ไม่สนใจ

แต่พอผมเดินคล้อยหลังก็ได้ยินเสียงร้องโอย เหมือนได้รับความเจ็บปวดอยู่ข้างตัว ผมตกใจหันไปดู เห็นชายคนหนึ่งผิวดำ รูปร่างกำยำล่ำสัน จับข้อมือชายร่วมงานผู้เป็นอริกับผม บิดท่ายูโดจนหลังแอ่น ร้องออกมาด้วยความเจ็บปวดและกลัว แต่ในมือยังคงกำมีดโต๊ะไว้แน่น ไม่ยอมปล่อย จนชายผู้นั้นบิดข้อมือสะบัดหนักขึ้นจนหน้าเบี้ยวบูด เห็นจะทนไม่ไหว มือที่กำมีดไว้ก็คลายออก ปล่อยมีดหลุดตกลงยังพื้น ชายผู้นั้นยังคงบิดมือไขว้หลังแน่นอยู่ไม่ยอมให้ดิ้นหลุดไป

ชายร่วมงานกับผมตกใจจนหน้าซีดเหงื่อออก อ้อนวอนขอร้องให้ผมบอกให้ชายผู้นั้นปล่อย เคราะห์ดีในซอยนั้นไม่มีผู้คนผ่านไปมามากนักเพราะเป็นเวลาเช้า จึงไม่ใคร่มีใครรู้เห็นเหตุการณ์พอที่จะมายืนมุงดู ผมหันไปมองหน้าชายผู้มีพระคุณผู้นั้นเพื่อขอความเห็น

ชายผู้นั้นมองหน้าผมแล้วพูดว่า “อ้ายหนู เอ็งยังเคราะห์ดีที่ข้าเห็นมันชักมีดออกมาก่อนที่จะทำอะไรลงไป ข้าจึงโดดเข้ามาคว้าข้อมือมันไว้ทัน ไม่เช่นนั้นมีดคงปักกลางหลังเอ็งแน่”

แต่แล้วเจ้าคนร่วมงานกับผมก็ร้องบอกขึ้นว่า “ไม่จริง ผมเพียงแต่ชักมีดออกมาขู่ ผมไม่ตั้งใจจะแทงหรอกครับกรุณาปล่อยผมเถิด ผมจะไม่ทำอย่างนั้นอีก นึกว่าสงสารยกโทษให้ผมเถิด” พูดแล้วร้องไห้เหมือนจะสำนึกตัว แล้วชายผู้นั้นก็หันมาพูดว่า

“ยังไง อ้ายหนูเอ็งรู้จักกับมันดีอยู่หรือ”

ผมจึงเล่าเรื่องชายผู้ร่วมงานนั้น ให้ชายแปลกหน้าฟังโดยตลอด เมื่อทราบแล้วชายผู้นั้นถามผมว่า “นี่จะจัดการอย่างไรดี อ้ายนักเลงกุ๊ยๆ อย่างนี้”

ผมบอกว่า “ผมอยากจะให้เขาสัญญาว่าจะไม่ทำชั่วอีก แล้วปล่อยเขาไป”
ชายผู้นั้นพูดว่า “เอา ! ตามใจเอ็ง ข้าไม่ชอบคนทำร้ายข้างหลัง”

ผมจึงพูดกับผู้ร่วมงานของผมว่า "เราจะต้องให้สัญญาว่าจะไม่ประพฤติชั่วต่อไป และการยักยอกเงินของร้านขายอาหารก็ขอห้ามเด็ดขาดอย่าทำอีก ถ้าไม่เชื่อฉันจะบอกให้เขารู้เรื่องที่แกดักแทงฉัน เพราะฉันรู้ความลับที่แกยักยอกเงิน แกจะรับปากให้ฉันได้ไหม"

ชายร่วมงานรีบรับปากทันที "ได้ ต่อไปผมจะไม่คิดร้ายต่อคุณ และไม่ทุจริตยักยอก แต่ขออย่าได้บอกเรื่องนี้ให้ใครรู้"

เสียงชายผู้นั้นตะคอกว่า "เฮ้ย แล้วมันจะมีอะไรประกันล่ะวะ พูดง่ายๆ พอจะเอาตัวรอดเท่านั้น แล้วมันก็ไม่ทำตามใครจะรู้"

เสียงชายร่วมงานตอบปากคอสั่นว่า "ผมสาบานให้ได้ ถ้าผมผิดคำพูดที่ให้ไว้ ขอให้ผมตายภายในสามวันเจ็ดวันเถิดครับ"

ผมจึงบอกชายแปลกหน้าคนนั้นว่า "ปล่อยเขาไปเถิดครับ เขาคงเข็ด และได้สาบานแล้ว"

ชายผู้นั้นมองหน้าผมแล้วพูดว่า "อ้ายหนูนี่ใจดีนัก มันจะเอาชีวิตเอ็ง แล้วยังไม่เอาเรื่อง แต่เอ็งอยากปล่อยมันข้าก็ไม่ว่า ข้าเอ็งก็ไม่ชอบยุ่งกับตำรวจเหมือนกัน แต่ข้าจะขอสั่งสอนให้มันรู้เสียบ้าง" แล้วก็ปล่อยมือที่ไขว้หลังแล้วใช้มือขวาตบหน้าข้างซ้ายของชายร่วมงานจนเซไป แล้วตวาดซ้ำว่า

"ไปให้พ้นหน้าข้าเร็วๆ ประเดี๋ยวข้าเกิดกลับใจ เอ็งจะเจ็บตัวมากกว่านี้"
ชายผู้ร่วมงานของผมยกมือขึ้นไหว้แล้วไหว้อีก ด้วยความกลัว พอจะก้มหยิบมีด ชายผู้นั้นก็ใช้เท้าเหยียบเอาไว้ทั้งตวาดซ้ำอีกว่า "ไปไม่ต้องหยิบ ถ้าช้า ประเดี๋ยวมีดเล่มนี้จะเล่นงานมึง"

ชายผู้ร่วมงานของผมตกใจยกมือไหว้อีก แล้วรีบตาลีตาลานเดินออกไป ไม่ยอมหันกลับมามองอีกเลย ชายแปลกหน้าหัวเราะก้มลงหยิบมีดโต๊ะขึ้นมาหักด้วยข้อ มืออันแข็งแรงออกเป็นสองท่อน แล้วก็โยนทิ้งไปในถังขยะ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณนั้น แล้วหันมาพูดกับผมว่า

"อ้ายหนู เอ็งอย่ากลับไปทำงานที่ร้านอาหารอีกเลย ข้าชักชอบเอ็งแล้วละ ไปอยู่กับข้า ข้ามีงานให้ทำดีกว่านี้"

ผมมองดูชายแปลกหน้าผู้นั้นด้วยความรู้คุณ ที่ได้ช่วยเหลือผมจากการลอบทำร้าย จึงพูดขึ้นว่า "คุณจะให้ผมทำงานอะไรครับ ผมไม่มีความรู้อะไรมากนัก กลัวจะเสียงานของคุณ"

ชายแปลกหน้าหัวเราะพลางพูดว่า "เฮ้ย เอ็งอย่าเรียกข้าว่าคุณเคินอะไรเลยวะ เรียกข้าว่าพี่ก็แล้วกัน งานของข้ามันไม่ยากเย็นอะไร ข้าคิดว่าเอ็งคงทำได้ หน่วยก้านเอ็งมันดี ฉลาดแต่ซื่อๆ ข้าชอบ"

ผมเลยบอกไปว่า "ตกลงครับ พี่ ผมจะทำงานให้พี่ทุกอย่างที่พี่เห็นว่าผมทำได้"

ชายแปลกหน้าหัวเราะชอบใจพูดว่า “เออ ให้มันได้อย่างนั้นซิวะอ้ายน้องชาย ข้าเอ็งก็ไม่มีญาติพี่น้องเหมือนกัน มาเราไปอยู่ด้วยกัน ข้าจะเลี้ยงดูเอ็งให้เหมือนน้องข้า”

ผมบอกว่า “ขอบคุณครับ พี่ ผมจะไปบอกเจ้าของร้านเขาก่อน” ชายแปลกหน้าตบหลังผมเบาๆ แสดงความกรุณาแล้วพูดว่า “เอ็งมันเป็นเด็กเรียบร้อยกว่าเด็กที่อยู่ในฐานะเดียวกัน ที่ข้าเคยพบมา ไม่ต้องไปบอกเจ้าของร้านก็ได้นี่วะ”

ผมจึงว่า “ขอให้ผมไปบอกเขาก่อนดีกว่าครับ เพราะยายผมเคยสอนไว้ว่า จะไปให้ลา จะมาให้ไหว้ และผมนับถือว่าเขาเป็นผู้มีบุญคุณ ที่ได้ให้งานผมทำ” ชายแปลกหน้าหัวเราะอย่างอารมณ์ดีแล้วก็ตอบว่า

“เออ ตามใจเอ็ง ข้าคิดว่ายายของเอ็งนี่แกเป็นคนดี ข้าชักจะนับถือยายเอ็งขึ้นมาแล้ว”

ต่อจากนั้นผมก็ไปลาเจ้าของร้านอาหารที่ผมเคยทำงาน เมื่อเขารู้ว่าผมจะลาออก เจ้าของร้านก็เสียดายผมมาก และพยายามชี้แจงว่าแกรักผมเหมือนลูกหลาน ไม่คิดว่าเป็นลูกจ้าง ขอให้ผมอยู่ช่วยแกต่อไป ไม่อยากให้ผมออก เมื่อผมบอกว่าผมได้งานที่อื่นแล้ว แกเสียใจและสั่งว่า หากทำที่อื่นไม่สบายก็ขอให้กลับมาอยู่ด้วยกันใหม่ แกยินดีรับผมเสมอ จากนั้นผมก็ลาเจ้าของร้านที่ใจดีและมีความรักอาลัยผม ซึ่งผมไม่อาจลืมได้

จากนั้นผมก็ได้มาอยู่กับชายแปลกหน้า ซึ่งผมไม่เคยรู้จักมาก่อนว่าชายคนนี้เป็นใครทำงานอะไร การที่ผมมาอยู่ด้วยก็เพราะเห็นเป็นผู้มีพระคุณได้ช่วยชีวิตผมไว้ สิ่งที่แปลกใจสำหรับผมก็อยู่ที่คนแปลกหน้ามาหาพี่บ่อยๆ แต่บางวันบางคืนก็ไม่มีใครมาเลย และบางเวลาชายแปลกหน้าก็หายหน้าไปหลายวันหลายคืน ได้ทราบว่ามีบ้านอยู่หลายแห่ง ส่วนบ้านที่ผมอยู่นั้นนอกจากผมแล้วยังมีเด็กรุ่นเดียวกันอีกคนหนึ่งชื่อ “แดง”

ชีวิตของแดงน่าสงสารมาก แกเล่าให้ผมฟังว่า ชีวิตของแกได้รับความลำบาก และได้รับความกระทบกระเทือนในความรู้สึกเพราะพ่อกับแม่แยกกันอยู่ พ่อก็ไปมีเมียใหม่ แม่ก็ไปมีผัวใหม่ต่างก็ไม่สนใจในเรื่องลูก แกก็ไม่รู้จะไปอยู่กับพ่อหรือแม่ดี แกเป็นเด็กที่น่าสงสารมาก เมื่อไปหาพ่อๆ ก็ไล่ให้ไปอยู่กับแม่ กลัวจะไปทำความรำคาญให้เมียใหม่ ไม่ยอมให้ลูกอยู่ด้วย ครั้นพอไปหาแม่ แม่ไล่ไปหาพ่อเพราะแม่อยากเอาใจผัวใหม่

ที่สุดก็หมดที่พึ่งหมดความอบอุ่นต้องพเนจรไปตามลำพัง เป็นเด็กมีกรรม ต้องอดๆ อยากๆ เพราะพ่อแม่แตกกันไปคนละทาง ลูกยังไม่เดียงสาต้องรับบาป ได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจมากหมดความสุขเหมือนเด็กรุ่นเดียวกันที่ควรมี ไม่มีที่อยู่อาศัยต้องเที่ยวเป็นเด็กข้างถนน ไปพบเด็กจรจัดด้วยกันก็พากันไปนอนตามวัดหรือตามใต้สะพานท่าน้ำ บางครั้งดึกๆ ก็มีตำรวจเข้าไปไล่ต้อนจับ ต้องวิ่งหนีหัวซุกหัวซุนหลบหลีกไปในกลางดึก เช้าขึ้นก็ไปเที่ยวขอทานอาหารเขากิน ไม่มีอนาคต กลางคืนก็นอนไม่เต็มที่

ต่อมาก็พบชายแปลกหน้าชักชวนให้มาอยู่ด้วย พอจะได้รับความสุขสบายบ้างพอกินอิ่มนอนหลับ เราได้เล่าความทุกข์ยากสู่กันฟัง ที่สุดผมก็รู้ว่าชายแปลกหน้าที่ผมมาอยู่ด้วยคือ “สลัดดำ” หากินในทางทุจริต มีชื่อเสียงในทางจี้ปล้น ผมรู้สึกตัวว่าได้เข้ามาอยู่ในหมู่คนชั่วเสียแล้ว ผมจะทำอย่างไรดี ที่นั่นมีข้อบังคับว่า ทุกอย่างที่เป็นความลับถ้าใครนำไปบอกกับคนภายนอกถือเป็นการทรยศต่อพวก มีโทษร้ายแรงถึงตาย เพราะฉะนั้นจึงไม่

มีใครกล้าทรยศ เมื่อผมได้รู้ความจริงเข้าเช่นนี้ก็ไม่มีความสบายใจ ยังจำคำของท่านสมภารที่ให้คติเหมือนคาถาประจำตัวว่า "พบคนชั่วให้หลีกหนี พบคนดีให้เข้าหา"

แต่สลัดดำก็มีบุญคุณกับผม ถ้าผมหนีก็เท่ากับผมเป็นคนเนรคุณ ผมคิดไม่ตกตัดสินใจไม่ถูก ก็พอดีได้ทราบว่าพี่สลัดดำมีแผนการที่จะเข้าโจรกรรมในบ้านของท่าน ผมตกใจมาก เพราะท่านเป็นผู้มีพระคุณต่อผมมาก และท่านก็เป็นคนดีไม่ใช่คนชั่วเหมือนสลัดดำ ผมจึงเลือกที่จะช่วยท่านให้พ้นภัยจากการโจรกรรมครั้งนี้

เพราะผมตัดสินใจในระหว่างคนดีกับคนชั่ว ซึ่งเป็นคนที่มีบุญคุณต่อผมมาทั้งคู่ ผมเลือกที่จะช่วยคนดี โชคเข้าข้างผม เพราะสลัดดำได้ใช้ให้ผมนำความลับมาแนะนำให้แน่นอนกับคนใช้ที่บ้านของท่าน ซึ่งเป็นสายลับของพวกคนร้าย สลัดดำไว้ใจผมมาก ผมจึงมีโอกาสได้มาแอบกระซิบบอกให้ท่านทราบถึงเหตุการณ์อันนี้แหละครับ เรื่องของผมก็มีเท่านี้"

เมื่อผมได้ยินเรื่องราวที่แกเล่าให้ฟัง ยิ่งทำให้ผมรู้สึกสงสารจับใจ และนึกรักเอ็นดูเด็กคนนี้มากขึ้น ผมจึงถามว่า

"ทำไมเธอจึงไม่มาหาฉันเลย ทั้งๆ ที่ฉันอยากจะพบอยู่เสมอ เธอเองก็ทำบุญคุณไว้กับฉันมากมาย โดยบอกให้ฉันรู้ล่วงหน้า เป็นการช่วยรักษาทรัพย์สินของฉันไม่ให้ถูกโจรกรรม ถ้าเธอไม่บอกฉันก็ไม่รู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร อาจเสียทั้งทรัพย์สินและเลือดเนื้อ เพราะฉะนั้น ฉันจึงอยากพบเธอมากเพื่อหวังจะตอบแทนความดีของเธอ"

เด็กหนุ่มตอบผมด้วยใบหน้าเศร้าว่า "ผมไม่อยากจะให้ท่านคิดมากไปว่า ผมทำเพื่อสินจ้างรางวัล การที่ทำไปก็เพราะท่านเคยมีบุญคุณต่อผมและท่านเป็นคนดี ผมจึงต้องยอมให้เขาตราหน้าว่าเป็นคนเนรคุณพี่สลัดดำ ทั้งๆ ที่เขาก็มีบุญคุณกับผมเหมือนกัน แต่เขาเป็นคนชั่วเป็นคนนอกกฎหมาย ผมจึงตัดสินใจดังที่ท่านทราบมาแล้ว" พูดแล้วเด็กหนุ่มทำหน้าเศร้าๆ จะร้องไห้

ผมจึงปลอบไปว่า "เธออย่าคิดมากไปเลย บุญคุณเป็นเรื่องส่วนตัว ส่วนความชั่วเป็นเรื่องส่วนรวม เท่าที่ทำไปก็เป็นการกระทำที่ถูกต้อง เธอต้องเป็นพลเมืองดี เพราะคนชั่วมีความประพฤติเป็นภัยต่อสังคมส่วนรวม เธอได้ทำความดีไม่ใช่แต่ฉันคนเดียวเท่านั้น แต่เพื่อคนอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเหยื่อรายต่อไปก็ได้ ถ้าไม่จับกุมไปลงโทษเสียก่อน จะทำให้คนสุจริตนอนตาไม่หลับ การกระทำของเธอครั้งนี้ เธอควรจะได้รับการยกย่องไม่มีใครเขาติเตียนเธอ อย่าคิดมากไปเลย"

เด็กหนุ่มทำหน้าไม่สบายพูดต่อไปว่า "ถึงเช่นนั้นผมก็อดคิดไม่ได้"

ผมจึงบอก "เธอหยุดคิดได้แล้ว ฉันพร้อมที่จะให้เธออยู่ด้วย และไม่ยอมให้เธอไปได้รับความลำบากอีกต่อไป การที่ฉันได้ตัวเธอมานี้ก็ทำให้ฉันดีใจจนพูดไม่ถูก อยากจะบอกว่า ฉันยังไม่เคยได้สิ่งใดที่ทำให้ฉันพอใจเท่าได้เธอมาอยู่ด้วยเลย ฉันคงมีความสุขและสบายใจขึ้นมาก" เมื่อผมพูดแล้วก็คิดว่า เด็กวัยรุ่นคนนี้คงจะยินดีปฏิบัติตาม แต่ผมต้องผิดหวังในเมื่อแกยกมือขึ้นไหว้ผมแล้วบอกว่า

“ท่านกรุณาผมมาก แต่ผมไม่อาจจะรบกวนให้ท่านต้องได้รับความลำบากเพราะผม ความจริงผมไม่อยากปฏิเสธความกรุณาของท่าน แต่จำเป็นที่ผมจะอยู่กับท่านไม่ได้ ปล่อยให้ผมไปตามทางเถิดครับ”

เมื่อผมได้ยินคำพูดเช่นนี้ผมเองก็ตะลึงงง ไม่นึกว่าเด็กจนๆ คนนี้จะกล้าปฏิเสธ ในเมื่อมีผู้อุปการะให้มีความสุข ถ้าเป็นคนอื่นก็คงรีบรับด้วยความยินดี เหตุนี้ทำให้ผมมีจิตใจไม่สบายขึ้นมาทันที นึกว่าเด็กคนนี้จะเสียสติ หรือจะมีเหตุผลอย่างไร แกจึงกล้าปฏิเสธผมพยายามข่มใจให้เป็นปกติแล้วว่า

“ทำไมเธอจึงปฏิเสธความรักและความหวังดีของฉันที่มีต่อเธอ และตั้งใจจะเลี้ยงดูเธอให้เหมือนบุตรของฉัน เพราะฉันไม่เคยมีบุตร เธอทำให้ฉันเสียใจและผิดหวัง”

เมื่อพูดแล้ว ผมก็สังเกตเห็นแกมีน้ำตาไหลซึมออกมา ทำให้ผมยิ่งสงสารมากขึ้น แต่นึกในใจว่าเด็กคนนี้เหมือนกับคนไม่มีหัวใจ แต่ก็เด็กคนนี้แหละที่ได้ช่วยป้องกันทรัพย์สินของผม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนแม้จะหยิบยื่นให้ แล้วผมก็ได้ยินเสียงพูดคล้ายสะอื้นว่า

“ได้โปรดเถิดครับ ท่าน อย่า อย่ารับผมไว้เป็นบุตรของท่านเลยครับ ผมจะนำความเดือดร้อนมาให้ท่านได้โปรดเถิดครับ”

ผมได้ยินเช่นนั้นก็เสียใจและนึกสงสัยว่า เด็กคนนี้คงจะถูกขู่เข็ญอะไรสักอย่าง แกจึงไม่ยอมมาอยู่กับผม ยิ่งคิดก็ยิ่งเห็นใจและแน่ใจว่าต้องมีเบื้องหลังแน่ ผมจึงปลอบโยนอ้อนวอนขอให้แกบอกเหตุผล ผมจะช่วยแกทุกอย่าง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะยากลำบากสักเท่าใด ในที่สุดแกก็บอกโดยเสียอ้อนวอนผมไม่ได้ แต่อย่างไม่สู้เต็มใจนักว่า

“ความจริงผมตั้งใจจะไม่บอกเรื่องนี้ให้ท่านทราบ กลัวว่าจะให้ท่านพลอยเดือดร้อนไปด้วย แต่ก็ไม่มีทางเลือก เพราะจะทำให้ท่านเข้าใจผิดคิดว่าผมเป็นคนเนรคุณ เมื่อไม่มีอะไรที่จะแก้ความสงสัยได้ ผมก็ต้องบอก”

เรื่องมีว่า..... เมื่อลูกพี่สลัดดำถูกจับครั้งจะเข้าทำการโจรกรรมที่บ้านของท่าน เมื่อถูกจับตัวได้ ก็ต้องเข้าไปอยู่ในสถานที่จองจำและรับโทษตามความผิด เขารู้ภายหลังว่าผมเป็นคนนำความลับมาบอกกับท่าน เขาถือว่าเป็นการทรยศอย่างร้ายแรง เขาฝากบอกมากับลูกน้องว่า เขาเจ็บใจแทบจะอาเจียนเป็นเลือด แค้นใจที่เกลือเป็นหนอน เคยดูคนไม่ผิด แต่คราวนี้ใช้คนผิด คนที่เขาได้ช่วยเหลือชุบเลี้ยงมากลับเนรคุณ เขาโกรธจนพูดอาฆาตออกมาว่า “อ้ายคนอย่างนี้มันต้องฆ่าเสียทั้งโคตร จึงจะหายแค้น”

ฉะนั้น พี่สลัดดำจึงสั่งลูกน้องทุกคนว่า “ข้าให้พวกเอ็งคอยระวัง อย่าให้คนอื่นทำอันตรายอ้ายเด็กคนนี้ ใครไม่เชื่อ ข้าพ้นโทษออกมาได้ ข้าจะลงโทษอย่างหนัก ข้าต้องการแก้แค้น ล้างชีวิตด้วยมือของข้าเอง มันถึงจะหายแค้น พวกเอ็งจำไว้ ต้องทำตามคำสั่งข้า โทษของข้ามีความผิดไม่มากมายอะไรนัก ไม่นานข้าคงได้ออก พวกเอ็งคอยดูว่ามันจะหนีไปอยู่ที่ไหน เมื่อข้าออกไป ข้าขอสาบานว่า สิ่งแรกที่ข้าจะทำคือ ตามสังหารอ้ายเด็กทรยศเพื่อเอาเลือดมันมาล้างแค้น ถ้าญาติพี่น้องของมันอยู่ที่ไหน ข้าจะจัดการให้หมดทั้งโคตรให้สมแค้น”

“นี่แหละครับเป็นต้นเหตุที่ผมไม่ยอมให้ท่านมารับบาปร่วมกับผม เพราะถ้าท่านรับผมเป็นบุตรของท่าน ก็ต้องร่วมรับชะตากรรมกับผมด้วย ซึ่งผมทำไม่ได้ เมื่อท่านทราบแล้วกรุณาให้ผมไปตามทางของผมเถิดครับ”

เมื่อผมได้ฟังแกเล่าจบก็แทบสะอื้น ด้วยความตื้นตันใจ เด็กคนนี้อายุยังน้อยไม่น่าจะมีจิตใจสูงเกินตัว ยอมเสียสละเพื่อความกตัญญู ผมพูดอะไรไม่ออก ทั้งรัก ทั้งสงสารและเห็นใจ ผมรำพึงในใจว่า ในโลกนี้จะมีเด็กข้างถนนจนๆ ที่จิตใจสูงเช่นนี้สักกี่คน แล้วผมก็ต้องแข็งใจระงับความรู้สึกให้สงบ แล้วจึงปลอบแกว่า

“เธออย่าได้วิตกไปเลย เรื่องเพียงเท่านี้ โลกยังมีความยุติธรรมสำหรับคนที่ทำความดี ธรรมะย่อมชนะอธรรม ความดีย่อมชนะความชั่ว ทุกอย่างที่เธอทำไปนั้นเข้าหลักทางธรรมในการสร้างความดี ไม่มีใครมาทำอะไรเธอได้ ฉันยังอยู่ เธอมีความทุกข์ฉันต้องช่วย ครั้งก่อนเธอช่วยทุกข์ของฉัน แต่พอเธอมีทุกข์ ฉันจะปล่อยให้เธอไปเผชิญทุกข์โดยลำพังฉันทำไม่ได้ อยู่กับฉันเถิดเธอจะปลอดภัยทุกอย่าง” เมื่อพูดจบสังเกตดูกิริยาแกไม่ดีขึ้นเลย แกพูดด้วยเสียงเศร้าๆ ว่า

“ผมขอกราบขอบคุณท่านที่ให้ความหวัง และกรุณาผมมากครับ แต่สลัดดำนั้นเป็นคนพูดจริงทำจริง ไม่ว่าจะมีอุปสรรคขัดขวางอย่างไร แกก็ไม่ละความพยายาม ด้วยอำนาจของความพยาบาทและความโกรธแค้น แกคงพลิกแผ่นดินหาทุกแห่ง ผมสังหรณ์ใจว่าต้องพบแกแน่ แม้แกพ้นโทษออกมาแล้ว แกคงไม่ยอมให้กฎที่แกตั้งไว้นั้นเป็นหมันไป เพราะมันจะเสื่อมเสียการปกครองลูกน้อง ทำให้หมดความนับถือ”

ผมปลอบแกอีกว่า “ฉันรับรองเธอจะไม่เป็นอันตราย แม้แต่เพียงเลือดตกยางออกก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ฉันจะส่งเธอไปที่ไร่ของฉันที่อยู่ต่างจังหวัด เธอเลิกวิตกทุกข์ร้อนได้แล้ว เพราะไร่ของฉันอยู่ไกลหูไกลตาพวกสลัดดำมาก และที่ไร่ของเราก็มีคนงานที่แข็งแรงล้วนแต่เป็นคนที่ซื่อสัตย์ จะไม่มีใครที่แปลกปลอมเข้าไปได้เป็นอันขาด เธอวางใจได้ที่ไร่นั้นมีอากาศดี มีคนงานที่แข็งแรงทุกคนมีใบหน้ายิ้มแย้ม มีแต่ความเป็นมิตร ที่พักก็สบาย ของเครื่องใช้ก็มีพร้อมบริบูรณ์ คงทำให้ใจสบายขึ้นมาก ฉันจะสั่งคนงานทุกคนให้คอยป้องกันเธอ ที่นั่นก็ไม่ใช่ตำบลหมู่บ้านที่ใหญ่โตอะไรนัก เพียงแต่คนแปลกหน้าเข้าไปเราก็จะรู้ทันที เราจะวางคนไว้ตลอดทั้งที่ตลาดและในหมู่บ้าน และชาวบ้านแถวนั้นรักใคร่นับถือฉันมาก ฉะนั้นเธอนอนใจเสียเถิด ทุกคนจะดูแลเธอให้ดีที่สุด ไม่มีใครรอดพ้นสายตาเข้าไปทำร้ายเธอได้หรอก เธอต้องเชื่อฉัน”

ผมได้พยายามอ้อนวอนแกให้อยู่กับผม ที่สุดแกก็ตกลง แต่แกขอให้ผมรับแกไว้เป็นเพียงแค่ลูกจ้าง ทำงานอย่างธรรมดา มิฉะนั้นแกจะไม่ยอมไปอยู่ด้วย ผมรู้สึกเสียใจยิ่งขึ้น เพราะขณะนี้ผมมีความรักใคร่แกเหมือนลูก แต่ผมก็ต้องตกลงตามใจแกอย่างน้อยแกก็อยู่ใกล้ผม

หลังจากแกเข้าไปอยู่ในไร่ของผม สังเกตดูแกไม่มีอะไรดีขึ้น แกคงเป็นเด็กเจ้าทุกข์ คล้ายกับว่าในชีวิตของแกคงจะหาความสุขไม่ได้ตลอดไป ผมพยายามทุกอย่างเพื่อให้เด็กคนนี้มีความสุขเหมือนคนทั้งหลาย ผมพลอยมีความทุกข์เป็นห่วงแก เลยไม่มีความสุขไปด้วย เพราะความรักเอ็นดูที่ผมมีต่อแก ซึ่งนับวันจะมีมากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นทุกอย่างที่ผมมองเห็นว่าจะนำความสุขมาให้แกได้ ผมไม่เคยนิ่งนอนใจ แต่ก็ไม่ทำให้แกดีขึ้น ความเป็นห่วงทำให้ผมต้องไปอยู่ประจำในไร่ของผมด้วย

วัน เดือน ปี ผ่านไปความเป็นคนเจ้าทุกข์ของแกก็ยังคงอยู่อย่างเดิม ผมได้พยายามนำแกไปหาพระตามวัด เพื่อจะช่วยให้จิตใจของแกดีขึ้น และผมคิดว่าเมื่อแกมีอายุครบปีบวชแล้ว ผมก็จะจัดการบวชให้ บางทีแกจะมีความรู้สึกดีขึ้น และคงมีความสุข เมื่อได้รับความสงบทางใจโดยอาศัยรสพระธรรม

วันหนึ่งคนในไร่ของเราบอกว่า มีพระธุดงค์มาปักกลดพักอยู่ที่ปลายไร่ทางทิศตะวันออก วันรุ่งขึ้นตอนเช้าผมจึงชวนแก จัดอาหารนำไปถวายพระธุดงค์ เช้าวันนั้นผมจำได้ว่าเป็นวันอาทิตย์ พวกคนงานในไร่หยุดพักผ่อน ผมถือโอกาสชวนคนงานในไร่ที่สมัครไปด้วย เพราะถือว่าอย่างน้อยโอวาทของพระย่อมจะมีประโยชน์ทางจิตใจแก่คนงานเราบ้าง ตกลงในเช้าวันนั้นจึงมีผม เด็กหนุ่มกับพวกคนงานในไร่อีกประมาณ ๓ - ๕ คน ต่างก็ช่วยกันนำอาหารคาวหวานไปถวายพระ ตรงไปยังที่ซึ่งพระธุดงค์กางกลดอยู่

เมื่อเราไปถึงเห็นคนงานในไร่ และชาวบ้านมีทั้งผู้เฒ่าผู้แก่มาคอยอยู่ก่อนแล้ว ๗ - ๘ คน เราก็ทักท่านปราศรัยกันตามที่รู้จักคุ้นเคยกับชาวบ้านพวกนี้มา โดยหวังจะขอเครื่องรางของขลังให้ทำนายโชคชะตาเป็นส่วนมาก ส่วนพระธุดงค์นั้นท่านยังอยู่ในกลดซึ่งยังไม่ได้ตลบขึ้น ยังคลุมถึงพื้นเราจึงมองไม่เห็นท่าน ได้ยินเสียงสวดมนต์ทำวัตรเช้าอยู่ในกลด พวกเราไปถึงก็นั่งรอท่านอยู่ห่างๆ รอบกลด คอยว่าเมื่อท่านสวดมนต์ทำวัตรเช้าเสร็จแล้วออกมาก็จะประเคนสำรับอาหารคาวหวานซึ่งต่างก็หามาถวาย

เมื่อรอจนท่านสวดมนต์ทำวัตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านก็ตลบกลดขึ้น และทักท่านปราศรัยกับผู้ที่ไปคอยถวายอาหารแก่ท่านโดยทั่วกัน ท่านสำรวมอิริยาบถสมกับเป็นสมณเพศ เป็นที่น่าเคารพเลื่อมใส ทุกคนพากันกราบลงด้วยความเคารพ

ทันใดนั้นสิ่งประหลาดก็เกิดขึ้นคือ พอเด็กหนุ่มมองเห็นหน้าพระภิกษุรูปนั้นถนัด ก็ร้องออกมาอย่างลืมตัวว่า "หลวงพี่สลัดดำ"

ทุกคนที่อยู่ในที่นั้นได้ยินก็ตะลึง เพราะต่างก็ชินหูกับชื่อนี้มาแล้ว ผมเองได้ยินแล้วก็ตกใจ เมื่อระงับใจเป็นปกติแล้วพิจารณาดูหน้าของพระภิกษุรูปนั้น แล้วก็จำได้ว่าใช่สลัดดำแน่ บัดนี้ท่านได้บวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ไปแล้ว ขณะที่ทุกคนในที่นั้นยังตกตะลึงอยู่ พระภิกษุรูปนั้นก็ไม่ได้แสดงกิริยาให้ผิดปกติ คงสำรวมกิริยาอย่างสงบ ดวงตาของท่านเต็มไปด้วยความเมตตากรุณายิ้ม แล้วก็พูดช้าๆ ว่า

"ในที่นี้ไม่มีสลัดดำ คงมีแต่พระภิกษุ ที่จำศีลภาวนาเจริญรอยตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อได้ล่วงพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงในโลกมนุษย์ อันมีความ เกิด แก่ เจ็บ ตาย โลภ รัก โกรธ หลง เป็นต้นเหตุ เป็นกองกิเลสที่มนุษย์ยังลุ่มหลงงมงายเวียนว่ายอยู่ในกองทุกข์ อาตมาได้ศึกษาพระธรรมวินัย จึงเกิดปัญญาพิจารณาเห็นจริงในเหตุที่เกิดทุกข์ และทางที่จะดับทุกข์ ฉะนั้นชื่อสลัดดำ ซึ่งมีชื่อในทางชั่วร้ายหากินในทางทุจริต จึงไม่มีอยู่ในโลกนี้อีกต่อไปแล้ว"

ผมได้ยินท่านพูดเช่นนั้นก็ขนลุกเกิดตื้นตันใจจนน้ำตาไหล ทุกคนที่อยู่ในที่นั้นก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน เพราะผมได้เคยสั่งคนงานและพวกชาวบ้านทั่วไป ให้ระวังชายที่ชื่อสลัดดำ และบอกรูปร่างให้ทราบกันแล้วทุกคน ถ้าพบบุคคลผู้นี้ที่เป็นฆาตกรตัวร้ายให้รีบมาบอกด่วน เพราะได้มีผู้ส่งข่าวส่วนตัวบอกให้ผมทราบว่า ชายผู้นี้ได้พ้นโทษออกมาแล้ว แต่ผมได้ปิดเป็นความลับ ผมเองก็ไม่สบายใจ แต่ผมไม่อยากบอกให้เด็กรู้ เพราะกลัวแกจะเพิ่มความไม่สบายใจขึ้น

แต่เหตุการณ์ประหลาดก็เกิดขึ้น โดยที่สลัดดำได้มาปรากฏตัวขึ้นปลายไร่ในร่างของพระภิกษุสงฆ์ เป็นธรรมดาที่ทุกคนจะต้องงงและตกตะลึง แล้วพระภิกษุก็เรียกเด็กวัยรุ่นเข้าไปหาใกล้ๆ เมื่อเด็กคลานเข้าไปใกล้ท่านแล้วก็กราบลงตรงหน้าสามครั้ง ทุกคนต่างเห็นกันว่าเด็กคนนี้เข้าพระได้เรียบร้อยมาก ผิดกับเด็กที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เมื่อกราบเสร็จเรียบร้อยแล้วพระท่านก็ถามว่า

“เป็นอย่างไรบ้างเจ้าหนู มาอยู่นี่คงมีความสุขดี อาตมาคิดถึงเจ้ามาก เพราะเจ้าทำบุญคุณให้อาตมาไม่น้อย” เสียงเด็กวัยรุ่นกล่าวตอบอย่างตะกุกตะกักว่า

“กระผมสบายแต่ร่างกายเท่านั้นครับหลวงพี่ แต่จิตใจมีแต่ทุกข์ผมพูดไม่ถูก มองหน้าหลวงพี่ไม่สนิท ผมมีความละอายใจเพราะคิดว่าผมได้ทำผิด ทำให้หลวงพี่ต้องได้รับความทุกข์ยากลำบากเข้าไปรับโทษ เพราะการกระทำของผมคนเดียว แม้ว่ากระผมไม่มีใจเจาะจงจะให้เป็นเช่นนั้น แต่ก็เหมือนว่ากระผมเป็นคนทรยศเนรคุณ เหตุนี้จึงทำให้กระผมไม่เคยมีความสุขเลย เพราะใจนึกแต่ว่าผมทำผิด”

พระภิกษุยกมือลูบศีรษะเด็กหนุ่ม ซึ่งหมอบอยู่ตรงหน้าด้วยความเมตตา แล้วพูดขึ้นด้วยเสียงอ่อนโยนเจือไปด้วยความกรุณาปรานีว่า

“ลืมมันเสียเถิดเจ้าหนู เธอไม่มีความผิด แต่เธอกลับมีความชอบ การกระทำของเธอถูกต้องแล้ว ความผิดย่อมมีแก่คนทำชั่วมิใช่มีแก่คนทำดี กรรมย่อมตามสนองเป็นธรรมดา คนเราเมื่อทำชั่วยังไม่เคยรู้จักความทุกข์ ก็ยังมองไม่เห็นทางทำดีในธรรม เธอไม่ต้องกลัวอีกแล้ว เพราะไม่มีนายสลัดดำผู้มีใจเหี้ยมโหด ไม่มีการแก้แค้น ไม่มีการอาฆาต ไม่มีการสังหารเกิดขึ้นจากน้ำมือของสลัดดำอีกต่อไป เธอคงไม่รู้ตัวว่า การกระทำของเธอครั้งนั้นได้ทำให้ผู้หลงผิดเป็นชอบหูตาสว่างขึ้น เกิดกุศลขึ้นทางจิตใจมองเห็นแสงสว่างของธรรมะ”

เมื่อท่านพูดกับเด็กวัยรุ่นเสร็จแล้ว ท่านก็หันมาทางผู้ที่นั่งคอยจะประเคนอาหารเช้า ขณะนั้นทุกคนในที่นั้นนั่งเงียบฟังพระภิกษุกับเด็กหนุ่มพูดกัน เวลาล่วงไปยิ่งสาย ชาวบ้านก็ยิ่งทยอยกันเข้ามามีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ รู้สึกว่าจะเป็นธรรมดาของชาวบ้านแถวนั้นที่พอทราบว่ามีพระธุดงค์มาปักกลดต่างพากันมาหาไม่ขาดสาย ท่านหันไปยิ้มทักทายปราศรัยทั่วกัน แล้วจึงพูดขึ้นด้วยน้ำเสียงเป็นปกติว่า

“ก่อนที่อาตมาจะรับประเคนของญาติโยมผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลายโดยทั่วถึงกัน และขอเวลาให้อาตมาสักหน่อย เพราะอยากจะบรรยายเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตบุคคลหนึ่ง เป็นเรื่องที่ญาติโยมทั้งหลายควรที่จะทราบไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ หรือเพื่อเป็นข้อที่นำไปคิดประดับความรู้ในเรื่องความดีความชั่ว เพราะเป็นเรื่องที่อาตมาได้รู้ได้เห็นทุกข์ เมื่อได้รับทุกข์ด้วยตนเองจึงเกิดรู้สึกผิดชอบชั่วดี เมื่อได้ฟังเทศนาสั่งสอนอบรมของพระเถระผู้ทรงธรรมอันสูงแล้ว จึงเห็นแจ้งในที่เกิดทุกข์”

เรื่องมีว่า ครั้งหนึ่งมีหัวหน้าผู้หากินทุจริตผิดกฎหมาย ได้วางแผนการณ์ที่จะเข้าทำการโจรกรรมในบ้านผู้มีชื่อ ผู้หนึ่ง แต่แล้วแผนการได้รั่วไหลไปถึงเจ้าทรัพย์ จนรู้ตัวเสียก่อนที่จะลงมือ ที่สุดผู้ทุจริตก็ถูกผู้รักษากฎหมายจับตัวได้ ผลกรรมชั่วที่ทำมาทำให้ต้องเข้าไปรับกรรมตามกฎหมาย ถูกตัดสินจองจำอยู่ในที่คุมขัง ชายผู้นั้นมีความโกรธแค้นมากคิดว่าแผนการของตนถูกทำลาย ครั้งนี้จะต้องมีคนหักหลัง มิฉะนั้นเจ้าทรัพย์และผู้รักษากฎหมายคงไม่รู้ละเอียด เช่นนี้

ภายหลังจึงได้ทราบว่ามีเด็กคนหนึ่งนำความไปบอกเจ้าทรัพย์ให้รู้ตัวก่อน และก็เป็นเหตุบังเอิญบ้านที่จะเข้าโจรกรรมนั้น เจ้าของบ้านเคยเป็นผู้มีบุญคุณกับเด็กคนนั้นมาก่อน เมื่อทราบเช่นนั้น ชายผู้ทุจริตก็โกรธแค้นเด็กคนนั้นถึงขนาดออกปากว่า ถ้าพ้นโทษวันไหนก็จะตามล้างแค้นให้สาสมกับความเจ็บใจ

เมื่อชายผู้นั้นถูกส่งเข้าไปรับกรรมชั่ว ทนทุกข์ในบริเวณเรือนจำแล้ว ก็รู้สึกตัวเองนั้นหมดความเป็นอิสรภาพ ได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ต่างๆ ในที่ต้องจำขัง อยู่ภายใต้กำแพงอันสูงใหญ่แน่นหนา เป็นเขตกั้นขาดจากโลกภายนอกเหมือนอยู่อีกโลกหนึ่งเป็นโลกของทรชนผู้มีบาป เป็นสถานที่ที่คนชั่วต้องมาใช้หนี้กรรมชั่วที่ตนได้ทำไว้ เป็นโลกที่จำขังผู้มีแต่ความโหดเหี้ยม จิตใจหยาบช้าเป็นที่ห่างไกลจากผู้มีศีลธรรม ห่างไกลจากความสดชื่นอ่อนหวานห่างจากสิ่งเจริญตาเจริญใจทั้งปวง ห่างจากญาติพี่น้อง พ่อ แม่ บุตร ภรรยา และมิตรสหายที่รัก

นักโทษที่เข้าไปใหม่นั้น ถ้าไม่ใช่ผู้ร้ายใจแข็งเหี้ยมโหดมาแต่กำเนิดแล้ว ย่อมจะมีจิตใจหวั่นไหวเกรงกลัว เพราะชื่อก็ไม่เป็นมงคล ทำให้ประสาทและสมองสับสนหวาดหวั่นขวัญเสียตลอดเวลา ไม่รู้ว่าจะมีอะไรร้ายแรงเกิดขึ้นกับตัวต่อไป นึกกลัวว่าจะต้องทำงานหนัก นึกกลัวจะถูกเฆี่ยนถูกโบย กลัวจะถูกตีตรวน มันเหมือนกับอยู่ในยมโลก ซึ่งมียมทูตนำตนมาส่งให้ยมบาล นักโทษบางคนที่ประสาทอ่อนกลัวจนแทบเป็นบ้า เพราะเห็นแต่หน้านักโทษส่วนมากเหี้ยมเกรียม กิริยาดุร้าย กักขฬะ วาจาสามหาว หยาบคาย สวมเสื้อผ้าสกปรก หูก็ได้ยินแต่เสียงโซ่ตรวนที่นักโทษเดินลากไปมา

บางคนก็เอาผ้าพันขา บางคนพันที่ตรวนไว้ไม่ให้เหล็กเสียดสีกับเนื้อขา ทุกคนต้องทำงานตรากตรำตลอดเวลาบางคนก็แบกหามมือหนึ่ง อีกมือหนึ่งก็คอยจับโซ่ตรวนที่ขาดึงขึ้นมาให้ตึง ไม่ยอมให้เหล็กถูกกับเนื้อขา กลัวจะถูกเนื้อหนังตามแข้งขาถลอกจะเกิดเป็นแผล มองดูก็เห็นความลำบาก บางพวกก็ทุบหินขนหิน ตามแต่ทางการจะใช้งาน นอกจากเสียงโซ่ตรวนที่ได้ยินจำเจ เสียงตะโกนโต้ตอบกันด้วยถ้อยคำหยาบคาย เมื่อถึงเวลาเยี่ยมก็มีเสียงจอแจเหมือนอยู่กลางตลาดตลอดเวลา

สำหรับพวกที่มีความรู้ และพวกช่างต่างๆ ก็ได้ทำงานที่ตนถนัด งานจึงเบากว่าพวกที่แบกหาม มีนักโทษบางคนที่กักขฬะ เมื่อเห็นนักโทษที่มาใหม่มีหน้าตาหมดจดก็คอยจ้องดูหมายตาไว้ แล้วตะโกนเชิงจองไว้ก่อนว่า “คนนี้เป็นของมึง คนโน้นเป็นของข้า ใครจะแตะต้องไม่ได้” ต่างก็อวดฤทธิ์เดชว่า ตนเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในหมู่นักโทษ ด้วยต่างถือสิทธิ์นักโทษใหม่ที่ตนชิงจองกันไว้ หากมีนักโทษผู้อื่นขัดขวางแย่งเอาไป ก็มักใช้กำลังต่อสู้ทำร้ายซึ่งกันและกัน

นักโทษที่เข้าไปใช้กรรมในที่คุมขัง ต่างก็มีประวัติความผิดที่ตนได้ประกอบขึ้นด้วยกันทุกคน มีผิดมากผิดน้อยก็ได้รับโทษหนักและเบาตามกรรมที่ผู้นั้นประกอบขึ้น ในคดีที่นักโทษต้องอุกฉกรรจ์ และผู้มีสันดานผู้ร้ายมาแต่กำเนิด ดุร้าย โทษหนักติดนาน ทางการก็ต้องคุมขังไว้อีกเขตหนึ่งต่างหาก แต่เมื่อนักโทษที่ไม่มีสันดานเป็นผู้ร้ายมาแต่กำเนิด ดุร้าย โทษไม่หนักมากนัก ก็ถูกขังมาอยู่ในที่แออัดยัดเยียดในห้องที่คับแคบ

และบางเวลาก็มีพระสงฆ์เข้าไปเทศนาอบรมสั่งสอน ทำให้ชายผู้นั้นนึกถึงตัวว่านี่เป็นกรรมที่ทำไว้ เพราะความชั่วจึงต้องถูกทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ ต้องก้มหน้ากัดฟันทนไปจนกว่าจะใช้กรรมจนถึงวันสิ้นสุด เมื่อนักโทษมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกันเช่นนี้ ต่างก็ถามถึงสาเหตุที่ต้องโทษและก็เล่าสู่กันฟัง

แต่ก็มีนักโทษเก่าๆ บางคนที่สนใจในการอบรมของพระสงฆ์ บางคนกลับอวดอ้างความรู้ของตัวเก่งกล้าสามารถ อวดอำนาจวิชาไสยศาสตร์ของตนว่าอยู่ยงคงกระพัน และอวดอ้างการผจญภัยอย่างโชกโชนของตนให้ทราบ เพื่อข่มขวัญนักโทษที่มาใหม่ให้เกรงกลัว จะได้ยกตนให้เป็นใหญ่ มีพวกพ้องมากในหมู่นักโทษด้วยกันนักโทษที่เข้าไปใหม่ ๆ มีความกลัวและขวัญไม่ดีอยู่ ก็เลยยึดถือเป็นที่พึ่งฝากเนื้อฝากตัวนับถือยกขึ้นเป็นอาจารย์

เรื่องของพวกนักโทษที่ทำผิดนั้นมีมาก เท่าที่เล่าสู่กันฟังบางคนส่วนมากไม่มีสันดานผู้ร้ายมาก่อน บางคนมีความรู้ความประพฤติตลอดจนฐานะดี รู้สึกผิดชอบชั่วดี แต่ต้องมารับกรรม ก็เพราะได้ทำผิดด้วยความประมาท ทำลายชีวิตคนบนท้องถนนหลวงโดยไม่ตั้งใจ บางคนก็ดื่มเหล้าเมาไม่ได้สติ ทำผิดไปโดยไม่รู้สึกตัว

มีนักโทษผู้หนึ่งเล่าให้ฟังว่าเขาต้องมาใช้กรรมเพราะความโกรธเป็นต้นเหตุ ตนเองอยู่ในอำนาจของโทสะไม่สามารถจะยับยั้งจิตใจคุมให้สงบได้ จึงทำสิ่งที่ไม่สมควรลงไป คือลุแก่อำนาจโทสะ ทำร้ายคนมีอาการปางตาย แต่เมื่อรู้สึกตัวว่าตนได้ทำความผิด ทุกสิ่งทุกอย่างก็สายเกินที่จะแก้ไขให้คืนเป็นปกติได้แล้ว

ฉะนั้น คนสมัยก่อนจึงเตือนไว้ว่า เวลารู้สึกว่าจะโกรธก็ให้นับหนึ่งถึงสิบเสียก่อนที่จะทำอะไรลงไป เพราะคนเราเวลาโกรธนั้น เหมือนคนบ้าขาดความยั้งคิด ลืมทุกสิ่งทุกอย่างของตน การที่คนสมัยก่อนให้นับหนึ่งถึงสิบนั้น ก็จะให้ผู้อยู่ในอารมณ์โกรธนั้น ได้มีเวลาคิดพอที่จะยับยั้งชั่งใจ ได้สติรู้สึกผิดชอบชั่วดี พอจะหยุดยั้งไม่ประกอบกรรมชั่วตามอารมณ์ของตน นอกจากผู้เล่าเรื่องนี้แล้ว ก็คิดว่ามีนักโทษจำนวนไม่น้อยที่ต้องมาติดโทษ เพราะความโกรธเป็นต้นเหตุ เรื่องราวของนักโทษที่ต้องมาใช้กรรมในที่นั้นมีมากมาย

แต่มีเรื่องหนึ่งที่ทำให้ชายผู้นั้นต้องสะเทือนมากกว่าเรื่องอื่นก็คือ เรื่องของชายนักโทษผู้หนึ่งซึ่งเล่าว่า ตนเป็นผู้ที่มีความชำนาญในทางโจรกรรม ตัดช่องย่องเบาและฉกชิงวิ่งราว มีเพื่อนร่วมใจด้วยกันอีกสองคน ในคืนวันหนึ่งเขาได้เข้าไปทำการโจรกรรมในบ้านของผู้มีฐานะปานกลางผู้หนึ่ง เป็นคราวเคราะห์ของเจ้าของบ้าน และเป็นโชคดีของผู้ทำการทุจริตทั้งๆ ที่ไม่เคยนึกเลยว่าบ้านนั้นจะมีเงินสดมากเกินกว่าฐานะคนชั้นนั้นจะมีได้ เมื่อได้ลาภมากมายเช่นนั้น ต่างก็ดีใจแบ่งเงินกันใช้จ่ายอย่างสนุกสนาน เพราะเงินหามาได้ง่ายๆ ไม่ต้องใช้ความพยายามให้เหนื่อยยากลำบาก ความเสียดายจึงไม่มี

ต่อมาก็ได้ข่าวว่าเจ้าของบ้านที่ถูกชายผู้นั้นเข้าทำการโจรกรรม ได้ฆ่าตัวเองโดยผูกคอตาย และไม่ทราบเหตุผล ทรัพย์สินก็ไม่มีเหลือพอที่จะให้ภรรยาและบุตรครองชีวิตต่อไป แม้แต่บ้านที่อยู่ก็ได้ขายฝากเอาไว้ทิ้งภรรยาและบุตรที่ยังเยาว์ตาดำๆ อีก ๔ คน ไว้เผชิญโลกโดยลำพัง บุตรทั้งสี่คนนั้นเป็นชายสามหญิงหนึ่ง คนโตอายุเพียง ๑๑ ขวบ คนรองอายุ ๗ ขวบ คนที่ ๓ อายุเพียง ๕ ขวบ คนสุดท้อง อายุเพียง ๒ ขวบเท่านั้น ซึ่งต้องกำพร้าพ่อตั้งแต่อายุยังน้อย ยังรับผิดชอบตัวเองไม่ได้ ต้องอยู่ในความดูแลของภรรยาของผู้ตายซึ่งเป็นมารดาของเด็ก

ผู้ที่มาร่วมฟังเรื่องราวอยู่ด้วยหลายคน ต่างก็เศร้าใจบางคนก็สนใจอยากรู้เรื่องให้ตลอด ถึงกับซักถามนักโทษผู้นั้นเป็นเจ้าของเรื่องว่า การที่เจ้าของบ้านฆ่าตัวตายนั้น เกี่ยวกับเรื่องที่ถูกขโมยเงินไปจนหมดตัวหรือเปล่า หรืออาจจะเป็นเพราะเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนหายไป บอกใครก็คงไม่มีใครเชื่อว่าถูกโจรกรรม และไม่สามารถจะหาเงินมาใช้แทนได้ เมื่อหาทางออกไม่ได้ก็เลยคิดฆ่าตัวตายก็อาจจะเป็นได้ แต่ชายนักโทษเจ้าของเรื่องก็ไม่สามารถจะตอบได้ เพราะไม่รู้เบื้องหลังของชายที่ฆ่าตัวตายคนนั้นมาก่อน เหตุที่รู้เรื่องมาถึงแค่นั้นก็

เป็นเพราะบ้านของนักโทษผู้นี้อยู่ห่างไกลจากบ้านผู้ตายมากนัก บอกได้แต่เพียงว่าการที่ตนต้องมาต้องโทษไม่ได้เกี่ยวกับคดีเรื่องนี้

ต่อจากนั้นมาก็รู้สึกว่านักโทษที่มีใจเป็นธรรมได้ฟังเรื่องนี้หลายคน พลอยจะไม่ชอบหน้านักโทษผู้เล่าเรื่องนี้ เพราะเห็นใจสงสารครอบครัวผู้เคราะห์ร้าย หลายครั้งที่มีผู้จะหาเรื่องลงทัณฑกรรมนักโทษผู้นั้น เพราะชังน้ำหน้า เนื่องจากเป็นต้นเหตุทำให้ครอบครัวนั้นต้องรับกรรม

นักโทษผู้นั้นเห็นจะเข้าตำราที่โบราณว่า ปลาหมอตายเพราะปาก เพราแทนที่นักโทษด้วยกันจะยกย่องในความเก่งกล้า กลับพากันเห็นใจภรรยาและบุตรของเจ้าของทรัพย์ ที่ต้องได้รับเคราะห์กรรมอย่างแสนสาหัส เป็นการตัดความรุ่งเรืองก้าวหน้าในอนาคตของพวกเด็กๆ ที่ควรจะได้รับ หากบิดายังมีชีวิตอยู่ ทั้งแม่และลูกจะต้องอยู่กันไปตามยถากรรม เพราะลำพังกำลังของแม่เพียงผู้เดียวคงไม่อาจจะให้การศึกษาแก่ลูกได้มากเท่าที่ควร

แต่ความจริงแล้วก็มิใช่ความผิดของนักโทษผู้ก่อเรื่องนี้ขึ้น เพราะเขาเองก็ไม่รู้ว่าเงินจำนวนนั้นจะมีความสำคัญเกี่ยวแก่ชีวิตของครอบครัวนี้ ถึงกับต้องสูญเสียพ่อบ้านไป และไม่นึกว่าเหตุการณ์จะรุนแรงเกี่ยวโยงไปถึงชีวิตอีกหลายชีวิต ที่จะต้องรับเคราะห์กรรมต่อไปในอนาคต สิ่งเหล่านี้กระเทือนใจชายผู้นั้นมาก เพราะตนเองก็เคยประกอบกรรมชั่วแบบนี้ไว้มาก และตนเองก็ไม่เคยสนใจในเรื่องเช่นนี้มาก่อน

แต่เมื่อฟังพระสงฆ์สอนศีลธรรมนานเข้า เมื่อมาได้ฟังเรื่องเศร้ากลับนึกละอายอดสูใจยิ่งขึ้น ทำให้นึกถึงคนที่ตนได้เคยโจรกรรมมาแล้ว คงจะมีคนที่อยู่ในสภาพเช่นนั้นบ้าง ทำให้คิดสงสารคนที่ถูกโจรกรรมเท่าที่เคยรู้ สำหรับผู้ที่ไม่มั่งมีอะไรนัก ต้องอุตสาหะ พยายามหาทรัพย์มาด้วยความเหนื่อยยากลำบาก หามาด้วยน้ำพักน้ำแรงหากินด้วยความสุจริตมิได้คิดคดโกงใคร เพื่อที่จะสะสมเงินไว้ให้ลูกในอนาคต

เมื่อรู้ว่าถูกลักขโมยไปจนหมดตัว บางรายที่เป็นหญิงก็ถึงกับร้องไห้เป็นลมไป เพราะเสียดายทรัพย์สินที่สะสมไว้ พวกที่เก็บเงินไว้กับบ้านไม่ยอมนำไปฝากธนาคารยังมีอีกมาก เป็นเรื่องน่าเศร้าใจที่สุดในชีวิต ความรู้สึกผิดชอบก็ค่อยๆ เกิดขึ้นในจิตใจของชายผู้นั้น

ต่อมาชายผู้นั้นเพิ่มความสนใจในศีลธรรมบาปบุญมากขึ้น เมื่อได้ฟังพระเถระผู้ทรงศีลอันบริสุทธิ์ ซึ่งได้รับการนิมนต์ให้เข้าไปอบรมเทศนาสั่งสอน เพื่อให้พวกนักโทษรู้ซึ้งถึงรสพระธรรมของพระพุทธศาสนา กล่อมเกลาให้เห็นศีลธรรมเห็นบุญเห็นบาป ให้พิจารณาสำรวมในตัวเองว่า ได้เคยทำสิ่งใดไว้บ้างจึงต้องตกอยู่ในสถานที่เช่นนี้ เราทำชั่วเราก็หนีกรรมชั่วไม่พ้น อย่าไปหวังพึ่งอ้อนวอนพระเจ้าองค์ไหน ที่จะใช้อำนาจมาลบล้างให้หายจากความผิดความชั่วได้ เราเองต้องก้มหน้ารับใช้กรรมจนกว่าจะสิ้นกรรม เมื่อหมดเวรวันเป็นอิสระก็มาถึง ก็จงประกอบกรรมดีต่อไป

ชายผู้นั้นก็เกิดกุศลขึ้นทางใจ เมื่อได้รับการอบรมสัจธรรมจากพระเถระผู้ทรงคุณธรรม เทศนาโปรดชี้ให้เห็นทางดีบ่อยเข้า จิตใจก็เกิดศรัทธา มองเห็นผลกรรมที่ทำมาแต่หนหลัง กิเลสที่ปิดบังดวงตาที่มืดมัวมานานก็ค่อยๆ กระจ่างแจ้งเป็นแสงสว่างมองเห็นความจริงยิ่งขึ้นอย่างชัดแจ้ง ที่พวกนักโทษต้องมาถูกจำจอง ก็เพราะกรรมชั่วที่ตนเคยสร้างไว้ หากว่าบุคคลเหล่านี้สร้างกรรมดีก็คงไม่มาอยู่ในสถานที่คุมขังได้รับความลำบากเช่นนี้

มองเห็นชีวิตที่หากินในทางทุจริต มีการจี้ปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ ทำให้ปวงชนผู้สุจริตได้รับความเดือดร้อน นอนตาไม่หลับ แม้ตนเองจะได้ทรัพย์สินไป ก็หาความสุขความสบายไม่ได้ เพราะทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นเลือดเนื้อของผู้บริสุทธิ์ แม้ว่ายังไม่ถูกจับกุมก็หมดอิสรภาพทางใจ เพราะเป็นภัยต่อสังคมเป็นที่รังเกียจของคนดีทั่วไป ต้องคอยหลบหลีกอาญาแผ่นดิน นับวันมีแต่จะเพิ่มพูนกิเลสให้มีจิตใจโหดเหี้ยมยิ่งขึ้น ถือเอาอารมณ์ของตนเป็นใหญ่ หูตามืดมัว มองไม่เห็นศีลธรรม

เหมือนคนว่ายน้ำออกทะเลลึก ยิ่งห่างจากฝั่งของศีลธรรมออกไปทุกที สิ่งที่ได้รับก็คือมีชีวิตอยู่ได้ไม่ยืดยาวเหมือนคนธรรมดา ส่วนมากต้องจบชีวิตลงเมื่อยังไม่ถึงเวลาที่สมควร คือจบชีวิตลงด้วยคมอาวุธหรือกระสุนปืน หรือมิฉะนั้น ก็จบชีวิตลงโดยเข้าไปอยู่ที่คุมขัง เวลาตายจิตใจก็ไม่สงบ ผิดกับผู้มีศีลธรรมหากินในทางสุจริต ไม่เบียดเบียนมนุษย์และสัตว์ ท่านเหล่านี้ตายตามอายุขัยตามธรรมชาติคือ เจ็บและแก่ตาย จิตก็อยู่ในความสงบ

เหตุด้วยพิจารณาดูสิ่งที่เกิดและผ่านไปในอดีต เนื่องจากได้รับการอบรมสั่งสอนจากพระเถระ ทำให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งในรสพระธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เลยตั้งปฏิญาณไว้ว่า เมื่อพ้นโทษจากที่คุมขังไปแล้ว จะใช้เวลาที่เหลืออยู่ทั้งหมดในอนาคตของชีวิตประกอบแต่กรรมดี เพราะความชั่วที่ได้ผ่านไปแล้วก็ไม่สามารถเรียกย้อนหลังกลับมาแก้ไขให้ดีได้ มีทางเดียว คือ ลืมเรื่องราวในอดีตเสีย และตั้งต้นทำความดีไป

ในเวลาต่อมา บุคคลผู้นั้นก็พ้นโทษออกมาสู่อิสรภาพอีกครั้งหนึ่ง แม้ว่าบุคคลผู้นั้นจะมีรูปร่างท่าทางเหมือนเดิม แต่จิตใจได้เปลี่ยนแปลงไปจนหมดสิ้น ในที่สุดเขาก็เข้าสู่ร่มโพธิ์ของบวรพุทธศาสนา โดยได้อุปสมบทครองผ้ากาสาวพัสตร์ อุทิศตนเป็นคนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่แหละญาติโยมทั้งหลาย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลผู้นั้น คงจะเป็นตัวอย่างของชีวิตแก่บุคคลอื่นทั่วไป

“บุคคลผู้นั้นคือตัวอาตมาเอง”

ทันทีที่ท่านพูดจบ ก็เกิดมีเสียงพึมพำขึ้นในหมู่ชนที่อยู่ในที่นั้น บางคนก็ยกมือขึ้นพนมเหนือหัว ร้องขึ้นว่า “สาธุ ท่านได้เปลี่ยนจิตใจมาสู่ทางพระได้ดีเหลือเกินเจ้าประคุณ”

ผู้ที่อยู่ในที่นั้นต่างก็รู้สึกว่ามีความเลื่อมใส ตื้นตันใจ ศรัทธาเพิ่มขึ้น เมื่อรู้ที่มาของพระภิกษุองค์นี้ แล้วก็เข้าไปประเคนถวายของขบฉัน โดยเฉพาะเด็กชายวัยรุ่นของผม ก็มีหน้าตาสดชื่นขึ้น ความเป็นคนเจ้าทุกข์หายไป และพวกคนงานในไร่ที่อยู่ในที่นั้นก็พลอยมีจิตใจเบิกบาน เพราะรู้เรื่องว่าสลัดดำ บัดนี้บวชเป็นพระภิกษุทรงศีลอันบริสุทธิ์ เคร่งต่อระเบียบวินัยเจริญศีลภาวนาเป็นที่น่าเคารพนับถือ มิได้เป็นภัยต่อสังคมแล้วต่อไป ก็ไม่ต้องระมัดระวังคนแปลกหน้า โดยเกรงว่าจะเป็นสลัดดำ แปลกปลอมเข้ามาอีก ทุกคนก็จะได้นอนตาหลับกันเสียที

ส่วนผมนั้นรู้สึกเลื่อมใสและเกิดศรัทธา ในพระภิกษุองค์นี้ยิ่งขึ้น เมื่อได้ทราบประวัติของท่านโดยตลอดแล้ว คิดว่าในสมัยปัจจุบันจะหาบุคคลชนิดนี้ได้ไม่ง่ายนัก เรารอจนกว่าท่านฉันเช้าเสร็จ ให้ท่านยะถาสัพพีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต่อจากนั้นชาวบ้านและคนงานต่างก็นมัสการลาท่านทยอยกันกลับ

เหลือแต่ผมและเด็กวัยรุ่นและคนงานในไร่อีก ๒ - ๓ คน ซึ่งยังนั่งสนทนากับท่าน ผมต้องสะอื้นอยู่ในอกด้วยความเลื่อมใสศรัทธาที่ไม่เคยได้พบบุคคลเช่นนี้ ผมจึงได้ปวารณาตัวต่อท่าน และสั่งให้เด็กวัยรุ่นและคนงานรีบ

กลับไปที่พัก สั่งให้คนครัวจัดอาหารมาให้ทันเวลาถวายเพล และหากท่านมีความประสงค์สิ่งใด ก็ให้จัดหามาถวายทุกอย่าง เมื่อเด็กวัยรุ่นและคนงานไปตามที่สั่งแล้ว ผมก็นั่งสนทนากับท่านต่อไป ตอนหนึ่งท่านพูดขึ้นว่า

“คุณโยมได้เจ้าหนูมาอยู่ด้วย อาตมาขอแสดงความยินดี เด็กคนนี้เป็นคนมีความกตัญญู จิตใจมั่นคงมีความดี ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นนิสัยประจำตัว คุณโยมจะหาไม่ค่อยพบคนที่ไว้วางใจได้เช่นนี้”

ผมตอบว่า “จริงครับท่าน เวลานี้ผมรักใคร่แกเหมือนบุตรของกระผมเอง จะขาดแกเสียมิได้ แต่ยังรู้สึกว่าผมเป็นคนมีกรรมมากเพราะถึงจะมีความรักใคร่แกมาก เนื่องจากผมไม่เคยมีบุตร และภรรยาของผมก็ถึงแก่กรรมไปนานแล้ว ผมตั้งใจไว้ว่าจะไม่มีภรรยาใหม่ จึงขอร้องให้แกเป็นบุตรบุญธรรมของกระผมโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ผมก็ต้องผิดหวังครับท่าน เพราะแกไม่ยอมรับเป็นบุตร แกขอเป็นเพียงคนงานของผมเท่านั้น จึงทำให้ผมไม่มีความสุขไม่สบายใจตลอดมา แต่ก็ยังดีที่แกยังอยู่ใกล้ๆ ผม หากว่าแกไปจากผมแล้ว ผมคิดว่าในชาตินี้ผมคงไม่มีความสุขแน่ๆ”

ผมพูดแล้วก็ถอนหายใจ เพราะรู้สึกไม่สบายใจขึ้นมาทันที แต่ก็ได้ยินท่านพูดขึ้นว่า

“อาตมาก็เห็นใจคุณโยม แต่เด็กคนนี้เป็นคนมักน้อย และอาตมาก็อยากจะพูดว่าสิ่งใดที่ได้มาง่าย ก็ทำให้ผู้ได้มารู้สึกว่ามีค่าน้อย หากสิ่งนั้นได้มาด้วยความยากลำบาก ก็ยิ่งมองเห็นความดีเด่นชัดยิ่งขึ้น เมื่อได้มาก็ยิ่งเป็นสิ่งมีค่าควรถนอมเป็นธรรมดาของม มนุษย์ปุถุชนทั่วๆ ไป อย่างคุณโยมได้สิ่งของมาด้วยความยากลำบากเช่นนี้ก็ย่อมจะทราบได้ว่าสิ่งนั้นย่อมเป็นสิ่งที่หายาก คุ้มกับคุณค่าของความยากลำบาก ความพยายามของคุณโยมนั้นย่อมจะประสบผลตามความปรารถนาสักวันหนึ่งข้างหน้า”

ผมได้ยินท่านพูดเช่นนั้นก็บอกว่า “ผมยังมองไม่เห็นว่าจะสำเร็จตามความประสงค์เมื่อใด”

พระภิกษุนั้นจึงพูดว่า “อาตมาคิดว่าคงจะไม่นานนัก” และแล้วเราก็สนทนากันด้วยเรื่องอื่นๆ ต่อไป จนได้เวลาคนงานและเด็กวัยรุ่นของผมกลับมาพร้อมด้วยสำรับอาหารเพื่อถวายเพล เมื่อเห็นทุกสิ่งเรียบร้อยแล้ว ผมก็นมัสการลาท่านกลับที่พัก ปล่อยให้คนงานกับเด็กวัยรุ่นของผมอยู่ปรนนิบัติ สนทนากับท่านต่อไป

เมื่อผมกลับมาถึงที่พักก็รู้สึกอ่อนเพลีย เพราะเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้นทางจิตใจ เมื่อทานอาหารแล้วก็นอนพักผ่อนไม่ช้าหลับไป จะนานเท่าใดไม่ทราบเห็นจะเป็นเวลาเย็นแล้ว พอลืมตาขึ้นมาก็เห็นเด็กวัยรุ่นนั่งอยู่ข้างๆ เห็นมีธูปเทียนแพอยู่ในพานวางไว้ข้างตัว ผมจึงลุกขึ้นนั่งถามว่า

“เธอกลับมานานแล้วหรือ”
เด็กวัยรุ่นตอบว่า “ไม่นานหรอกครับ แต่เมื่อเข้ามาเห็นท่านหลับ ผมก็เลยนั่งรอท่านอยู่”

ผมจึงถามต่อไปว่า “เธอเอาธูปเทียนมาทำไม หรือจะลาบวช”
เด็กยิ้มแล้วตอบว่า “ผมจะมาฝากเนื้อฝากตัว นับถือท่านเหมือนบิดาบังเกิดเกล้า”

ผมรู้สึกตื่นเต้นขึ้นมาทันที หูตาสว่างใจเป็นสุขขึ้น จึงพูดว่า “เธอจะทำอย่างไรล่ะ” เด็กวัยรุ่นไม่พูดอะไร ยกพานธูปเทียนแพและดอกไม้ไปกราบพระพุทธรูป ผมมองดูแกปฏิบัติด้วยความตื่นเต้น เสร็จแล้วเด็กหนุ่มก็ยกพานมาวางไว้ข้างหน้าผม แล้วกราบลงสามครั้ง พร้อมกับพูดขึ้นว่า

“กระผมจะมาขอเคารพท่านเป็นบิดาบังเกิดเกล้าของผม นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ผมจะปฏิบัติตัวให้อยู่ในศีลธรรม จะมีความซื่อสัตย์สุจริตจะไม่นำความชั่ว และความเสื่อมเสียมาสู่ท่าน จะประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ขอพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จงเป็นที่พึ่งที่ระลึกจนตลอดชีวิต ขอให้ท่านรับผมไว้เป็นบุตรของท่าน นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป”

ผมปลื้มใจจนน้ำตาไหล รีบสวมกอดแกด้วยความรักแล้วพูดว่า “ลูกรักของพ่อ พ่อเฝ้ารอเวลานี้มานานแล้ว เพิ่งจะได้สมความตั้งใจวันนี้เอง พ่อดีใจมาก ดีใจจนพูดอะไรไม่ถูก ลูกต้องอยู่กับพ่อตลอดไปนะ ไม่มีอะไรจะแยกจิตใจของความเป็นพ่อลูกของเราออกได้จน ตลอดชีวิต”

เด็กหนุ่มก้มลงกราบแล้วพูดว่า “ครับผมจะนับถือคุณพ่อไปจนตลอดชีวิต”

นี่แหละครับ เป็นจุดหมายปลายทางที่ผมต้องการ ผมได้ทราบว่าการที่เด็กปฏิบัติต่อผมเช่นนั้น ก็เพราะได้รับคำแนะนำจากพระภิกษุสลัดดำเป็นผู้สั่งสอนให้ทำ ผมซาบซึ้งใจในความกรุณาของพระคุณเจ้าองค์นี้ยิ่งขึ้น

เช้าวันรุ่งขึ้น ผมได้สั่งให้คนงานไปนิมนต์ท่านมาอยู่ในเขตบ้านไร่ของเรา และนิมนต์ฉันอาหารเช้าด้วย เพื่อจะได้เปิดโอกาสให้บุตรผมได้ปรนนิบัติท่านได้สะดวกขึ้น ด้วยความเลื่อมใสและเคารพ แต่แล้วผมก็ต้องผิดหวัง ที่ได้ทราบจากคนงานที่กลับมา

บอกว่า บัดนี้พระภิกษุรูปนั้นได้ถอนกลดเดินทางต่อไปแล้ว ไม่ทราบว่าเดินทางไปไหน เพราะไม่มีใครเห็นตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาก็ไม่ได้ทราบข่าวจากท่านอีกเลย

นี่แหละครับเรื่องของผม ส่วนบุตรบุญธรรมของผมนั้น ผมรู้สึกเป็นสุขมากที่ได้แกมาเป็นบุตร การมีบุตรของคนทั่วๆ ไปนั้น ความรักใคร่ในระหว่างพ่อแม่กับบุตรในไส้ของตน จะมีมากเพียงไรผมไม่ทราบ เพราะผมไม่เคยมีแต่สำหรับบุตรของผมคนนี้ รู้สึกว่าแกเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผม ผมจะขาดแกเสียมิได้ ผมอาจจะสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อแกได้

บัดนี้แกก็ได้ศึกษาในสิ่งที่แกสนใจ ซึ่งผมได้จ้างครูมาสอนจนเป็นที่พอใจในความรู้ที่แกได้รับ และต่อมาผมได้มอบงานให้แกทำด้วยความไว้วางใจ ในความขยันและความซื่อสัตย์สุจริตของแก เป็นที่รักใคร่นับถือของนายงานและคนงานทั่วไป เพราะแกปฏิบัติต่อคนงานด้วยความเมตตาปรานีและเห็นอกเห็นใจ

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังท่านผู้นั้นเล่าเรื่องยืดยาวด้วย ความเพลิดเพลินจบลงแล้ว มีหลายท่านที่อยู่ในที่นั้นต่างก็ลงความเห็นว่า เด็กคนนั้นคงจะเป็นบุตรของท่านผู้เล่าในอดีตชาติ มิฉะนั้นก็คงไม่ประจวบเหตุการณ์อันแสดงถึงจิตใจ ให้มองเห็นความดีเด่นอย่างอัศจรรย์ และเป็นเด็กที่มีอัจฉริยะผู้หนึ่ง จึงได้เข้าถึงศีลธรรมตั้งแต่อายุยังเยาว์เช่นนี้

ในหมู่ผู้ที่นั่งฟังอยู่ด้วย มีท่านผู้หนึ่งซึ่งเป็นข้าราชการเก่า เป็นผู้มีอาวุโสที่สุดในหมู่พวกที่นั่งสนทนา ท่านมีความสนใจในเรื่องนี้มาก เมื่อเห็นมีผู้วิจารณ์เรื่องนี้ มีความเห็นต่างๆ กัน ก็อดอยู่ไม่ได้ จึงพูดกับผู้เล่าอย่างสะเทือนใจและน้อยใจว่า

"คุณเป็นคนโชคดี แม้จะมีบุตรบุญธรรมคุณก็ยังได้รับความสุขสบายใจ ดีกว่าผมมีบุตรในไส้ เพราะเด็กของคุณมีความเคารพ กตัญญูรู้คุณ มีจิตใจสูง รู้ศีลธรรม รู้ดีรู้ชั่ว เพราะคุณชนะจิตใจของเด็กด้วยการให้ และประกอบด้วยเมตตากรุณา ส่วนเด็กก็ชนะใจคุณด้วยความกตัญญูที่เกิดขึ้นเอง เป็นนิมิตอันดียิ่ง นับว่าคุณเป็นผู้มีบุญกุศลที่ได้เคยสร้างสมไว้แต่ปางก่อน จึงได้มาพบบุตรเลี้ยงที่ดีเช่นนี้ สำหรับผมเป็นคนโชคร้าย ผมมีบุตรชาย ซึ่งเป็นเลือดเนื้อเชื้อไข เลือดในอกของผมแท้ๆ เขาก็ไม่ค่อยอยู่ในโอวาทนัก เห็นจะเป็นเพราะอบรมผิดมาแต่เด็กๆ แต่เขาก็เป็นลูกที่ผมมีความรัก และเอ็นดูตามอกตามใจตลอดมา

ครั้งเขามีครอบครัวแล้ว ทรัพย์สมบัติซึ่งผมได้อุตส่าห์ออมสะสมไว้ตั้งแต่ยังหนุ่มๆ ผมก็ได้โอนให้หมด เพราะเห็นว่าเราแก่แล้วถึงอย่างไรเราก็ต้องให้ลูกวันยังค่ำ เราควรจะให้เขาเสียเมื่อเรายังมีชีวิตอยู่ แต่แล้วต่อมาผมก็รู้สึกเสียใจที่คิดผิดไป เพราะบัดนี้ลูกของผมมองเห็นผมเป็นเพียงคนแก่ๆ คนหนึ่ง เหมือนไม่ใช่พ่อของเขา เป็นคนแก่จนๆ ที่ไม่มีทรัพย์สมบัติติดตัว ต้องอาศัยเขาอยู่อาศัยเขากิน เขาแสดงกิริยารังเกียจ ด่าคน ด่าหมากระทบอยู่ทุกวัน คล้ายๆ กับผมอยู่ไปก็เปลืองข้าวสุกไม่เป็นประโยชน์ นอกจากทำความรำคาญให้เขา ผมจะกินข้าวแต่ละครั้งกลืนไม่ค่อยจะลงคอเลย

ผมต้องคิดมาก ใจคอมันตื้นตันน้ำตาตกใน มันน้อยใจตัวเอง ผมต้องใช้ทางพระเข้าช่วย เพื่อสำรวมจิตใจดับไฟแห่งโทสะและความน้อยใจ มิให้มันเข้าไปเดือดอยู่ในความรู้สึกให้มันผ่านเลยไป นึกเสียว่าชาติก่อนเราทำกรรมไว้ ชาตินี้กรรมจึงตามสนองเรา ต้องก้มหน้าใช้กรรมจนกว่าจะหมด เพราะอายุเราก็มากแล้วคง ทนอยู่ได้ไม่นานก็จะหมดเวรหมดกรรม เราได้ทำความดีมาแต่ต้นแล้ว ก็ควรจะทำให้ตลอดไป นึกได้เช่นนี้ก็มีความรู้สึกสงบเย็นชาไป ถ้าไม่นึกเอาพระธรรมเข้าข่มไว้ปล่อยให้เป็นไปตามอารมณ์ ก็คงเสียสติ หรือมิฉะนั้นก็อกคงแตก หรืออาเจียนมาเป็นโลหิตแน่ หรือทนไม่ไหวฆ่าตัวตายก็ได้

นี่ยังบุญอยู่หน่อยที่หลวงท่านยังให้บำนาญพอจะใช้จ่าย พอได้ทำบุญทำทานได้บ้างเล็กๆ น้อยๆ และก็ต้องหาความสงบในทางเข้าวัด สนทนากับพระกับเจ้า บัดนี้ผมอยู่วัดมากกว่าอยู่บ้าน บั้นปลายของชีวิตต้องศึกษาทางธรรมที่จะกำจัดกิเลสให้เบาบางลงทำให้จิตใจสงบ จึงมีชีวิตผ่านไปได้วันหนึ่งๆ จนกว่าจะจากโลกนี้ไป ผมคิดว่าในที่นี้ไม่มีใครโชคร้ายในเรื่องบุตรเท่ากับตัวผม"

พวกเราได้ฟังแล้วก็เศร้าใจ และเห็นใจท่านผู้นั้นมาก คืนนั้นเราสนทนากับอยู่จนพระสวดอภิธรรมจบ พระกลับวัดไปนานแล้ว เราได้รับความรู้หลายอย่างที่พอจะนำมาขบคิดได้ เจ้าภาพได้จัดเลี้ยงข้าวต้มกุ้งในตอนดึก หลังจากนั้นเราก็ต่างลาเจ้าภาพ และเพื่อนร่วมสนทนาเดินทางกลับ

เมื่อกลับมาถึงบ้านแม้จะเป็นเวลาดึกแล้ว แต่ข้าพเจ้าก็นอนไม่หลับ อดนำเรื่องต่างๆ มานึกคิดไม่ได้ว่า อันบุคคลในโลกนี้ ไม่ว่าผู้ใดจะมีการศึกษาความรู้สูงก็ดี ความรู้ต่ำก็ดี สิ่งเหล่านี้มิได้เป็นเครื่องวัดจิตใจว่าจะเป็นผู้ที่มีจิตใจสูง อยู่ในศีลธรรมประกอบกรรมดี ความดีมิได้เลือกว่าจะเกิดในตระกูลสูงหรือต่ำ ศีลธรรมและความดี

จะเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกชั้นไม่ว่าจะยากจน มั่งมี ความรู้สูงหรือต่ำและผู้ที่ประกอบกรรมทำชั่ว ใจต่ำ ย่อมจะเกิดกับคนทุกชั้นได้เช่นเดียวกัน

และอดคิดไม่ได้ว่าเยาวชนของเรา หากได้ป้องกันโดยการอบรมศีลธรรมเสียตั้งแต่อายุยังน้อย ให้ซาบซึ้งถึงกรรมดี กรรมชั่ว สิ่งใดควรประพฤติ และสิ่งใดไม่ควรประพฤติ ให้เชื่อกฎแห่งกรรมย่อมตามสนอง คนชั่วย่อมได้รับทุกข์คนดีย่อมได้รับความสบายทางจิตใจ เด็กย่อมมีอารมณ์พอที่จะรับเชื้อทางศีลธรรมได้ง่าย พอที่จะซึมเข้าไปทางจิตใจ เป็นเครื่องที่จะคุ้มกันสิ่งที่ชั่วไม่ให้ผ่านไปถึงจิตใจได้ ธรรมดาเด็กเมื่อได้ตกลงฝังจิตใจในความดีและศีลธรรมแล้ว ย่อมจะยึดถือมั่น อยากจะปฏิบัติทำความดี ชังความชั่วตลอดไป

เช่นเรื่องของ “เด็กข้างถนน” ซึ่งเป็นผู้ที่ยึดถือศีลธรรมจากคำสั่งสอนของยายและท่านสมภาร แล้วก็ได้ถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่หาได้ยากในสมัยปัจจุบันนี้ ที่จะหาผู้ปกครองรุ่นเก่าๆ ที่จะคอยอบรมสั่งสอนลูกหลานที่ยังเยาว์ ให้ประกอบกรรมดี ดังเรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าคิดเรื่องหนึ่ง สำหรับผู้ปกครองในปัจจุบันนี้.

“การให้ธรรมะ ชนะการให้ทั้งปวง”

ท. เลียงพิบูลย์